

**ФУНДАМЕНТ
НЕ ЛЕМ ПРО РУСИНІВ**

Зміст:

0	Цар Славы (фото)	0
1	Зміст	2
2	Вступ	3
	I. Історія	4
3	Наше проходження індоєвропейске	Ø
4	Наше походження (общоруське)	4
5	Екскурз до історії Русинів і ідеї на рішення ситуації в русиньскім русі на Словакії	20
	II. Культура	44
6	Кіріломефодска духовність і культура	44
7	Св. Літургія	47
8	Вінчання Венчание	57
9	Послідній хрест славянської церкви	60
10	Професор Семанчин Іван Осіфович (R)	66
11	Профессор Семанчин Иван Осифович (RU)	72
12	Русский Дом в Пряшіві: 85-річна традиція і сучасність	76
	III. Русинський рух і політика	92
13	Без русофільства русинський рух загине !	92
14	Реакції на сучасний рух Русинів	101
15	Реакції на сучасний рух Русинів 1	104
16	Мій погляд на сучасний русинський рух	111
17	Програмові тези розвитку русинського народу (Пропозиції)	114
18	Приватне білінгвальне словацько - російське гімназіум в Снині	116
19	К: Прислаба ідентичность	117
20	Русины бы хотіли за уповномоченого чоловіка з підпоров влади ?	119
21	Сьме єднозначно Русины	120
22	Ситуація на Україні - класики	122
23	К: Підпорне письмо Світової ради Русинів Владі України перед вступом країни за члена Европской унії	129
24	К: Писмо о ситуації на Україні ...	130
25	К: Друге писмо Славку Загорського	132
26	Выголошене суверенне Закарпаття – Русиния!	138
27	К остатнім подіям на юговостоке України	136
28	Сонце, вода і воздух	137
29	Одкрыте письмо	139
30	К: Малоросія, або Україна: евразійський Выход, або европський Запад?	140
31	О авторе	144

I. Історія

Наше походжіня (общоруське) [1]

Опублікований матеріал, його частину або думки мож снимати за подмінки дотримання авторских прав і названя джерела – www.rusyn-narod.ru

Вступ

Стаття доповнена о полеміку. Як єдна з моїх першых статей была опублікована на штири продовжіня од 14.04.2010 в НАРОДНЫ НОВИНКЫ [2]. На словенському языку была опублікована на інтернеті 30.06.2010 [3]. К написаню той статі ня іншпировала стаття о. Йосафата Тімковіча, ЧСВВ, Захрanye Кіріло-мефодьску традицію (Народны новинки, ч. 11 – 12, с. 3). Думам сі, же досправды вопрос стоїть так, як го поставив автор статі. Іде о захрану той традиції. Але як? К тому, подля мене, суть потребны такы крокы: а) абы ся каждый Русин знав ідентіфіковати як Русин на основі конкретных знаків, б) абы був гордый на то, же є Русин (гордость выходит із познания своего походжіня, історії, гордости на то, же є носителем конкретных ідентіфікачных знаків, з котрыма є стотожненный).

Історія

Нїгда єм не був спокійный з выкладом нашої (руської, русиньской) історії так, як ся то учіло в школах. Перевірив єм собі знаму правду, же історію пишуть історіци на обїднавку вітязных народів. Навыше, при писаню кронікы мого роду єм собі усвідомив, же без шыршого історічного погляду мої потомкове малюшто порозумлять. Мої штудії не были марны. Поступно єм находив інформацію за інформаціов, часом їх было все веце. З тыма історічныма фактами бы єм ся хотїв подїлити з читателями. При сучаснім темпі жывота мать потенціалный читатель мало часу. Мав єм то в мерьку, зато єм ся снажив у своїй статі быти строгий. Про тых, котры бы мали интерес подробніше і глүбше штудовати, уводжу літературу, з котрой єм черпав.

Історія Славян

Славяне суть автохтонным жытельством Европы. Походять не з єдного, але з трёх праславянських племен. Повіджено біблічных термінологіов, маме яфетічне походжіня. Одводжує ся од найстаршого Ноёвого сына Яфета, на котрім спочівать необычайне благословліня Боже з приобіцанєм „россиян“ і „росшырїня“ ёго потомків нелем у властных поселїнях, але і в поселїнях Семовых (семітських) [4]. Яфет мав сім сынїв (Септуагінта їх зданливо уводить вісем, але грецьке „ἑλλοῶ“ перед менами Тубал і Мосох не є імя ! Значіть упозорніня – заокруглий = то значіть, треба їх брати все доведна, а не оддїлено – правдоподобно як двойнята). Їх мена были: Гомер, Магог, Мадаї, Йонан, дале двойнята Тубал і Мосох, Тгірас. Мосох і Тубал выступають в Біблії все ведно. В асирьських написах стрїчає їх мена (Табале – Мушке), тыж все доведна [5]. Чотырёмє з Яфетовых сынїв (Гомер, Магог і двойнята Мосох і Тубал) суть праотцями трёх славянських племен: Келтів (Галів), Скіфів (Росіян) і Мосхо-Сібірян [6]. Походжіня народів і народностей мать часто своє корїня перед тісячами років. Розвиток славянських етнічных груп був спроваджаний міграціями, діференціаціов, інтеграціов, асімілаціов нелем тых трёх основых племен, але і неславянських племен. Назва „Славян“ ся одводжує зо сполочного індоевропейского корїня, котрого значінєм є „чоловік“, „бісїдуючий“. Якраз таке значїня мала в дакотрых славянських языках (в старополабскім: славак, цлавак – значіло „чоловік“, в польскім языку „śkolvek“). Но, наприклад, в романьско германьських языках слово „Славян“ мать таку саму корінєву основу, як слово „раб“ (фр. Esclave, німецьке Sklave). То але не значіть, же Славяне были рабами в сучаснім значїню того слова. Скорїше то дає індіцію, же в глүбокій минулости предками Славян были польногосподарьскы племена. На теріторії, де візантськы і римскы історіци зазначіли живот Славян, было росшырене польногосподарство уж в V. – IV. тісячрочу перед нашов еров. Польногосподарьску основу мали і релігіозны предствы Славян – славянське поганство (язычество) [7]. Може не нагодно в романьських і германьських языках мать слово „Славян“ тоту істу корінєву основу, як слово „раб“. Внаслідку неперестанного контакту

славянських етнічних племен зо зрілим римським рабовласницьким ладом (VI. ст. нашої ери) скоріше ся розпадавали родові общіни і vznikало класове общество з розвинутим приватним властництвом. Вникали дві основны класы:

1. класа слободных, повноправных жителів – ту належали боєвници (воєнськы начальники, з котрых ся розвинула воєнська шляхта, а з нёй шляхта дінастична – князі), князівска дружина, купці, часть ремеселників і польногосподарів.

2. класа неслободных, неповноправных, ту належало автохтонне жительство підданой теріторії – справила польногосподарськы племена, зятці, схудобнілы або покараны членове властного племена. Очівісно, ту даґде треба глядати початок взнику пізнішой сполочной назвы про Славян (Sklabenoī, Sklaboi, Sclaveni, Sclavini, фр. Esclave, што значіло – раб) [8]. Якраз в тім періоді ся назва Славян стає знамов на історічній сцені. Геродот в своїй „Історії“, кідь бісідує о Скіфах (IV. ст. перед нашов еров), споминать дакотры племена, (котры ся споюють з пізнішыма Славянами), Неврів, Будинів, Скіфів – орачів. Тот ёго погляд ся даколи споыхбнює і к протославянським племенам ся подля новшых знань заряджують і Венеды (Venethi, Venedai), Анты, Аланы, Геты – грецька назва (по латинськы Дакове), Невры, Сарматы і много далшых народів, [9] але і Келты. О славянстві Неврів непохыбує векшына ученых. Під меном Нурцов їх споминать „Повесть временных лет“. Ту літописець уводить: „нарци еже суть словене“. Нарьска, або Нурьска земля, то є:

1. Норік – теріторія приближно сучасной Австрії. На тій теріторії подля западных ученых жыли келтоілірійскы племена. В XVI. – XV. ст. перед нашов еров был Норік припоєный к Римській імперії і зачав ся процес ёго романізації. За Клавдія, або Нерона (роky 41 аж 68 нашої ери) ся з Норіка стала римска провінція. А за Діоклеціана был Норік розділений на дві провінції: придунайський Норік і внуторный Норік. Покры ся прісно дотримуєме Геродота, видиме, же в своїй роботі не пише о римській провінції Норік. Літописна Нурьска земля, то значіть Норік є земля, котру, як пише Геродот, Невры были нучены охабити зато, же там было много гадів, і переселили ся до землі Будинів. Подля російского історіка М. Артамонова є:

2. літописнов Нурьсков землєв Волинь – Побужє теріторія міджі Дністром – западным Бугом і басейном Припяти на сучасній Западній Україні. Кідьже:

- ★ подля міста і часу взнику корешпондує висоцька культура з Геродотовыма Неврами,
- ★ висоцька культура взникать в тім істім часі, ку котрому ся вяже пересеління Неврів (середина VI. ст. перед нашов еров),

- ★ характерістичный про тоту культуру є лужіцький і скіфський елемент із явнов перевагов лужіцького, котрый є споєный з областєв Западного Бугу,

- ★ назва Невры ся односить к носителям лужіцькой культуры в Побужю, а може і к шыршій области, позерай: „Повесть временных лет“,

- ★ „Невры“ – то є доведєдський термін, котрый проникнув на Волинь в тім часі, кідь Венеды заселяли теріторію сучасного Польска,

- ★ є пряме і бесспорне одношіня міджі експанзіов Венедів і переселінєм Неврів. Тыж бесспорно, під гадами, про котрых мушены были Невры зохабити свою землю, треба розуміти народ з тотом гадом. Кідь порівнуєме тоту інформацію з археологічныма фактами, вийде нам, же народом гадів могли быти єдино Венеды (носителі культуры поховлєваня в деревяных ладічках – особных урнах). Земля Будинів, де ся остатня частина Неврів переселила, была область міджі ріками Дон і Волга. З уведженого выпливать, же Невры (келто-ілірійскы племена) охабили Норік (часть Римской імперії, теріторія приближно сучасной Австрії) в періоді од XVI. ст. перед нашов еров. Перешли на теріторію Лужіці – сучасна выходна часть Німецька, дале на теріторію сучасной Польщі, одкы были вытиснуты Венедями на Волинь до Побужя – теріторії міджі Дністром, Западным Бугом і басейном Припяти, де з того контакту Неврів і Скіфів, то значіть контакту западной (лужіцькой) і выходной (скіфской) культуры взникать висоцька культура і літописна Нурьска земля, взникать **славянська культура** [10]. Тота зріла славянська культура зьєднотила славянськы племена і уможнила їм в другій половині I. тисячроча нашої ери обявити ся на історічній арені під сполочнов назвов – «Славяне» [11].

Історія Росіян

Походження народів і народностей мають часто своє коріння в давній минулості. Їх розвиток проходив за довгі тисячоріччя а проходить і в сучасності. Зато многи висновки прияти в тім питанні мають характер гіпотетичності. О походженню Росіян єстєще єще теорій. Мій погляд є такий, же на кожній з них є кус правди. Вєдь розвиток такого великого народу і на такій великій території ся не міг сформувати на основі впливу єдної події. Наїстєще ту мав місце широкий комплекс впливів і в різних частях Росії міг бути дакотрий вплив міцніший і зато найвєще детермінуючий. Притім вишєтєм мій погляд є такий, же первістєни Росіяне сєть царьскє Скїфи = племено Магог.

- В Біблії ся на вєще місцях споминать назва «рус» у зв'язи з країнов Магог [12].

- Неоцінєму поміч нам ту приносить історічна лінгвістика. Палаталізація велар (согласных звуків) x > θ [англ. th] > c (респ. ш) рішить історічну дилему, то значить, обяснює одкє ся взяло мєно назва «Рус – Рос», а то так:

roux (roch) > roye (roth) > rossь (Россия)

roux (roch) > roye (roth) > русь (Russia).

Слово «ros», «rus» vznikло зо слова «roh», читай [roch]. Роги звірят были в праісторічних часах сїмболом сили і моци. Носили їх на головах кменєвы начальники (старейшины), князі. Пізніше, на знак своєї моци носили роги на своїх головах і кралєве. Слово «коруна», то значить річ, *котру носить краль на голові*, означать тєж дословно роги (порівнай італіанське «corna» або латинське «cornua» – роги. І латинський «rex» – краль є властєно лєм модіфікація старослав'янського «рох», читай [roch]. Наприклад, в старім перзькєм язьку (іранськєм) слово: «ros, rus» – глава, водця, начальник, першый зо вишєтєких (порівнай наше сучасне «roz – um» – голововый ум, але і червєний, гарджавый, што ся дістало до многих язьків свїта, напр.: спїня кралєвска, пурпурова червена...);

«sar» – сїнонім к «ros» і сучасному «sar» – глава, порівнай «sara(h)» – княгыня, принцєзна, кралєвна [13];

«sarros» – царь Росів, дословно «глава глав». «Saros», днесь «Šariš» – назва означуюча россяглу локаліту на выходнім Словєнськє в даколишнім праслав'янськєм розуміннє означовала кралєвску територію кменєвых начальників, поглаварів росів. Кідь сї Угры підкорили Слав'ян, зачали тото слово хосновати в пейоративнім значіннє – про них значило болото, бруд (порівнай мад'ярське «saros» – заболочєний) а слово «rus» ся про них стало сїнонімом «злєбы» (мад'ярське «rossz» – злєй);

«raś» = бук (Іранці доднесь тєм словом означують стром сорты бук. «raś» – то є стара висловность слова «rus» [14]. Навернутя к старій висловности ся зреалізовало у праслав'ян Кєлтів, котры мали тенденцію замінєвати висловность звука „у“ звуком „а“ (порівнай назву „Russia“ з кєлтських англїцькєх висловностей [raś] [15]. Перзькєй історік першої половини 11. сторєча Магмуд Гардізі, подобно як переважна часть писатєлів сємїтського свїта, означує Русів племена Магог словом „Mađžgharijatu“, затоже слово „Magog“ висловлюють в Орєнтї як „mađžhus“ [16]. Членєве племена Магог, т. є. Магове, [17] были нєлєм чародїйниками (одты походить і днесєне – магія), але і воджатаєми – поглаварєми (русами) і учітелєми (одты латинське слово „magister“ – учітель). Також історічно назва „рус“ не означала назву народа, але была общім титулом. Означала кралів, владарів, першєх міджі першєми, начальників, владьків, князів. Т. зн. означала пануючий сполочєньскєй став, сполочєньску верьству – арістокрацію. І Св'ятє писмо титулує в первістєнім єврейськєм язьку словом „rus“ найвишєших воєньскєх годностарів. Титулує ним краля Давїда, докінця і самого Бога Сотворитєля. В перекладах ся замінять словом «глава» [18]. Аж пізніше ся тота назва зачала вжєвати нє лєм на означіння соціального статусу – верьствы, але і на означіння народа – племена Магог – царьскєх Скїфов, бо членєве племена Магог были чародїйниками і як такє вхопили вишєтєку владу над остатніма слав'янськєми племенами (Гомер і Мосох – Тубал). Значить назва «Рус» одтогды означує єден з найстарєших (сс. п'ять тєсяч років старый ! народ). Коло року 2000 перед н. є. сєть Слав'яне витискованє з області Малєй Азії. Вєдженє Руссами – племенєм Магог частина слав'янськєх племен одходить до Ілїрії (приблизно область сучасної Булгарії) вєкша частина уходить на сєвер през Кавказ де створює на новєх зємлях міцну державу – рішу – Скїфію. Після знищіння малєазійської Трої (археологічна назва Троя VIIa - днесь «Hissarlik » в

Турції) коло року 1260 перед н. е. була славянська верства населення в Малой Азії навсе паралізована [19].

Часточно освітлює тоту давну минулость Геродот у своїй четвертій книзі „Мельпомене“, котра є єднов з девятёх книг ёго „Історії“. Ту уводить легенду о походжіню Скіфів (народа, корый заселяв многы стороча обшырну теріторію од Алтая по Дунай [20] і на тій теріторії вытворили з помічю міцного племінного союзу на челі котрого стояли «царьскы Скіфы» державу: **Скіфію**. Сучастёв того племінного союзу были далше на западі Тракове і Праславяне, на севері то были фіньскы племена, на западнім Кавказі предкове Адігів). Была то держава з раннім ступнём класового общества на челі з аристокраціов, з розділінём на области, жытелі котрых ся занимали польногосподарством і годованём худобы. Сучасныма научныма выскумами было доказане, же самотны Скіфы были Іранці [21] (думать ся тым, же походили з области сучасной державы Іран, де уж днесь жыють генетічно інакшы жытелі). Як пише Геродот, подля слов самых Скіфів – їх легенд, они суть наймолодшы зо вшыткых народів. Першым чоловіком у Скіфії, тогды іщі незаселений, був Таргітай. Ёго родічами были бог Зевс і дівка рікы Борісфена (грецька назва Дніпра). Мали трёх сынів: Ліпоксаіса, Арпоксаіса і наймолодшого Колоксаіса. За їх жывота впали з неба на землю Скіфів златы предмети: плуг і ярмо, топір і чаша. Як першый збачів тоты предмети найстаршый з братів. Приблизыв ся к ним і хотів їх взяти, но злато зачало горіти і він од нёго одступив. Позад нёго приступив середушній брат, но злато зачало зясь горіти. Кідь ся приближыв третій брат, злато выгасло і він сі го взяв зо собов домів. Зато двома старшы братове были згодні з тым, абы ся царём цілой Скіфії став наймолодшый з братів – Колоксаіс.

Трёме легендарны братя представляють тройчленну соціалну штруктуру старых народів а то:

Колоксаіс – першопочаток жреців (магів);

Ліпоксаіс – першопочаток вояків;

Арпоксаіс – першопочаток польногосподарів.

Так легенда одводжує од Ліпоксаіса жытелів Западной Скіфії (Побужя), од Арпоксаіса жытелів Карпат і Трансільванії а од Колоксаіса властны скіфскы племена – царьскых Скіфів [22]. Скіфы, хоць внуторно (по племенам) диференцованы, но вшыткы жытелі єдної країны самы себе называли «Сколоты», подля мена свого царя Колоксаіса. Скіфами їх называли «Елліны = Греки». Зато околитый світ звав владнуче кралёвске племено Росів – Русів, магів племена Магог – «царьскы Скіфы» (позерай напр. Геродот). Тот народ пановав і справовав по многы стороча міцну державу – рішу - Скіфію. Мож сконштатовати, же потомкове того кралёвского племена Росів – Русів, магів племена Магог – «царьскы Скіфы» владнуть Скіфії – Сарматії – Киевской Русі – Росії – Советьському союзу і знова Росії приближно в ей сучасных границях донднесь.

В другій половині 1. тісячроча до нашої еры Скіфія зослабла наслідком атаків Готів на западі і Пержанів на юговыході. В бою проти Пержанам (тых вів Даріос I. Гістапс в році 515 до нашої еры) Скіфам помагають їх сусідове – близкы Сарматы, котры подля Діодора Сіцильського были Медійці [23] [24]. Но пізніше Сарматы опановали Скіфію і всягды там, де была перед тым Скіфія, стала уж Сарматія [25]. Можеме предпокладати, же Скіфы зістали на своїх місцях і зъєдинили ся зо Сарматами, затоже:

– є неправдоподобне, абы ся на такій великій теріторії, яку заселяли Скіфы, холем часть з них не захранила і не втекла [26];

– не суть знамы факты о втіканю Скіфів,

– їх язык і култура были близкы,

– як споєнці ведно боєвали у войні проти Пержан [27].

Подля добовых свідоцтв Юлія Помпея Сабіна, єствує в Сарматії сім языків, з котрых векша частина є скіфська, котра ся зве руськой. Меншу часть творять далшы три языки – лектонійскы [28].

У своїм фундаменталнім выскумі „Киевская Русь и русские княжества“ академік Б. Рыбаков по деталній аналізі літописных фактів о Славянах і Росіянах вылучуючов методов доходить к визначному резултату: котре племено (в основі то був племінный союз, зложеный з 120 – 150 окремых племен, котры творило дуже много родів, заселяючих

россяглу територію) не належить к Руси. Конкретно говорить, же к Руси не належали Древяне, Радимічі, Вятічі, Словены, Кривічі, Тіверці і Варягы. К племену Полян поставив знак вопросу. Подля погляду Л. Гумілева, сусідство руських племінних союзів зо Славянами было про Славян великов бідов, бо стары Росіяне (Рутены, Росы) нападали на Славян. Наконець але руськы племінны союзы поразили Готы. Векишына з них потім втекла на юг і на выход. Тоты, што втекли на выход, усіли ся в трёх містах – Куябі (Києві), Арзамі (Білоозері?) і в Старій Руси. Бой міджі Славянами і Росіянами ся скінчив вітязством Росіян. Владу перевзяв до своїх рук Рурик, котрый своїм поводом був Росіян, подля професії був наятым вояком – боєвником [29]. Традує ся, же Рурик, котрый заложыв в році 862 дінастію Руриковых, був Вікінг (Варяг). Ёго наступник – князь Олег з дінастії Руриків на кінцю 9. стороча добив Київ і споїв найважнішы центры – Новгород, Київ і Смоленск і так vznikла Київска Русь. Росіяне, россіяны по поразці Готами, [30] котры ся дістали мімо ей влады, як магове, наёмны вояцы, учітелі, давали ся наймати до служеб Славян, у котрых поступно занимали позиції воджатаїв. Подля їх образу ся членове нима овладаных племен поступно ставали „Росіянами“. Так на території выходных Славян ся сформовала руська народность – позерай на мапі ей росшырїня в IX. і X. сторочу [31].

Іщі в 1. тисячрочу нашої еры ся кралёве і владарі вшыткых Славян без огляду на то, ці были скіфского, келтського або мосхоіберського походжіня, титуловали назвов «рус», «рос». Тота кралёвска назва ся поступом часу стала общоросшыреным словом, яке было таким облюбленим, же вшыткы Славяне без вынятку ся ним самы зачали означати (то значіть, і Славяне племен Гомер і Мосох Тубал). В узкім розуміню слова были «Русами» (Росіянами) лем Скіфы (племено Магог). В часах св. Кіріла і Мефодія то уж была общославянська назва, то значіть, назва рівноцінна днешній – «Славяне». І писмо Славян (славянське писмо – старославянське) ся в часах св. Кіріла і Мефодія называло «руськым писмом». Общославянська назва «Рус» была часом вытиснута і помалы ся вытратива лем там, де латинський, римокатолицький вплив вытиснул кіріломефодьський обряд і культуру.

Історія Русинів

Бесспорно, історія і vznik Русинів є нерозділно спятый з історіов і формованём російского народа в шыршім розуміню слова, то значіть враховано народа білоруського і українського. Што маме властно сполочного з тыма трёма народами?

- а) Як свідчіть сама наша назва, сьме потомками того істого кралёвского племена Росів-Русів, магів – племена Магог – царських Скіфів;
- б) маме сполочну візантську віру;
- в) маме сполочну культуру;
- г) маме сполочне писмо – кірілицю.

Ад а)
Думам, же основа к тому пункту была повіджена в першых двох частях той статії. Традує ся, а є то і факт, же Русин – первістно Руссин = є сын Руса. Назва Русин (Ruten, Ruthen) ся зачала хосновати і была знама уж в давнішій минулости. Михайло Лучкай у своїй публікації „Historia Carpatho-Ruthenorum“ уводить, же назву Рутен – Русин хосновали в своїх творах уж давны історіци, якими были Гельмонд, Бонфіній... Тота назва єствовала аж до 12. стороча. Приблизно коло року 1150 пановав у Києві князь Владимир, в Новгороді князь Монославо. Хоць были князями єдного роду, пустошыли єден другому країну, вели міджі собов круты бої. Дівку князя Монослава – Евфразіну сі взяв за жену угорський краль Гейза II. Таким способом ся Гейза II. дістав до родинных одношін з князем Монославом, і зато му помагав вести войны проти князя Владимира, котрого зась підпоровали Куманы. Наслідком успішного скінчіня войны князь Монославо здобыв много міст, але жебы ся чув безпечно, переніс резиденцію своєї влады з Новгороду до осады Галіч. Подля той назвы ся ціла провінція зачала звати Галічіна. Князь Владимир переніс свою царську резиденцію з Києва до міста, котре было назване подля нёго. Так vznikло князівство Владимира – Ладомірія. Так дійшло до роспаду Київской Руси на малы князівства і мено Русин было одсунуте до забытя. І так лем тоты Русины, котры жыли на южных схылах Карпат під угорськов корунов, то значіть же не были підряджены князям Галічіны і Ладомірії, сохранили собі свою стародавну руську назву [32] [33].

Ад б)

Неспорным є факт, же сьме прияли, так як і други „Руси“ (Росіяне, Білоруси, Українці) хрістіанство з Візантії. На позвання удільного князя Ростислава в Нїтрі, котрый пановав од року 846 на великоморавскім тронї в Столічнім Велеградї (Белеградї) – днешній Секешфегервар (в перекладї Столічний Белеград), візантський цісарь Михал III. і патріарха візантської церькви Фотіос кінцём літа року 863 послали на Велику Мораву віроучителїв Кіріла і Мефодія. Были высланы тоты найліпшы, котрых Михал III. мав і яких мав тот світ. А то як з погляду їх освіти, мудрости, моральных годнот, так і з погляду животных скусеностей. Обидвоме были абсолвентами Універзїты в Царїградї [34] (Конштантінополю, днешній Істанбул), котра уж в тім часї мала добру традицію. Єствовала од другой половины IV. стороча. Центер універзїты був прямо в царїградскім цісарскім ареалї в палацу Магнаура. Ту ся учили профанны науки: філософія (враховано діалектіку), право, медицина, музика, поетіка, реторіка, математіка, геометрія, астрономія, астрологія, алхімія, магія, грецька граматіка (враховано шпещіальной сістемы писма, котре давало можность скорочованя слов, респ. ся тоты скорочованя хосновали в тахіграфії (скорописї, медицинї, астрології, алхімії, тайнописї...). Учили ся ту і далшы языки. Теологія ся учїла при храмі Божой Мудрости (Hagia Sofia). Кіріл і Мефодій были властны братя родічів Марії і Леона Солуньского. Мати Марія была Славянка. Отець Леон був візантський Грек і був друнгаріом = начальником тємы і сучасно офіціалным заступцом войводи - стратега - провінції Македонія с головным містом Солун, котре было другим найвекшым в тогдышній Візантії.

Мефодій, старшый з братів, выштудовав право. Подля свого нянька ся тыж дав няти до штатных і воєньских служб. В роках 835 – 845 був ахонт (велитель і пановник) славянського князівства на ріцї Стримон (Struma) в сучасной Булгарії. Пізніше одышов до монастыря, де выштудовав теологію при храмі Божой Мудрости (Hagia Sofia).

Кіріл був наймолодшый із сородинців. Од народжїня був барз слабый і хворый. Ёго мати молитвами і просьбами досягла того, же му був дарований живот. Але здравя мав і надале слабе. Быв необычайно мудрый і ученливый. Ёго живот був од зачатку заміряный на духовне познаня. В році 843 був приятый на Цісарську універзїту в Конштантінополю (Царїградї). За три місяці ся доконало научів грецьку граматіку і зачав штудовати Гомера. У Леона Математіка штудовав геометрію а сучасно у Фотія (найвекшого і найгеніалнішого візантського ученця, котрый ся пізніше став Царїградскым патріархом) штудовав діалектіку і други области філософії. Поступав так скоро, же за куртый час міг штудовати реторіку, арифметіку, астрономію, музику і гармонію. Зачав компоновати і зложыв дакілько гімнічных пісень. Компоновав їх в пізнішій періодї свого жывота. Штудовав і дакілько далшых языків, враховано латиньского. Сучасно выштудовав і теологію при храмі Божой Мудрости (Hagia Sofia). Кіріл був єпіскопом („sacerdotium“) катаньскым приближно од року 850 і была то ёго третя місійна путь [35]. Спроваджали го регольны братя: необычайно талентованный і освічений Клімент, одважный і жертовный Лазарь, будучій писатель – обгайця научного і лінгвістичного Кірілового одказу – Наум. Вшыткы тоты сполупрацовници Кіріла і Мефодія без вынятку обстоєвали свою правду, не підлегли ниякому противенству, докінця ани грозбі смерти. Не знать ся, кады точно путовали. Почас свого путованя вели місійну роботу. Мож ся о тім дізнати із захованого тексту «Жылот Мефодія» [36]:

«Кідь пришли до країв дунайских, краль угорський хотїв їх відіти. Хоць дакотры говорили і думали, же ся не выслободять од нёго без муку, пішли к нёму. Він але, як ся на владаря патрїть, прияв їх з почливостєв, петов і радостно. Бісїдовав з нима так, як ся патрило з такыма мужама розговоры вести. Пропустив їх з ласков, поціловав їх, дав великы дары і повїв їм: Спомяньте сі на мене, почестны отцєве, у своїх молитвах». При своїм путованю Кіріл і Мефодій із своїм допроводом мусили бесспорно перейти через теріторію підкарпатських Росів – Русинів (теріторію „северной Булгарії“), [37] як о тім говорить патріарха Фотіос у своїй енциклїцї з року 867 [38]. Докінця є барз правдоподобне, же на тій новопохрещеній теріторії про новообернутых Росів – Русинів охавив зо своєю дружины ёму підрядженого єпіскопа.

Можно повісти же прямый вплив Візантії на нас скінчїв в день смерти св. Мефодія, то значіть, об. 04. 885. Но лем там, де ся поступно дістала міць римокатолицьких франьских монахів. Дасть ся повісти, же вплив Візантії на нашій теріторії був до добытя і спустошеня Константінополя [39] (Царїграду) братогубительной рукой IV. хрестоносецького похода 13. (12. – 14) апріля 1204. Рим так пошырил свій вплив і міць за рахунок Візантії. Далшы історічны продїлы:

* з ціллю „Навернута Грєків ... к послушности“ (Reductio Graecorum ... in oboedientiam) римокатолицька Церьков на IV. Латеранском церьковном соборе – конціле в року 1215 схвалює новы нормы канонічного права (9. і 53. конштитуцію IV. Латеранского церьковного собору – концілу) [40].

* Тыврале підломиня народной славянской Церькви в Угорську ... започало аж в 1308 року, коли по повному вымертю дінастії Арпадовців вдало ся впливом римской курії насадити корону волошському (неапольскому) князю Каролу Роберту, і так в Угорську засновати влашску пановницьку дінастію [41] [42].

* Приятєм Ужгородьской „унії“ в року 1646 – vznikать латиньска грекокатолицька церьков – кідь 63 кіріломефодських грекокатолицьких священников одоперло послухняність мукачевському архімандриту - єпіскопу = біскупу і перейшло с парохіями під юрісдікцію ягерьского латиньского біскупа [43].

* Далшым історічным проділом є перша половина XIX. століття [44].

Ад в)
Маме сполочны фундаменти візантської выходной руськой културы. Приятя хрістіанства з Візантії значіло про наших предків приятя выходной, зрілішої културы, захованя сі притім слободы і можности слободного розвитку у выштыках областях жывота. Тота култура была у свій час цілосвітово найвызрілішов културов. Не надарьмо нашы предкове не прияли хрістіанство з Рима од ірських або франьських монахів... Не было то лем зато, же їм не розуміли. Нашы предкове не были глупы, і хоць в тім часі были поганями. Знали розпознати уровень културы і богатства, честности і фарізейства, кідь порівнаєме културу і моралну уровень віроучителів з Візантії, на челі з Кірілом і Мефодієм, з уровнів віроучителів з Рима на челі з Віхінгом. А кідь порівнаєме то, што приніс Кіріл і Мефодій з тым, што принесли латиньскы монахы, выштыко нам є ясне. Уровень візантського обряду високо оцінив і сам небогий папа Ян Павел II. Може найкрасшый є в подобі **карпатського простопінія** [45]. О богатстві і моци в тім періоді свідчіть і обличія, котре ся хоснує при літургії. Конкретны періоды поступного слабнута впливу сполочной културы суть приближно згодні з періодами страчання церьковного впливу Візантії.

Ад г)
Нашы предкове «Руси» в передхрістіанськیم періоді были поганями, то значіть, визнавали поганьських богів. У Праславян «Руси» представляли їх пануючу верьству – были праславянськов шляхтов. Были поглаварями, маґами – чародійниками і учітелями. Были як світськыма, так і духовнымы воджатаыма. Овладали найстарше примітивне «руське рискове – червене писмо», котре было зложено з простых чар і зарізів до букового або грабового дерева, менше до кости, керамікы або каміня. Тлумачіли одказы Перуна, но наісто не у свій неспрсіх. Святый Кіріл іщі перед приходом на Велику Мораву, на свойй другій місійній пути до Херсону, обявив Євангелію і Псалтырь (книгу псалмів), котры были написаны тыма «руськыма» буквами [46]. Тот факт высвітлює, як міг св. Кіріл в такім куртім часі створити перфектну славянську азбуку – **кіріліку**, котру шпеціально приспособив на записованя славянських звуків речі пануючого племена Росів – Русинів (маґів племена Маґог), розметаных всягды, по выштыках Праславянами заселеных краях. Схосновав і скодіфіковав бісїду пануючої верьствы на брілантний і бесхыбный старославянський язык (в лінгвістичній літературі ся можеме стрїтити і з другыма назвами того языка, напр. староцерьковнославянський). Было то продумане і діпломатічне рішїня, котре св. братам дозволило проникнути своїм хрістіанськым впливом і засягнути якраз ведучу (руську) силу Праславян, котрій навыше выштыкы Праславяне добрі розуміли [47]. Тот факт, же старославянському языку розуміли западны Славяне Моравы і Панонії свідчіть о великій близкости міджі славянськыма языками в IX. і X. сторочах, то значіть в тім пізнім цілославянськیم періоді. Старославянський язык, до которого переложыли св. Кіріл і Мефодій церьковны книги, як і кіріліка, котров были написаны, стали ся у выходных Славян, Булгарів, Сербів і Хорватів языком і писмом, котрым в найблизших сторочах были писаны книги набоженьского і світського характеру [48].

З моїх мерьковань і выскумів мож сконштатовати, же Русинів характерізує передовшыткым:

- доброта;
- хотїня быти слободнов особностєв і нести одповідность за шыршу родину;

– порозуміння того, чом терпів Ісус Христос, ёго выкупительской задачі і способность на основі того перенести терпіння і у своїм животі.

Кіріло-мефодський одказ:

Порозуміння періоду місії братів св. Кіріла і Мефодія, способу, яким была тота місія скінчена, мать про нас ключове значіння. Події навколо місії св. братів сформовали русинський і словенський народ. Тот період є періодом зроду і початку формовання русинського народу і наслідно початку зроду і формовання словенського народу. Важне є нелем похопити, з яких „атомів“ vznikла „молекула“ Русин, Словак, але і наслідком впливу яких сил. То значить, з яких компонентів і за яких умовій vznikнув народ, народность, держава. Што тота держава зєднала гармонізуючого, але передовшыткым протикладного, бо тоты факты детермінують ціле далше ёствованя такой державы – періоды формованя, проквітання, упадку, але і час занику – смерти. Ціна того одказу ся рівнять годноті животів, намагань, часу і енергії выналожений на ёго ліквідацію. Правдоподобно є бесконечна і невычислима, так як вічний і бесконечный є одказ Кіріла і Мефодія, котрый нам принесли і даровали. Кідь бы сьме хотіли тоты взацны дары конкретно поменовати, суть то:

А) євангелія (візантська руська віра, чистый приступ к вірі);

Б) писмо – кіріліця (списовный язык, котрый ся в тім періоді звав руським – був то перший списовный русинський язык);

В) візантська руська культуру (выходна культурна орьєнтація);

Г) слобода:

- слобода выберу (євангелізація ся реалізовала силов Божого слова, а не огнём і мечом) [49];

- період їх місії був златым слободным періодом наших предків. Быв то перший період неутраліты на нашій теріторії, кідь місія выслана візантським цісарём діяла з бівшой части на теріторії підрядженій Риму (в роках 863 (4) – 6. 4. 885);

- слобода народна: приятя євангелії нашыма предками значіло зміну годнот з уровни поганів на цивілізованных хрістіан. Вдяка тому перемогли силов духа над Аварями, котрых в сучасній добі знаме під назвов Цигане-Ромове [50];

– кіріліця ведно з євангеліями захранили три славянськы племена перед культурным заником і тоталнов асімілаціов з боку Германів, а в нашім припаді і з боку Мадяр.

Тоты дары суть нашы основны общоруськы цінности [51].

Крітерії, або з чого ся складать „молекула“ Русин:

1) З назвы Русин, котра свідчить о тім, же сьме потомкове кралёвского племена Росів – Русів, магів племена Магог – «царських Скіфів»;

2) з вірности одказу св. братів Кіріла і Мефодія. Тот одказ обсягує:

– візантську руську віру;

– візантську руську культуру;

– кіріліцю, знаня русинського языка.

Крітерії, або з чого ся складать „молекула“ Словак:

1) з назвы Словак – одводженой од Слован (Славян);

2) формального голошіня ся к одказу св. братів Кіріла і Мефодія. І таке формалне голошіня ся к одказу святих братів, як видно, дає можность пышыты ся їх славам. А в чім є тота формальность:

– в одмітаню візантської руськой віры (переход на протестантизм, римокатолицьку – латинську віру);

– в одмітаню візантської руськой культуры (в шыршім розуміню орьєнтація на римську – англосаську – западну культуру і ёй цінности);

– одмітаня кіріліці, переход на латиніку (латинський язык – язык, на котрім ся од одмітнутя кіріліці молили і писали книги. Незнаня кіріліці сперать приступу к жрідлам выходной культуры).

Може і ту є коріня способности значной части жытелів Словенська скоро мінити „дресы“. Про нас є плане, же Словаки нам берут славу продовжователів наповнєваня одказу св. Кіріла і Мефодія. Ём пересвідченый, же кідь бы був утримованный непорушений одказ св. Кіріла і Мефодія на нашій теріторії, жыли бы ту в сучасности кідь не выштыкы, та ходем переважна векшына Русинів. Одповіджме сі на вопрос: „Як бы самы себе называли жытелі, визнаваючі хрістіанство візантського обряду, хоснуючі азбуку?“ І кідь з нашого – русинського

погляду є взник Словаків негатівом, з боку цілославянського є позітівом то, же під таким великим тиском не зникли Славяне, котры жыють на тій території. Кідь чітам інформації о сполупраці русиньских організацій з Матіцов словеньсков, все мі прийде на розум думка, котру єм в конкретній сітуації высловив може перед двома роками, же в сучасности ся з Русинів стають найліпшы Словаки. А зо Словаків зась поступно ся стають Англосасы, в ліпшій припадї козмополіты.

При задумованю ся над перспектівов Русинів в рамках майорітної словеньской громады є добрі ся попозерати, як рїшать свою сітуацію другы народы і народности. Наприклад, в порівнаню зо Жыдами, котры были в минулости замкнутов комунітов, реформов своєї віры ся отворили майорітній громадї, што є про них барз позітівне. В порівнаню зо Жыдами сьме были правым opakом. Все сьме были к майорітній громадї аж барз отворены. Може аж натілько, же ся в тій громадї росplyнеме, зникнеме.

Будьяке лавірованя в значіню «мы ся называєме Русинами, але з Русами (Росіянами) не маме ніч сполочне» закладать переход ку Словакам. Бо по высловлїнню такого речіня ся поступно з Русинів ставали Словаки. Змыслом того конштатованя, покы бы сьме хотїли выстигнути єго скуточный фактічний змысел, все было: «Мы не належимо к тым, котры владнуть вшыткым Славянам, хоць ся і звеєме Русинами.» То нам але нігда ніхто не вірив а ани не увірить, покы не змінимо свою народность (ідентіту) і віру. На основі высшеуведжєных крітерій ся каждый з нас може попозерати до своєї душы і сам оцінити, што з одказу св. Кіріла і Мефодія досправды реалізує, а тыж ся може сам рїшыти, як буде дале поступати. Програмами і інформаціями якої ціны буде наповняти свою душу.

В сучаснім світі інформачных технологій (інтернет, сателітна телевізія) не є ніч неможне. З їх выужытєм ся можеме научіти основы, респ. ся можеме здоконалити в овладаню русиньского, російского, українського або і білоруського языка. Або сі можеме росшырити обзор о спознаня културы дакотрого з высшеуведжєных народів, спознати віру візантського обряду.

Задачу в тім одношіню грає і погляд вонка – на соціету, в котрій ся находимо. Ціла людська громада переходить періодом великой глобалізації у вшыткых областях, передовшыткым в области културы і економікы. З глобалізацій мають проблемы ай великы народы і державы, нелем Русины. В рамках той цілосвітової глобалізації проходить діференціяція і сучасне здружованя держав подля културной орьєнтації. В нашій європській просторї ся докінчує діференцованя і здружованя держав подля того, ці інклінують к Выходу – Візантії – руській културній орьєнтації, або к Западу – Риму – англосаській културі. Державы, котрых жытельство інклінує переважно к Западу, вступили до Европской унії, респ. і до НАТО. Державы, котрых жытельство інклінує к Выходу, громадають ся навколо Росії – в СНД (Сполочєнстві незалежных держав). Тота културна інтеграція ся переносить і до далшых областей. Є підписана цолна унія міджі Росієв, Білоруськом і Казахстаном. Так поступно може взникнути Руська унія, як обдоба Европской унії. Вопрос стоїть, ку кому ся припоїть Україна. А де будеме мы – Русины, в процесі світової глобалізації і діференціяції? В каждом припадї Русины, котры жыють на Словеньску, будуть і надале жыти в просторї, котрый не є приязно нахылений наповнєваню одказу св. Кіріла і Мефодія, нашому народному розвою. Успішно здолати такий великий тиск самостатно было бы веце як проблематічне. Пригварям ся за можливість вытримати тот тиск через:

- зєєдининя Русинів Словеньска;
- політічну партію;
- зєєдининя восточных Славян жыючіх на Словеньску посередництвом Всєруського центера.

Метой тотых конпонентів бы окреєм економічного розвою выходного Словеньска было: «Преферованя і приїманя таких рїшінь, котры бы послужыли на захрану дарів св. братів – Кіріла і Мефодія так, як суть сформулованы в пунктах А), Б), В), Г) і їх реалізація в практичнім животї». Так сформулований програм бы був общоруський і міг бы ословити єднак Русина, Українця, Росіяна, Білоруса ці Серба або Булгара жыючого на території Словеньска. Докінця бы єм ішов іщі далше і не заперав двері ани перед членами других славянських народів ці то тых, котры захранили кіріло-мефодьску традицію, або і тых, котры бы ся може хотїли вернути к одказу Кіріла і Мефодія (може напр. дакотры Словаки). Вырїшалным бы было, ці з нами

будуть визнавати єднакы культурны цінности а тыж ці хотять дашто зробити на їх захрану. Їсвуючі освітны, культурны і сполоченьскы організації або здружіння бы могли дале повнити свої задачі в процесі захованя народных шпеціфік і в напрямі пестованя пестрости культурной і народной. В школах бы ся дале навчаня профіловало подля зложіння школярів і студентів (думам на вибір материньского языка каждого школяря), но в кождім припадї бы ся вшыткы могли згоднути на передаваню одказу Кіріла і Мефодія, то значить, абы ся школярї учили то, што мають сполочне (кіріліцю, віру візантського обряду, візантську культуру, історію і под.).

Знам, же окремы народы, при зроді котрых были Кіріл і Мефодій, перешли уж довгу путь і одділили ся од себе. Находиме ся але в періоді великой глобалізації, коли пережыють лем тоты народы і культури, котры знову найдуть путь к собі, к сполочным годнотам і на тій основі ся зъєднотять. Найдеме в тім одношіню і мы – Русины порозуміння, догоднеме ся і пережыєме? Або несены бурями і розлічними водами на вшыткы боки будеме позерати, як ся біліє (наш) парус єдиный в молге моря глубококом ... ?

Позначкы:

[1] Посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> (статья «Наше походжіння (общоруське)» вышмарена!)

<http://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vseruska>

[2] Vid' <http://www.rusynacademy.sk/image/nn15-16-10.pdf>,

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn17-18-10.pdf>,

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn19%20-10.pdf>,

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn%2020-2010.pdf>

[3] Vid' <http://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vseruska>

[4] Krásnobrodský zborník, III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, с. 113; Порівнай: Biblia, Genezis 9, 27 a 10, 2;

[5] Ethnography, A New Standard Bible Dictionary, New York, 1936, с. 239;

[6] Позерай мапу в: Krásnobrodský zborník, III (1998) 1-2, Ед. Gorazd A. Timkovič, OSBM, с. 4, пор.: Praelectionis Biblicae – Vetus Testamentum, I. Simón, I. Prado, Taurini-Romae, 1940, с. 97;

[7] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, с. 21, 22.

[8] Slovensko, Dejiny I. Obzor, Bratislava 1971, с. 141, 144.

[9] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, с. 22.

[10] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, с. 22 – 26;

[11] Позерай мапу в: Historicko-zeměpisní atlas školní, Dr. B. Horák, V. Neubert a synové, Praha Smíchov, IV, с. 1-2;

[12] Наприклад: Библия, Книга пророка Иезекииля, гл. 38, ст. 2, с. 1028, The Judson Press, Philadelphia, USA. Позерай: Россия перед вторым пришествием. Материалы к очерку русской есхатологии, Сергей В. Фомин, Москва, СвятоТроицкая Сергиева Лавра, 1993;

[13] Krásnobrodský zborník, III/1 2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, 1998, с. 5, 114; порівнай: Encyklopedie Bible, II. Bratislava, 1992, с. 562;

[14] Krásnobrodský zborník, III/1 2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, 1998, с. 9, 119;

[15] Letopis Krásnobrodského monastiera..., o. Jozafát V. Timkovič, OSBM, Prešov, Baziliánske vydavateľstvo Blahovistnika, 1995, с. 14, 19, 20; пор.: A. K. S. Lambton, Persian Vocabulary, «head», Cambridge, с. 275;

[16] Letopis Bukovského monastyra..., o. Jozafát V. Timkovič, OSBM, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, 2004, с. 27;

[17] «...магове з востока - членове душпастирської верьствы в ріші Медів (приблизно сучасний Іран), котры коло культових річей уділяли увагу і штудію астрології, природных наук ... За даными євангелія Матфея (Мт 2, 1 – 12) слідовали ясну звізду, котра їх довела до Віфлеєма, де ся поклонили новонародженому Спасителю і жертвовали єму дари: золото, кадило і мирро. Пізніша хрістіанська Традиція утворила коло них релігійны легенды. Тертуліан їх назвал кралами а Орігенес высловил догад, же были троє. Під меном „троє кралёве“ (Каспар, Мельхіор і Балтазар) суть знакомы і у нас. Їх культ здобыл верьх в Середнєвічу.» Príručný slovník kresťanstva, František Vnuk, Bratislava, SMARAGD 2003, с. 174;

[18] Krásnobrodský zborník III/1 2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, 1998, с. 5, 50, 54, 70, 115, 143 - 144);

- [19] Krásnobrodský zborník, III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, c. 11;
- [20] Позерай мапу: Historicko zeměpisní atlas školní, Dr. B. Horák, Praha Smíchov, V. Neubert a synové, I, c. 4;
- [21] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, с. 10;
- [22] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, с. 22 – 23;
- [23] Historia Carpato Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Том I, Caput 3, § 6 a 8, с. 65 a 68; поз. з латинського языка переклад Юрія Сака до українського языка: Історія Карпатських Русинів церковна і світська, Науковий збірник Музею української культури у Свиднику, СПВ Братислава Відділ української літератури в Пряшеві, 1985 -1990; або в перекладі: „Історія Карпатських Русинів“ у шести томах, Ужгород, Закарпаття 1999, 2005;
- [24] Порівняй: «магове з востока - членове душпастирської верьстви в ріші Медів (приблизно сучасний Іран), ...» Průručný slovník křesťanstva, František Vnuk, Bratislava, SMARAGD 2003, с. 174;
- [25] Поз. мапу: Historicko zeměpisní atlas školní, Dr. B. Horák, Praha Smíchov, V. Neubert a synové, I, с. 19 20;
- [26] Іщі в року 612 перед н. е. учіняють Скіфі походы (і кідь под велінєм медского короля Кіаксареса) на Асірію, Палестину ... Позерай: O pôvode kresťanstva, Archibald Robertson, Bratislava, SVPL, 1957, с. 31; пор.: Иер 1 : 4, 5;
- [27] Historia Carpato Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Том I, Caput 4, § 19, с. 79;
- [28] Historia Carpato Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Caput 4, § 32, с. 92; порівняй: Nestor II., Šlecer, с. 43;
- [29] История России, А. В. Века, Минск, Современный литератор, 2004, с. 31;
- [30] Поз. мапу: Pravek Starovek, Dejepisné atlasy pre ZŠ a viacročné gymnázia, VKÚ Harmanec, 1995, V, ч. 9;
- [31] Поз. мапу: Ilustrované dejiny ZSSR, Bratislava, Mladé letá, 1980, с. 15;
- [32] Historia Carpato-Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae, 1843, т. 3., § 8, с. 69;
- [33] Historia Carpato - Ruthenorum Sacra et Civilis, Michaelae Lutskay, B. M. V., Cassoviae 1843, Том I., Caput 2. DE CARPATHO, (4) pag. 55 «Окремы Мадяре проявляють повне незнання етнографії і не старають ся о милозвучность, называючи Рутенів (Ruthenos) Русняками (Rusnyák); смішно бы то вызерав про їх родаків тот, хто бы писав так: у Відню, Дрездені і Гамбурзі жытельство говорит дойч языком, в области Арва вшытко жытельство – Словякы (Szlolvják), зато мерькуйте, бо Німці называють себе Дойч (Deutsch), а Славяне (Slavi) – Словяк (Szlolvják). Таксамо смішно виходить, коли Мадяр называють Рутенів Русняками лем зато, же самы Рутены (Rutheni) называють себе Русинами (Ruszin). Штатом прията назва про Германів – Німці (Németh), про Словаків (Slavorum) – Товт (Tóth), про Рутенів – Орос (Orosz). Няй вжывають тоты назвы, тогды їх не будуть винити ани з нестранности перекладу.»
- [34] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Praha, Radioservis, a.s. 2000, с. 87, 104;
- [35] На першу був высланный к Арабам до Самары в році 851, на другу був высланный ведно з братом Мефодіом – к Хазарам до Херсону на Крымі в році 860, порівняй: Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a. s., Praha, 2000, с. 127, 133, 150;
- [36] Veľkomoravské legendy a povesti, Život Metoda, sv. Gorazd ?, Tatran, Bratislava, 1997, с. 81;
- [37] Krásnobrodský zborník III. / 1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, Prešov, 1998, с. 124 – 129;
- [38] Krásnobrodský zborník I/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyril a Metod boli gréckokatolíkmí, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, Prešov, 1996, с. 55, 85; порівняй з повным текстом окружного посланія посмотри: <http://www.vostlit.info/Texts/Dokumenty/Byzanz/IX/860-880/Fotij/pred.htm> <http://www.sedmitza.ru/text/443922.html>;
- [39] http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1d_Konstantinopole
- [40] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, с. 245 – 254, 411;
- [41] «... догад, же послідній Арпадовец неодыйшол з того світу природной смертю підтримує і факт, же іщі за ёго жытя был неапольскый Анжуовец Карол Роберт корунованный за угорьского

- краля» посмось: Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, c. 264 – 265, 332, provnaj: J. Beňko, Starý Turiec, Martin, 1996, c. 119;
- [42] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, c. 276, porovnaj: Dr. Karel Živný, Dějiny slovanské cirkve – svátek sv. velikomučeníka Dimitrija, Praha, 1887, c. 16;
- [43] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, c. 411, 470, 501 - 506;
- [44] Позерай причіны выстагаваня нашой інтелігенції до Росії: Закарпатоукраинская интеллигенция в России в первой половине XIX. века, Тамара Байцура, Словацьке педагогічне видавництво в Братіславі, відділ української літератури в Пряшеві, Пряшів, 1971, с. 206.
- [45] «Карпатське простопінє є унікатна форма вокальної літургічної музики в Карпатській Руси. ...» посмось:
http://www.rusynacademy.sk/rusynski/rusyn_muzika.html#%Do%9A%Do%Bo%D1%8o...
- [46] Krásnobrodský zborník III. / 1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, Prešov, 1998, c. 7-13.
- [47] Krásnobrodský zborník III. / 1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika : Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, Prešov, 1998, c. 68 – 70;
- [48] Лекции по старославянскому языку, Любков В. Матвеева-Исаева, Учпедгиз Ленинград 1958, с. 21;
- [49] Подля пізнішого російського жрідла пражський єпископ Войтех пришов на Словенсько і до Польщі, де «розвернув праву віру і завергнув руське писмо; завів латинську віру і писмо єпископів правою вірою дав стяти, а других розогнав», порівнай ĐURICA; Milan S.: Dejiny Slovenska a Slovákov, SPN, Bratislava, 1996, c. 19.
- [50] Krásnobrodský zborník II/1, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Pôvod «Cigánov», Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1997, c. 101-123;
- [51] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, c. 103-105.

Мілан СЕМАНЧІК, Тренчін

(Опубліковано: 14.04.2010 в НАРОДНЫ НОВИНКЫ)

Полеміка к статті:

21.06.2010 ем послав е mail пану Роман Віммер - шефредактору журналу «ИКОНА картина православной жизни», де каждая стаття е написана на руськом і чеськом языку. Моїм намиром було понукнути тоту статтю и другим новинкам і журналам же бы собі статтю могли прочитати тыж і їх читателя. І так vznikла і розвила ся зауїмава кореспонденція – полеміка. Думам, же факты котры зозбірала і уводить една і друга страна можут быти интересны про читателя.

1. мейл:

Важений пан шефредактор,
в приложыню Вам нукам на опублікованя мою статтю Наша історія - Наше походжіня общоруське.

21. 6. 2010.

Мілан Семанчік

1. одповідь на мейл:

Важений пан Семанчік,
дякую за засланя вашой статті. Вашу статтю ем быстро прочітал і найшол ем дораз історічну незрівналість - посмось цїтата:

«На позваня удїльного князя Ростислава в Нїтрі, котрый пановав од року 846 на великоморавскім тронї в Столічнім Велеградї (Белеградї) – днешній Секешфегервар (в перекладї Столічний Белеград), візантський цїсарь Михал III. і патріарха візантської церькви Фотіос кінцєм літа року 863 послали на Велику Мораву віроучітелїв Кїріла і Мефодія.»

Нигда єм нечул ни о єдній теорії, же бы князь Ростіслав панувал із Нїтри (Нїтряньске князівство было ленной частиною Великоморавской ріші і з Моймировців тут панувал Святополк - сыновець Ростислава) не то же бы іщі, панувал із Секешфегервара (чеськы: Stoličného Bělehradu). Богу жаль я боюсь, же в статї може быти веце історичных неточностей, і зато дам Вашу статтю найскорше сконтролювати фахівцям.
З поздоровлїнем

Роман Віммер
шефредактор

2. мейл:

Важений пан шефредактор Роман Віммер,

На мою понуку статї сте мені одповіли 22. 6. 2010. Опублікованя статї сте запівперечили по причіне страху із за незрівналїстей з тым, же статтю дате переконролювати фахівцям. З дня Вашей одповіді і переданя моєї статї фахівцям минуло веце як два місяці. Мож припустити, же про пражских фахівців є то постачуюча доба на реаґованя, приятя професійного, предметного погляду. До того часу я недістал ниякий професійный погляд. Хоснуюсь шак той можливістю і одповідам на Ваши конкретны, предметны припомінкы – обернута уваги на неточности, котры называте:

1/ *«Нигда єм нечул ни о єдній теорії, же бы князь Ростіслав панувал із Нїтри (Нїтряньске князівство было ленной частиною Великоморавской ріші і з Моймировців тут панувал Святополк - сыновець Ростислава)»*

К 1а/ Для порівняня цїтую речїня із : Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Praha, Radioservis, a.s. 2000, s. 209: «В августє 846 року вторгнул на Мораву. І по дакілько тыжднях, кідь ёго войско лишало землю, сїдїл на моравском престоле Моймиров сыновець Ростислав, до того часу удїлный княз в Нїтрі.»

К 1б/ Можу шак на порівняня навести і далше жрїдло: Slovensko, Dejiny I., Bratislava, Obzor, 1971, s. 176 із котрого цїтую:

«... краль Людовик Німецький ... в половине августа 846 року вторгнул на Мораву і позбавил Моймира панованя. ..., лем досадил на князівський престол Растислава (Ростислава) владцєм нїтряньского князівства стал Ростиславов сыновець Святополк.»

2/ *«... не то же бы іщі, панувал із Секешфегервара (чеськы: Stoličného Bělehradu)»*

К 2/ К тому приводжу:

«Двор великоморавских пановников за тогдышніма звичаями в остатному світу немал якбач сталу резіденцію, але ся рушал по головных замках.»

(Slovensko, Dejiny I., Bratislava, Obzor, 1971, str. 210);

О століці Великоморавской ріші (Székesfehérvár – Столічний Белеград) ся пише в: Krásnobrodský zborník, III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Velkého na Slovensku 1998, s. 126 (www.spravy.narod.ru), де ся приводят тоты факты о тім свідчачи:

► римський імператор Порфирогенет (912-959) в «De administrando imperio», 42, Magnae Moraviae Fontes Historici III, Brno, 1966-1971, s. 401 пише, же: «... кідь Угорці загубили Велику Мораву, поселили ся як раз в єї центру». І з століці Великоморавской ріші ся аж до року 1351/52 стала століця Угорска;

- угорські кралі были аж до вымертя Арпадовців і наступу Анжуйців то є до року 1301 хоронены в Székesfehérvár – Столічном Белеградє;

- аж краль Людовік I. із Анжу в року 1351/52 переніс свою резіденцію і зробил століцей Угорска Будін (пізніше споїнем з Пешть vznikae сучасна Будапешт);

► екзистенція двух Морав: Вышней Моравы з центером в Велеграде і Ніжней Моравы з центером в Белеграде – Белграде. Между нима Панонія з центером в Столічном Белеграде. Ведно – Велика Моравія:

- папа римський Адріан (Гадріан) II. (867-872) на початку рока 868 невыменовал святого Метода за єпископа «моравского», но дал ёму єпископський престол «св. Андроника» в южной Панонії в Среме (порівняй: Žitie Metodovo, кар. VIII) то є в бывшей югославской - днешной сербской Сремской Митровици, котра є оддалена од теріторії нашей Моравы (Вышней) веце як 400 км на юг і то вздушной лінією! (Посмотрь: Krásnobrodský zborník I/1-2, o. Gorazd A. Timkovič,

OSBM, Cyril a Metod boli gréckokatolíkmí, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1996, s. 62, 68, 69,).

- папа римський Адріан (Гадріан) II. (867-872) в половині рока 869 в окружном посланні (буле) *Gloria in excelsis Deo* (Слава во вишніх Божу) вименовал святого Метода за свого легата (представителя) про славянські землі і офіційно потвердив старославянський язик як богослужбовий язик. Тим окружним посланням була заснована славянська церков, не шак панонско - моравска – архієпархія.

- папа римський Адріан (Гадріан) II. (867-872) на початку осіні року 869 виголосил зряджіння панонско - моравської – архієпархії, і за її архієпископа вименовал зо виштитков помпезністю св. Метода. За город в котрым буде резиденція нової архієпархії встановил папа римський Срему (*Sirmium*), де єпархія основал вже св. Андроник – камарат апостола Павла. В осередині Великоморавської рішії в Панонії. (Посмотрь: *Krásnobrodský zborník III/1-2*, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, *Cyrilika je staršia ako glagolika*, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 124 – 129, порівняй: *Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Praha, Radioservis, a.s. 2000, s. 298*).

- святий Метод потім, што перестал быти владыкой Сремской Митровици стал архієпископом не цілою, але лем Вышней Моравы (порівняй: «*Assemanovo evanhelium*», *Magnae Moraviae Fontes Historici III*, Brno, 1966-1971, s. 437 a 200, pozn. 2; посмотрь тыж: надписи в сохраних старых календарях), порівняй: *Krásnobrodský zborník III/1-2*, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, *Cyrilika je staršia ako glagolika*, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 124 – 129.

4. 9. 2010

Желам приємный день

Мілан Семанчік

в. р.

2. одповідь на мейл:

Важений пан Семанчік,

дякую за вашы реакції на мою предмету припомінку. Іде шак о припомінки, котры невывертают, мої похыбности к тому спомнянутому речіню.

„На запрошіння удільного князя Растіслава в Нїтре, котрый пановал од року 846 на великоморавском престолі в Столічном Белеграді (Belehrade) – сучасный Székesfehérvár (тлумачено: *Stoličný Belehrad*).“

В 863 року, кідь князь Ростіслав запросил Кіріла і Мефодія на Велику Мораву, был „удільным князем в Нїтрі“ князь Святополк. В 863 року был князь Ростіслав вже владця Великої Моравії, і прото нерозумію складбе спомнянутого вашого речіння. В Вашій інтерпретації ся явно снажыте выкликати неправильный доєм, же нїтраньске князівство было в другой половині 9. століття історічно важніше і визначніше як Великоморавска ріша. (Як удільне князівство є про реаліту ранного середньовічя означана територія, справованєм котрою был повірений дакотрый із членів пануючого роду.) І наконєць. Князь Ростіслав за дохованыма писемныма жрідлами нїгда непановал із Столічного Белеграду.

Посмотрь пару позначок к Великоморавской рішії:

Головне місто ся звало Морава (лат. *Moravia*). Їго полога нам не є згакома, но на основе гойных археологічных одкрытий ся предпкладат, же йшло про днешны Мікулчіце в Югоморавским краю коло граніці зо Словакією. Єдиныма писемно обґрунтованыма містами Великої Моравії, суть окрім спомнянутой Моравы замки Нїтра (828, Словакія), Девін (864, Словакія), Ужгород (903, Україна), Братіслава (907, Словакія). Приналежність Ужгороду к Великої Моравії є шак затля спорна.

За археологічныма одкрытиями найважнішыма замками країны были (поєдны шак не по ціллий час):

на сёгодняшній Мораве: Мікулчіце, Старе Место (Белеград), Поганско (коло Бржецлаві), Брно-Лішень, Оломоуц;

на сёгодняшній Словакії: Девін, Нїтра, Братіславскы замок, Тренчін, Победім, Дуцове, Бреков, Земплін, Дівінка, Мужля, Стари Теков, Зволен-Мотова, Детва-Каламарка, Чінгов, Древенік, Шарішске Соколовце, Спішске Томашовце, Кусін, Вишеград (на Словакії), Гронскы Бенядікт, Бойна-Вали, Нїтранска Блатніца, Скалка над Вагом, Градок;

на сёгодняшньому Мадыарську: Острігом, Фелдебро;

на сёгодняшней Україне: Ужгород.

З поздравом
Роман Віммер

3. мейл:

Важений пан шефредактор Роман Віммер,

На Ваш мейл зо дня 6.9.2010 Вам одповідам одкрытым писмом слідующе:

К першой Вашой позначке:

признаю, же мате правду. Мал ем написати «бывший», або ж неуваджати бывше поставіня князя Ростислава. Запрацовал стереотип і я ем собі неусвідомил, же ословліня «нітряньскый князь» ем вже нехосновал як ословліня чінной посади, але як шляхтічного титулу аналогічно як ся хоснуе шляхтічний титул «прінцезна Велска».

К другой Вашой позначке:

Ни Ваши аргументы мене непересвідчили. О Столічном Белеграде – Székesfehérvári пише в своєй штудії вже Ф.В. Сасінек: «Stolný Belohrad», Slovesnost, Skalica, II/37 (1864) 585-586.

а) То же сучасный стан археологічного дослідження (стан археологічных одкрытий) до того часу неодносит Столічний Белеград – Székesfehérvár міджі найважнішы замки країны – (то є Великой Моравії) незначіт, же небыл найважнішым центром, же є то остатне слово археологічного дослідження, же є то стан дефінітивный;

б) Покля є мнов презентований погляд правилный – так ся центр ріше і гроб св. Мефодія за сучасной сітуації ненайде. Сперают сёму тоты причіны:

- для Мадярь є Столічний Белеград – Székesfehérvár святилище. Немали і немают інтерес на пояснёваню історії Секешфегервара як головного міста Великой Моравії. Немали і немают інтерес, же бы ся то то місто стало святилищем і про наслідницкы державы і народы Великой Моравії, же бы ся о тот город ділили;

- наслідницкы державы і народы Великой Моравії ся снажат о выправдана, же їх центр был головным містом Великой Моравії;

- наслідователе Віхінга ненайдут головне місто Великой Моравії і гроб св. Мефодія, накілько чуют і роздумуют інакше. Не суть наслідователе св. Мефодія. Была на них оголосена анафема. «Анафема, котра была оголосена над біскупом Віхінгом і князем Святополком, оставать на цілый теріторії, котрой пановали» посмотрь одказ:

<http://www.societasbm.sk/sk/actual/article/?article=648>

І на закінчіня: без знаня історії Підкарпатських Русов – Русинов, не можно правдиво – обектівно пояснити історію Европы.

Одночасно Вам мельдую, же нашу корешпонденцію звязану з моєю статсьей: «Наша історія - Наше походжіня общоруське», шыкую на опублікованя до новин: „НАРОДНЫ НОВИНКЫ“. Чіню так зато, же покля бы ся поступало за правилами слободной пресы, так тота діскузія бы ся одбыла на сторінках журналу Икона. Чітателе Иконы бы были інформованы о обоіх погядох на дану проблематіку, поширил і збогатил бы ся їм в тім предметі погляд, были бы годны утворити собі в сёму ділу властный назор.

Опублікованєм хочу здобыти того, же бы холем чітателе „НАРОДНЫХ НОВИНОК“ были інформованы з Вашого і моєго погяду.

21. 9. 2010

Желаю приемный день

Мілан Семанчік

в. р.

На доповніня є можне увести іщі тоти факти:

1) топонім «Морава». До Дуная ся не нагодом вливают дві ріки Морава. Єдна чеська ся вливат при Братіслави до горного Дуная з ёго лівого боку а друга серьбска ріка Морава ся вливат до долного току Дуная з ёго правой страны. Меджі тыма двома ріками лежала Велика Морава. Тій уж нїт. Но топонім - назва рік в даным припадї ту зістала і подавать своє свідоцтво. Подробніше і веце о тым пише в своїй книжці: Krásnobrodský zborník, III/1-2, о.

Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, str. 124 – 128.

2) папа Еуген II. (824 – 827) іще в часо́х пред приходом св. Кіріла і Мефодія на Велику Мораву в письме єпископом а владыком Аварії і Моравы пише: « ... *Hunie, que et Auaria appellantur, sed et Marauię provinciarum quoque Pannonie sive Moesie* ...» (Смотри: *Magnae Moraviae Fontes Historici III*, Brno, 1966-1971 ст. 257-258) В переводі: «/в країнах/ Гунска, котра ся тыж кличе Аварією, но і /в країнах/ Моравы, провінцій то Панонії і Моесії ...» Моесією в тых часо́х называли землю славян котрый зодповідать приближно земля бывшой Югославії. Тому ніт похыб же поєм - назва Велика Морава ма в собі і Нижню - долну - /сербську/ Мораву.

Тренчін 03.11.2010

Мілан Семанчік

(Опубліковане дня 10. 11. 2010 в НАРОДНЫ НОВИНКЫ, річник XX, ч. 44 – 45, с. 3 - 4; посмотри: <http://www.rusynacademy.sk/image/nn%2044-45-2010.pdf> актуалізоване 11. юна 2013. До доповніня о полеміку 29.09.2013 прочітано 211 раз).

Звязаны статьи:

Наше походжіня (общоруське)

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn15-16-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn17-18-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn19%20-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn%2020-2010.pdf>

К: Ідеї на рішїня сітуації в русиньскім русї на Словакії 2

<http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...> (статья «К: Ідеї на рішїня сітуації в русиньскім русї на Словакії 2») вышмарена!)

Без русофілства русиньскый рух загыне!

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> (статья «Без русофілства русиньскый рух загыне!» вышмарена!)

Реакції на сучасный рух Русинів

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111...>

Послідній хрест славянської церквы

<http://www.holosy.sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> (статья «Послідній хрест славянської церквы» вышмарена!)

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>

Св. Літургія

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> (статья «Св. Літургія» вышмарена!)

Екскурз до історії Русинів і ідеї на рішіння ситуації в русиньскім русі на Словакії

Опублікований матеріал, його частину або думки мож снимати за подмінки дотримання авторських прав і названя джерела – www.rusyn-narod.ru

Дотеперь найкомплекснїша стаття „К: Ідеї на рішіння ситуації в русиньском руху на Словакії“, котра vznikла по опублікованню статті пана Івана Бандуріча в Народных новинках ч. 10 з 31. октября 2012 ся розвинула діскузія в інтернетовых новинках Академія русиньской культуры в СР, посмоть: (www.rusynacademy.sk) č. 52/2012, 1/2013, 2/2013, 4/2013, 6/2013, так і діскузія в Голосох, посмоть: (<http://www.holosy.sk/> - вышмарена!) і реакцій на мою мейлову адресу. Містить екскурз до історії Русинів, поучіння з нашої історії, і в закінчіню ідеї і конкретны пропозиції про русиньскый рух.

Усвідомуєме собі нашу плану ситуацію. Хочеме виробити і прияти «Русинський програм» коло котрого ся з'єдинят функціонаре, існуючи освітови, культурни, і сполоченски організації, вшиткы Русины. І поступні вшиткы сполоченски і культурни організації далшых національных меншостей дотримуючих і розвиваючих заповіт св. Кіріла і Мефодія. Абы сьме вийшли з той планой ситуації в котрой ся находимо, потрібно нам аналізувати причини (вирішальны і базовы), про котры сьме ся мы – Русины дістали до такого стану. В тім нам може допомогти історія. Гварит ся „Historia, magistra vitae“, значить, Історія є учітелка жытя. Жебы была і наша учітелка жытя, треба нам видіти дії нашої історії з нашого погляду, нашыма русинськыма очіма. Лем так нам поможе розкрити причини наших неуспіхів враховано властных хыб.

І.). Причини нашого стану [1]:

Причини нашого стану доходят к ідеовым корням на котрых ся зродила западна (латиньска) цивілізація. Полігают на самый перед в способе практичної реалізації теологічно - філософичной концепції св. Аугустіна. Попробую то коротко пояснити:

І.А). Корні западной цивілізації [2]:

1) Жыдівський корінь: жаден світський владця не є Господь. Господь існує, і є то Господь єдиний, всемісний і трансцендентный – одділений од Ним сотвореного світа. Він нам з'явил, што є правилне. Їго закон Божий сьме повинны дотримувати наперек вшиткому тому, што бы проти сьму стояло гев на землі. Вже не сьме рабами нияких природных рітмов, ни своєволі хоцькотрого чоловіка. Можемо жыти слободны під Господом і Їго законом.

2) Грецький корінь: проба чоловіка выступити к Божому крітерію правды, правильности і добра посередництвом розумовой шпекуляції, через філософію. Западна філософія основана Сократом, держит ся на мыслі, же чоловік є способный при хоснованю своєго розума допрацювати ся к універсальным, об'єктивным і зато абсолютным правдам. Т. є. знання, же в справедливой *polis* нема владнути (свой)воля людей (ці вже векшыні, або меншыні, або єднотливой особі, але розумом ознайомлены прінципы того, што є правилно.

3) Римський корінь: вклад вродженого - природного правного мысління Арістотела, Цицера і Сенеку, с хоснованєм котрого Римляне збудовали рішу, в котрой існовала влада закона, котра ся односила на римських громадян. «*Civis Romanus sum* = ем римський громадянін» - гевсе значіло, же хоцькотрый місний владця ся неміг справовати к римському громадяніну самохотячі, но лем за римським правом. І сесе право, тот закон і значить з нєго виходячий порядок і мір (*Pax Romana*) были Римляне способны настолити в більшой частині тоды знакомого цивілізованого світа.

4) Хрїстіанський корінь: во вшитких трьх опередных припадах ся ідеал правильности, правди і добра все односил на колективну базу: „народ выволений“, „атенску поліс“ ці „римску рішу“. Єднотливець нема нияку ціну. Будьяку вартость набывають лем посередництвом своєї участі на колективі. Мімо колективу не вартує ничого, спокійно мож раба або варвара загубити. Хрїстіанство, основано на Втіліню – значить на тім, же Господь ся стал чоловіком в особі Ісуса Хрїста – приносить нове розуміння достоїнности людської особі. Господь ся стал чоловіком і

особні даякий час перебувал ту міджі нами на землі. Потім ся за нас і одкуплення наших гріхів жертвовав на хресту, жебы нам забештелёвал спасу. Спасу каждой єднотливой особи індивідуалні. Также каждый єден чоловік є сотворен на образ Господа і обдарований бессмертной душой. З любові к чоловіку ся Господь стал чоловіком і вмер про спасіня наших бессмертных душ. З гевсёго образу выходит, же каждая людська особа ма выняткову внутрашню, придану вартость і достоинств - Божого походжіня. То значіт, же нихто – ани штат, ани іншы людє – ся неможут ани к єдному чоловіку справовати самохотячі. Вшыткы сьме діточки Божі як братя і сестры. На вшыткых індивідуалні ся односит ідеал правды, правильности і добра. І гевсе розуміня людской особи хрістіанство пошырило на вшыткых людей і на вшыткы народы. І так рані хрістіаньскы отці церкви підвышыли *Pax Romana* на *Pax Christiana*.

Вызначным пунктом про шыріня Западной цивілізації є:

а) теологічно філософічна концепція хрістіаньского біскупа Аугустіна Аурелія із города Гіппо Регіус, днесь знаний як св. Аугустін, котру сформуловал в своїй праці *De Civitate Dei* (О общіне Господа) сса в року 476 нашої ери. Ядром ёго работы є конштатованя: послідней і найвысшой метой чоловіка є спаса. Спаса полігат мімо тот світ. Ку спасе може чоловіку помочи лем Церьков. В вопросе найвысшой меты (цїля) чоловіка є штат некомпетентный. В дослїдку недоконалости чоловіка (дідичного грїху) є штат правда вродженой, природной, потрібной необыйдительной інштіуціей, но наперек сёму інштіуціей дочіста світської, людской, і вообщє не сакралной. Церьков котра ма пряме одношіня к трансцендентному цїлю людского жытя, зо штатом немусит быти перевязана. Навспак, взглядом ку своїй вызначности і місії ма быти од світської влади незалежна. Св. Аугустін так начеркнул свободу Церкви, єй незалежност на світської моці.

б) єй сформулованя в політічну тезу. Першыраз пожадавку на реалізацію спомнянутой концепції проявил франкский краль Карел Велич в своём писме папе римскому Леву III. в року 795 н.е., з нагоды ёго зволїня за папу римского тыма словами цїтую:

«Придержывайтеся певно святых законов і старостливо дотримуйте правила Отцов, най ваше світло жарит над людма. Нашой задачей є бранити з помічью Божею і зо збранью в руке святу Церьков Хрістову навонок всягды проти вторгнущю бусурман і пустошыню безвірців, во внутрі ю потім зміцнити познанєм правой віры. Вашей задачей, Святыи отець, потім є піднімати за взором Моїсея бідняків к молитве, і помочи тым нашому войску, абы з вашим ородованєм, веджіньом і гарантіей Господа, хрістіаньскы людє в каждым часу вітязіли над ворогами і велебили так імя нашого Господа Ісуса Хріста по цїлому світу [3]».

При реалізації духовных мет западной цивілізації, при просаджованю *Pax Christiana* взяв верьх раціоналізм, політічне розуміня духовных цїлей [4]. Першым прінціпом ся стал прінціп переваги латиньского обряду – *praestantia ritus latini*, універзалізм (релігійна уніформіта) ... Духовна міць почалась просаджовати світської силою [5]. То ся проявило реалізаціей історічных подій, котры практично закрочіли до жытя наших предків, котры можно назвати:

І.Б). Практичны причіны нашого сучасно стану (практична реалізація концепції):

І.Ба) Нашы предки (тоді іші погане) ся бранили проти франского огня і меча, котрым римокатолицька Церьков шыріла *Pax Christiana*.

Жадость великоморавского князя св. Ростіслава папу римскому Міколаю I. о высланя єпископа і учителя в року 861 свідчіт о тім, же нашы предки мали інтерес духовно прийняти *Pax Christiana* – євангелизовати ся – прийняти святоє євангеліє. **Папа римский Міколай I. шак жадость св. князя Ростіслава [6] одмітнул.** Св. Ростіславу то повіло велё - Риму і Франком неїде лем о євангелизованя Великоморавской ріші, іде їм і о здобытя світського панованя над державой. А він як штатник – воджатай своёго народа то неміг допустити. Заховал ледовый спокій і по пораді с далшыми вельможі загнал в року 862 обернута с такой самой жадостью до Візантії.

І.Бб) Візантійский царь Міхаел III. позітивно одповіл на жадость писмом: „Бог виділ твою віру і снажыня [7]“. І ведно с патріархом Візантійской Церкви Фотієм на кінці літа року 863 выслали на Велику Моравію місію вірозвістців св. братів Кіріла і Мефодія так як суть зображены - написаны на іконах – с євангеліями. Тільки дворна – кабінетна політіка. А што нато людє – нашы предкове ? Нашы предкове небыли дурны, хоць были погане. Знали порівновати а порівновали:

Місія з Візантії реалізувала євангелізацію:

1/. В списовном языку, котрому розуміли;

(святый Кіріл за короткий час сотворил перфектну славянську азбуку – кірілицю, на записованя славянських звуків бісіді пануючого царського племені Росов – Русинів (магів племені Магор) роскыршеного, розосіяного во вшыткых крайох де жыли Праславяне. Поужыл і кодифіковал бісиду пануючей верьствы на брілантну, бесхыбну старо-церковно славянчину. То было барз домyselне і дипломатичне рішення, котре уможнило св. братьям Кірілу і Мефодію проникнути і своїм христіанським впливом засягнути праві ведучу (= руску) силу Праславянів, котрый нависше вшытки Праславяне добрі розуміли [8]. Старославянчина - язык до котрого были переложены св. Кірілом і Мефодієм церковныє книжки, і кірілиця котрой были написаны, стали ся у выходных Славян включно, Булгар, Сербів і Хорватів языком і писмом, котрым на протягу найблизших століть были писаны книжки релігійногого і світського характера [9]).

2/. Міцнотой Божого слова а не огнём і мечом) [10];

(нашы предки, дістали Євангелія прямо з Візантії – принесли нам їх св. братья Кіріл і Мефодій. Так сьме набыли св. літургію на найвысшій рівні - ведно с режією, декораціями і рясами. Уровень обряду свідчїл о силе і богатстве ёго сотворителя т.є. Візантії. Мы як єдиный народ сьме набыли перевод Євангелій до свойого списовного языка прямо з грецького а то од св. Кіріла. Вынятковость естетичного выслідку сёго діла полігат в тім, же перевод св. літургії был реалізован в полной згоде с прозодіцкыми правилами грецького орігінала, як і то же при єй переводі ся успішно споїл дар співности нашого народа с даром компонованя св. Кіріла. Може найпрекрасніша є в подобе *Карпатського простопінія*).

3/. Нукала найвышый рівень культури тогдышнёго світу;

(котра включала візантійську духовну дідовизню і модерну ученость візантійську, но і арабську).

4/. Нашым предком імпоновали і сами вірозвістці;

(своей ученостью і моральностью. Їх цность основалась в том же были правда вымогливи і некомпромісны, але тыж жыли так, як то жадали од других. Зато на наших предків діяли як появліня з іного світу).

Приятя христіанства з Візантії значіло:

1. приятя выходной розвинутішой духовности і культури,(то включало в собі):

* кодифікацію бісіді пануючого царського племені Росов – Русинів на старо-церковно руский (старославянський) язык;

* євангелізацію – приятя духовности і культури з Візантії і їх аплікованя на місцевы условія - vznik передкиєвской русской – русинской культуры – варианта выходной – візантійской христіанской жрідловой культуры;

* vznik христіанских Rosov – Rusov – Rusínov;

2. поздвигнутя з рівні бусурман - поган на цивілізованих христіан,то нам принесло:

+ захованя свободы - можливости свободного розвоя во вшыткых областях розвїтїя;

+ выратованя славянских племен од культурного проглотеня і повной асімілації зо стороны Англосас а в нашом припадї і зо стороны Мадярь а Авар.

Рим ся незрек своёго заміру шырити *Pax Christiana* а прїнцип переваги латиньского обряду і світської владой – враховано огня і меча, але і інтриг. Свідчїт о тім:

І.Бв) Зрада князя Святополка І. р. (874)

Після форхгаймского міра нїтрянський латиньський біскуп Віхінг (походжінєм бенедіктінський монах зо Швабска (Франска імперія) і княз Святополк І. ся скамаратили і заключіли братство, котре регістровали в приналежной книжке монастыря на [Reichenau](#) [11]. Был то Святополков першый крок, котрый зробіл думаючи, же свой штат зміцнит кед ся приєднит к латиньской церкві і даст го под покров Ватікана. Но того ёго рішення ся вказало быти полностью хыбне,

І.Бг) Тулський мір (884)

Заклученый выходофранським кралём Карлом III. Толстым зо Святополком І. а о рік пізніше в року 885 і міджі Святополком І. а паном Баварії Арнульфом Корутанським. Тотым міром были „обновлены“ приятельскы отношіня міджі Великой Моравією і Франской імперією. Латиньска духовізна почувствовала нову можливість добівати ся своїх інтересов. Нїтрянський латиньський біскуп Віхінг обновіл волну атак проти св. Методію і вьєдно зо своїма прихильниками навідомочі і демонстративно одопирал св. Методію слухняність.

І.Бг) Проклятя Віхінга, Святополка І. ... (885)

Св. Методій ісходя з писомного предупреджіня, котре папа Адріан II. опубліковал в булле „Gloria in excelsis Deo – Слава во вышніх Богу“, схосновал права даны ёму папом Яном VIII. в булле: „Industria tuae ...- Твоёму ентузіазму ... “ і наложіл на нїтрянского латиньского біскупа Віхінґа, князя Святополка I., їх радников і прихильников ... клятву (анафему - анатему) аж до того часу неж ся абсолютно подчінят ёго авторітету. А тоту клятву вже никда незнял [12] [13]. Велика Морава была підвладна князу Святополку I., і догнеска небыл найдений ніякий адміністративний доклад, же бы был нїтрянский латиньский біскуп Віхінґ або князь Святополк I. жадал і достал одпущіня. Клятва котру наложіл на латиньского біскупа Віхінґа, князя Святополка I., ... лежит на цілей території, котрой панували.

I.Бд) Методійова смерть (06.04.885)

Св. Методію было ясно, же лем наложінём клятвы - анатемы незаборонит запроданю, атакам проти славянской літургії, ани намаге Франков добіти ся влади над Великою Моравією. Навеце был вже хворый. Знал, же ёго koniec незадержітельно приходить, і неміг недумати на час, кідь атаку латиньской духовізні вже незадержіт авторітет ёго особи. Зато як одповідний пастух заране обезпечил названя свого правонаступника, котрый бы был способный по ёго смерти зобрати на себе уряд. Рішил ся на хосен єпіскопа св. Горазда-Агаттона. І такой свое рішення обґрунтувал. Св. Методій усов в обнятю своїх учеников скоро рано 06. апріля 885 року во віку сімдесять років.

I.Бе) Віхінґовы інтриґи в Римі (яр – осінь 885)

Нїтрянский латиньский біскуп Віхінґ папу Адріана III. в Римі незахопіл. Выбрал ся до Вормсу ку Карлу III. Толстому. В Римі мал Віхінґ дойст часу на обновліня старых „приятельств“ і на налажденя новых. Результатом было, же по насильной смерти папу Яна VIII. з Латеранского палаца пропала векша частина ёго архіва. А не лем то. Одсторонены были і реєстри зо записами о Яновой кореспонденції з Великою Моравією. Допомогло ёму і то, же папа Адріан III до Вормсу недоїхал. Недалеко Нонантоле при Модене на Адріана III в септембру 885 чекала смерть. І так за нового папу был выбран Штефан V. – завзятий прихильник высшого уровня латиньской культуры. То было вирішальне. Кед ма Велика Морава належати папской курії, мусит ся тотально зляти з латиньским універзум!

I.Бє) Писмо папу римского Штефана V. „Quia te zelo fidei“ (септембер 885) [14] адресованный князу Святополку I.,

в дослідку котрого дішло до погрому і наслідной ґеноциды. Был скантрен духовный і културный кіріломефодский центр. Ученики св. Кіріла і Мефодія. Были поправены, замордованы, шмарены до арешту, проданы до рабства або загнани до вигнанства [15] [16]. Вшыткы документи кіріломефодской грекокатолікцкой церкви в нашей землі были спалены. Діла і документи кіріломефодской традиції Великої Моравії ся са найшли лем в заґранічю передовшыткым дяка їх перепису до глаголіки [17] [18]; З того часу аж сса. до року 1965 (а я собі то іщі памятам !) Всягды, де ся достала міць латиньской церкви ся могла служыти св. літурґія, ... і могли ся люде моліти лем на латині !

I.Бё) Паджіня Великої Моравії

Так нїтрянский латиньский біскуп Віхінґ сполу з князем Святополком I. в септембру 885 р. скантрілі духовный і културный кіріломефодский центр Великої Моравії чим спустили процес ей внутрішнёго розпаду. Інтриґан біскуп Віхінґ ся намагал з помочю князя Святополка I, Зеमेжізня, дальшых князь і вельмож симпатізуючіх з латиньской церквою, шырїти ей міць. Славянска церква [19] [20] ся проти той агресії бранила. Церковна штруктура Славянской церкви основаной на соборных монастирєх (монастирських єпіскопствах), даюча вельку автономію ей на то давала добрі можливости. Прихильникам Славянской церкви потребно было зъєдинити ся под покров короля симпатізуючого з їх руськой вірой. І так ся приєднували на сторону короля Карпатської Руси [21] [22]] [23] [24] - князя Салана. (Потомка короля угорьского [25] [26] [27] [28] - Кеана Великого, з котрым ся стрітнул св. Методій на землях дунайских в р. 863 (4), як ся о тым пише в Житие Мефодия [29]. Котрый был васалом Болгарской імперії [30]).

- в роки 892 выходофранский краль Арнульф Корутанский дал до купі величезну армію проти великоморавского князя Святополка I. і ёго ріші. Святополку I. непомогло ани реґістроване братерство з нїтрянским латиньским біскупом Віхінґом. „Брат“ Віхінґ в ходу битвы перебіг ку своїм - кралоу Арнульфу. Велика Моравія ся так очула без архієпіскопа [23]. Князь Святополк I. атаку вытрімал;

- в роках (892 - 898) [31] [32] доходить к вторгінню старомадярського кочового племеного з'єднання, котрий сам себе звал Гетумоґер [33] [34] через Воловецький перевал [35] на землю Карпатської (Угорської) Русії [36] [37].

- нітрянський латинський єпископ інтриґан Віхінґ ся нікда нестал архієпископом Великої Моравії. В року 899 король Арнульф Корутанський установил інтриґана Віхінґа на пост єпископа пасовської дієцезії. Єпископи Баварії ся шак такої добили анулювання його назначіння;

- в половині 894 року князь Святополк I. гмірат. Панувал 23 роков. З того 9? (девять) роков по наложінню на нього клятвы (анафеми - анатеми) і смерті св. Методія. „Велика“ Моравія ся так очула без архієпископа і без князя. Святополк I. охаблят землю:

* **во внутрі** под напором обчанської війны (З єдного боку латиники на чолі з латинської духовісної будуючої церкві і собіраючої церковну дань = 1/10 уроди, і ей симпатизуючіма князями а вельможі беручіма 1/9 уроди. На другому боку віруючі і симпатизанти кіріломефодської Славянської церкві, котрой церковно адміністративне упорядження було основано на василіянських монастирех в яких жыло безкористне василіянське монашество на власноручно здобутої продукції і на пожертвування, являючісь основой «монастирських єпархій»);

* **з вонка оддана:**

- Западу (Франком з'єдиненым з Римом) і з

- Виходу (старомадярському кочовому племенному з'єднанню).

В той ситуації беруть владу в свої руки сынове князя Святополка I.. В року 898 між ними доходить к боротьбі за владу. Молодшого Святополкового сына Святополка II. підпорює імператор Арнульф Корутанський. Победу шак утримує старший сын князь Моймір II.

I.Бж) Обновління (латинізація) моравського архієпископства (898-900)

На жадост князя Мойміра II. о обновління моравського архієпископства і о назначіння нової моравської єпархії, папа Ян IX. (898-900) охотно высылат своїх легат. Єден з них был арчієпископ а двоє были єпископове.

I.Бз) Дух Славянської церкві

Ліквідація духовного і культурного кіріломефодського центра Великої Моравії і наслідне сотворіння латинського центра моравського арчієпископства назначінєм латинського арчієпископа і двоїх єпископов ся (взглядом на церковну структуру Славянської церкві основаної на соборних монастирех = монастирських єпископствах, што ей давало вельку автономію) основні жытя і духа Славянської церкві неткло. Небыла знищена структура Славянської церкві ани ей духовність. Зато тандем Франска імперія („Свята“ римска імперія) + Ватікан продовжував свою політику: *зо збранью в руке (огнем і мечом) і з помічью Божєю бранити святу Церков Христову*. Про ліпше розуміння і наповнювання той общей задачі, закуратнювали ю гаслами: «*Praestantia ritus latini – Попередність латинського обряду*», «*Reductio Graecorum in oboedientiam – Приведжіння Греків к послушности*», «*Drang nach Osten - Тяга на Выход*». На практике то значило: при кождей підходячей нагоді придушувати і ліквідувати Славянську церков з визісканєм вшитких метод враховано выпалёваня кіріломефодських монастирех, друкарень, публічного паління (на огнищі) духовной і будь якої іншої літератури написагой кіріліцю. І очевишні незабывало ся не фізичну ліквідацію кіріломефодської духовісности. [38] Дакотры факты:

I.Би) Папски запрети кіріліці:

+ папом Стефаном V (885-891);

+ папом Формозом (891-896) В часох понтіфіката сього «триязычника і пілатника» ся ліквідовала не лем вшитка кіріломефодська література, но з помічью Франков – Немцов были фізично ліквідовани і кіріломефодскы священники а василіянскы монахи;

+ папом Яном X. (914-928) котрый повторіл присный **запрет хоснования кіріліці;**

+ папом Яном XIII. (965-972) котрый повторіл присный **запрет хоснования кіріліці;**

+ папом Александром II. (1061-1073) котрый повторіл присный **запрет хоснования кіріліці;**

+ папом Григорієм VII. (1073-1085) котрый присный **запрет** повторіл в своём Бреве – куртим посланню зо дня 02.01.1080.

+ і рад дальших ... [39]

Практично тот **запрет**, во веце або менше острой подобе, был в силе до II. Ватіканського **концілу** (1962-1965).

I.Бі) За пізнішим русским жрідлом пражський біскуп св.(?) Войтех прийшов в року 982 на землі приналежніє в сучасности Словакії і Польщі, де „розвратіл праву віру а одсуділ руске писмо; завюл латиньску віру і писмо а єпіскопів правой віри дал стяти а других розогнал“ [10].

Виявіло ся, же вшитко то нестарчит. Ітак было прийнято рішєня і наступны кроки на ліквідацію жрідла той духовности:

I.Бы) Добытя і спустошеня Константинополя (Царьграду) братогубительной рукой IV. хрестоносцьким походом 13. (12. – 14) апріля 1204. В наслідок был хрестоносцями досажденый на місто патріарху Константинополя - венеціан Thomas Morosini, котрый подобно під покровом зброї хрестоносцев досадил єпіскопів латиньского обряду. Результатом той драмы была ліквідація „другого Рима“ - духовного і культурного центера Візантії (Выходоримской ріші). Было зліквідоване місце зроджєня выходной (візантійской) цивілізації. До добытя і спустошеня Константинополя наперек одержаным ранам кіріломефодський обряд в Угорску перецвітал і успешно ся розвівал.

I.Бі) Започатя першой офіціальной офензиви латинізації в Угорську [40]. Папа римський Іноцент III. выданєм своєї Булы з 18. октобра 1204 [41] непрямо вызвал угорьского краля, жебы почал основати латиньскы бенедіктінскы монастырѣя а рушыти грецькы (кіріломефодскы) василіаньскы монастырѣя, на котрых стояла кіріломефодска грекокатолицька Церьков. Аналогічну Булу датовану тым самым днєм адресовал латиньскому аббасу монастырѣя св. Егидія [42].

I.Бы) Латиньской церьквю прияти нормы канонічного права (9. і 53. конштитуція IV. Латеранского церьковного собору - концілу) з року 1215 (были в платности до выдання Толеранчного патенту цісарєм Йосифом II. 13. а 25. октобра 1781) [43].

– **9. конштитуція IV. Латеранского концілу:** была нова норма, за котрой в єдном городе або дієцезе (!) де жыють римокатолики, несміють быти двоє католицькы (єпіскопы) різних обрядів, а лем єден – латиньський, котрый може мати своєго помічного єпіскопа (обрядового вікарѣя). За той нормой ся каждый грекокатолицькый єпіскоп кіріломефодской грекокатолицькой церькви стал помічным, абсолютно підвладный своєму латиньскому колегу. Тота факта „зєєдинїня“, ся в тогдышніх текстах называла *“Reductio Graecorum in oboendientiam”* (Навернутя Греків к послушности).

1. в Візантії, хрестоносцями досажденый латиньський патріарх на місто патріарху Константинопольского, досадил по року 1204 подобно під покровом зброї хрестоносцев к уж існуючим споконвічным грецькым єпіскопом (біскупом) новых латиньскых біскупов. Намагаючи ся так з *споконвічных легальных єпіскопов (біскупов)*) *грецького обряду зробіти нелегалных*. **Так vznikли дві Церькві ...** В наслідку чинїня кривд, насилия і бесправя ся як раз в тім часі родит в Візантії (включно сучасной Греції) *наїсна православія* в теперышнєм слова розуміню (змыслу) – нехотяча мати будышто довєєдна з папом римским [44].

2. В Угорську, забезпечіла досадження „згоры“, (до каждого зо **соборных** монастырїв = **kapitulných kláštorov**), к існуючим споконвічным кіріломефодським грекокатолицькым архімандритам = настоятелєм монастырїв, (котры сучасні были і єпіскопами = біскупами), новых латиньскых біскупов. Споконвічны архімандріти соборных монастырїв = кіріломефодскы грекокатолицькы єпіскопы ся так стали (кідь то признали) лем помічныма єпіскопами = «обрядовыма вікарѣями» з задачей поступні, за приказами своєго ведучого - привести народ на латиньський обряд і сам зникнути [45].

- **53. конштитуція IV. Латеранского концілу** [46]: Заказала землевладцям – шляхтицьям арендовати землю грекокатолицькым підданым і грекокатолицькым слободным, бо тоты (маючи своїх безкоштовно служивших василіанських монах – калугер) неплатель церковны десятки – церковну порцію, а так ся якбы в предметному регіоні збідачівала новооснована латиньска Церьков. Было становлено, же в припадї, як бы даякый землевладця землю і наперек сєму заказу заарендовал грекокатолику, церковны десятки буде повинен намісто нєго заплатити землевладця (і кідь самотны землевладцы, як такы, десятки нигда неплатель). Кідь бы ся сєму канону дакотрый землевладця непідволил і на своєм панстве го ненавел до праксе, был к сєму примусен увалинєм церковных кар (враховано екскомунікації).

+ непослухняны остатні Арпадовці

Арпадовці були кіріломефодскы грекокатолики. Дакотры Арпадовскы кралі Угорьска веще, іншы менше слухали і наповнѣвали латинізачны приказы. Зато ся діставали до немилости Римской Курії. (Екскомунікація крала Ладіслава IV. куманского р. 1279 а р. 1282. Тырвало в немилости был краль Ондрей III. Венеціанський (в року 1287 ся мал рыхтовати хрестоносецькый поход на покорины угорьского крала, котрый «утискує хрістіан» = понимаю непідпорює латиньскый обряд ...). Зато 53. конштитуція IV. Латеранского концілу почала ся реалізовати аж по їх вымертю [47], т.є. **по смерті посліднього Арпадовца Ондreja III. (+ 14. 1. 1301) у віку 35 года.** Подяка сѣму 150 аж 200 років по ей выголошіню жыли кіріломефодскы грекокатолики Угорьска релатівно спокійно аж до наступу Анжуовцов в 14. століттю.

I.Бй) Прелом і наслідня крутіша латинізація = геноцид Русинів:

„... констатуєме, історічну правду же тырвале підломина народной славянської Церькви в Угорьску ... започало аж в 1308 року, коли по повному вымертю дінастії Арпадовців вдало ся впливом римской курії насадити корону волошському (неапольскому) князю Каролу Роберту, і так в Угорьску засновати влашску пановницьку дінастію [48] ...“ Анжуовці паралізовали високу славянску шляхту (битва коло Розгановец). Стріктно реалізовали латиньской церквю прияти нормы канонічного права 9. і 53. конштитуцію IV. Латеранского концілу з року 1215. 53. конштитуцію IV. Латеранского концілу реалізовали не лем на простых слободных кіріломефодских грекокатоликов = Русинов, но і на дрібну – все же славянску шляхту. Практично то вызерало так: кідь єсь кіріломефодскы грекокатолик, непронаймеме тобі землю. Або переступиш на римокатолицку віру, або гмреш голодом, або ся переселиш там, де іщі будут твою віру терпіти. В наслідку того было русиньске кіріломефодске грекокатолицке жытельство выганяне (змушене ся переселити з уроджайных земель сучасного центрального Мадярьска до окраїн Угорьска (на север на гірськы селища, або на юг на па мочариска ...). Были змушени жыти пастирьскым способом жывота. Тот громадний ексодус твердых русиньских кіріломефодских грекокатоликов любячых свой кіріломефодскый обряд был назван „**Валашска колонізація**“. Накілько римокатолицкы Мадяре – Куманы і приходячи цуджінци, перебераючи міць в Угорьску вже невыдрізняли меджі грекокатоликами а бусурманами, їх славянським а неславянським походжінєм. Почали вживати праславянську назву Валахі – Валасі, спочатку означуючу бусурманских Гун, Авар і Цыган, на вшыткых неримокатоликів, котрых брали як безвірців [49].

I.Бк) 29. мая 1453 дефінітивно пал Константинополь [50] называний «другый Рим» до рук османьских Турків. Іднанло ся лем о решту Візантії = Выходоримской ріші, накілько тота была вже передтым паралізована IV. хрестоносецькым походом. Тым дефінітивно зникло жрідло нашої восточної візантійской духовности і култури. Так в дослідку неприятелиства і зради Западного Хрістіаньства Хрістіаньство навікы втратило землю Візантії, ей жытельство, восточну візантійську духовность і културу. В р. 1448 здобыл Московський патріархат Русской православной церкви автокефалію – самобытность. Новым центром і жрідлом восточної хрістіаньской духовности і култури - „третім Римом“ ся стала Москва.

I.Бл) Впаджіня духовности і масівный наступ протестантизму в 15 а 16 століттю [51];

Є дослідком чинених кривд, несправедливости = крутого релігійного утиску = духовной геноциды, котру латиньска Церьков чінила на кіріломефодских грекокатоликах в Угорьску.

I.Бм) 29. август 1526 – вторгнення Турків до Угорьска [52]

Далшый дослідок латинізації, наслідного впаджіня духовности і ослабління обороньспособности штату.

I.Бн) Возник Словаков

В дослідку высше наведжених причин і наслідного сінергічної діяльности: - латинізачного тиску; - впаджіня духовности; - протестантизму; - вторгнення Турків (спустошіння, впаджіня соціального поставління) = духовной геноциды Русинів доходить к їх масовому одторгнуттю од родных кіріломефодских корнів і їх переходу на протестантизм. Тратят свою «стару віру», «руську віру», «азбуку». І кідь масова духовна геноцида започала роком 1526 в часох турецької інвазії (добровольным, ці вымушеним переходом на протестантизм), повну силу набыла аж наслідной єзуїтської протиреформацією, в протягу котрой ся стали римокатоликами. Вдяка протестантським проповідникам, котры преферовали людову бісїду, Сохранили із кіріломефодского дідовизни лем свою славянскость. Сохранена і утримована славянска свідомость у протестантських одпадників = духовно мертвых (в Габсбурьскый монархії

означаних німецьким терміном «toth» = мертвий) переросла до словенської народної свідомості. Так мож без хочького перевышнія повісти, же протестанти « сотворили Словаков». Римокатолики йшли в сёму напряду вже лем в спізненем завісе [53] [54] [55].

I.Бо) Ужгородська „унія“ – vznik латиньской грекокатоликцкой церкви

Приятя ужгородської „унії“ в року 1646 небыло выслідком снагы Рима о єдність віры, ани о єдність з папом римським. Кіріломефодська грекокатолицька Церьков была од початку з Римом з'єдинена. Ужгородська „унія“ была выслідком крутішой латинізації кіріломефодських грекокатоликів т.є. геноциды Русинов і снагы дістати ю под юрисдикцію латиньского єгерского біскупа. З перспективою на сповнення трох подмінок:

1. Жебы сьме собі могли **заховати обряд** грецькой Церкви.
2. Жебы сьме могли **волити нашого єпископа** = біскупа (котрого потім передложыме на потвердженія Святому Престолу).

3. Жебы нам были **признаны привілея (римо) католикцкого духовенства.**

63 кіріломефодських грекокатолицьких священників одоперло послушныність Мукачевському архімандриту - єпископу = біскупу і перейшло під юрисдикцію латиньского єгерского біскупа. Притомный єгерський латиньський біскуп Юрай Якушіч де Орбова условія прийняв. В року 1648 їх потвердил пан Бенедікт Кішди латиньський біскуп єгерський, дале примас (предстоятель) Угорьска пан Юрай Ліппай де Зомбор арцібіскуп Острігомський, і пан Матей Тарноцзи латиньський біскуп Вацовський. Выслідком одмітнутя послушности, переходу под юрисдикцію Єгеру, была **повна страта стародавнього прінципу выходной Церкви волити єпископа на доживотя і страта цілковой самобытности. Тым актом реално заникла кіріломефодська грекокатолицька Церьков = славянська Церьков** [56]. О „унії“ ся папа римський дізнав аж о шість років пізніше. „унія“ небыла Римом нигда потверджена. Папа римський бы нигда з условіями „унії“ не был згоден, бо были в протиречіню з латиньським церьковным правом. Неінтересовало го, же єгерський латиньський біскуп сповняв условій приобіцал, бо таким способом перекрочіл свої компетенції. Условія „унії“ (як цілок) небыли нигда сповнены [57]. З ужгородської „унієв“ ся латинізація дістала на новий вышый ступінь.

а) вже ся неїдало о окреме підрядження, кідь бы ся мал (в згоді з заведжінєм 9. конштитуції IV. Латеранского церьковного концілу) грекокатолицький єпископ стати помічним єпископом = «обрядовым вікаєм» містного латиньского быскупа с задачою поступні, за приказами своєго ведучого латиньского быскупа - привести народ на латиньський обряд і сам заникнути ... [58]. Теперька по підписаню „унії“ ся вже їдало о підрядження штруктуры. Латиньска Церьков так здобыла можливість посередництвом єгерского латиньского біскупства перетваряти кіріломефодську грекокатолицьку Церьков в згоді з своїм образом і знутри (в рамках своєї штруктуры); Першым таким нерегулярным засягом хоснуючим наслідки „унії“ было, же Рим непризнав вольбу мукачовского архімандриту – єпископа Методія Раковецкого а на єго місце посадили р. 1690 Йосіфа Рогу де Камеліса родом Грека, сердцем римокатолика [59] [60].

б) підрядженєм єгерському біскупству дійшло к одорваню од духовного і културного жрідла выходной цивілізації і к припоїню на духовне і културне жрідло западной (латиньской) цивілізації;

в) „унія“ сотворила (ліпше повідано помогла утримати) у грекокатолицьких Русинов свідомість, котра тырвать до сучасности, же суть надале віруючи споконвічної кіріломефодської грекокатолицькой Церкви. Же остали „старовірцями“. Реальность є шак така, же ся поступні кіріломефодська грекокатолицька Церьков латинізовала [61];

г) подмінки „унії“ (як цілок) небыли нигда сповнены [62];

г) од ужгородської „унії“ р. 1646 аж до року 1990 грекокатолики были змушени рядити ся латиньським церьковным правом [63]. А досправды ся ним рядили. Были їм досаджованы «згоры» душой латиньскы біскупы. Небыли зрівновправнены з римокатоликами.

I.Бп) Замойський сінод в року 1720 [64] [65]:

* зрушыл доживотный уряд василіаньських архімандритів – єпископов = біскупов. Замінив їх функцією „протоігумена“ воленого на три roky. Тым дістало выходне кіріломефодське василіанське монашество, на котрым майже єдно тісячроча [66] стояло ціле духовне жытя Угорьска, смертельну рану, з котрой ся доднесь неспамнятало. Покля до р. 1733 ся о вольбу нового архімандриту інтересовал самотный угорьський краль і жарливо собі сторожыл і боронил право потверджовати го у функції на єго доживотным уряді, од року 1733 ся вольба „протоігумена“ стала в жытю Церкви і штату майже повністю неважной подією якої є

доднесь. Тым крочайом латинська Церьков досягла, же была паралізована і решта василіанських монастирів;

* повіл первістне слово в латинізації кіріломефодської грекокатолицької служби божой - літургії. Далшы крочаї зробил Львівський синод з року 1891, котрый і кідь на історичном Підкарпатську небыл нігда приятый, мал вплив і ту посередництвом літургічних рубрик друкованих в літургічних книжках напечатаних на Галичині. Выслідком є значна зміна сучасной грекокатолицької літургії в порівнянню з оригіналом, котрый ся заховал у православних. (Візантійскы = кіріломефодскы грекокатолицькы літургії были в минулости модифікованы з тенденцією, абы ся што найбарже подобали латинським: термінологію, гестікуляцію, барвами ряс, внутерным упорядкованєм церьквей, жегнаєм, ставнєм на коліна, знесвячінєм святилища = будованєм захрістій, одстранєванєм діаконських дверей, або і цілых іконостасів, дзвонинєм ...);

І.Бр) Заведжіня тіпично латинських свят [67]:

Із тіпично русинських кіріломефодських грекокатолицьких свят было слободно святковати 2 – 3 дня в року і то лем там, де жыли чісти кіріломефодскы грекокатолики. (Наприклад: одшкодованя автентичный кіріломефодской почливости к св. Козму і Даміану, римокатолицької почливостю к французькому св. Мартіну тоурскому [68]; Забыло ся на свято св. великомученика Димитрія Солунського нашым народом называным «Митро» а Німцями «Деметер» припадаючий на 26. октобер за новым штілом. То єсть кідь в року 884 св. Мефодій закінчил переклад Євангелій і вшиткых літургічних книг з грецького языка на славянський, зволил день св. Димитрія за день, коли маме благословляти Господу за успішне завершіня діла [69]. ...);

І.Бс) Заведжіня латинського школства:

* вже в року 1613 шляхтиць Гуменського панства Юрій III. Другетт основал латинську єзуїтську школу – гімназій в Гуменном і передал ю єзуїтам – шпеціалістам на протягованя грекокатоликов на латинський обряд [70];

* в року 1659 римска Конгрегація Пропаганда Фіде офіціално дала приказ латинським місіонарьом основать всягды на востоке, де ся то лем даст школы, в котрых будут вчіти грекокатолицьку молодеж на латині [71];

* 17.12.1701 угорський латинський прімас кардінал Леополд Колоніч (26.10.1631 – 20.01.1707) написал папе римському, же не даст ся інакше „зъєдинити“ грецьку Церьков з латинської (значіть в ёго розуміню перевести ю на латинський обряд), як лем так, же єзуїты будут приїмати до своїх рядів людей з материнської бісідой грецької, русинської і румунської, котры будут знати грецький обряд, перевыховают їх і потім (як яничарь) їх вышлут назад до своїх провінцій в Угорську, Хорватію і Трансільванію, де тоты будут основати школы, в котрых будут вчіти молодеж грецького обряду «добрым буквам і святой католицької віре» [72];

І.Бт) Систематічна ліквідація кіріломефодского заповіта:

* выпалиня кірілської друкарні в Грушевськом монастире (нынї Закарпатская область, Украина) міджі роками 1703 – 1706 [73]. По року 1733 ся ціле Мараморошське панство [74] дістало до рук католицької латинської шляхты. Што є вирішальна прічіна, чом ся Грушевський монастирь вже нігда знову непобудовал і ёго друкарня вже нігда необновила. Так были выпалены кідь был шанц і вшиткы остатні кіріломефодскы монастири Угорська;

* зато было потрібно пашовати кірілськы літургічны і нелітургічны книжки до Угорська. Тоты книги угорська погранічна варта затримовала, література была конфішковаана а гандлярём было строго заказано приходити опять до Угорська;

* в року 1772 на приказ латинської єрархії было, ціле виданя русинського Букварья і церьковного грекокатолицького Зборника, котрый выдал мукачевський єпіскоп Йоан Брадач, ЧСВВ, публічно спалене на площі в Кошіцях [75];

І.Бу) Наслідкы:

Із кіріломефодської грекокатолицької Церькви трансформованой за - латинським церьковным правом ся **вытрачала кіріломефодска заповіт**. Латинізацыйнй тиск грекокатолицькы вірници - Русины виділи і чули. Тот тиск мінил їх души. Поступні приходили до штадії, кідь собі дали вопрос: Нашто терпіти за інакість, кідь не є крізь што терпіти (за мою вірность кіріломефодскому грекокатолицтву дістаю грекокатолицькы ся тварьячу, но властні латинську выслугу). Моє грекокатолицтво мені недават нич інше, ани нич наведе, як то што діставают римокатолики. Є то єдно. Так чом страждати крізь формалну інакість). Кідь є так, так радше

буду „гордым“, „признаным“, „ціненим“ римокатоликом в майорітній римокатолицькій громаді, як зістати непризнаним, переслідованим «глупим русначком».

К чому то вело ? К тому, же латинське Єгерське біскупство в коротком часе натілько збівшыло число своїх вірників на шкоду грекокатоликів, же в року 1776 з пасторачных причін было потрібне вытворити на території (іщі в половині 17. століття тіпично грекокатолицьком) три дочіста новы латинськы біскупства. В єден єдиный день 13. марца 1776 нараз vznikли новы латинськы біскупства.: Спіш, Банска Бистрица і Рожнява. Пізніше в року 1804 Сатмар і Кошіці. (Латинське біскупство Кошіці vznikло на базе парафій, котрых 63 грекокатолицькых священників ужгородської „унієв“ в року 1646 перейшло під юрисдикцію латинського єгерського біскупа). **Зо змін обряду доходит поступні к зміні національности і культури [76].**

I.Бф) Нова доба:

- дакотры позитивны зміны в одношіню к восточным Церквам в латинськом церковном праве настали в 50 роках 20. століття;

- в року 1963 vznikать «словацька Церков *sui iuris*» [77];

- к зрівноправліню грекокатоликів з римокатоликами (з погляду церковного права) дійшло аж по II. Ватіканському концілу (по року 1965) кідь офіціално втратил силу прінціп (предности латинського обряду – *praestantia ritus latini*) і по приятю - выголошіню церковного права про грекокатоликів - Кодексу Канонів Восточных Церквей (ССЕО) в року 1990 папой римським Яном Павлом II.. Тот правный акт шак невернул сітуацію перед рок 1204, ани перед рок 1646. Несперат ани праксі, кідь з боку римокатоликів ся дале сортує на «католик» а «руснак» = глупый русначок в смысле не католик, же надале продовжує веце, ці менше скрита латинізація. Каждый з нас бы бізовні знал выменовати вещей приміров латинізації, котры знать зо свого досьвіду;

- процес латинізації надале продовжовал, і кідь не так одкритої форме. Монашка М. М. Дзубакова в своїй праці написаной під дирекцією єзуїту Шпідліка в Риме написала: «... (грекокатолицькы) єпархіяльны священники (в чеськословеньску в роках 1968 – 1990) были офіціално формованы для священства в єдином цілословеньском римокатолицьком семінарі в Братіславе. Семінарісти были значіть виховлєваны такповіджено в „западной каплічкє“. Брали участь на латинських службах божых, молили ся латинський часослов, штудовали западну літературу. **То вшытко мать вплив на духовність, котру zdobyли**, і так само ай передавали як душпастирі при пасторації. (...) Таким способом ся сотворила якась „нова традиція“» [78]. То є старенова традиція проглубованя латинізації. В року 1990 был основан грекокатолицький семінар – богословска факулта в Пряшівє;

- на кінці 20. століття vznikать латинське біскупство прямо в Мукачове [79]...;

- моменты історії жытя русинських грекокатоликів на Словеньску на переломе 20. аж 21. століття, внутрішній розвал василіанської Провінції св. Кіріла і Мефодія на Словеньску в часе од року 1997 до року 2005 захоплює книжка отця Йосафата В. Тімковича, ЧСВВ: **Русини Словаччини в церковних документах.- Ч. I** – Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2006.-648 с. Словац. мовою.- Рез. англ., рос. та нім. мовами.

Перше ціле власне восточне право дістали грекокатолики аж року 1990, просто по 344 роках. Іде о Кодекс Канонів Восточных Церквей (ССЕО) но і в нєму ся находят дакотры дискриміначны канони, котры суть в прямому протиречію з II: ватіканським концілом (1962-65) і учінєм Ісуса Христа, ці канони котры рушат споконвічному соборність восточной Церкви (сполочне приниманя рішень во визначных церковных вопросах). Грекокатолицької Церкви небыло вернуте споконвічне право Восточных Церквей волити собі власных єпископів = біскупов. Єпископ = біскуп є надале выниманий і становлєваний одкысь „згоры“, по конзултації з локальной латинської єрархією, котра „ошачовує“ католиціту = латинськість і выгодність (про себе) того котрого кандідата. Внаслідку такого сістематічного овливнєваня з „латинського гора“ суть становлєваны такы єпископы, котры латинізуют грекокатолицький обряд. Замінили так в тім напрямі роботу єзуїтів із 18. століття.

II. Резултат причіни:

II. А) обективны причіни:

1. р. 861 одмітнутя папом римським Міколайом I. жадости великоморавского князя св. Ростіслава о выслания єпископа і учітеля, доказує, же Риму і Франком нешло лем о євангелизованя Великой Моравії;

2. р. 874 зрада князя Святополка I. - після форххаймського міра франкський єпископ Віхінг і князь Святополк I. ся скамарали і заключили братство, котре реєстрували в приналежній книжці монастиря на Reichenau;

3. р. 885 Римська курія за помічі інтриг єпископа Віхінга, і князя Святополка I., за помічі воєнської сили Франків ліквідувала духовний і культурний центр Великої Моравії, і так перевзяла міць над архієпископством Великої Моравії;

4. р. 982 відповідно нескорішому руському жрідлу - пражський єпископ св.(?) Войтех прийшов на землі приналежніє в сучасності Словачії і Польщі, де «Розвратіл праву віру а одсуділ руське писмо; завюл латиньску віру і писмо а єпископів правий віри дал стяти а других розогнал»;

5. р. 1204 добытя і спустошення Константинополя (називаного также другим Римом) рукою IV. хрестоносцького походу, ліквідація духовного і культурного центра Візантії = Выходоримської ріші = выходной (візантійської) цивілізації. Перевзятя влади латиньської церквою, над патріархатом Константинопольським. Зліквідованєм тих центрів духовного і культурного жытя ся посшырила міць латиньської Церкви на шкоду Візантії – Константинопольського патріархату;

6. р. 1215 на IV. Латеранском концілі приймат латинська Церковь 9. а 53. конституцію, дозволяючу їй насильним способом, при асистенції світської влади системно ліквідувати вшыткы не латиньскы обряды. Латинська Церковь тоты норми канонічного права апліковала і на ліквідацію кіріломефодського обряду константинопольської традиції;

7. р. 1308, по полном вымертю династії Арпадовцев, руками Анжуовців ся римської курії вдало:
- паралізувати високу славянську шляхту (битва коло Рознаноуеца);
- реалізувати латиньської Церквою прийняты норми канонічного права 9. а 53. конституцію IV. латеранского концілу з року 1215, тим підломили славянську Церковь в Угорську, што їм уможлило реалізувати круту латинізацію = духовний геноцид Русинів;

8. р. 1646, ужгородська „унія“ – vznik латиньської грекокатолицької церкви:

- выслідок крутішій латинізації кіріломефодських грекокатоликів т.є. геноциды Русинів;

- выслідок снагы дістати ю под юрисдикцію латиньского єгерського єпископа.

II. Б) Субєктивны причіны:

Грекокатолицька Церковь была і є сприймана як продовжуватель заповіта св. братів Кірила і Мефодія. В порівнянню од Греків і Сербів, Карпаторуська Автономна Православна Церковь Сербського Патріархату vznikла аж в року 1921.

III. Результат наслідкы:

III.А) Вшыткы што наслідовало: крутіша латинізація = духовна геноцида Русинів, впаджіня духовности, наступ реформації, вторгнутя османських Турків, vznik Словаків, добытя майоріты Словаків над Русинами, далша латинізація і словакізація, мінімалізования наших духовных і культурных одношінь с нашими братами на Востоке [80] [81] ... є дослідок тотых дій в порядку як слідовали.

III.Б) Далша латинізація і словакізація:

1. Жыли сьме в середовищу одкрыто ворожому, ліквідачному к духовности і культурі кіріломефодської традиції. І кідь по приятю Толеранчного патенту в р. 1781 ся вже недало хосновати норми канонічного права (9. і 53. конституція IV. Латеранского церковного собору – концілу), латинізацыйный тиск был надале барз острый [82];

2. Продовжують непрямы і закрыты способи перетягования на латиньський обряд, ці на грекокатолицький, і на грекокатолицький в словенському языку. Хоснують ся новы форми і способи:

* обмежовання культурных і економічных одношінь с выходославянськыма народами;

* реорганізація окресов (округов) і крайов;

* неінвестує ся до інфраструктуры в змішаных національных теріторіях (окрес Свідник без желізнични; выходна Словакія без аутомагістрали). Ліквідують ся споїня до традиционного спадового культурного центра напр. Пряшів а посилює ся споїня в даным припадї до традиционного спадового культурного центра Попрад. Проявлінєм того є пізнїня розвитку в змішаных національных теріторіях, недостаток робочих місц, наслідне переселення. В наслідку того всёго фрышно слабе русиньске жытельство і на ёго шкоду міцніт жытельство словацьке а циганське;

3. Надале жыєме в околиці непідпоруючей духовності і культуру кіріломефодської традиції, в середовищі, котре надале бере кіріломефодську заповіт як дашто чужде. Ку прикладу:

– концорічне выступлїня в дїтячих яслях, дитсадку, де і наші дїти танцють на англосаску музику, яслї і дитсадки с материньским языком англїцьким, повинный англїцький язык од другой класы. А родїчам ся то любить – ляпают !

– шпортове (на штадїонах) а рїзны іншы културны подїї (на намістях), де ся в словацьких „родувірных“ общїнах гратют майже вшыткы а часто лем англосаски гіты;

– пооглядайте ся по намістях – сут там англосаски написи як „PUB, SHOP ...“. А родувірны Словаки небунтуют;

– незнам собі представити, же бы ся музична продукція кіріломефодской традиції (ці русиньскей, рускей, або українськей ...) продуціровала на школах, штадїонах, намістях. Знаю собі представити, же бы был проти тому бунт, енергїчны протесты. Як наприклад проти руским написом в Карловых Варох. В Пряшеві непережыл ани давный історїчний напис ПЕТРА. То ясно свїдчїт о тїм, яку душу мають Словаки (латиньску - англосаску), котра так розпізнават і виражає хто суть „наші“ а хто суть „чужді“;

+ єм пересвідченый, же кїдь бы была сохоранена непорушена заповіт св. братів Кіріла і Мефодія на нашій землї, жыли бы тут в сучасности кїдь не вшыткы, так переважна векшость Русинїв. Шак одповіджемо собі на вопрос: „як бы само себе називало обывательство ісповїдаюче хрістіанство візантїйского обряду, пишуче азбукой ? [83]

III.Ц) Глобалїзація:

Латинїзацный тиск в минулости нам знакомый в нїмецькой, пізніше в мадярьской формі, в сучасности ся реалїзує в формі англосаской. В дослїдку здобытого рївня розвитку цілої людьской сполочности, розвитку транспорта, телекомунїкацій, средств масовой комунїкації, дїгїталїзації розбиває цілу людьску громаду, вшыткы народы, вшыткы конарї жытя. На самый перед шак сферу културы і економїки. Знаємо го під назвой глобалїзація. С глобалїзацією мають проблеми і великы народы і державы не лем Русини.

IV. Стратегїчны задачи:

к їх начеркнутю є треба нам одповісти на вопросы: Хто єме ?, Кым хотїм быти ? І єме повинны бечелєвати законы сїго сїта.

IV.А) Ідентїфікація:

Условїя нашого зроджїня становили:

1.- Хто єме, де належым ?:

Наша матїр є Русь – іщі передкиївска.

Єй дїтятєм (дїтьми) – є кралєвске племя Росов – Русов – Русинїв – магов племенї Магов – царських Скїтов.

Нашым нянєм є св. князь Ростїслав [84]

Нонашками суть св. братя Кіріл і Мефодій.

До вінка єме дістали:

- візантїйську руську віру;
- візантїйську руську културу;
- кіріліцю.

* Одповідь: єме Русини, належым до родины восточнославянських народїв, котры дотримуют кіріломефодську заповіт.

2.- Кым хотїм быти ?:

А/. Русинами, русиньским народом ? «Гей» Потїм собі мусим варовати дари – цїнности – заповіт, котры єме до вінка дістали од св. братьєв Кіріла і Мефодія. То є то базове, што кїдь стратиме так вже nebude Русинами;

* Нашым прикладом на ідентїфікацію не може быти ніхто іншій, як наша матїр Русь, наш нянє князь св. Ростїслав і наші хрестны - нанашкове св. братя Кіріл і Мефодій. То є супер приклад на ідентїфікацію, ку котрому ся не тягає, кїдь собі усвідомиме, же бы єме мали быти тыж такыма великанами в сучасній добї;

* А тоты «налепковы» Русини, котрым то непасує або не пахне, нїя ся міджі нас немішають. Нїя ідуть по тій дразї, котров пішов князь Святополк І., кїдь єго прикладом на ідентїфікацію ся став біскуп Віхїнг, внаслідку чого запродал св. братів Кіріла і Мефодія і доволив погром і ліквідацію кіріломефодского центра Великої Моравії ... Князь Святополк І. ся так став прикладом на ідентїфікацію Словаків. Не надармо мать поставлену скульптуру на Братїславськїм замку;

Б/. Кідь повіме «Нї» потім можеме быти лем єдным з словацьких наріч, і дале немусиме робити нич.

IV.Б) Законы сёго світа:

Або якы суть правила ігри ? Тот світ ся рядит своїма законами. Наприклад закон котрому Чиняне гварят «Ін і Янг» а марксісти: «Закон єдности і боротьбы протикладов». Є добрі їх знати. Лем їх знання нам дозволит прияти правилне рішення і вываровати ся переступиню законов і наслідной каре. В згоде з тотым законом кідь vznikла Римска ріша зо своєв цивілізацієв (западной - латиньской) включала в собі зародок Візантійской ріші зо своєв (выходнов - візантійсков) цивілізацієв. Была епоха в історії, кідь Римска ріша ся офіційно ділила на Западримску рішу з центром в Риме а Восточноримску рішу = Візантію з центром в Константінопе (Царыграде). Наперек різным пробам нарушыти тот закон і добыти єднополюсову єдність, сучасный стан одражат початкове діління на Западримску рішу НАТО = ЕУ + США = западну цивілізацію = западну жрідлову культуру) з духовным центром в Риме, культурным і політичным во Вашінгтоне а на Восточноримску рішу = Візантію, котрой наслідником ся стала Росія (Сполоченьство незалежных штатів - СНІШ = восточна цивілізація = восточна жрідлова культура з духовным центром в Москве. При даяком спрощенні можно повісти, же на нашей североатлантичкєвроазійскєй теріторії існують лем дві цивілізації = жрідлови культури = два повновартовны себестачны народы то є: 1/ англосаскїй, 2/ рускїй. Вшытки остатні народы суть лем сателітами (варіантом) тотых двоїх. Варіанти (сателітны народы) обогачуют жрідлову культуру. На другій стороні суть завіслы од жрідлової культури. Кідь стратят споїня а не є обновлене, мусят черпати з іншой жрідлової культури. Духовність і культура отримувана з іншой жрідлової культури трансформує первисный сателітний народ первисной жрідлової культури на сателітний народ іншой жрідлової культури (на сателітний народ той жрідлової культури з котрой черпат). Звычайно ся в тім часі мінит назва сателітного народа. З уведженого виходить, же кед хотім пережыти, нам потрібно перейти од пасівной концепції т. є. од секундованя виміраню Русинов к активній концепції многосторонного розвою. Того мы ся можеме добыти наповнєванєм тотых стратегічных задач:

IV.В) Стратегічны задачи:

1. Сохранити заповіт св. братів Кіріла і Мефодія.

Мусиме захранити і розвинути то із чого ся складають Русины і русиньскый народ, то є то што собі памятаме з наших сел, то є то, што чинит наши селечка русиньскыма, то є то, што з наших сел очівишні одходить з нашыма предками (дідочками, бабульками, няньми, мамочками ...) до вічності. То є заповіт св. братів Кіріла і Мефодія. Кідь тоту заповіт захраниме, захраниме ся як Русины. Тоты Русины, котры несохранили заповіт св. братів Кіріла і Мефодія, суть лем наклейковы Русины. Кідь їм непоможеме, лем тяжко сами собі споможут, і так скоріше, або пізніше наклейку зашмарят і станут Словаками. К захраніню заповіта нам треба:

2. Оновити наше споїня на восточну жрідлову культуру,

і поступні доповнити дефіцит черпаня із восточної жрідлової культури. Наш дефіцит в тому напрями є велич. Заповіт св. братів Кіріла і Мефодія в нас жыє із суті, а з того мала што ся к нам дістало споза Карпат. Наперек тому тоту заповіт пережыла і нестратила свою конкурентоспособность проти богато підпорованой латиньской духовности і культурі.

3. З'єднання:

сьме єдним з найстаршых славянських народів. Все сьме зо щірого сердця дотримовали і сохранили заповіт св. братів Кіріла і Мефодія. За свою щіру віру сьме барс терпіли. Велє кіріломефодських грекокатоликів – Русинов невытримало, а переступили на латиньскый обряд. З нашої історії знаме, же тым котры вытримали, пануючі народы давали вшелиякы назвы - поступні прошли вшелиякыма народностями: Рус, Малорус, Карпаторус, Угрорус, Валах - Волох, Magyar oroszok, Ruszinajkú magyarok, Русин, Руснак, Русняк, Ruthen, Лемко, Українець ... [85]. Велє з нас ся надале голосит к Українцом, а дакотры і к Русом. Мають на то право, включно права на свої інституції а органы, а тото право їм ніхто невозьме.

На своєй шкурі сьме ся пересвідчили, же сепаратізм:

- котрый на перше місце дават різні шпеціфіка (наприклад в назве, языку, писме ...);
- котрый ся здавна выужыват в політике з цілю: Divide et impera ! = Розділюй і пануй ! Привел к духовно історічному розділіню Київскєй Руси.

Наслідкы русиньского сепаратізму:

* сперать нам черпати з братерських кіріломефодських культур;

* програмово нас напрумує лем на черпання із словацької культури, цілково на черпання лем зо жрідла Словенської республіки;

* результатом є рапідне прискорення словакізації.

Наше пережиття залежить од того, як докажемо потиснути наш сепаратизм, як докажемо своїм приміром з'єдинити братні руські народи Українців, Русов, Білорусов ... [86]:

- во імя сохраниня заповіта св. братів Кіріла і Мефодія;
- во імя сохраниня Русинов;
- во імя пережиття і розвоя русинського народу.

Все кідь ся бісїдує о з'єднаню, вистає вопрос, під якої заставой ся з'єднаме ? Мали бы сьме ся з'єдинити під заставой, котра буде виражати заповіт св. братів Кіріла і Мефодія котрий, мы Русины - єй носители, браниме і розвиваме. Мала бы то быти кіріломефодска застава. Не є така ? Не вадить, ушыєме і высвятиме ! Бо нам вшыткым выходославянськым народам ю треба ! Бо є нам потрібна.

Треба нам кінчати зо завистью, ненавистью, ваджінєм і язукатостью в нашом жыттю, зловжыванєм нашої преси на очорненючі атаки metódamí латинського біскупa Віхінга. Є то недостойне Русинов носительєв заповіта св. братів Кіріла і Мефодія. Пожертвуйме ся роботі на благо сохраниня заповіта св. братів Кіріла і Мефодія, на благо нвышых людей – Русинов. Пожертвуйме ся на благо сохраниня вже vznikнутых школ, же бы нашы вже vznikнуты русиньскы школы незаникали, же бы в наszych церьквах незаникал кіріломефодський старо-церковно славянський обряд ... Люде нам дали довіря, кідь собі записали русиньску національність. Будут нас годнотити на основі того, што зробиме на благо сохраниня заповіта св. братів Кіріла і Мефодія (візантійської руської віри, кіріліці, візантійської руської культури, слободы) [87]. При наступном списованю жытелїв нам дадут оцінюня нашої роботи і добытых выслідків. За свою чесно реалізовану місійну роботу на благо сохраниня заповіта св. братів Кіріла і Мефодія можеме ся надїяти, же нас Бог одмінит спасінєм Русинов.

V. Наши союзники:

Пережиття Русинов залежить од з'єдинення вшыткых на благо сохраниня заповіта св. братів Кіріла і Мефодія. Наши союзниквми суть вшытки, котры не лем формально, але і зо щырого сердця ся голосят к заповіту св. братів Кіріла і Мефодія і хотят про єго сохраниня і розвинутя дашто зробити. Про яких союзников э ту реч ?

V. А) Церьков:

покля ся мы Русины - як народ маме захранити, є потрібно одкрыто бісїдовати і о тім, яку Церьков нам треба (взглядом на то в якої сїтуації ся находиме, якому тиску одолуєме, який досвід маме з тыма котрыма церьквами). Мала бы то быти Церьков, котра активным покровом і розвинутєм чистого, непорушеного заповіта св. братів Кіріла і Мефодія буде підпорувати і розвивати наше Русинство. Такою Церьковою в нашої історії была:

V. Аа) Церьков славянська = кіріломефодска грекокатолицка Церьков = русиньска Церьков.

Славянська Церьков: (так ю называт історік Індра Ярошова) мала бы ся называты русиньска Церьков, бо на Словенську собі лем Русины сохранили єй старо-церковно славянський, кіріломефодський обряд на старо-церковно славянськом языку, бо 70% словічок русиньської словной засобы є згодна зо старо-церковно славянськым языком [88].

Была:

- традиції константинопольської, візантійського обряду, котрий к нам принесли св. братья Кіріл і Мефодій;
- од початку под юрисдикцієв папу римского;
- опірала ся о небажыве василіанске монашество (невимагаюче церковну десятину [89]). Монахами василіанами были і сами братья св. Кіріл і Мефодій;
- по цілой Великой Моравії, і в тогдышній северной Булгарії (басейне підкарпатської ріки Уг) св.Кіріл і Мефодій основали василіанские монастири, котры стали базой церковной організації - системою «монастырських епархій» = klášterných biskupstiev;
- монастырська епархія [90]:
- + старославянскы область (собор). Вірници, структура, землі, приналежавшиє під юрисдикцію = справу матірського – архімандритского **соборного монастыря**;

+ К приближню церковной справы і выслугованю вірників ся створёвали підвладны **філіалны монастыри, обители і осели** (pustovne);

+ З которых **монахи – калугеры** регуларно доходили до околиці своїх монастирів выслуговати вірників (святу літургію, погріб, вінчання ...);

+ Выслугованя вірників проходило на допереду встановленом і з вірникми договореном стабільном місті – **приходе**;

+ На чолі каждого векшого монастыря стоял доживотно воленный архімандрит, котрый з тым саоім доживотным урядом діставал всегда автоматічно функцію **єпіскопа**. Свою резиденцію мал в монастыре і жыл жытjam монаха;

+ Монастырьска епархія стояла на соборах. **Собор** складывался із василіаньских монах згрупованых коло свого архімандрита = представленого монастыря. Аархімандрит был волен із властных рядів василіаньских монах на такомто соборе матірьского – архімандритского монастыря. (згромаджіню вшитых монах враховано монах із філіалных обителей) а то **на доживотя**. На функцію архімандрита была навязана функція єпіскопа = біскупа. Принятие єпіскопского священства = єпископска хиротония (рукоположение) новозволеному архімандриту одбывали холем троє архімандрити - єпископи навколишних соборов. Так была вольба потверджена і признана общей = католицькой = соборной Церьквой. **Соборність - традичний прінціп ряджіня восточных церьквей (включаючи в собі слободны вольбы і демократічну партіципацію) - забезпечовала монастырьям на наших землях подобно, як і вшитым монастырём на Востоке, полну самобытність і свойправність**. Собори были центрами духовного і культурного жытя. Были єдиними місцями, де было можно добыти школованість, де ся вчіла теологія [91]. Были духовныма і культурныма центрами Великоморавской ріші.

Славянска Церьков існовала юридично од р. 869 до р. 900. То єсть в россягу років 899 аж 900, на жадость Мойміра II. папа римский выслал на Мораву арцібіскупа і далшых двох біскупов, абы так была обновлена єрархія моравской арцієцези - архієпіскопства. По таком оновіню: «Небыла то вже Церьков славянска, але латиньска.» [92] Установлїня латиньского арцібіскупа за арцібіскупа Морави і установлїня двох далшых біскупов, ся шак взглядом на самобытність і свойправність **соборных монастырьских епархій (біскупств)** нетыкнуло шструктур, жытя а духа славянской Церькви. Славянска Церьков і єй дух надале проквітал до р. 1204 [93]. Прелом настал в року 1308, коли ся римской курії, вдало по повном вымертю дінастії Арпадовців досадити на и угорський трон волошського (неапольского) князя Карола Роберта з роду Анжуйцов. Наслїдовала крута латинізація в згоді з латиньской Церькой прїятými погтатмі прїятими нормами канонічного права (9. і 53. конштїтуція IV. Латеранского церковного собору - концілу) з року 1215. З погляду переважуючого духа Церькви і єй організачной шструктуры была наша Церьков до „унї“ р. 1646 славянська, = кіріломефодска грекокатолицка Церьков = русиньска Церьков.

V. Аб) Грекокатолицка Церьков на Словеньску

Взникла в року 1963 як «slovenská Cirkev sui iuris». Словеньска католицка церьков sui iuris), є частєв католицькой церькви. Є упорядкована в Пряшівской архієпархії (archieparchii, arcidieceze), в Кошіцькой єпархії (dieceze) і в Братіславской єпархії. В року 2001 кїлькость віруючїх: 219831, в року 2011 о 13000 менше т.є сса 206000. Сучасный стан з русиньского погляду:

Позїтїва:

- дотеперь ма лем єдно позїтївум: кїлькость віруючїх = Русинов;

Негатїва:

- Грекокатолицка Церьков на Словеньску є напоєна на духовне і культурне жрїдло западной цївілізації;

- дотеперь Ватїкан невыменовал русиньского грекокатолицького єпіскопа, т.є. небыли становлены точны ранїці мїджі двома існуючими восточными церьквами (sui iuris = свого права) візантїйской традиції (русиньской і словеньской) існуючими на Словеньску. Выменованя обрядового вікарья сїтуацію невырїшит;

- в западном цївілізачном просторе - там, де є сучасні римокатолицький обряд і грекокатолицький обряд перемаже римокатолицький. Є то лем вопрос часу. Історія пройденной сполочной драгі Русинов з грекокатолицькой Церьквой од р. 1646, реальність, же єй цїле тіло є в

западном цивілізаціонному просторі, дозволяє зробити результат, же немож сподівати ся од ній на квіта восточної духовности і культури.

V. Ав) Православна Церьков Ческа і Словенська

Взникла в року 1921. Аутокефалію (самобитність - автономність) здобула в року 1950 од Московського патріархата. Тот штатут был потверджений в року 1998 патріархом Константинопольським. У нутрі ся ділит на Православну Церьков Ческа і Православну Церьков Словенська. В року 2001 кількість віруючих: 50363 в року 2011 49000, што чинит на Словенську 0,9%, в Пряшівському краю 4%, Міджілабірці 29%, Снина 21,1%, Свідник 19,8%, Кошицьким краю 1,8%. Візантійськи Греки як першы в року 1204 порозуміли, же покля собі хотят сохранили свою восточну духовність і культуру, мусят ся стати православными – ортодоксними. Несміют мати нич обще з Папой римським. В р. 1921 была на Підкарпатській Русі утворена Карпаторуська Автономна Православна Церква Сербського Патріархату [94]. Остатні первісни грекокатолики на історичному Підкарпатську мали, і до гнеська мають лем дві альтернативи: або втечут спід юрисдикції Рима (схізма), або ся станут по кратшом ці довгшом часе латиніками. То єсть кідь хотят сохранили свой кіріломефодський обряд, нич інше їм неостає лем перший варіант. Лемже ай причіной гевсёго на вигляд „православія“ може быти ай ласка, ласка к старой кіріломефодській вірі. Ласка є найвысшим божым законом ... Зато судити і одсудити людей, родини, ці докінця цілы парафії, котры в 90 роках 20. століття прошли в Пряшівській єпархії на православіє – схізму, або і в будучности пройду з причін ласки к обряду, котрый їм был порушований, бы было барз сміле ... Судити і одсудити може лем Господь Бог [95]. Накілько нас історія вчіт, же грекокатолицькы Русины ся легко латинізуют на Словаков, православны Русины суть нашим золотым фондом. Православна Церьков бы зато мала быти нашим стратегічним партнером. Мали бы сьме тыж зміцнювати контакти з Православною Церьковю на Закарпатю.

V. Б) Наш лідер

З історії знаме, же Росія все была лідром вшитых выходных Славянів. На тым ніч не мінило то, хто був воджатаєм Росії, який там был режим. Забывать ся на то, же без Росії бы од Атлантичного по Тихий океан было Німецько, а остатны народы бы были асімілованы, або бы вылетіли горі комином. Покля ся їднать о лідра в смыслі-покровителя, є наша ситуація комплікована. Жыєме в Словацькій републіці, Словацька републіка нас хранить:

- а) проти вонкашнёго нападжія (в рамках воєньскополітичного блоку НАТО);
- б) проти атак на особу і маєток .., давать нам охрану поліцайну і правну;
- в) давать нам фінанчну поміч на забезпечіня наших шпеціфічных культурных потреб.

Накілько Словаки одмітли заповіт св. братів Кіріла і Мефодія і стали наслідниками латинського біскупа Віхінга і князя Святополка І., в дослідку чого черпають зо западного духовного і культурного жрідла – не можуть нам быти в тій лінії лідром.

Хто бы мох быти нашим лідром у сфері духовній, культурній і народній ?

1. Росія

– є найміцнішим выходославянським штатом – є лідром выходославянських штатів без огляду на то, ці ся то дакому любить, або нїї. Росія є жрідлом выходної духовности і культури. Російська православна Церьков є найміцніша православна Церьков, котра в припадї, жебы была протектором Русинів, могла бы успішно жадати од Ватікану ... Поляків ... російской влады ... оправдана ... ;

– в наслідку міцнішої протирусской пропаганды про часть Русинів може быти Росія як лідер неприятельна;

2. Україна

– є другим найміцнішим выходославянським штатом. Є нашим сусідом. Часть історичного Підкарпатя з нашима Русинами є ей частєв;

– Україна переходить великов крізісов, котрай не є закінчена. Русины переходять возродным процесом, котрый так само не є закінчений = одношіня міджі Русинами і Україною не є добре. Накілько русиньскы воджатаї, но і всі Русины не мають на своїх „дресах = футболках“ ясно написано, за яке “фотбалове дружство” копають, Україна може не без причіны боїть ся, же русиньскы народны чутя можуть быти знеужыты на розбитя теріторіалной цілісности України.

3. Сербія

– допомогла нам духовні ся ідентифікувати – допомогла нам збудувати нашу Карпаторуську Автономну Православну Церкву Сербського Патріархату в році 1921. Внаслідку той історичної події всягда было чути рост русинського руху – народовства;
– Сербія переходить кризів, котра не є закінчена.

4. США

– є правдоподобно найміцнішим штатом світа. Америцькы Руси́ны нам визначніше помогли і помагають в напрямі економічнім і культурнім;
– суть духовным і культурным наслідником западної – римської духовности і культури. То ставлять граніці америцької помочі. Доказ того є факт, же америцькы Руси́ны сами себе незнали сохрани́ти духовно і культурно. Западный напрям народного оброджіння, як указують вислідкы остатнєно засіданя Світового конгресу Русинів є вычерпан.

Пропону́ю орьєнтацію не на єден штат єдного лідра – протектора, але на захованя і розвину́тя кіріломефодської традиції під заставов св. братів Кіріла і Мефодія ! То бы нам уможнило:

- з'єдині́ня Русинів Словенська;
- з'єдині́ня вшыткых народностных меншын на Словенську, котры дотримують непорушену заповіть св. братів Кіріла і Мефодія в рамках Російського дому – Всеросійського центра.

Наслідна сполупраца бы нам принесла:

- * ве́де культурных акцій;
- * знижы́ня фінанчного і організа́чного затыжіння на їх забезпечі́ня;
- * звышы́ня кількості выступаючих, навщівників і позерателів;
- * звышы́ня атрактивности, пестрости програмів;
- * звышы́ня можливости черпати з культур народностных меншын вірных кіріломефодської традиції;
- * звышы́ня можливости помочі духовні, культурні, ...емігрантом зо штатів кіріломефодської традиції;
- * можливість претендовати на поміч (єдночасно і фінананчну) од штатів вірных кіріломефодської традиції.

Зєдині́ня бы нам уможнило не лем взаємно выго́дну сполупрацу зо вшыткыма штатами кіріломефодської традиції а, може, і зо штатами, котры бы акцептовали нашу орьєнтацію на дотримованя кіріломефодської традиції. Уможнило бы нам зміцнити духовні, культурні і політично. Потім бы не была потреба ся порівнєвати з Циганами, і Руси́ны бы не мусили мати уповномоченого влады СР.

VI. Всерусскій центр

Такий центр затля неіснує. Но як нас учіт історія, мали бы сьме го мати. В року 885 нам го римокатолицька церкву з помочю інтриг біскупa Віхінга і князя Святополка I. за помочі воєньської силы Франков ліквідовала. Резіденцією того центра бы был Русский дом в Пряшеві. Пряшеві.

Мал бы мати тоты характерістіки:

- спо́їня на восточну жрідлову духовність і культуру (в шыршым слова розумі́ню т.є. на вшыткых, котры собі сохранили кіріломефодську традицію) в тому напрямі розвиток культурных одноші́нь з державами кіріломефодської традиції;
- єго задаче́й бы было розвивати і шырити заповіть св. Кіріла і Мефодія (нашу руську віру візантійської традиції, нашу руську культуру візантійської традиції, кірілі́цю – русинський язык ...);
- немало бы быти сепаратне (протиукраїнське, протируське ...). І кідь лем мы сами Руси́ны будеме мати достаточну роботи сами зо собом, же бы сьме сотворили хоць лем Русинський центр. Мали бы сьме думати на то, же кідь хотім пережыти сьме повины од початку будувати Русинський центр як „Всерусскій центр“. В сліду́ючім кроку бы єго частью стали організації українських, руських, білоруських, сербських меншостей а може і булгарської народностной меншості на Словенську, т. є. вшыткых національных меншостей сохранияючих непорушений заповіть св. братів Кіріла і Мефодія. Важні́шым є сохрания компатібі́лности на базе сохрания кіріломефодского заповіта.

Найвысшым органом сёго центера бы было: засідання представителей (голов) частин всерусского центера за круглым столом (Округлый стол Всерусского центера).

Частини центера:

- Церьков, ей священники, активно бы мали брати участь (одповідно будителю Александру В. Духновичу) при реалізації і розвиванню заповіта св. братів Кіріла і Мефодія;
- Існуючі едукційны, культурны, освітні і громадські організації, ці здружіння (надале бы наповнєвали свої задачи в напяме захованя своїх народных шпеціфік, в напяме захованя розмаїтости культурной і народной на базе заповіта св. братів Кіріла і Мефодія);
- Школи (в школах бы ся надале навчання профіловало за зложінєм школярів, штудентів (мам на мыслі вольбу материньского языка каждого школяря), але в каждом припадї бы вшытки могли быти згодні на навчаню заповіта св. братів Кіріла і Мефодія, то значіт, же ся будут вчіти то, што маюť єднаке: (кіріліцю, віру візантійського обряду, візантійську русську культуру, історію і под.; В том споїню бы было немаловажне вышколовати нашу інтелігенцію в штатох, котры сохранили кіріломефодську традицію);
- Політична партія немала бы ся звати інакше як **Кіріломефодска партія**. Їй задачу бы было взаємно координувати (з представителями округлого стола) інтереси і намагу на сповніня сполочной мети – наповніня і розвинуťя заповіта св. братів Кіріла і Мефодія.

VII. Русины

Каждый з нас Русинів, за той сітуації бы мал в першой черьге почати у себе. Передовшыткым зато, же в наслідку высье наведженого ся в наших душах зменшыл подїл восточной духовности і культури. Єдночасно чим є Русин школованіший тым як правило подїл нам чуждой западной духовности і культури в ёго душі є высьий. Про наши діти є выхїд – русиньскы школы, ... Про нас далшых то є самоучїня, самоштудіум, себеосвіта с помощью книг, інтернета, сателїта, курзів русиньского языка ... Основна потреба є овладати азбуку і знати бісїдовати - гварити по русиньскы. Є смутне, кїдь на офіціалных русиньскых їднанях ся говорит по словацькы. Є потрібне снажыти ся бісїдовати в русиньскей громаді по русиньскы. А лем в припадї, кїдь менї словна засоба нестарчіт, доповнєвати ю словенчіной. То доповнєваня русиньской засобы словенськыма словами є правї тот дефіціт споїня на восточну жрїдлову культуру. Нашой метой бы мало быти: овладати на своєй ровні закладной, ці середной або высокої двї культури:

1. западну (англосаску) - ту достанеме з околїци накілько жыєме в западном цївілізацном просторе;

2. восточну (русску) - в тім шыршым слова розумїню кіріломефодской традиції). Ту бы мала при ей здобытї зограти свою роль родина, школа (можливість навчіти ся ходем азбуку ...), Церьков в напями фундаментов віроучїня, но і в напями комунікації в русиньском языку, ці в церьковно русском ... Припадні кїдь не суть можливости в школі, заміненя закладного навчання языка Церьковой то є священником.

Тым што так овладають двї культури, є то знаме, і знають яку выгоду так здобыли. Для тых што таку перевагу іщі нездобыли, і для наших потомков можу навести: даст вам то таку предность, же будете знати два вартостны сістемы, будете ся мочі посмотрити на жытя з двох поглядів (як наприклад судя при правочїню, кїдь слухат тлумачїня єдиной і той же самой події од жалобцю, потїм од оборонця – а по їх выслуханю собі може справити правильный результат і быти мудрым!). Не є нагода же на диком западе в Америке стали ся шерїфами - судьями жыде, не є нагода же сімболом судцов - шерїфов ся стала шїстьрогова звїзда.

VIII. Програмовы тезы розвитку нашого народа – думки, пропозиції:

Пропоную:

1) до преамбулы тотых тез бы было найвгодніше дати текст приголошїня ОСРС к заповіту св. братів Кіріла і Мефодія конкретно:

„(ОСРС) Выходячі із вкладу св. братів Кіріла і Мефодія к формованю духовной і культурной дїдовизни Европы, преамбулы Конституції Словацькой републікы і традиційной неустанной орьєнтації Русинів на сохраниня і розвитку заповіта св. братів Кіріла і Мефодія, котрый є основой ідентїты Русинів, выголосуєме, же будеме вшыткой своєю діяльністю підпорювати обродый рух русиньского народа ставлений на духовности і культуре кіріломефодской традиції.

2) тоты тези виробити выходячі з наших можливостей і сил:

а/ доданих штатом (дотачна політика штату, чінна легіслатива штату включно самосправи ...);

б/ властных можливостей (русињскы спонзорі, русињскы активісты, сполупраца в рамках народностных меншостей вірных заповіту св. братів Кіріла і Мефодія...);

3) выхадити із наших пріоріт становлєных:

а/ значінєм єднотливых областей (акцій) про выратованя і розвиток русињского народа;

б/ потрібностью становлїня высоты інвестицій до єднотливых областей (акцій) про выратованя і розвиток русињского народа.

Інакше повіджено, кідь знаме, же наприклад Русињський фестівал во Свіднику нас каждый рік стоїт може (?) 1000 €, і тыж єден рік навчаня русињского языка на основных школах за помочі русињских активістов нас стоїт може (?) тыж 1000 €, і може веце грошей із спонзорських подарков нездобудемо, так нам становлїня пріоріт повість на чем зекономім - ушпорим (а/ на школах - і небудемо дїтки вчіти русињський язык, б/ на фестівале і непідпорімо русињський фолклор). Но може вирішимо прирыхтовати сполочный кіріломефодський фестівал во Свіднику (за участи Русинїв, Українців, Русов, Сербов, Булгар ...) і такыйто фестівал нас може (?) выйде лем на 200 €. І може навщівность буде холем двукратна і приєм із підвышеной навщівности нам тоты кошты іщі веце знижыт ...

4) Міджі пріоріты на найблизшый час пропоную дати:

а) З'єдинїня під кіріломефодском заставом;

б) Высвячїня кіріломефодской заставы старославяњской літургієй;

в) Зряджїня кіріломефодских клас і школ (за помочі штату, за помочі русињских подникательов, активістов, конкретне навчаня кіріломефодско заповіта;

г) Кіріломефодскы свята культуры во Свіднику організовати за участи вшыткых народов і націоналностей, котры суть вірны чїстому заповіту св. братів Кіріла і Мефодія;

г) Накілько як публічно выголосил председа влади СР пан Роберт Фіцо - Словєньску републіку собі сотворили Словаки про себе. Потім мы Русињы закла жыєме в тотым штаті, і хочеме зістати Русињами, мали бы сьме ся снажыти быти максымально незалежны од штату. Таку релатівну незалежність од штату можемо здобыти лем прїватным подниканєм. Зато пропоную, жебы сьме сотворили за помочі успішных русињских бізнїсменїв Русињску школу подниканя. Латинїзація круто перерїдила і позначїла не лем нас, но і, далшы братєрскы народы пиля котрых зроджїню были дари святих братїв Кіріла і Мефодія. Цїла наша хрестова драга нам вказує, же єдиным нашим путєм є певно ся тримати заповіта св. братів Кіріла і Мефодія, розвинути го і так своїм приміром з'єдинити братнї народы коло заповіта св. братів Кіріла і Мефодія. Най нам в тім поможе Господь Бог !

Одклики, позначкы:

[1] К: Ідеї на рішїня сітуації в русињском руху на Словакії 1:

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-1> - вышмарєна! або Exkurz do histórie:

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/exkurz-do-historie>

[2] Západná civilizácia, Roman Joch, посмочь лінк: <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?35>

[3] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 68.

[4] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 860;

[5] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 68.

[6] Православна Церьков на Словєньску канонїзовала великоморавского князя Ростіслава за святого в Пряшїве дня 29. октобра 1994, посмочь: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Rostislav>

[7] посмочь лінк: http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_byzcis.htm

[8] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Tímkořič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 68, 70.

[9] Лекции по старославянскому языку, Любов В. Матвеева-Исаева, Учпедгиз Ленинград 1958, с. 21.

[10] „За пізнїшым русским жрїдлом пражський біскуп св.(?) Войтех прийшов в року 982 на землі приналежнє в сучасности Словакії і Польші, де «розвратіл праву віру а одсуділ руске писмо, завюл латиньску віру і писмо а єпіскопів правой віри дал стяти а другых розогнал»“ порівняй: Dejiny Slovenska a Slovákov, Milan S. Ďurica, SPN Bratislava 1996, s. 19;

- [11] Вікінг, оригінально монах - бенедиктін із Швабска. Після форххаймського міра (874) ся скамаратил з великоморавським князем Святополком I. (суть реєстровані в приналежній книзі монастиря в Reichenau, як особи, котрі заключили братство) посмотрь: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Wiching>;
- [12] „... Трагічність остатніх роков Методієвих, кед был вымушен висловіти клятву – анатему – отлучіня од Церкви (екскоммунікацію) проти свому суфрагану (вікарю) і його прихильникам, міджі нима і проти Святополку, як свідчіт: грецька легенда про Клімента Болгарського (N. Tunickij, Sv. Kliment ep. slovenskij, Serg. Posad 1913, 76-78), письмо папу Штефана V. Святополку (конець року 885; посмотрь Pastrnek Dějiny 264; Grives, Fontes 76) і тыж Крістіянова легенда (J. Pekař, Die Wenzels- und Ludmila-Legenden u. die Echtheit Christians, 1906, 91). Порівняй тыж Grives, Fontes 236 p. 1.“ посмотрь лінк: http://www.moraviamagna.cz/legendy/l_zm17.htm
- [13] Христіанус Монахус, родня св.(?) Войтеха вінит князя Святополка I, же: «...з пихи і прозорлості зневажіл проповідь єпископа св. Методія, і тот наказал його клятвой – анатемой, його землю і народ, і зато аж до сього дня стоне. „Бо была дана на пустошіня і в плен, на грабеж і посміх, на пустоту і ганьбу вшыткым ...“» Christianus Monachus, "Vita et Passio sancti Venceslai et sanctae Ludmilae avae eius," in *Magnae Moraviae Fontes Historici* (Brno, 1967), 186-199; посмотрь лінк: <http://www.ulib.sk/sk/stredisko-unesco/pamat-sveta/pamat-slovenska/zlata-nit-slovenskej-literatury/starsia-slovenska-literatura-800-1780/zivot-metoda-885-815-885.htm>
- [14] Лист папу римского Стефана V. „Quia te zelo fidei“ (септембер 885), котрый адресовал Святополку, значіл абсолютне Вікінгово вітязство посмотрь: http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_prosim.htm
- [15] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 341-343;
- [16] Dejiny Slovenska a Slovákov, Milan S. Ďurica, SPN, Bratislava 1996, s. 15;
- [17] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov 1998, s. 27 – 29, 70, 71;
- [18] Trudoviny k dejopisu slovensko-obradnej cirkve v Uhrách, F. V. Sasinek, Slovesnosť, Skalica, II/16 (1864) s. 249-250; «Нич єм собі так нежадал, яко же бым дії Нїтрі в напряду тым доглядати міх. І ту але завіснула над нами судьба ... Літописи, якобы ся были зорочили, молчат о головных діях. І посмотрь! Тото їх молчая доводом нам є того, же ся ту дашто робило ... Вірте мі, же там, де хроніки о нашої мінолості молчат: стало ся то зо завидливості проти ни в чом незавдавшому ся мену і народу ... І так то маш ... – якобы ся пропали йї дії од рока 885 аж до року 1135. Вшады тихо, вшады глухо. Облідла слава Нїтрі, яко слава Єрусалима под навалом Сараценов».
- [19] Letopis Bukovského Monastýra ..., o. Jozefát V. Timkovič, OSBM, Rád sv. Bazila Veľkého, Prešov 2004, s. 185 – 187;
- [20] «РУСИН» р. XXI, ч. 2/2011, «Послідній хрест славянської церкви», Мілан Семанчик, с. 22 – 25, посмотрь: www.rusynacademy.sk, <https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>
- [21] Kronika anonymného notára kráľa Bela (Gesta Hungarorum), XIII. stor., переклад Vincent Múcska, Budmerice, Vydavateľstvo Rak, 2000, s. 53; 55, 57;
- [22] Лаборець (Русинська повість), Богуслав Носак – Незабудов, СПВ Братислава - Відділ української літератури в Пряшеві 1966, с. 46;
- [23] Cyril a Metod boli gréckokatolíkmí, Gorazd A. Timkovič, OSBM, extractus z Krásnobrodský zborník, Prešov I/1-2 [1996] с.66, 85 «... под його юрисдикцію (архієпископа св. Методія), і значить до числа тотых, седмьх єпископов, приналежал і росій (русинський) єпископ Карпатської Русі (про котру говоріть Фотіюс во своїй енцикліке – окружнім посланю з 867 року), як части єрархії христіанізованих частин северного Булгарска [Карпатської Русі]...»; Порівняй: Легенда Христіануса Монахуса MMFH, II, с. 191;
- [24] «Деяния венгров» магістра п, которого называют анонимом, перевод М.Ю. Юрасов, Петербургские славянские и балканские исследования, позначка 84, 86, 106, посмотрь: http://slavica-petropolitana.spbu.ru/files/2013_1/Yurasov.pdf
- [25] Letopis Bukovského Monastýra ..., o. Jozefát V. Timkovič, OSBM, Rád sv. Bazila Veľkého, Prešov 2004, s. 13 – 20;
- [26] «...Королём угорским треба розуміти христіанського короля карпатських Русинов, Короля северного Булгарска [Карпатської Русі]...» посмотрь: Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 193 -194, порівняй: Cyril a Metod boli

gréckokatolíkmí, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, extractus z Krásnobrodský zborník, Prešov, I/1-2 (1996) с. 53-90, 91-135, 55 а 63;

[27] „... Затем пришли белые угри и заселили землю Словянскую. Угри эти появились при (византском) царье Ираклии (610 – 641) ...“, Повесть временных лет, Нестор, XII. век, перевод Д.С.Лихачева, посмoть: <http://old-russian.chat.ru/o4povest.htm>;

[28] Letopis Bukovského Monastyra ..., o. Jozafát V. Timkovič, OSBM, Rád sv. Bazila Veľkého, Prešov 2004, с. 14, 23;

[29] Житие Мефодия 885 г., Успенский сборник XII в. (ГИМ. Синодальное собр., № 1063) посмoть лінк: <http://lib.pushkinskijdom.ru/Default.aspx?tabid=2164>

[30] „В часох існованя Великоморавской і Болгарской імперий, з безпечностных причін (было) скоро цалком безлюдне пограничне пасмо (міджі тотыма великими рішамі) визначене ріками «Туріец»“. Т.є. на западе рікой Грон (Граница) а рікой Туріец - левый приток вышнєго Вагу і на востоке другой рікой Туріец, котра є правым притоком ріки Слана, Letopis Bukovského Monastyra ..., o. Jozafát V. Timkovič, OSBM, Rád sv. Bazila Veľkého, Prešov 2004, с. 17, порівняй: O neosídlení středného Slovenska v staroveku, Staré Slovensko, V. Chaloupecký, Bratislava, 1923, с. 15;

[31] Унгарі суть по першый раз упомянуты під роком 892 на сторінке 121 в Annales fuldenses, post editionem G. H. Pertzii, recognovit Fridericus Kurze, Impensis bibliopolii Hahniani, Hannoverae 1891, посмoть лінк:

<http://www.archive.org/stream/annalesfuldenses00oeinhuoft#page/n5/mode/2up>

[32] Нестор те діяня кладе до року 898 посмoть Повесть временных лет, Нестор, XII. век, перевод Д.С.Лихачева, посмoть лінк: <http://old-russian.chat.ru/o4povest.htm>

[33] Hétmagyar = хетумогер = хетмадьяр = "семь мадьяр", ся складає з початку н тотых седмеро племен: Nyék (Неки), Megyer (Мегери), Kürtgyarmat (Куртугермат), Tarján (Тариана), Jenő (Генах), Kér (Кари), Keszi (Каси). К ним ся в другой половині IX. стороча придали три кабарські племена складаючи сч з караїтов (єврейска секта), могамедан і бусурман, котры ся пізніше зєдинили в єдно племя Кабарі (Каваров) посмoть: «Деяние венгров», придворный священник короля Ласло IV. Шимон Кезаи, Столичный Белград, 1282-1285 гг, посмoть: SRA. I. P. с. 144-145; 33, 37, 39, 41, 47, 50, 94; посмoть тыж: Slovensko, Dejiny I. Obzor, Bratislava 1971, с. 213, порівняй: «Об управлении империей», Константин Багрянородный Порфирогенет (908-959), Царьград (948-952), посмoть: http://www.hrono.ru/dokum/o9o0odok/kb_imp.html;

[34] Про смотрячіх звонка ся старомадьярське кочове племене зьєднання ни в чєм невідрізнєвало од тодышніх інших кочовых племенных зьєднань а так візантійски літописци про них хосновали єднотне названя „Турки“ а латиньскы літописци про них хосновали єднотне названя „Гуні“ посмoть: Slovensko, Dejiny I., Bratislava, Obzor, 1971, с. 213;

[35] Воловецький перевал находить ся на высоте од 931 до 1014 метров над морєм міджі Сколівським районом Львовской области України і Воловецьким районом Закарпатской области України посмoть: <http://www.mapa-mapy.sk/mapa/europa/>;

[36] «... Далє гваріли, же землю, котра лежить міджі Тісой і Дунаєм, занял аж по руськы і польскы границі булгарский княз Кєан Велик, предок князя Салана, ...»; «Жытельство той землі, ... хоть были то люде князя Салана, ...» Kronika anonymného notára kráľa Bela (Gesta Hungarorum), XIII. stor., переклал Vincent Múcska, Budmerice, Vydavateľstvo Rak, 2000, s. 53; 55, 57, посмoть і лінк: <http://en.wikipedia.org/wiki/Salan>; [Чом хронікарь втікат од названя „гевтой землі“ ей меном ?, чом ся мапа Салановой землі = Карпатської Русі на Вікіпедії неісторічно дават до згоди з терерішним розкладом політичних сил ?]

[37] «...А з ними догоряла й болгарсько-русинська держава...»; ... «Ім'я те (Лаборець) розлетілося по Угорській Русі...», Лаборець (Русинська повість), Богуслав Носак – Незабудов, СПВ Братислава - Відділ української літератури в Пряшеві 1966, с. 33, 46;

[38] «...[Віхінг] почал твердо переслідовати Методійових учеников, князов і діакон [цця 200], котры ся нехотіли зречи старославянської літургії. Дакотры ся захранили втечу до Болгарска, [Болгарска імперія мала в тых часох сполочну границу з Великою Моравою посередництвом свого васала Карпатської (Угорської) Русії] многих продали Жыдом, котры їх забрали до Венеції, же бы їх продали як рабов. Там їх шак [Хвала Боже] викупіл посол візантійского царя Василя I. Македонця і прівюл їх до Конштантінополя. Єпіскоп Горазд-Агатгон ся може спас втечу до Вісланска, де міг діяти як краковский єпіскоп. (Сучасны жрідла шак о тым прямо нич негварят.)» Dejiny Slovenska a Slovákov, Milan S. Ďurica, SPN, Bratislava 1996, с. 15;

- [39] Krásnobrodský zborník III/1-2, Cyrilika je staršia ako glagolika, G.A.Timkovič, OSBM, с. 100-101;
- [40] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 244, 245;
- [41] Historia Critica Regvm Hvngrariae, S. Katona, Bratislava – Košice, 1781, s. 736-737;
- [42] Был то в тім часі єдиний ! латинський монастирь в Угорьску, порівняй: Codex diplomaticvs Hvngrariae ecclesiasticvs ac civilis, II., G. Fejér, «A. Ch. 1204. Emericus R. H. Abbates ad S Aegidium in Simigio eligi vult Hungaros», Budae 1829, s. 447;
- [43] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 453 – 457, 859 – 863;
- [44] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 241 – 243;
- [45] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 411;
- [46] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 249 – 254, порівняй: Conciliorum Oecumenicorum Decreta, Bologna, 1991, s. 259;
- [47] «... догад, же послідній Арпадовец неодыйшол з того світу природной смертю підтримує і факт, же іщі за ёго жытя был неапольскый Анжуовец Карол Роберт корунований за угорьского краля» посмоть: Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 264 – 265, 332, порівняй: J. Beňko, Starý Turiec, Martin, 1996, s. 119;
- [48] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 276, порівняй: Dr. Karel Živný, Dějiny slovanské cirkve – svátek sv. velikomučeníka Dimitrija, Praha, 1887, s. 16;
- [49] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 54, 55, 291-294, 339;
- [50] http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1d_Konstantinopole;
- [51] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 331, 448;
- [52] Biele miesta v slovenskej histórii a história pod drobnohľadom, Stanislav Čulák, <http://www.facebook.com/BielemiestavSlovenskejHistorii/posts/355766077804858>
- [53] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 41, 386 -389;
- [54] Bibliografia slovenských novín a časopisov do roku 1918, M. Potemra, Martin 1958, s. 16 – 17;
- [55] Krásnobrodský zborník III/1-2, o. Gorazd A. Timkovič, OSBM, Cyrilika je staršia ako glagolika, Prešov, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku 1998, s. 133-136;
- [56] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 470;
- [57] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 501;
- [58] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 411;
- [59] Вмер в Пряшове в року 1706. Погріб мал римокатолицький і похований є в кріпті латинського франтішканьского храму мінорітів в Пряшове посмоть: Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 517, 518;
- [60] Од Йосифа Рогу де Камеліса (значіть од року 1690) аж до Йоана Брадача (до року 1771, значіть року признання існования Мукачовской єпархії) были вшиткы грекокатолицкы єпіскопы доказательно лем «обрядовыма вікарьями» латинського єгерского біскупа. Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 719;
- [61] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 501 - 506;
- [62] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 501;
- [63] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 505;
- [64] посмоть лінк: [http://uk.wikipedia.org/wiki/Замостя_\(Польща\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Замостя_(Польща))

- [65] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 11, 501, 502, 561, 562;
- [66] Рушыня архімандрітов їх заміна протоігуменами был процес, котрого конкретна реалізація залежала од місцевых умов. Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, str. 698 - 700;
- [67] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, str. 502 - 504;
- [68] приспіла к тому і грегоріанська реформа календаря чінна од 04.10.1582, посмотри: Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 730 - 731;
- [69] Dr. Karel Živný, Dějiny slovanské cirkve – svátek sv. velikomučeníka Dimitrija, Praha, 1887, s. 4;
- [70] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 651 - 662, 488;
- [71] Ortodossia e cattolicesimo, W. de Vries, Brescia, 1983, str. 117;
- [72] Audientiae Sanctissimi de rebus Ucrainae et Bielarusjae, I. (1658-1779), Romae, 1963, s. 96;
- [73] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 822 - 826, посмотри: [http://ru.wikipedia.org/wiki/Грушево\(Закарпатская_область\)](http://ru.wikipedia.org/wiki/Грушево(Закарпатская_область));
- [74] посмотри линк: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Мапамарош>
- [75] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 685;
- [76] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 374, 386 - 401;
- [77] Krásnobrodský zborník II/2 1997, Rusínska a slovenská Cirkev *sui iuris*, Jozafát V. Timkovič, Rád sv. Bazila Veľkého na Slovensku, Prešov, s. 211 - 219;
- [78] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 665 - 667, порівняй: М. М. Dzubáková, «Sestry služobnice», Krásnobrodský zborník, Prešov, II/1 (1997) s. 98;
- [79] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 492;
- [80] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 825, 826;
- [81] Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 21;
- [82] Посмотри причини выстягивания - еміграції нашої інтелігенції до Росії: Закарпатоукраинская интеллигенция в России в первой половине XIX. века, Тамара Байцура, Пряшів, Словацьке педагогічне видавництво в Братіславі, відділ української літератури в Пряшеві 1971, с. 206.
- [83] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 43 - 49;
- [84] Православна Церковь на Словенську благославила великоморавского князя Ростіслава на святого в Пряшеві дня 29. октября 1994 <https://sites.google.com/site/newsbookinfo/exkurz-do-historie>;
- [85] Погляд Сполоченськонаучного інституту САН (Словенской академії наук) к автохтонности русской народностной меньшости на території словенской републики посмотри: http://www.google.sk/url?sa=t&source=web&cd=1&ved=0CBcQFjAA&url=http%3A%2F%2Ffromovi.a.vlada.gov.sk%2Fdata%2Ffiles%2F214.rtf&rct=j&q=autocht%C3%B3nna%20cirkev&ei=-68uTruNHsvIsgaVrIUT&usg=AFQjCNHCiSKMFNlG433N57ca_T-nG7Ohw&cad=rja
- [86] Русини (як Terra incognita) в III. тисячолітті, Протоіерей Димитрій Сидор, депутат Закарпатської обласної Ради, голова православного підкарпатоторусинського товариства ім. Кирила і Мефодія, член спілки журналістів України, редактор газети «Християнська родина» http://pravoslavie.org.ua/2004/06/rusini_yak_terra_incognita_v_iii_tisyacholtti/
- [87] Naša história všeruská, Milan Semančík посмотри: <https://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vseruska> або: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> - вышмарена!
- [88] Русини (як Terra incognita) в III. тисячолітті, Протоіерей Димитрій Сидор.

http://pravoslavie.org.ua/2004/06/rusini_yak_terra_incognito_v_iii_tisyacholtt/

[89] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 118 - 125;

[90] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 79, 99;

[91] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 651;

[92] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 343;

[93] Svatí Kacíři, Jindra Jarošová, Radioservis, a.s., Praha 2000, s. 265;

[94] Русини (як Terra incognito) в III. тисячолітті, Протоієрей Димитрій Сидор.

http://pravoslavie.org.ua/2004/06/rusini_yak_terra_incognito_v_iii_tisyacholtt/

[95] Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Vladimirus de juxta Hornad, Košice 2004, s. 493;

Зв'язані статті:

Наше походження (общоруське)., посмось: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> - вышмарена!

Без русофільства русинський рух загине !, посмось:

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> - вышмарена!

Реакції на сучасний рух Русинів, посмось: <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1053;-1086;-1074;-1080;-1085;-1082;-1099;-%E2%80%A2-noviny-%E2%80%A2-news-7-2013,1306.html>

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111;-1085;-1072;-1089;-1091;-1095;-1072;-1089;-1085;-1099;-1081;-1088;-1091;-1093;-1056;-1091;-1089;-1080;-1085;-1110;-1074;,1312.html>

Послідній хрест славянської церкви, посмось: <http://www.holosy.sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> - вышмарена!

Вінчання Венчание, посмось: <http://www.holosy.sk/vencanije> - вышмарена!

(Цітовані роботи аутора отця Йосафата В. Андреєвича Тімковича, ЧСВВ є можно собі стягнути на: www.spravy.narod.ru)

Мілан СЕМАНЧИК, Тренчін

(Опубліковано: 27. 12. 2012; Русинська версія і актуалізація: 04. 04. 2013, 15. 05. 2013

посмось лінк: <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111;-1085;-1072;-1089;-1091;-1095;-1072;-1089;-1085;-1099;-1081;-1088;-1091;-1093;-1056;-1091;-1089;-1080;-1085;-1110;-1074;,1312.html>

<http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na-slovensku-2> - вышмарена!

<http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na-slovensku-2>) - вышмарена!

II. Култура

Кіріломефодска духовність і култура

(Проба о дефініцію)

Опублікований матеріал, його частину або думки мож снимати за подмінки дотримання авторских прав і названя джерела – www.rusyn-narod.ru

Все бівше і бівше мож позоровати звышования інтереса до кіріломефодской духовности і културы. На самый перед в нашой русиньской околиці, де іщі жыют ей початковы формы. На одповідь латинікі кладут „обективны“ барьеры на путі розвитку кіріломефодской духовности і културы. Єдна з них є „до того часу недефінований поєм кіріломефодска духовність і култура“. Притім тота досправдовость небыла на перешкоду тому, же бы ся Словацька републіка в своєї конштитуції приголосила к заповіту св. братьев Кіріла і Мефодія [1], же бы св. братья Кіріл і Мефодій были папой римским Яном Павлом I. выголошены в року 1980 за покровителей Европы [2]. Беру собі за честь же по 1150 роках мені як першому припала задача попробовати становити понятя кіріломефодска духовність і култура. Усвідомую собі і смутну сторінку того факту. Т.є. же на пост великоморавских землях так довгий час никому нетреба было тоты понятя визначити. Конкретно на Словації маме ряд визначных інштитуцій, котры названы в честь наших вірозвістців рівноапостольских: св. брата Кіріла (Конштантіна Філозофа) і св. брата Мефодія. Здасть ся, же тоты інштитуції ся занимали і займают вшыткым можливим, лем не дідовизню св. братьев Кіріла і Мефодія.

Можлива дефініція духовности

Духовність ся складат з [3]:

- **людськости** (состражданя – добра) котра становлює якость чоловіка (основну рівень духовности);

Без ній люде неможут быти. Чоловік, котрому хыбує людськость, котрый нема достаток людского сочутя, є душевно осамітний, внутрішнє безрадний. Такой чоловік потім находит в своєї околиці дашто вороже або негатівне і результатом є почутя неістоты і страх. Зато такой чоловік неможе быти внутрішнє щастливый. Тота рівень спіритуаліти є про каждого необыйдительна і основна. Каждый чоловік ся з нею родит і нашы матери суть першы, котры нас учат вартости людськости;

- **релігії** [4] (надбудова рівень духовности);

І кідь про людскы бытія не є віроповіданя необыйдительность, релігійна віра є про дакотрых людей барз хосновна і помагат їм. Позітівна віра в Бога помагат вірникам розвивати їх спіритуаліту.

Значіть: «Духовність выражає притомность людськости (состражданя – добра) і релігійной віры (в матеріальной і нематеріальной културе)».

Кіріломефодска духовність

Ся складат з:

- славянського потенціалу людськости (состражданя – добра);

- релігії візантійской (константинопольской) традиції.

Св. братья Кіріл і Мефодій нас збавили бусурманского погляду на світ. Поздвигнули нас з рівне бусурман на цивілізованных хрістіан. То змінило нашу драбинку (слід) вартостей і уволнило наш потенціал людськости. Богу жаль невестили нас навчіти варовати собі тоту духовність і културу проти ворогам. Може бы было старчіло кідь бы нам были передали то, што мені на базе своїх животных скусеностей повіла моя мама: „Будь добрый, але не бортак (глупый)“.

Можливы дефініції културы [5]:

- «Култура є людська школованость (*cultura mentis, cultura animi*); културой духа є філософія» Маркус Тулліус Ціцеро (* 03. 01. 106 п.н.л., † 07. 10. 43 п.н.л.);

- «Култура ся складат з бесконечного множества културных конгломератов, т.є. матеріальных (кавзално функціональных) і семантичных (сімболічных) єдиніц або сістем. Тоты сістемы ся

різнят россягом, од найменшого (як є ако же напр. тверджіня, же $2 \times 2 = 4$) през векшы сістемы (язык, наука, філософія, релігія, уміня, етіка, політіка, технологія атд.) к россяглым суперсістемам ... » Пітірім Александровіч Сорокін (* 21. 01. 1889 † 10. 02. 1968);

- «Культура є комплекс шпеціфічных духовных, матеріалных, інтелектуалных і емоціональных контур громады або соціальной групи, котрый загартат ведно з умінём і літературой і сполочный способ жытя, жытєвый штїл, сістему цінностей, традиції і релігію» УНЕСКО, 2002 [6].

Кіріломефодска культура:

* можно ю просто дефіновати як протиклад культуры латиньской [7] як:

«вызначну часть европейской культуры вырастающую з византийской культуры»;

* або подробніше як:

«Сателитну культуру, котра vznikла із жрідлової византийской культуры на славяньской землі Великой Моравії»;

а) в узшом слова смыслу:

«Ся складат з діл матеріальной (археологічных памняток, писемных памняток написаных в старославяньчине) і нематеріальной культуры (напр. літургічний спів в форме Карпатського простопінія) vznikнувшими із жрідлової византийской культуры на славяньской землі Великой Моравії в періоді до 15. столітя нашого літорахунку»;

Докреслёвана є ділами написаными в періоді од 7. до 15. столітя н.л. в языках латиньском, грецьком, арабском ... походжающими із середовища Чех, Італії, Булгарії, Франкской Рішы, Росії і далшых держав [8].

а) В шыршом слова смыслу:

«Ся складат з діл матеріальной і нематеріальной культуры vznikнувшими на традиціях кіріломефодской духовности»;

Взникала із жрідлової византийской культуры на славяньской землі Великой Моравії.

Автентічну (добову) кіріломефодску культуру сотворили єй отцове св. братья Кіріл і Мефодій [9] і їх ученики св. Клімент Охридський, св. Горазд Агатгон, св. Наум Охридський, св. Ангелар, св.

Лазар (Драгаїс) ... Із того автентічного кіріломефодского культурного ґрунту выросла народна кіріломефодска культура Карпатських Русов (Русинов), народны кіріломефодскы культуры южных Славян, пізніше Киевской Русі, Білої Русі і Московской Русі ... Є узшым понятём, як славяньска культура. Невключає в собі ту частину культуры славяньских народов, котра vznikнула по перевзятю латиньской духовности.

Дефінітивным падом Константинополя (Царьграду) „другого Рима“ с рештой Візантії = Выходоримской ріші [10] до рук османьских Турків 29. мая 1453, зникло жрідло нашої восточной византийской духовности і культури. Вже перед тым в р. 1448 здобыл Московський патріархат Русской православной церкви автокефалію – самобытность. І так новым центром і жрідлом восточной хрістіаньской духовности і культури - „третім Римом“ ся стала Москва. В наслідок того сателітны кіріломефодскы культуры жрідлової византийской культуры ся поступні стали сателітныма кіріломефодскыма культурами жрідлової російской культуры. Наменовати ту мож тоты народны сателітны культуры: українську, білоруську, болгарську, русиньську, сербську, македонську, черногорську і до 17. столітя культуру хорватську [11] ...

Недосліджений, незнамый, припадно таєный є прямый вклад кіріломефодской культуры до неславяньских (латиньских) культур Европы. Як примір мож навести вклад визначного угорьского музичного композітора і клавірного віртуоза **Франца фон Ліста** (* 22. 10. 1811 † 31. 07. 1886) [12], котрый не знал мадярьскы, а был знатель старославяньского языка. В своєї книге «Фредерік Шопен» з року 1852 ся проявил як znaleць старославяньского языка. В року 1863 скомпоновал композицію к почестованию приходу св. братьев Кіріла і Мефодія «Slavino Slavneni» на текст сербского поэта Меда Пуціча [13] [14].

Одклики, позначкы:

[1] «ПРЕАМБУЛА Мы, народ словацкий, ... в смысле кіріло-мефодской духовной дідовизны і історічного заповіта Великой Моравії, ... » посмоть: <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/ustava-slovenskej-republiky/>;

- [2] Св. братія Кіріл і Мефодій були выголошени патронами Европы папой римским Яном Павлом І. В року 1980 апостолским писмом: «Egregiae virtutis» (30. 12. 1980): AAS 73 (1981), s. 258 - 262 посмотри:
- http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_egrvir.htm
http://sk.wikipedia.org/wiki/Patr%C3%B3n_Eur%C3%B3py;
- [3] <http://sk.wikipedia.org/wiki/Duchovnos%C5%A5>;
- [4] Посмотри абзац: «Критика гуманизма в российской философии» посмотри:
- <http://ru.wikipedia.org/wiki/Гуманизм>
- [5] [http://sk.wikipedia.org/wiki/Kultúra_\(spoločenské_vedy\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Kultúra_(spoločenské_vedy));
- [6] http://www.unesco.org/education/imld_2002/universal_decla.shtml
- [7] «... латинська культура є визначна часть європейской культуры виростаюча із римской культуры» посмотри: http://ii.fmph.uniba.sk/~filit/fvk/kultura_latinska.html;
- [8] Magnae Moraviae Fontes Historici, Brno, 1966-1971. Тота публікація автентичных (добовых) писемных пам'яток кіріломефодской культуры є найвірогідніша;
- [9] http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_02061985_slavorum-apostoli_sk.html
- [10] Решта Візантії vznikнувши в наслідок добытя і спустошення Константинополя (Царьграду) братогубительной рукой IV. хрестоносцького походу 13. (12. – 14) апріля 1204;
- [11] Глаголика довгий час в дакус позміненій подобі ся вживала у [хорватов](#) (до XVII. століття) посмотри:
- <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B0>
- [12] http://sk.wikipedia.org/wiki/Franz_Liszt
- [13] <http://www.extraplus.sk/1934/nezname-fakty-o-lisztovi>
- [14] **По 13. 03. 1776 т.є. по вознику новых латинских біскупств Спіш, Банска Бистріца і Рожнява. А по вознику далших новых латинских біскупств Сатмар і Кошіці в року 1804. В той области зістали грекокатоликами, вчили ся і овладали старославянський язык = стару русинчину лем Русины. Значить был Русин.**

Звязаны статьи:

Наше походжіня (общоруське)

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn15-16-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn17-18-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn19%20-10.pdf>

<http://www.rusynacademy.sk/image/nn%2020-2010.pdf>

К: Ідеї на рішіння ситуації в русиньскім русі на Словакії 2

<http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...> - вышмарена!

Без русофілства русинський рух загине!

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> - вышмарена!

Реакції на сучасний рух Русинів

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111...>

Послідній хрест славянської церкви

<http://www.holosy.sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> - вышмарена!

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>

Св. Літургія

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> - вышмарена!

К: Прислаба ідентичность

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7> - вышмарена!

Мілан Семанчик, Тренчин

(Опубліковане дня 04.10. 2013 на: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> - вышмарена!)

Св. Літургія

Опублікований матеріал, його частину або думки мож снимати за подмінки дотримання авторських прав і названя джерела – www.rusyn-narod.ru

Наперек намаге русиньських організацій, активістів надале продовжує латинізація русиньського жытельства. Може найвеце то боліт, і найвеце то чути в переходе зо старославянського богослужбового языка на словенський богослужбовый язык, т.є. на заводіню грекокатолицькой, або православної службы Божей в словенчыні. В той звязаности єм дістал дакілько мейлів з котрых дакотры частини цітую і пробую на них дати одповідь.

А) «... в селі ... была заведена словенська православна служба Божя і швегерына собі повыхвалёвала, же як є то добрі, бо вже конечні вишыткому розуміт, бо мы в ... маме по старославянськы і многым співом нерозумлю ...»

Швегерына одосылателя мейлу є една з многых наших русиньських жен, котры невытримали латинізачну пропаганду (в форме словакізації) злучену зо вшыткыма нам знамыма кривдами і обидами (нечудо ніхто їм непомих) і так їх наостаток ламают єдну по другей, село за селом. Ту мож видіти же нашы русиньскы організації, їх воджатаї, так і грекокатолицька Церьков і в меншой частіне православна Церьков (накілько обідві суть словацькы Церьквы). Значіть вшыткы, котры ся голосят ку заповіту св. братів Кіріла і Мефодія, і мали бы мати інтерес на його обгаёбе, утриманю і розвитку, собі з різних причин тоту задачу несполнят. Признайме собі, є то робота наведе (знам латинку – є робота наведе учіти ся кіріліцю, немаме молитвеник на кіріліці – є наведе написати петіцію на біскупський уряд, неучат нашы діти кіріліцю – є наведе написати петіцію на міністерство школства ...) Борьба за святу старославянську літургію є так як бой о кіріліцю частью нашого боя за прожытя Русинов, за прожытя заповіта св. братів Кіріла і Мефодія. Немали бы сьме ся піддавати латинізачной пропаганде. Треба ся знати обороняти, треба знати вжывати проти латинізачным аргументом нашы кіріло мефодськы або русиньскы аргументы. Треба знати обороняти СВОЄ. Недозволме ганити НАШЕ. Попробую сформуловати дакілько наших аргументов:

+ Покля ма быти ведена серьёзна діскузія є треба собі одповісти на вопрос: Є віра діло розуму або сердця? Покля знам, так кідь не вшыткы, так дырвива векшость фахівців і вірників одповідат же віра є річ сердця. І я то так чую, же віра є діло сердця. Прото є барз важна умелецька – артїстїчна, естетїчна вартость св. Літургії (службы Божей), же бы віра – любов Божя проникла к сердцю каждого вірника – участвующого на службе Божей.

+ Кідь бы то так небыло, старчіло бы собі переречитати або лем одрапкати тексты св. Літургії. Про приближне порівняня є можно навести (про тых, што дазраз были на опере, або ходем собі выслухали даколи поєдну оперну арію), же про повність їх естетїчного досьвіду їм нетреба было переклад (виділи, што ся діє на явіску і сердцем прочувствовали ціле діяня). Аналогічно нашей молоджаве про повне прочувствованя англосаських гітов так само не є треба переклад, шак часто є то і так, же і з фахівського перекладу не є ясний смысл співанки. Мі особні (і думам собі і векшыні вірникам) вадит, кідь при св. Літургії бы єм ся мал задумовати над смыслом тексту. Ани нашы молоды ся незадумуют при модерных співанках над смыслом тексту, але внимают музику, рітм, мелодію, щіроць співу, а очіма ціле аранжман (декорації, рух – світловы ефекты, ...)

+ І того, кого досправды інтересує переклад (основа, ці дословный фахівський переклад) тот собі сам переведе (і навчіт ся і тоты словічка што незна) або собі найде одповідный переклад на русиньськым ці словенськым языку. К тому не є треба отпраляти службу Божу на кодифікованым русиньськым ці словенськым языку (мінити богослужбовый язык).

+ Нетреба забывати ани на предности СВОЇГО обряду:

1. Нашы предки дістали Євангелія прямо з Візантії – принесли нам їх св. братя Кіріл і Мефодій. Так сьме набыли св. літургію на найвышшій рівні – ведно с режією, декораціями і рясами. Уровень обряду свідчїл о силе і богатстве його сотворителя т.є. Візантії.

2. Мы як єдиный народ сьме набыли перевод Євангелій до свойого списовного языка прямо з грецького а то од св. Кіріла. Вынятковость естетїчного выслідку сього діла полігат в тім, же перевод св. літургії был реалізован в полной згоде с прозодіцкыма правилами грецького орігінала, як і то же при ей переводі ся успішно споїл дар співности нашого народа с даром компонованя св. Кіріла. Може найпрекрасніша є в подобе «Карпатського простопінія» [1]).

3. Окрем кіріліці, є старославянський обряд асі єдине наше spoїня з остатніма восточнославянськими народами.

+ Уровень обряду самособов залежыть і од священика а вірників. А покля рівень старославянського обряду была слаба, так мож зрозуміти швегеріну одосылателя мейлу, же єй потім залежыть вже лем на зрозумілості обряду.

Б) «... Як бы сьме ся мали научіти співати Парастас і Панихиду і Чін погребный на погрібе по русиньскы, так бы нас то требало перше научіти, бо мелодія котру поужываєме на старославянський Парастас на русиньський текст непасує. І "Отче наш" ся треба научіти і т.д. ... І взяти за те бы ся мал священик а не лаїк. Священик має повісти котрый звук і як треба натягнути або скоротити в співі. Як ся ненаучіме співати літургичны співы по русиньскы, так за короткий час нас дахто научім їх співати по словеньскы ...»

Священик нам то неповіст. То бы нам мох повісти компетентно лем св. Кіріл. Но тот бы ся вас істо спросіл: чом хочете перекладати зо старого русиньского языка до нового (кодифікованого) русиньского языка ? А іщі думам собі же „другый св. Кіріл“ ся лем так скоро ненародит. Некомпетентно нам може дахто повіст як «співати літургичны співы», або собі сам придумате як їх співати, так як собі в корчмі хлопи придумают корчмову співанку. Але вше тот „переклад“ буде лем пашквіл. Но може вас тішити, же то будут знати лем фахівці або стары вірници очевидці котры собі іщі будут памятати старославянський обряд. Тоты може повідят дакому і правду. Так як мі в моім родным селі, моя тета згорбена скоро по саму землю од роботи і тяжкого жытя, по переходе вірників на словенчину, повіла: «то вже є нич». Значіть або зістанете при старославянськом обряде, або наступите путь запроданыця князя Святополка і станут ся з вас латиніки. То єсть кідь годнучу у вас сітуацію за тым што пишете, так векшына в селі вашей швегеріны асі є нападнута отровом біскупа Віхінга. Дакотры з тых што мі написали мі написали русиньскы – латинкой. То є на практиці суть за русиньску бісїду писану латинкой. То є якбач были і суть за русиньску бісїду в меджах словеньского языка. Вера кідь бы ся як богослужбовый язык завел кодифікований русиньський язык, так ся бою же бы вам то нестарчіло. Думам, же вже ни тому бы сте нерозуміли. Выходит так же скорє ці пізніше бы сте і так перейшли на словенчину. Наша захрана не є в тім, єдностайно ся приспособлєвати стану латинізації - словакізації. Шак знате як вывой йшол і як іде – самоперше церьковный русскій язык, потім український, нынї кодифікований русиньський язык пак русиньска бісїда як наріча в меджах словеньского языка і потім словеньський язык а наконець англїцький язык. Мы бы сьме мали розвинути русиньске школство, вчіти діти кодифікованому русиньському языку. І од дітей най бы ся вчіли кодифіковану русиньску бісїду і родічі. А то так, як ся вчат од своїх дітей - на тых днях англїцький язык.

+ Треба ся боронити проти продуманой латинізації. В тому звязку мож спомнянути:

- зрушіння навчання русского языка на школах і наша мож повісти нияка реакція на тоту реаліту;
- друкованя молитвенників на латиніки, і наша мож повісти нияка реакція на тоту реаліту.

Сам ем был веце раз свідок сітуації, кідь вірници собі хотіли купити молитвенники друкованы на кіріліці в склепе Петра в Пряшіві, бо вже як повідали тоты што мають, суть вже опотребованы. Но все самособов дістали запівперечну одповідь. Мій нazor є в тому вопросу такый: св. Літургія – на старославянськом = на нашом старом русиньском языку а казаня на сучасном кодифікованом русиньском языку.

В) Любило ся мі кідь ем собі в єднім мейлі прочитал як отець повіл синові, «... Але най ся научат – так ем му одповіл». Треба але повісти, же молоды суть такы, яких сьме їх виховали. Тым хочу повісти, же за минувших двадцять років сьме з різних прічин уснули – неуможнили сьме, недали сьме, непередали сьме заповіт св. братів Кіріла і Мефодія нашім дітям. І то треба направити.

Г) Неможе крітіковати атеїстів. І міджі Русинами суть атеїсты. Неможе брати на зуби лем священиків, же нич неробят. Мали бы сьме робити єднотно – вшиткы, котры хотят сохранили заповіт св. братів Кіріла і Мефодія. Я вижу хыбу в тім, же до того часу не зме з'єдинены. Єм згоден с тым же треба мати не лем світських но і церьковных учітелїв. А часу вже немає. За хвілю зачне новий школьський рік ...

Позначка:

[1] «Карпатське простопініє є унікатна форма вокальної літургичної музики в Карпатській Русі. ...» посмотрь:

http://www.rusynacademy.sk/rusynski/rusyn_muzika.html#%D0%9A%D0%B0%D1%80...

Мілан СЕМАНЧИК, Тренчін

(Опубліковано в суботу 3. августа 2013 р. посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-q>) - вышмарена!

Сохранене з діскусії:

8. august 2013 - 20:05 poslal Мілан СЕМАНЧИК:

Пане „mato“, дякую вам за вашу реакцію. Одповідам вам слідує:

а) вашої критичної реакцією сьте стали на позицію фахівця. Бізовні мате наштудованы „основны поймы“ котрых наштудованя мі рекоментує. Ненавели сьте шак літературу, жрідла, де бы єм мал наштудоваты вамі презентованы розуміння тотых понять. І кідь вживате плурал, і оскаржуєте мене, же пишу блуды, конкретно сьте написали лем єдиный (за вами) неправильный поєм: «старославянську службу божу», причім за правильный поєм сьте навели: «церковнославянскы службы божы на церковнославянским языке». Моє розуміння упомянутого пойму єм крим іншого черпал з: «Вікіпедії слободної енциклопедії» посмотрь на інтернеті http://sk.wikipedia.org/wiki/Cirkevn%C3%A1_slovan%C4%8Dina де ся о тім пише:

тото: «Церковна славянчина є язык (комплекс языков), котрый ся розвил із старославянчини в 11 століттю. Доднесь ся вживат як літургичный язык православной і грекокатоліцької церкви. "Церковна славянчина" было в минолости означіня про то што днесь означуєме як старославянчина ... »;

б) прошу ся вас як фахівця, в котрой статії, або при писаню котрой публікації сьте схосновали свої фахівські знаня на оборону старославянської = церковнославянської службы божой? Де ваші фахівські знаня, висока вартость ваших статей світит і є на хосен русиньскому народу? Покля сьте так невчили, так вас к тому вызывам;

в) то же ся скривате за псевдонім „mato“ тыж о чом то свідчит.

14. август 2013 - 20:26 послав Мілан СЕМАНЧИК.

I. Пане „mato“, дякую вам за вашу реакцію. Богужаль мі потвердила правило, же кідь бракують аргументы і воля признати аргументы опонента, одбочує ся од темы і переходит ся к особным атакам;

а) я все пишу свої вклади русиньскы і словеньскы. При вкладаню одповіді на вашу реакцію єм забыл, же тота можливість є лем про вкладаня статії. Прошу перебачіти, же вам з той причіны vznikли трудности;

II. Іщі дакілько позначок к вашим поглядом на предмет діскузії:

а) міджі терміном „staroslovenčina“ і „staroslovančina“ не є што до змісту слов ниякого розділу. Сут то синоніма посмотрь: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Starosloven%C4%8Dina>;

б) часове діління, яке вы вживате: самоперше старославянчина писана за вами глаголікой 200 років, потім церковна славянчина писана за вами кірілицей 900 років, нема ниякого обгрунтованя. А то з тотых причін:

* для запису старославянського языка были фактично сучасні хоснованы обидві азбуки: глаголіка і кірілиця. Свідчат о тім найстаршы сохранены писемны памнятки з періоду X. а XI. століття, де належыт 13 писемных памняток написаных глаголікой і 10 написаных кірілицей. Наперекир тому о першенству глаголіки свідчат головно палімпсеты т.є. писемны памнятки, де першый старославянський текст написаний на пергамене глаголіцкой азбукой был вымазан і был заміненый старославянським текстом написаным кірілицкой азбукой посмотрь: <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%...>

Лекции по старославянскому языку, Любов В. Матвеева-Исаева, Учпедгиз Ленинград 1958, стр. 19.

* старославянський язык был од свого початку хоснован як літургичный язык. Был значіть од своєго першопочатку церковнославянським языком. Першый раз был хоснован як літургичный язык на Великой Моравії. Папа римский Адріян (Гадріян) II. в половине года 869 в своєм окружном послании: «Gloria in excelsis Deo – Слава во вышних Богу» одобрил старославянчину як літургичный язык Славян;

Самособов і старославянщина ся на протягу свого бытя вививала. Протів первістной старославянщини была спрощена єй ґраматіка і высловность (выпали носовкы і редукованы голосны) но все то была і є старославянщина = церковнославянський язык;

в) *«Чом мишате церковнославянскы молетвяники на латинци и азбуци (хоць тоты стародавны молетвяники не были писаны азбуков но церковнославянскыма литерами)»*

Жебы сьме собі розуміли – мусиме собі уяснити поймы. Тоты літеры котры вы называте азбукой называл Александер Васильєвич Духновіч в своєй «Сокращенной грамматике письменного русского языка» буквами обчаньско (гражданско) рускіми [посмотрь обр. 1 і 2]. І тоты што вы называте церковнославянскыма литерами называл «буквы церковныя». Немате правду, же нашы молитвенники были написаны лем церковнославянскыма литерами (кірілицей). Покля схосную вашу термінологію так были написаны як азбукой так і церковнославянскыма литерами (кірілицей). Конкретно я мам по моїх старых родічох МОЛИТВЕННИК для греко католицького РУСЬКОГО НАРОДА уложив: о. П. КОТОВИЧ ЧСВВ. УЖГОРОД 1937 Выдавництво Чина Св. Василия Великого. Де звичайный текст: короткий катехизм, роздумованя (уваги), церковны співанкы, векшость молитв і церковный календарь суть написаны буквами обчаньско рускіма (азбукой). Частина молитв і служба Божя (св. Літурґія) суть написаны буквами церковныма (кірілицей) [посмотрь обр. 3, 4 і 5]. Незнам чом вам вадит термін азбука. Тот термін звичайно хоснує в своїх учебниках і Александер В. Духновіч на буквы церковны (кірілицю) [посмотрь обр. 6 і 7];

г) Мате правду, же єдна зо заслуг наших вірозвістців св. братьєв Кіріла і Мефодія была намага о право молити ся своєв бісідов ... Знаме шак, же тото право Рим непризнавал кідь то было про сохрانیя візантійско – славянської культури наших предків актуалне. Рим го почал признавати аж потім, кідь ся му своїм діанєм вдало довгодобо ізолювати западославянскы а може і дакотры выходославянскы народы од нашей восточной – славяновізантійської христіанської жрідлової духовности і культури. І кідь ся му вдало їх трансформувати на сателітны народы западной – римской духовности і культури. Офіціално ся тото право започало признавати аж по року 1965 т.е. по ІІ. Ватіканському концілу кідь офіціално втратил силу прінціп (предности латиньского обряду – *praestantia ritus latini*) і по приятю - выголошіню церковного права про грекокатоликів - Кодексу Канонів Восточных Церквей (ССЕО) в року 1990 папой римским Яном Павлом ІІ.. [посмотрь статью К: Ідеї на рішіння сітуації в русиньском руху на Словакїї 2: <http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...> - вышмарена! і статью: Програмовы тезы розвитку русиньского народа (Пропозиції) посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5>] - вышмарена!

В сучасности ся тото право Западом зловжыват (платит двоякый метер) і преферує ся тото право лем втогды, кідь то є на благо латинізації і проти кіріломефодской традиції. Зато думам собі, нетреба на выштытко налетіти. Треба ся задумати над тым што зашмарюєме, чого ся вздаваме, што нам то принесе, што стратиме, чом нам по так довгым часі зразу так запалено наминают то право, котре нам веце як єдно тісячроча запівперечали.

г) *«Не мате правду же окрема кирилицы є обряд аси наше єдине споїня з восточнославянскым народами – а де є наша культура? Обычаї? лингвистичны аспекты? и т.д.»*

Думам собі, же сі неусвідомуєме, як радикално ся наша (славянська) культура латинізувала в порівнаню з російской. Мій погляд на тот вопрос собі можете прочітати в статї: [«К: Прислаба ідентичность» посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7>] - вышмарена!

Тверджіня во ваших реакціях мене непересвідчили. Читателе най собі порівняют вашы і мої погляды, так і аргументы наведжены на підпору ваших і моїх назоров. Най собі пошырят свій погляд на предмет діскузії і сотворят собі так свій назор.

Посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> - вышмарена!

ню. 3. Упергôсть прôти пôзна-
ноѣ христiянськôѣ правды. 4.
Заздрôсть ласки Божоѣ у ближ-
нього. 5. Затвердлôсть серця в
грѣхах. 6. Конечне непокаяня.

2. Девять грѣхôв чужих.

1. На грѣх пораду дати. 2.
Грѣх приказувати. 3. На грѣх
призволяти. 4. Грѣшника не ка-
рати. 5. Грѣшника заступати. 6.
До грѣха побуджати. 7. Грѣх по-
хваляти. 8. Грѣх не виявити. 9.
На грѣх приклад дати.

4. Чотыри грѣхи до неба вопіющѣ.

1. Добровôльне убійство.
2. Содомiя. 3. Утѣсненя сирôт.
4. Задержаня платнѣ наемникôв.

Послѣднѣ рѣчѣ.

1. Смерть. 2. Суд. 3. Царство
небесне. 4. Пекло вѣчне.

МОЛИТВЫ ПОВСЕДНЕВНѢ

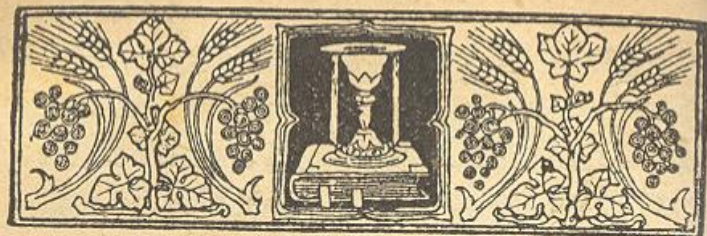
† Бо ѿмѡ О́тца ѿ Сѡна ѿ свѡ-
тагѡ Дѡха, а́мѣнь.

Моли́твами свѡты́хъ О́тецъ на-
шихъ І́ди Іисусе Хрїсте, Бо́же
нашъ, помѡли́ нѡсѡ.

Слѡва тѡбѣ́ Бо́же нашъ, слава
тебѣ́.

Царю́ небесный Оутѣшителью,
Дѡше ѿстины, ѿже вездѣ́ съи ѿ всѡ
ѿполнѡмѡ, сокровище́ благихъ ѿ
жизни подателю, прїиди ѿ вселѡса
въ ны ѿочи́сти ны ѿ всѡкѡ сквер-
ни, ѿ спасѡ, Благѡ, дѡшы́ наша.

† Свѡтѡ́й Бо́же. свѡтѡ́й крѣп-
кѡ́й, свѡтѡ́й безмѡ́трный помѡ-
ли́ нѡсѡ. 3.

СЛУЖБА БОЖА

СВ. ІОАННА ЗОЛОТОУСТОГО

Священик зачинає :

Благословенно царство, Отца
и Сына и святаго Духа, ныне
и присно, и во веки вековъ.

Хор: Аминь.

Ектенія мирна.

Миромъ Господъ помолѣмъ.

Хор по кождѣмъ моленію спѣває :

Господи помилуй.

О свѣшнѣмъ мирѣ и спасеніи
душъ нашихъ, Гдѣ помолѣмъ.

О мирѣ всеѣмъ міра, и благоосто-
янніи стѣхъ Бжїихъ Црквей, и сое-
диненіи всѣхъ. Гдѣ помолѣмъ.

О святѣмъ храмѣ семъ, и ѣже
сѣ въкрою, благоговѣніемъ и стра-
хомъ Бжїимъ входѣщихъ въ
онъ, Господъ помолѣмъ.

О стѣхшѣмъ вселенстѣмъ Архїерей
(имарекъ) пѣпѣ Рїметѣмъ, О бого-
любївомъ Епѣ нашемъ (имарекъ),
честнѣмъ Пресвѣтерстѣмъ, ѣже во
Хртѣ Дїаконстѣмъ, О всемъ причтѣ
и людемъ, Гдѣ помолѣмъ.

О благораствореніи воздѣхъ,
О оумноженіи плодѣхъ земныхъ
и временѣхъ мирныхъ, Гдѣ по-
молѣмъ.

О градѣ семъ (веси сей) и О
всѣмъ градѣ, веси и странѣ
и ѣже въкрою живѣщихъ въ нихъ,
Господъ помолѣмъ.

О плавающихъ, пѣтешествю-
щихъ, недѣгвующихъ, трѣждающихъ-
сѣ, пѣкнѣнныхъ, и О спасеніи ихъ,
Господъ помолѣмъ.

Азѣ буква церковна малаа.

А. Б. В. Г. Д. Е. Ж. З. И. Ї. К.
Л. М. Н. О. П. Р. С. Т. Оу. Ф.
Х. У. Ц. Ч. Ш. Щ. Ъ. Ы. Ь. Ъ.
Є. Ю. У. Ы. А. Ё. Ђ. Ѓ. V. (ѿ).

Азѣ буква церковна великаа.

А. Б. В. Г. Д. Е. Ж. З. И.
И. Ї. К. Л. М. Н. О. П. Р. С.
Т. У. Ф. Х. Ѓ. Ц. Ч. Ш. Щ.
Ъ. Ы. Ь. Ъ. Ё. Ю. Ѓ. Ы.
А. Ё. Ђ. Ѓ. V. (ѿ)

Stefan Semančik

Азѣ буква Писмена.

А.а. Б.б. В.в. Г.г.
Д.д. Е.е. Ж.ж. З.з.
И.и. У.у. Т.т. К.к.
Л.л. М.м. Н.н. О.о.
П.п. Р.р. С.с. Т.т.
У.у. Ф.ф. Х.х.
Ц.ц. Ч.ч. Ш.ш.
Щ.щ. Ъ.ъ. Ы.ы. Ь.ь. Ъ.ь.
Є.є.

КНИЖИЦА

ЧИТАЛНА

ДЛЯ НАЧИНАЮЩИХЪ.

— 23652

БУДИНЪ,
изд. Ц. К. Оугорской Книгопечатни
1850.

СОКРАЩЕННАЯ
ГРАММАТИКА

письменного

РУССКАГО ЯЗЫКА

Изданная

АЛЕКСАНДРОМЪ ДУХНОВИЧЕМЪ

БУДА

Въ типографіи Мартина Баго

1853

ГЛАВНѢЙШІЯ ГРАММАТИЧЕСКІЯ ПРАВИЛА.

О БУКВАХЪ ВООБЩЕ.

Буквы, употребляемыя въ Церковнославянскомъ и письменномъ Русскомъ языкахъ, суть слѣдующія.

Буквы Церковныя.		Буквы Гражданско Рускія.		Наименованіе Буквъ.
А	а	А	а	Азъ
Б	б	Б	б	Буки
В	в	В	в	Вѣди
Г	г	Г	г	Глаголь
Д	д	Д	д	Добро
Е	е	Е	е	Есть
Ж	ж	Ж	ж	Живете
З	з	З	з	Ж ѣло
И	и	И	и	Земля
І	і	І	і	Иже
К	к	К	к	І
Л	л	Л	л	Како
М	м	М	м	Люди
Н	н	Н	н	Мыслете
О	о	О	о	Нашъ
П	п	П	п	Онъ
Р	р	Р	р	Покой
С	с	С	с	Рцы
Т	т	Т	т	Слово
У	у	У	у	Твердо
Ф	ф	Ф	ф	У
				У
				Фертъ

Вінчання Венчание

Опублікований матеріал, його частину або думки мож снимати за подмінки дотримання авторских прав і названя джерела – www.rusyn-narod.ru

Недавно ем од молодой невісти з моєї родини дістал оголошіня о завершынню любові приятём святой тайны супружества – венчанії в православном храме. Накілько я хотіл пунктуално знати к чому ей буду посылати благожеланя, поінтересовал ем ся о тым на інтернеті. Про тых, котрых то тыж заінтересовало дале пишу што ем ся дізнал:

Недавно ем од молодой невісти з моєї родини дістал оголошіня о завершынню любові приятём святой тайны супружества – венчанії в православном храме. Накілько я хотіл пунктуално знати к чому ей буду посылати благожеланя, поінтересовал ем ся о тым на інтернеті. Про тых, котрых то тыж заінтересовало дале пишу што ем ся дізнал:

Одаваня в церкві: (вінчання)

В минулости жених і невіста были повинны дати знати священнику же желают прияти шлюб в церкві. Душпастыр їх желаня оголосил вірникам в церкві перед святой літургіей. Покля ниhto з вірників немал ничого проти рыхтованому шлюбу (неповідомил про факты), котры бы приято шлюбу сперали, могло ся вінчання odbyти.

Приятя святой тайны православного супружества – вінчання складат ся з двох частин:

а) обручіння - т. є. обряд перечеряня перстенів. В минулости - черянка подарків odbyлась вэдно з благославінём родічами в часе руковин як послідній третій крочай перед вінчанням. Першым было опубліковане сватовство. Другым пляснутя по рукам – властні руковины. Руковины ся могли зрушыти;

б) вінчання (друге значіння того слова = коруновація) т. є. властне приятя святой тайны супружества;

Цілий обряд одаваня (включно святой літургії) тырвать дакілько годин.

Условія православної церкви про приятя святой тайны супружества – вінчання:

- жебы приймаючи святой тайны супружества были хрістіяне православної церкви;
- жебы молодой немал менше як 18 років;
- жебы невіста небыла молодша – як 16 років;
- жебы молодой і невіста небыли близка родина (у Словян є одаваня дозволене міджі близкой родню почінаючи четвертым ступінем – (од четвертого коліна);
- кідь дакотра зо сторон приймаючих святу тайну супружества приїмала ю вже три раза, четвертый і слідуючи шлюбы – дозволены обывательским законодарством, церкву небудут благославлены.

Народны традиції (бабоны) споєны з обрядом вінчання:

- падіння обручки при обряді - знак роспаду супружества, або смерть єдного з супруг;
- нікому недавайте рушник, на котрым молоды стояли при обряді (вінчані) в одавальному залі, або в храме. Тот рушник сімболізує дорогу молодых, зато є потрібне го варовати цілий жывот;
- є потрібне дати рітуалный дарунок храму за реалізацію обряду приятя святой тайны супружества – вінчання. Традично таким рітуалным дарунком был льняный рушник, до котрого была забалена буханка свіжонапеченого хліба;
- кед свічки молодых міцно пырскаяют, їх супружество буде неспокійне;
- кого свічка ся скорше спалёвала, тот буде куртше жыти;
- вінчальныє – одавальныє свічки храните ціле своє жытя. Треба шак знати, же запаліти їх мож лем в барз тяжких роках (сітуації), а лем в часе хвороты дітей.

Одавальна церемонія:

Войдя в храм, помолячись, молодой ся поставит на правый бок а молодіця на лівый бок. Акурат так ся ставают свідкове молодых. Свідок на боку молодого а свідкыня на боку молодіци. За нима їх дружбове і йй дружіци. Тото розоставліня молодых, свідків, дружбов і дружіц ся дотримувэ до конца одавального обряду.

а) обручіння:

одавальны обручки, котрыма ся будут обручать молоды, ся в часе святой літургії находят направо од святого олтаря близь єдна од другой. Діакон слідуючий священника їх приносить на шпеціалном підносе. Священник молодых трі раз крестит і каждому дават єдну свічку. Свічки ся дают і кед новоманжеле ся одавают другый, або третій раз.

Наслідуює обручіння. Священик притім трі раз повіст: "Обручается раб Божий (имя ...) рабе Божьей (имя ...)", учінвши над головою молодого знак креста надіват ёму обручку на четвертый палець правой руки. Потім бере другу обручку і учінвши над головою молодіци трі раз повіст: "Обручается раба Божья (имя ...) рабу Божьему (имя ...)" і надіват ёй обручку на четвертый палець правой руки. Наслідно священик трі раз вымініт обручки на руках молодого і молодіци. Беспосереднё наслідуює обряд вінчання – самотнёго одавального обряду.

б) вінчання – коронація (шлюб):

вінчає молодого священик повіст: "Венчается раб Божий (имя) рабе Божьей (имя) во имя Отца и Сына и Святого Духа". Бере вінець (коруну) котрым учініт над головою молодого знак креста і дават ёму ціловати образ Спасителя вкапчаний на передней частине вінця. Крестящи так само молодіцю, дават ёй ціловати образ Пресвятой Богородіці, здобячи ёй вінець. Священик так венчає её (одават молодіцю), причім повіст тоты слова: "Венчается раба Божья (имя) рабу Божью (имя) во имя Отца и Сына и Святого Духа". (Церьковны законы не вклучают строгы правила в смысле, ці мають быти вінци насаджены на головы новоманжелов, вбо їх мають тримати свідкове над їх головами, стоячи за їх хырбетом). Потім ся приносить чаша з вином, над котрой священик чітат молитву, крестом значіт чашу вина наслідно ю дават молодому і молодіци. Новоманжеле на трі раза - по собі, найперше молодой, пак молодіця, выпють вино. Сполочна чаша – то є сполочна доля, з сполочной радостью, смутком – жалью, утішінём. По выпитю чаші вина, священик споює праву руку мужа з правой рукой жены, покрыват спойня їх рук епітрахілой (шалом) понад свою руку і трі раз веде святочно ступаючих супруг с допроводом коло аналая (столика с Євангелієм стоячого напроти іконостасу). По скінчіню славностного походу священик знімат вінки (коруни) с голов супруг і витат їх святочныма словами. Далє їх веде к Царским воротам (ворота в іконостасе) котрой ся переходит к олтарю, де молодой цілує ікону Спасителя а молодіця ікону Пресвятой Богородіці. На основі старой традиції младоманжеле суть повинны ціловати і іконы святых Козму і Демяна і мучеников Гурія, Самона і Авіва, котры ся тримають і чествуют як хранители супружества.

Жебы ся молоды нигда нерозыйшли а „незакошували“, хтось з притомных в часе обряду бы мал прочітати (повісти) тоту молитву:

Все Святые раба (мужское имя) за руки берут, к алтарю ведут. У венца раба (женское имя) стоит, на Святых глядит. Господи, Царь Небесный, повенчай венцом святым раба (имя) с рабой (имя) на веки вечные, до смерти не разлучай. Аминь".

В котром народе на світі (кромє руского в шыршом слова розуміню) то было дазраз так, же кромє краля, ці царя або імператора, были корунованы і вшиткы супруги ? Посмотрь:

<http://www.cvadbu.ru/venchanie/tr.html>

<http://www.svadba-club.ru/information/wedding/>

<http://www.youtube.com/watch?v=sS3SPB2TzCM&feature=related>

<http://www.pravoverni.sk/ino2aktualityEEO03.html>

<http://www.mojasvadba.sk/forum/tema/pravoslavny-svadobny-obrad-mate-skus...>

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/vencanije>

<http://www.holosy.sk/vencanije-вышмарена!>

Мілан Семанчік, Тренчін

(Опубліковане дня 18.01.2013)

Послідній хрест славянської церкви

Опублікований матеріал, його частину або думки мож снимати за подмінки дотримання авторських прав і названя джерела – www.rusyn-narod.ru

Мій род „Семанчин = Semančik“ походить зо села Старина (окрес Стара Любовня). Село є сховане і хранене лісами северных схилів Любовнянської верховини по горы Выходны Карпаты. Є отворене к потоку Попрад і заєдно є тов ріков хранене. Народив єм ся але в недалекім сімпатічнім малім русиньскім селі Гайтівка (окрес С. Любовня), што ся находить тыж над ріков Попрад, но на його южных схилах, в домі, який належав роду Штефана Федуша, з котрого была і моя мама. Тот прекрасный край познам од своїх дитських років. І так як єм спознавав природны красы того краю, спознавав єм і його культурны памяткы. Мав єм щастя, бо з боку моєї мамы ня к тому познаваню вів дідо Штефан Федуш – „кощульник“ а з боку отця він сам, котрый був учителем. При своїм вандрованю по роднім краю много фотографовав і розповідав мі о природных і культурных памятках. То, што знав од своїх предків, як і то, што наштудовав, але і то, чому не розумів.

Много раз сьме ходили, читали, описовали, фотографовали розлічны надписы у церквах і на хрестах. Дачому сьме розуміли, дашто зістало непорозумене. Веце раз сьме ся приставили і читали надписы на хресті стоячим у загороді направо (з погляду навщівника стоячого перед церквов) од Церкви св. Михаїла архангела в Старині. Хрест к нам прогваряв своєв писанов речов. А і кідь сьме текст прочітали, не порозуміли сьме змысел єдної його части. В послідніх роках чім веце вникам до обсягу тексту написанім на тім хресті, тым із векшов почливостев ся ставлям к тым, котры пришли з думков охабити такый одказ на хресті і доказали тоту думку обсягово, витварно, організачно і фінанчно зреалізовати. З дакотрыма думками з обсягу тексту, актуальности одказу бы єм ся хотів з вами поділити.

Тот, з високов правдоподобностев послідній славянський хрест, документує, же був побудований грекокатолицьков церквов, якої дух був славянський, латинським універзом іщі не зломлений. Желізный хрест, який єм нафотографовав 25. юла 2008, ведно з підставцєм мірять коло 2,5 метра:

Опис хреста:

Челна сторона хреста:

– на верхній стороні хреста є кіріліков налисано:

«ЦАРЬ СЛАВЫ»;

– на кінцях коротшого рамена суть написаны буквы, котры суть скороченым записом найсвятішого мена

«ИСУС ХРИСТОС».

Підтверджують то і дві старославянскы тітлы. Значіть горизонталны лінії (~), які ясно видиме над першов і другов паров букв, што є сігналом, же іде о скорочіня слов, значіть, о першу і послідню букву каждого слова. При Ісусовій правій руці є то пара букв «ИС» а при Ісусовій лівій руці «ХС». Ведно так можемо читать згоры і зліва доправа:

«ЦАРЬ СЛАВЫ ИСУС ХРИСТОС»;

– під ногами Ісуса є кіріліков налисано:

«КРЕСТЬ ПОБѢДИЛЬ ПОГАНСТВО КРЕСТЬ ПОБѢДИТЬ ПІАНСТВО».

Задня сторона хреста:

– На верхній стороні хреста є кіріліков налисано:

«ЦАРЬ СЛАВЫ»

– на кінцях коротшого рамена є тыж написана пара быкв з тітлов. На лівім кінцю є пара букв «ИС» а на правім кінцю є пара букв «ХС». Интересно, же зо слова „тітла“ походить і словенський вираз „titul“, т. з. скорочена научна годность;

– під ногами Ісуса кіріліков є написано:

«ПАМЯТНИКЪ БРАТСТВА ТВЕРЕЗОСТИ ЗАВЕДЕНОГО ОТЪ ПІЯ ПАПЫ ІХ 1874.»

- під тым текстом є п'ятикутна зірка ☆
- під зірок є тот текст:

«ГОСПОДИ ОРУЖІЄ НА ДІАВОЛА КРЕСТЬ ТВОЙ ДАЛЬ ЕСИ НАМЪ»

– цалком на спіднім кінцю хреста в ёго лівій росшыреній части є провдоподобно уведжена назва фірмы, котра хрест зробила. Мені ся видить, же в самім спіднім рядку назвы фірмы мож під наносми фарбы прочітати:

... ВО ЛЬВОВЪ.

Выклад обсягу тексту:

Ад.: «ЦАРЬ СЛАВЫ ИСУС ХРИСТОС»

Переклад думам нетреба.

Св. Кіріл і Мефодій пришли к нам не з огнём і мечом, але як вірозовітователі. Так суть зображены – з євангеліями. Пришли до чисто поганьской среды, де владли поганьскы звыкы. О тільки тяжша была їх работа. Не стачіло лем механічно переложыти вшиткы євангелії до нашого першого списовного языка – старославянського. Геніальность св. Кіріла і Мефодія є в тім, же геніальным способом доказали приближыти змысел євангелій тогдышньому розуміню наших поганьскых предків. Доказали выужыти про хрістіанське діло цілу словну засобу наших поганьсках предків, а то так, же їм дали новий хрістіанський змысел. Главным богом наших поганьскых славянських предків было Сонце:

► сонячний Перун – бог бурькы і грому, значить воды і огня. З ёго традиції виходить коріня палія свічок на гробах. Ёго женьсков „партнерков“ був Місяць – Луна – главна богыня Славянів:

► місячна Слава (Купала Слава). Подобно як Перун, і она была божеством воды і огня. Но на розділ од Перуна (римской подобы Юпітера, грецькой подобы Зеуса) доказала посылати людем воду з неба намного лагоднішим способом, і без бурькы: каждый день, точніше повіджено каждую ніч у літі ся таємным способом зъявляла „роса“ на вшиткій траві і на стромах. Проникала до ростлин і давала їм так жылот. Таким способом она была в поганьскім розуміню даркынёв вшиткого жылога, бо роса ся находила в кожій ростлині (порівнай „росіл“ – щавя з ростлин) і в кожій здоровій тілі. Вода з неба, т. є. роса і додж, были одповідёв на людськы просьбы о вогкость. Порівнай старославянське „просити“ (prosit, rýtat) з „росити“, кропити водов. І саме слово „додж – діждь – dǎžd“, котрым днесь звыкнеме означовати воду падаючу з неба, є первістне старославянське „даждь“, што в перекладі значить „дай“, котрым праславяне просили од своєї богыні вогкость: „даждь нам влагу“ (daj nám vlahu). Вогкость є основне земске добро (порівнай старославянське „влага“ (vlaha) і „благо“ (dobro), по старославянськы выраз „благодать“ (milost'), дословно „дати добро, давати вогкость“ (dat' dobro, dávat' vlahu). Люде просили вогкость главно на ярь і в літніх горячих днях. Праві зато час першых ярньих доджів і першой літньої росы на траві був часом поганьского култу „русалі“ (rusale = kráľovnej **Slávy-Kupaly**, грецькы (Κυβέλη, Ρέα). Одты так походить і ёй назва „Русалія“. Нашы предкы по приятю правой хрістіаньской віры перестали вірити поганьскым повірям. Порозуміли праву віру в Ісуса Хріста і Тройєдиного Бога. Порозуміли, же Він єдиний є Дарцём жылога і Він єдиний є Кралём кралів, але зохабили стародавну назву „**Русалія**“ і в хрістіанській термінології про „Зелены свята“, значить про Сошествіє Святого Духа (Тройцин день). Тото свято Зосланя Святого Духа (яке є переважно в маю), кідь церьков і нашы хыжы прикрашае зеленыма галузками (ratolestami) – сімболами жылога, кідь ставляме маї, є преісторічным славянськым звыком споєным з даром жылога і Дарцём жылога. Праві зато і свята Святого Духа называе „Кралёвскама“, т. є. „Русаліями“! Русалія = кралёвна Слава была, в згоді з тогдышнім хыбным поганьскым пересвідчінём, главново богынёв Славянів = спасительков.

Глубоке коріня той традиції мож документовати і сторічнов лігвістіков: „Slávka = Silva = Sylvia = Silvan“, то в розуміню смыслового коріня слова не є нич інше як наш славянський бог. Што проникло до латиньского языка: „Salva = Salvator = Spasitel' = záchranca“. Салва є то, што

тече. Тече вода, реч плыне, тече. По грецькы „συλλαβή = slavika = slabika“. „Slabika“ (склад) ся повість по таліаньскы „sillaba“. Сливка ся по таліаньскы повість „pruni, prūnum, ргугна“. „Pruna“ є богыня огня і воды. Наш Перун – то є по таліаньскы „Салватор“ = Спаситель.

► Означіня Ісуса Хріста як „кряля славы“ находиме і в самім Святім писмі (Псалм 23, 7 – 10). А вжывать го і Літургія св. Яна Златоустого (наприклад, у священницькій молитві Великого входу).

► Поки к тому придаме слова євангелісты св. Мафтея, котрый у своїм Євангелію зазначів, же на Ісусовім хресті было написано, же Ісус є кралём Жыдів (порів. Мф. 27, 37), аналогічно ся так в славянських землях на хресты писало, же Ісус Христос є кралём Славы (Славянів). Вшытко тото нашы вірозовістователі св. Кіріл і Мефодій знали і взяли до увагы. На тых традиціях (выходній менталіті, обряді, духовній дідовизні, церьковній дисципліні) будовали славянську церьков. Славянська церьков была схвалена папом Гадріаном II. в другій половині року 869 выданём булы „Gloria in excelsis Deo – Слава во вышніх Богу“ [1] [2]. Зато нашы предки, шіро віруючі хрістіане славянської церькви, давали на свої хресты уж од часів св. Кіріла і Мефодія такы надписы, бо тот надпис высловлює і красну реальность, же Ісус Христос є кралём Славянів (Славы) [3].

Ад.: «КРЕСТЬ ПОБѢДИЛЬ ПОГАНСТВО КРЕСТЬ ПОБѢДИТЬ ПІЯНСТВО».

Переклад того речіня є ясный: „Хрест звїязив над поганством, хрест звїязить над пияцтвом“. То не потребує нияке высвітління.

Ад.: «ПАМЯТНИКЪ БРАТСТВА ТВЕРЕЗОСТИ ЗАВЕДЕНОГО ОТЪ ПІЯ ПАПЫ ІХ 1874.»

Переклад: „Памятник братства терезовости заложенного папом Піом ІХ. 1874.“ Є знамо, же католицька церьков закладала і закладать розлічны братста. В данім періоді выголосила бой з алкоголізмом у своїм діяльстві і грекокатолицька церьков. При такім хресті (або на біблію) ноторічны алкоголіци присягали, же не будуть пити ... [4].

Такый істый хрест був побудований у тім самім році і з тыма самыма надписами в селі Білки на Підкарпатській Руси (днесь в Закарпатській области України, в Іршавскім районі) [5].

Ад.: «ГОСПОДИ ОРУЖІЕ НА ДІАВОЛА КРЕСТЬ ТВОЙ ДАЛЬ ЕСИ НАМЪ»

Зась переклад того речіня є ясный: „Господи, зброю на діавола, хрест твій, дав єсь нам“. Є то текст співаний в середу і пятніцу на утринній літургії (на днях хреста) [6].

Позначкы:

[1] Jarošová, Jindra, Svatí Kacíři, Praha: Radioservis, a. s., 2000, с. 292.

[2] Повный текст булы є на: http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_gloria.htm

[3] Попозерай подробніше: Dejiny Baziliánskeho monastýra v Krásnobrode od 9. storočia po súčasnosť, o. Jozefát Vladimír Timkovič, OSBM, Košice, Tlačiareň svidnícka, s.r.o., 2009, str. 9, 11, 13, 15, 24-25, 173.

[4] Конзултоване з академіком М. Мушинком, др. н.

[5] Позерай: <http://www.youtube.com/watch?v=GXKNywRpiX4>

[6] Конзултоване з о. Гораздом А. Тімковичом, ЧСВВ.

Звязаны статьи:

Последний хрест славянской церкви, РУСИН р. XXI, ч. 2/2011, str. 22 - 25;

http://www.rusynacademy.sk/image/rusyn_2-2011.pdf

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>.

Посмотреть: <http://www.holosy.sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> - вышмарена!

Мілан Семанчік, Тренчін

(Опубліковане дня 27. 04.2011)

Взник статті про професора Івана О. Семанчина – не є річ хвильки. Матеріали на тоту статтю започал зберати мій нянє Штефан Семанчік даколи в 60-тых годах. Кідь мені о тім бісїдовав, як ся к тому дістал. Од легенд звязаных зо vznikом села аж до легенды про вынятковы способности нашого предка, котрый был способный з головы выраховати кілько цвачіків (гвоздів) є потрібно до копыт на підкутя гусарьской їздной ескадроны, дивізіона або полка. Подумал єм собі: «немыслительне». Шак єм знал Господом забыте село, із котрого наш род походить. Вчіли сьме ся в школі історію Великой Морави Але з огляду на почливість к родічом єм го выслухал. Так як поступно здобывал історічны документи: у дачому прямо потверджуючі правдивість устного подання, у дачому непрямо потверджуючі, або холем міняючі із «немыслительне» на можливе і провдоподобне, мій скептицизм ся росплывал. Аж накінець єм по ёго смерти продовжал діати в ёго діле. Усвідомлєвал єм собі, же не є найвгодніше публіковати матеріали про свого предка. Прото єм їх в роках 2008 і 2011 послал рекомандо різным іншїтуціям і дакотрым русиньскым особностям на хоснованя в публікачній діяльності. Перед дверями є rok 2015 а нич ся недїє. Я мам вже свій вік. І мам тыж свої обовязки к селу з котрого походить мій род. Затля публікую холем тот скромный вклад. Може, кідь Господь Бог даст, вдаст ся мені написати і книжку про село.

Професор Семанчин Іван Осіфович

Опублікований матеріал, ёго частину або думки мож снимати за подмінки дотриманя авторских прав і названя джерела – www.rusyn-narod.ru

Жытя го завело до різних частин Европы. В наслідок того ся ёго мена і прізвище переписовало до національных систем писма, приспособлєвало ся конкретной народной граматіке. Так vznikли різны варіанти ёго мена і прізвища. У світі го называли різныма прізвищами даже непідозриваючи же то є та сама особа. І завдяки тому ся до того часу невдало нікому в ёго жыттю розобрати, і написати про нёго.

Конкретно:

Первістный писемный варіант был Ivan Szemancsin[2], далє Johann Zemantschek[3], Johann Zemantsek, Jan Zemantsek[4]. Johann Zemántsek[5], Іван Семанчік[6], Ivan Zemančík[7]... .Є то шак мій предок котрый ся народил як Szemancsin в 1752 р. в селі Старина (Sztarina = Poprad - O - falu = Poprádófalú) бывшей Шаріської губернії (comitatus Sárosiensis) бывшей Австро – Угорьской монархії. В нашім часі окрес Стара Любовня, Словакія[1]. І най бы то было вже хоть як. Най бы были причиною такого числа писемных варіант ёго прізвища: хыба священника, урядника метричної кніги, он сам, або ёго європейский способ жытя (что ся проявило в мадяризації, германизації і словакізації ёго мена і прізвища) про мене і мою родину є основне:

- передаване усвідомлення того, же он є наш предок;
- же ся народил в в селі Старина окрес Стара Любовня;
- же первістність прізвища «Семанчин» нам до недавного часу потверджували селяне все кідь зме пришли до села, і они ся мене по лемківськы – русиньскы просят: «Ты чій сын? Штефанів або Миколая Семанчыного?».

На жаль споконвічны жытели села скоро цалком вымерли, або ся переселили за роботом.

Будінкы продали халупарём з Прешова і з Кошиц. А так село оживат лем з приходом халупарєв – дачников, котры ту приходят на халупи оддохнути през суботы і неділі і през літні праздники.

Народился в селі о початку котрой говорит Легенда, старша і мудріша сестра Правды, слїдуюче: «Колись, давно - давно. Кідь був начальником нашого племя Мікуш. Іщі в тых часох кідь сьме были в наших первістных місцях переживаня. На нас напало вороже племя огромной силой. Люде нашого племя храбро боролись. В бою вынимался своєв смілостью і розумностью Семан командуючий боївником своего роду. Тогда рішил начальник Мікуш розділити племя на дві частини. Першу частину был повинен неодкладно вывести із боя Семан. З другой рішил особні перекривати уступіня начальник Мікуш. Семану ся вдало вывести із боя основну частину в Чорный ліс. Ту глубоко в горах. В паненьской, з трєх сторон горами охороняемой долине. Открытой к ріке Попрад, но сучасні тов рікой

охороняемой основали селище, котре вишиткы ново прибувши стали звати Старина. Старшы оцінили способности Семана і рїшили передати ёму жезло героїчно павшего начальника Мікуша. Ёго верхня частина: в два раза перегнутый гад (в подобе S) символізовала міць – покровителя племя і ёго щастя».

З місцем ёго народжіння, точніше з недалеком монастирём монах Чіну св. Василя Великого на горе Острезж[8][9][10] ся капчат містна легенда про святого Горазда Агатгона архієпископа Великой Моравії. Она говорит, же по зничіню духовного і культурного центра Великой Моравії (в Нітра ?) він втік в тот монастирь. То місце і людей знал вже з опередных своїх місій і хреціня начальника Семана, котрому так стал духовным отцём. Пізніше стал першым єпископом в Кракове. В тій должности навцівлял монастиря котры того часу находятся на території восточной Словакії. По дороге му был монастирь Острезж окруженный лем лісами і недалеке село Старина. В тот час село Легнава іщі неєствовало.

Предпокладат ся, же основны знаня набыл Семанчин Іван Осифович од василіянских монах з недалекого, колись визначного монастиря на горе Острезж. Того часу знакомого під названём Легнавский монастирь. Монастирь був зничений в 13 столітю. Но монахи надале жыли на ёго місті. Основали тут «pustovňu» – дашто подобне на обыстя для дакілько монах може і пустовников.

На яком лицее здобыв середне школованя, мені не є знаме. Зо здобытых історічных даных єм ся дізнал, же в школьском року 1786/87 як абсолвент універсіты робит вже «адюнктом» на кафедре высшей математики Універсіты в Пештю[6]. На позадю того, же лем 22.8.1785 імператор Йосиф II. зрушил своїм декретом підданство в Угорську, ясніше видно вынятковость ёго родины і ёго особных кваліт.

15. януара 1787 ся обертать з просьбой на Дворный універзітний магістрат в Пештю з тым, жебы ёму было дозволено при дотриманю платні 200 f (floris) т.є. золотых., котры дістават як (адюнкт – заступця) преднашателя высшей математики, стажовати єден год на Гёттінгенской універзіті з метой:

- росшыріня до того часу набытых знань з математики і природознання;
- привчіти ся і заграничному способу преднашаня у мужов котры свої катедры так довго утримали;
- розвити чісту німецьку речь, котру так добрі неовладат, жебы в ній міг публічно передавати свої знаня.

Видіт ся так, же ёго просьба была запівперечена, зато же вже 15. аугуста 1787 пише в Вене граф Палффі, кралёвскому мадярьскому гувернеру, же Ёго Величіє дало адюнкту высшей математики Johannu Zemanseku катедру математики з платню 500 f. (золотых), в філозофічном едукачном інштїтуте «Studium Ruthenum», котрый буде основан про русиньских церьковных годованцев при Йосифовской Універзіте во Львівє.

- Од 1788 г. робіт і як ведучій катедры фізіки в «Studium Ruthenum»;
- Од 1791 г. помагать проф. Гильтенбранду в дирекції катедрой фізіки в латиньской філозофічной факультє Йосифовской універсіты во Львівє;
- В 1794 г. стал ордінарным професором і ведучім катедры фізіки Йосифовской універсіты во Львівє, причім неперервал свої лекції із математики і фізіки на русском (*in der Landessprache, in russischer Sprache*) в «Studium Ruthenum» по цілый час до ёго запертя;
- В 1796 г. стал деканом філозофічной факульты Йосифовской універсіты во Львівє.

В тім періоді родячогося національного (народного) мысління активно бере участь в народному жыттю. Міцніють контакты карпатороссійской інтелігенції, но і карпатороссійского (русиньского) жытельства з Россією. То ся нелюбит австро-угорьской моці. І тота звыщує многосторонный тиск на представителів карпатороссійской інтелігенції, враховано проф. Семанчин Івана Осифовича, як на єдного із експонованых представителів карпатороссійского (русиньского) інштїтуту. Умкнутём од політічного, релігійного і національного переслідованя была і еміграція. Свідчіт о тім «Записка гоф-хирурга Орлая о некоторых карпато-русских профессорах от 5го Марта 1803 г.[11]» То был проект в котрым шла речь і уваждали ся доводи на благо запрошіня в Россію дакотрых карпатороссійских професоров для занятя універзітных катедр. До той записки, котра была написана на русском і латиньском языке был записан і проф. Семанчин Іван Осифович. Цітую:

«Гн. Земанчек, во Львовском университете экспериментальной физики публ. орд. проффесор. Родом Славянин. Отличные дарования его приносят ему отличную похвалу. Лекции преподает на латинском языке. Жалованья получает 1200 гульденов.

[По латиньскы]:

D. Zimantsek Physices experimentalis in Universitate Leopolitana Professor p: o: natione Slavus, vir omni laude major; prolecciones aque latine legit.»

31.07.1803 г. «Главное управление училищ России» одослало запрошіня вшыткым выбраним особам записаным в «Записку ...»

При порівняню текста на русском з ёго перекладом на латинський, крім іншого, зараз ударит до оч явна хыба в переписаню призвіска. Но vznikать і вопрос: чом г. Иван С. Орлай небыв пересвідченый в русской національной прислушности проф. Семанчин Ивана Осифовича? На тот вопрос мож одповісти кідь посмотрим на нёго очами сучасника того періода родячогося національного (народного) мысління. В тот час кідь хто то написал або повіл же він «родом ...» значіло то:

- 1) з якого стану, з якого станово-классового середовища (маетковых одношінь) походит;
- 2) теріторіалну, державну приналежность;
- 3) національность.

В тім припаді г. І. С. Орлай пробує встановити національность. Шак невдалося ёму одділити маетковы і теріторіално – державны критерії од національных. Покля до офіціальной записки колонки станово - маеткове походжіня собі М. А. Балудяньский, П. Д. Лодій, В. Г. Кукольник писали: «уроженци из угорьских дворян». А І. С. Орлай писал: «происхождением Карпато Россіанинъ, родом из угорьских дворян». То І. С. Семанчин так написати небыл годеи. Він вже был збіднітый шляхтіць, котрому ёго маеткова сітуація недозволяла справовати ся на равне з шляхтічми[12]. Но ёго сучасник г. Иван Франко в своєй роботі «Иван Франко об украинской литературе» ёго на сторінке 53 єднозначно заряджує к «Угросским».

- В 1803 г. был зволенный і встановлений вшыткыма голосами на функцію ректора Йосифовской універзіты во Львове;

- К 31.12.1805 г. на основе найвысшого наряджіня Австро-угорьского імператора Ференца І. зо дня 9.8.1805 г. О запертю «Studium Ruthenum» і злучіню Йосифовской універзіты во Львове з Ягеллонской універзітой в Кракове, завершає своє діяння во Львове;

- Од 1806 г. до 1809 г. робіт як професор експеріментальной фізіки і декан філософічної факульты Ягеллонской універзіты в Кракове;

- В 1809 г. група львівських професоров переміщених на основе найвысшого наряджіня Австро-угорьского імператора в Ягеллонской універзітет в Кракове одмітла дале продовжати роботу і зохабила Краков. Ведно з нима і проф. Иван Осифович Семанчин;

- На пензії дістават із за милосердя імператора повный плат;

- В 1822 г. последня інформація «іщі жыє» выдрукованя в «Gazete Lwowska 86/1822»;

Праві в селі Старина родном селе проф. Семанчин Ивана Осифовича грекокатолицька церков котрой дух был славяньский, латиньским універзом іщі незломаный, побудовала в 1874 г. послідній славяньский хрест[13].

Позначкы:

[1] Сполочна фотокопія копертки і письма Стефану Семанчіку от Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae з року 1976.

[2] Мені ся невдало найти тот запис. Но я єм нашёл в Церьковной матрике - записи народжених прихода Старина (котра є в моім властництви) запис: «Szemancsin Vaszko» 1831 года народжіня, котрый є внук брата професора.

[3] Dzieje Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1765 - 1850, tom II, Krakow, 1965;

[4] Historia Uniwersytetu lwowskiego, Dr. Ludwik Finkel, Dr. Stanisław Starzyński, nakładem Senatu akademickiego c. k. Uniwersytetu lwowskiego z drukarni E. Winiarza Lwów 1894, посмочь лінк:

http://www.archive.org/stream/historyauniversoostargoog/historyauniversoostargoog_djvu.txt

[5] Корешпонденція з Магістратом Універзіты в Пештю од. 15.1.1787 до 18.8.1787, фотокопії особный архів, орігінал мадярьский державный архів Булапешт.

[6] РУСИН 5 – 6/2000, Школованя русиньской церковной інтелігенції у XVIII. ст., проф. Іштван Удварі, Русиньска оброда, стр. 19 – 20; порівняй: www.rusynacademy.sk/, respective: <http://rusyn.presov.sk/>.

[7] Закарпатоукраїнська інтелігенція в Росії в першій половині XIX. века, Тамара Байцура, Словацьке педагогічне видавництво в Братіславі, відділ української літератури в Пряшеві 1971, с. 14, 26, 28, 43, 45, 46, 205, 206; і тойж: Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, с.9.

[8] Letopis Bukovského monastýra ..., Jozafát V.Timkovič, OSBM, Prešov 2004, с. 215 – 220, порівняй: S. Tóth, Sáros vármegye monografiája, II, Budapest, 1910, с. 408-409; III, 1912, с. 233. Треба знати же монастирь був зничений. Поблизку того місця была побудована капличка называна меном пізніше основаново села Леґнава. Тутешні по привычке капличку называють монастирь [kláštor] Леґнава.

[9] Dejiny Slovenska a Slovákov, Milan Stanislav Ďurica, Lúč, Bratislava 2007, s. 47. На сторінке 43 пише, же архієпископ Горазд втік на Віисланско і став першым єпископом в Кракове.

[10] РУСИН 5 - 6/2002, Архієпископ Горазд і наші предки, ПгДр. Михал Поповіч, Русиньска оброда, с. 23, 24; посмотри на: www.rusynacademy.sk/, respective: <http://rusyn.presov.sk/>.

[11] ЦГИАЛ, ф 733, оп. 86, 1803, д. 30, лл. 1-6.

[12] Посмотри порівняюче фото Орлай Івана Семеновича, Семанчин Івана Осифовича и Лодія Петра Дмитриевича.

[13] Послїдній хрест славянської церкви, РУСИН р. XXI, ч. 2/2011, с. 22-25; http://www.rusynacademy.sk/image/rusyn_2-2011.pdf

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>

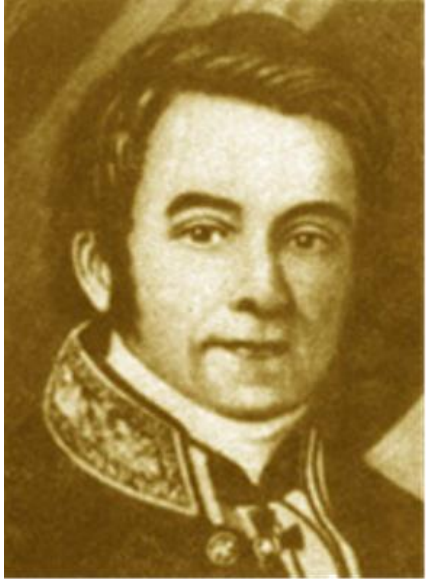
<http://www.holosy.sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> - вышмарена!

Фото:

1. Професор Семанчин Іван Осифович
2. Орлай Іван Семенович
3. Професор Семанчин Іван Осифович
4. Лодій Петро Дмитриевич

Мілан СЕМАНЧИК, Тренчін

(Написано: 14.03.2014, опубліковано: 30.12.2014 посмотри: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-26>, оправа хыб: 05.01.2015.) - вышмарена!

Орлай Иван Семенович		Семанчин Иван Осифович		Лодий Петро Дмитриевич	
					
Родился	1771 с. Паладь-Комарівці (Хуст) , Карпатська Русь сейчас Закарпатська обл. Украина	Родился	1752 с. Старина Карпатська Русь сейчас район Стара Любовня, Словакия	Родился	15.04.(04.05).1764 с. Збой Карпатська Русь сейчас район Снина Словакия
Умер	1829 Одесса	Умер	1822 ? ?	Умер	10.06.(22.06.).1829 Санкт-Петербург
Родом	карпатороссиянинъ угрорусс	Родом	славянин угрорусс	Родом	карпатороссиянинъ угрорусс
Область научных интересов	Медицина, история, педагогика	Область научных интересов	Экспериментальная физика, математика	Область научных интересов	Логика, метафизика, нравственна философия, общее право
http://uk.wikipedia.org/Орлай Иван Семенович		http://librukr.narod.ru/book-pdf-new/2-franko-ukrlit-2006.pdf (посмотри с. 53)		http://uk.wikipedia.org/wiki/Лодій Петро Дмитрович http://www.law.edu.ru/person/person.asp?persID=1120182 http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1120186	

Возникновение статьи про профессора Ивана О. Семанчина – это не дело минутки. Материалы на эту статью стал собирать мой папа Штефан Семанчик где-то в 60-тых годах. Когда мне про это рассказывал, как к этому добрался. Од легенд связанных с возникновением села аж, до легенды про исключительные способности нашего предка, который был способный вычислить в голове сколько гвоздей до копыт нужно на перекование гусарской разъездной ескадроны, дивизиона або полка. Подумал я себе: «немыслимо». Ведь я знал Господом забытое село, из котрого наш род происходит. Изучали мы в школе историю Великой Моравии Но из за родительского уважения я его выслушал. Так как постепенно изыскивал исторические документы: в кое-чем впрямь подтверждающее правдивость устного предания, в кое-чем непрямо подтверждающее, или хоть меняюче из «немыслимого» на возможное и правдоподобное, мой скептицизм расплывался. Аж в конце концов я по его смерти продолжил действовать в его деле. Я осознавал, что неоказывается наиболее подходящим публиковать материалы про своего предка. Из за того я их заказным послал в 2008 і 2011 году разным заведениям и некоторым русинским личностям для использования в публикационной деятельности. Перед дверями имеется 2015 год а ничего не происходит. У меня уже свой возраст. И у меня также свои обязанности к селу из которого происходит мой род. Пока публикую хотя бы этот скромный вклад. Может быть, если Господь Бог даст, удастся мне написать про село и книгу.

Профессор Семанчин Иван Осифович

Опубликованный материал, ёго отдельные частины или думки возможно скачать при условии соблюдения авторских прав и названия – источника – www.rusyn-narod.ru

Жизнь повеяла его до разных частей Европы. В последствии того его имя и фамилия переписывалас в разные народные системы писем, приспособливалас конкретной народной граматике. Так возникли разные варианты его имя и фамилии. Мир его называл разными фамилиями даже неподозревая что это та же самая личность. И благодаря этому неудалось до сих пор никому в его жизни розобраться, и написать про него.

Конкретно:

Первоначальный письменный вариант был Ivan Szemancsin[1], дальше Johann Zemantschek[2], Johann Zemantsek, Jan Zemantsek[3]. Johann Zemántsek[4], Иван Семанчик[5], Ivan Zemančík[6]... Но это мой предок, который ролился как Szemancsin в 1752 г. в селе Старина (Sztarina = Poprad - O - falu = Poprádófalú) бывшей Шаришской губернии (comitatus Sárosiensis) бывшей Австро – Венгерской монархии. В наше время район Стара Любовня, Словакия[7].

И пусть как бы то ни было, пусть бы причиной такого количества писемных вариант его фамилии была ошибка человека который вёл метрическую кни, лично он сам, или европейский образ его жизни, (который отразился на мадяризации, германизации и словакизации его имя и фамилии), для меня и мою фамилию является основным:

- передаваемое чувство того, что он есть наш предок;
- что он родился в селе Старина район Стара Любовня;
- что первоначальность фамилии «Семанчин» мне до сих пор подтверждают селяне всегда, когда я приеду в село, и они меня по лемківськы – русиньскы спрашивают: «Ты чій сын? Штефанів або Миколая Семанчыного?».

На жаль коренных жителей села почти неосталос. Вымерли, или переселили за роботой. Свои деревенские дома продали на хаты и для отдыха интересующимся из Прецова и Кошиц. И так село оживает только по субботам и воскресным и через летние каникулы с приездом отдыхающих.

Родился в селе про начало которой говорит Легенда, старшая и умнейшая сестра Правды, следующее: *«Когда то, давным давно. Когда был начальником нашего племя Микуш. Ещё в те времена когда мы были в наших изначальных местах пребывания. На нас напало вражеское племя огромной силой. Люди нашего племени мужественно сражались. В бою отличался своей отвагой и умностью Семан командующий бойцами своего рода. Тогда решил начальник Микуш розделить племя на две части. Первую часть должен был*

немедленно вывести из боя Семан. С другой решил лично прикрывать отступление начальник Микуш. Семану удалось вывести из боя основную часть в Чёрный лес. Здесь глубоко в горах. В девственной, с трёх сторон горами охраняемой долине. Открытой к реке Попрад, но одновременно той рекой охраняемой основали селище, которое все ново пришедшие стали называть Старина. Старшие оценили способности Семана и решили отдать ему жезл героически павшего начальника Микуша. Его верхняя часть: в два раза изогнутый гад (в виде S) символизировала власть – покровителя племени и его счастье».

С местом его рождения, точнее с недалёким монастырём монах Чину св. Василия Великого на горе Остреш[8][9][10] связывается местная легенда про святого Горазда Агатгона архиепископа Великой Моравии. Она говорит, что после уничтожения духовного и культурного центра Великой Моравии (в Нитра ?) он бежал в этот монастырь. Это место и людей знал уже с предыдущих своих миссий и крещения начальника Семана, которому так стал духовным отцом. Позднее стал первым епископом в Кракове. В должности которой посещал монастырь в современности находившиеся на территории восточной Словакии. По пути ему был монастырь Остреш окружён только лесами и недалёкое село Старина. В то время село Легнава ещё не существовало.

Предполагается, что основные знания получил Семанчин Иван Осифович от василианских монахов с недалёкого, когда то выдающего монастыря на горе Остреш. В современности знакомого под названием Легнавский монастырь. Монастырь был уничтожен в 13 столетии. Но монахи продолжали жить на его месте. Основали тут «pustovní» – что то вроде жилища для нескольких монахов может и затворников.

На каком лице получил среднее образование, мне неизвестно. С изысканных исторических данных я узнал, что в школьном году 1786/87 как абсолювент университета работает уже «адъюнктом» на кафедре высшей математики Университета в Пешти[6]. На фоне того, что только 22.8.1785 император Иосиф II. отменил своим указом крепостное право в Венгрии, ярче видно исключительность его семьи и его личных дарований.

15. января 1787 обращается с просьбой к Придворному университетскому магистрату в Пешти с тем, чтоб ему было позволено при сохранении жалования 200 f. (floris) т. е. золотых, которые имеет как (адъюнкт – заместитель) преподавателя высшей математики, стажировать один год на Гёттингенском университете с целью:

- расширения до сих пор приобретенных знаний с математики и природоведения;
- приучить ся и иностранному способу преподавания у мужчин которые свои кафедры так долго защитили;
- развить чистую немецкую речь, которой так хорошо не владеет, чтоб в ней смог публично опосредствовать свои знания.

По видимому его просьба была отклонена, потому что уже 15. августа 1787 пишет в Вене граф Палффи, королевскому венгерскому наместнику, что Его Величество предоставило адъюнкту высшей математики Johannu Zemanseku кафедру математики с жалованием 500 f. (золотых), в философском образовательном институте «Studium Ruthenum», который будет основан для русинских церковных питомцев при Йосефинском Университете в Львове.

- С 1788 г. работает и заведующим кафедры физики в «Studium Ruthenum»;
- С 1791 г. помогает проф. Гильтенбранду в руководстве кафедрой физики в латинском философическом факультете Йосефинского университета в Львове;
- В 1794 г. стал ординарным профессором и заведующим кафедры физики Йосефинского университета в Львове, причём непрерывал свои лекции по математике и физике на русском (*in der Landessprache, in russischer Sprache*) в «Studium Ruthenum» по всё время до его закрытия;
- В 1796 г. стал деканом философического факультета Йосефинского университета в Львове.

В этом периоде рождающихся национальных (народных) мыслей активно вступает в народную жизнь. Усилиются контакты карпаторосийской интеллигенции, но и карпаторосийского (русинского) жительства с Россией. Это не нравится австро-венгерским властям. И те наращивают всесторонний нажим на представителей карпаторосийской интеллигенции, в том числе на проф. Семанчина Ивана Осифовича, как на одного из экспонированных представителей карпаторосийского (русинского) института. Выходом из политического, религиозного и национального преследования являлась и эмиграция. Свидетельствует об этом «Записка гоф-хирурга Орлая о некоторых карпато-русских

професорах от 5го Марта 1803 г. [11] » Это был проект в котором шла речь и приводились доводы в пользу приглашения в Россию некоторых карпатороссійских професоров для занятия университетских кафедр. В эту записку, которая была написана на русском и латинском языках был зачислен и проф. Семанчин Иван Осифович. Цитирую:

«Гн. Земанчек, во Львовском университете экспериментальной физики публ. орд. проффесор. Родом Славянин. Отличные дарования его приносят ему отличную похвалу. Лекции преподает на латинском языке. Жалованья получает 1200 гульденов.

[На латинском]:

D. Zimantsek Physices experimentalis in Universitate Leopolitana Professor p: o: natione Slavus, vir omni laude major; prolecciones aque latine legit.»

31.07.1803 г. Главное управление училищ России отослало приглашение всем выбранным лицам зачисленным в «Записку ...»

При сровнении текста на русском с его переводом на латинский, кроме друго, сразу ударяет в глаза явная ошибка в переписании фамилии. Но возникает и вопрос: почему г. Иван С. Орлай небыл уверен в русской национальной принадлежности проф. Семанчин Ивана Осифовича ? На этот вопрос можна ответить когда посмотрим на него глазами современника этого периода рождающихся национальных (народных) мыслей. Тогда если кто то написал или сказал что он «родом ...» означало это:

- 4) з какого сословия з какой сословно-классовой среды (имущественного положения) происходит;
- 5) территориальну, государственну принадлежность;
- 6) национальность.

В этом случае г. И. С. Орлай пытается определить национальность. Да, ему не удалось выделить имущественные и территориально – государственные критерии от национальных. Когда в официальную записку роздел сословно имущественное происхождение себе М. А. Балудянский, П. Д. Лодий, В. Г. Кукольник писали: «уроженци из угорьских дворян». А И. С. Орлай писал: «происхождением Карпато Россіанинъ, родом из угорьских дворян». То И. С. Семанчин так написать немог. Он был уже обедневший дворянин, которому его имущественное положение не позволяло себя вести на равне с дворянами[12]. Но его современник г. Иван Франко в своем сочинении «Иван Франко об украинской литературе» его на странице 53 однозначно зачисляет к «Уггроским».

- В 1803 г. был избран и воздвинут всеми голосами на должность ректора Йосефинского университета в Львоу;

- К 31.12.1805 г. на основе высшего распоряжения Австро – Венгерского императора Ференца I. со дня 9.8.1805 г. О закрытии «Studium Ruthenum» и объединении Йосефинского университета в Львоу с Ягеллонским университетом в Кракове, заканчивает свою деятельность в Львоу;

- С 1806 г. по 1809 г. работает профессором экспериментальной физики и деканом философического факультета Ягеллонского университета в Кракове;

- В 1809 г. группа львовских профессоров приехавших по высшему распоряжению Австро – Венгерского императора в Ягеллонский университет в Кракове отказалась от дальнейшей работы и оставила Краков. Вместе с ними и проф. Иван Осифович Семанчин;

- на пенсии получает из за милосердия императора полную зарплату;

- В 1822 г. последняя информация «живёт ещё» напечатана в «Gazete Lwowska 86/1822»;

Именно в селе Старина родном селе проф. Семанчин Ивана Осифовича грекокатолическая церковь которой дух был славяньский, латинским универсом ещё не сломан, построила в 1874 г. последний славяньский хрест[13].

Заметки:

[1] Мне не удалось найти эту запись. Но я нашёл в Церковной метрической книге - записи рождённых прихода Старина (которая является моей собственностью) запись: «Szemancsin Vaszko» 1831 года рождения, который есть внук брата профессора.

[2] Dzieje Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1765 - 1850, tom II, Krakow, 1965;

[3] Historia Uniwersytetu lwowskiego, Dr. Ludwik Finkel, Dr. Stanisław Starzyński, nakładem Senatu akademickiego c. k. Uniwersytetu lwowskiego z drukarni E. Winiarza Lwów 1894, смотри: http://www.archive.org/stream/historyauniversoostargoog/historyauniversoostargoog_djvu.txt

- [4] Кореспонденция с Магистратом Университета в Пешти с. 15.1.1787 г. по 18.8.1787 г., фотокопии личный архив, оригинал Венгерский государственный архив Булапешт.
- [5] РУСИН 5 – 6/2000, Школованя русиньской церковной інтелігенції у XVIII. ст., проф. Іштван Удварі, Русиньска оброда, с. 19 – 20; сравни: www.rusynacademy.sk/, respective: <http://rusyn.presov.sk/>.
- [6] Закарпатоукраинская интеллигенция в России в первой половине XIX. века, Тамара Байцура, Словацьке педагогічне видавництво в Братіславі, відділ української літератури в Пряшеві 1971, с. 14, 26, 28, 43, 45, 46, 205, 206; и тоже: Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, с.9.
- [7] Совместная фотокопия конверта и письма Стефану Семанчику от Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae 1976 г.
- [8] Letopis Bukovského monastýra ..., Jozafát V.Timkovič, OSBM, Prešov 2004, с. 215 – 220, сравни: S. Tóth, Sáros vármegye monográfiája, II, Budapest, 1910, с. 408-409; III, 1912, с. 233. Надо знать что монастырь был уничтожен. Вблизи этого места была построена часовня называемая именем позже основаного села Легнава. Местные по привычке часовню называют русиньски: монастырь Легнава.
- [9] Dejiny Slovenska a Slovákov, Milan Stanislav Ďurica, Lúč, Bratislava 2007, с. 47. На странице 43 пишет, что архиепископ Горазд сбежал на Висланско и стал первым епископом в Кракове.
- [10] РУСИН 5 - 6/2002, Архієпископ Горазд і наші предки, ПгДр. Михал Поповіч, Русиньска оброда, с. 23, 24; посмотри на: www.rusynacademy.sk/, respective: <http://rusyn.presov.sk/>.
- [11] ЦГИАЛ, ф 733, оп. 86, 1803, д. 30, лл. 1-6.
- [12] Посмотри сровнительное фото Орлай Ивана Семеновича, Семанчин Ивана Осифовича и Лодия Петра Дмитриевича.
- [13] Послїдній хрест славянської церкви, РУСИН р. XXI, ч. 2/2011, с. 22-25; http://www.rusynacademy.sk/image/rusyn_2-2011.pdf
<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>
<http://www.holosy.sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi>

1. Профессор Семанчин Иван Осифович
2. Орлай Иван Семенович
3. Профессор Семанчин Иван Осифович
4. Лодий Петро Дмитриевич

Милан Семанчик, Тренчин

(Создано: 14.03.2014, опубиковано: 30.12.2014 сматри: <http://www.holosy.sk/ru-la/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-26>, исправление ошибок: 05.01.2015.)

Фото:

1. Профессор Семанчин Иван Осифович
2. Орлай Иван Семенович
3. Профессор Семанчин Иван Осифович
4. Лодий Петро Дмитриевич

Орлай Иван Семенович		Семанчин Иван Осифович		Лодий Петро Дмитриевич	
					
Родился	1771 с. Паладь-Комарівці (Хуст) , Карпатська Русь сейчас Закарпатська обл. Украина	Родился	1752 с. Старина Карпатська Русь сейчас район Стара Любовня, Словакия	Родился	15.04.(04.05).1764 с. Збой Карпатська Русь сейчас район Снина Словакия
Умер	1829 Одесса	Умер	1822 ? ?	Умер	10.06.(22.06.).1829 Санкт-Петербург
Родом	карпатороссиянинъ угрорусс	Родом	славянин угрорусс	Родом	карпатороссиянинъ угрорусс
Область научных интересов	Медицина, история, педагогика	Область научных интересов	Экспериментальная физика, математика	Область научных интересов	Логика, метафизика, нравственна философия, общее право
http://uk.wikipedia.org/Орлай Иван Семенович		http://librukr.narod.ru/book-pdf-new/2-franko-ukrlit-2006.pdf (посмотри с. 53)		http://uk.wikipedia.org/wiki/Лодій Петро Дмитрович http://www.law.edu.ru/person/person.asp?persID=1120182 http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1120186	

Русский Дом в Пряшові: 85-річна традиція і сучасність

Гавриіл БЕСКИД

Опублікований матеріал, його частину або думки мож снимати за подмінки дотримання авторських прав і названя джерела – www.rusyn-narod.ru

17. юна 2010 Русины на Словеньску собі припомянули юбілей - 85 років од купліня і наслідного отворіня святині културы Русинів в місті Пряшів, *Руського Дому* на тогдышній Масаріковій, днесь Главній улиці ч. 62.

Потреба курити або побудовати дім, котрый бы служыв про културны цілі Русинів на Словеньску, є споєный з народным оживлінём по роспадї австро-угорської монархії і взніку першой ЧСР. Тото ся подарило нашым патріотічным предкам (передовшыткым світський інтелігенції і церковным діятелям), котры порозуміли такой од зачатку взніку демократічного штату по р. 1918 потребу діспоновати властным центром културы. Зробили велику і заслужну роботу в інтересах зміцнєваня народной ідентічности Русинів на Словеньску в условіях міджівойнового періоду. Розвиванём народнобудительських активіт вказали годный наслідования приклад про сучасну генерацію і зохабили ей цінный дар, о котрый ся треба постарати так, як ся добрый газда старать о маєток по властных предках.

Будова котра ся купила про културны цілі Руси і котра дістала назву РУССКИЙ ДОМ, стоїть в історічнім ядрі міста Пряшів міджі міщанськыма домами, котры протягом 15. - 18. стороча были позначены ренесанціов з містніма ставебными елементами. Руський дім, котрый ся подарило купити нашым предкам на такім лукратівнім місті, має свою історію. Подля історічного документу з року 1684 воджатай протиабсбурського повстаня Імріх Текелій тоту будову подаровав тогдышньому велителёви міста Пряшова – плуковникови Шімонови Фельдмаєрови за його успішну обрану міста почас обліганя Габсбургами. Пізніше - в першій половині 19. стороча тоту будову здобыла родина Дежеффіова. Быв то гроф Йозеф Дежеффій, його манжелка Елеонора і сын Еміл. Тота історічна будова і сучасно памятка ай по взніку першой ЧСР зістала у властництві грофа Дежеффія. Род Дежеффіовых, але главно послідній з того роду - Еміл, до роспаду Австро-Угорська був на визначных функціях так в політічнім, як і културнім животі тогдышній сполочности.

О тім, в яких условіях і проблемах ся розвивав живот Русинів на Словеньску по взніку першой ЧСР, ся мож дізнати з цінной і розсяглою статі (опублікованою в р. 1936) родака із Шарішского Ястрабрі, знамого адвоката і політіка русофільской орьєнтації Др. Жыдовского – *Пряшевска Русь в Борьбе за свої права за годы 1919 – 1936*. Уведеме холем дакотры найглавнішы думкы з той публікації: „Оцінюючі розвой, котрым перешла Пряшівщина за 17 років (1919 – 1936) в рамках ЧСР, видиме ясный прогрес в порівнаню з тым, з чого нам было суджено зачінати (по взніку републікы), але тот прогрес не давав ся нам так легко. Пережываме і в сучасности болячий і тяжкий процес, ай кідь оцінюєме успіхы, сучасно чуєме гіркость пережытого.“

Автор в общіх рисах хатактерізує найглавнішы проблемы, котры пришли по році 1919 і котры были детермінованы росчарованём русиньской громады із формованя односин міджі Словаками і Руїнами в тогдышній політічній сітуації. Іван Жыдовський подрбно аналізує многы болячі явы в процесі словакізації русиньських школ, припоминають, же по взніку першой ЧСР прогрес настав, але доставив ся наслідком сполоченьского боя за досягнута справедливости в згоді з тогдышніма демократічними прінціпами, за котры

боювали ведно Чехы, Словацї і Русины. Выдвинує великы заслугы Др. М. Годжі і Др. І. Дерера – представителїв тогдышнєй чеськословенської штатности. Подля нєго ся прогрес досягавал з тяжкостями, але був выслїдком досягнутя демократичных прав і слобод Русинів у першій ЧСР.

„По перевратї (по р. 1919) у нас нічого не было, - пише ся далє в публікації, - теперь маме Общество А. Духновїча з многыма чїталнями, театралныма кружками і хорами, цїлый ряд найліпшых хорів при середніх і народных школах, Руськый Дом, Сполок руськых учїтелїв, Сполок руськых жен, Сполок руськой молодежи ...“ Іван Жыдовскый в своїй статї пише, же на поміч Русинам в бою за школы в материньскім языку пришла чеськословенська демокрація, котра не одняла Русинам права і можности організовати народнобудительскы активіты на властну самозахрану – а Русины того право выужыли. Вытворили Руську народну партію і з помочов жупана Румана досягли на Пряшівщинї ряд уступків на хосен оживлїня народного жывота. Подля І. Жыдовского того оживлїня повело к тому, же 2. мая 1923 року у звязї із 120-річним юбілєєм народжїня А. Духновїча русиньска громада вирішыла дати честь памяті свого народного будителя заложінєм традиції *Памяти Русского Народного Дома* в Пряшові. З оживлїнєм народного жывота Русинів зачала ся проявляти і велика активність в руських політичных і сполоченьскых кругах.

З высшеуведженого можеме дедуковати, же процес народного возроджїня Русинів по роспадї Австро-Угорьска і взнику першой ЧСР був вызначнов етапов в історії карпатських Русинів, зато при оцінєваню 85-річного юбілєю куплїня Руського Дому в Пряшові тот процес заслугує нашу позорность. Є прикладом того, як было мож в скромных условїях, без будьякой політичной і матеріалной підпоры штату выбудовати масову, але притім акчну і з ідейного боку выпрофіловану, але толерантну, добровольну, але дисципліновану організацію Русинів на Словеньску. Як мотивацію на куплїня Руського народного дому наші патріотичны предкы в новинках *Русское слово* з року 1925 уводят таке: „Что птичке теплое гнездо, что человеку фамилия, то народу свой Народный Дом. То сердце самознательной жизни, то видимый знак того, что народ существует, любит свое ... И сердце нашего Русина бие, и мы хотим жыти. Знаком того є наш Народный Дом в Пряшови. Не забывайте на то, же кто лем і галер жертвует на него, подарует собі на розвой подкарпатурсинской самостоятельной жизни Русинов!“ А так ся писало о зачатках Руського Народного Дому в тых істых новинках: „День 28-го юна 1925 року буде вызначным в історії Пряшівской Русї. В тот день шырийшый выбор Грекокатолицького Руського Народного Дому засїдав на грекокатолицькій фарї у Пряшові, жебы президія выбору дала інформацію о зробленій роботї і попросила рады од участників. Інформацію дав Теодор Ройковїч, декан, член жупного заступительства в Кошіцях. В своїй інформації повів тото: „Агітація о здобыттю Руського Народного Дому ся зачала 21-го мая 1923 року. В Америці было вызбєраных 1400 доларів, но тота сума іщі не была послана. Добровольны фінанчны дары у нас досягли вышку лем 26 000 Кчс. Кідь ся президія дізнала, же дїм грофа Дежеффїя ся буде продавати, такой вирішыла тот дїм купити, бо ліпшы просторы не мож было найти в Пряшові про Народный дїм. Дїм, котрый хочеме здобыти про културны потреби людей русиньской народности, находить ся на Масариковой ульці чїсло 62. Прото Др. Іван Кізак і Теодор Ройковїч 18. юна 1925 підписали контракт з паном Ардом (тутором Дому), подля котрого ся дїм Дежеффїя купить за 280 000 Кчс, а то про потреби Народного Дому. Дотеперь была панови Ардови выплачена залога 26 000 Кчс. І так ный красный дїм на Масариковій ул. ч. 62 од 1. августа 1925 буде наш „Грекокатолический Русский Народный Дом“ (позн. – така была єго перша назва), а потім ся стане Домом каждого підкарпатьского Русина. В септембрї буде треба

заплатити 7 процент із той суми. До Америки послали сьме вызву к Русинам, жебы нам помогли, але мы не можеме вишытко лем од Америки чекати, і нам ся треба жертвовати ... Дім буде заетаблований на мено Руського клубу в Пряшові.“

Тот дім був у катастрофі міста Пряшова записаний в році 1925 так: „Дім і двір чісла суписного 31 на Масариковій ул. 62 з выміров 13 арів і 16 метрів квадратных, загорода і інравілан 1 ар і 11 метрів квадратных, загорода і інравілан 13 арів і 53 метры квадратны. Властництво є на мені Руський клуб у Пряшові. В цілости без тярхы.“ 18. августа 1925 в тых істых новинках ся дале пише тото: „Лемишто ся розлетіла новина о купліню Народного Дому в Пряшові, уж приходять радостны огласы зо вишыткых боків, де бие сердце Русинів. А хто прийде до Пряшова, ній не забуде попозерати наш НАРОДНЫЙ ДОМ. Переїде через просторный двір і з гордостьёв попозерать на вишытко, што в тім Домі є. Мыслёв залетъме до будучности і пороздумуйме: ту буде сиротинець, там чіталня, велика сала, друкарня, клуб, готел і под. Уж од 1. августа 1925 року мы РУСИНЫ діспонуеме тым нашым Домом. Славностно хочеме го, за участи масы Русинів, передати їм, жебы служыв своему посланю.“ На сторінках новинок Русское слово обявлёвали ся вызвы на добровольны жертвы і дары. Вызвы часто были адресованы братам-священникам, учітелям церковных школ, ремеселникам, газдам, робітникам, старым і молодым, жебы жертвовали, а назбераны грошы посылали на адресу о. Др. Івана Кізака, председа Руського клубу в Пряшові. Упозорнёвали Русинів, жебы не забыли до 1. септембра 1925 заслати даякы грошы, бо до того терміну треба заплатити першу сплатку в сумі 125 000 Кчс. Веджіня Руського Дому міцно вірило, же то так буде, бо інакше не мож было купити тот красний і на становлены цілі адекватный дім. Під тьма вызвами найчастіше в споминаных новинках фігурує мено о. Теодора Ройковіча. Кідь ся о тім великім ділі Руського клубу в Пряшові дізнали нашы краяне з грекокатолицьких братств в Америці, высловили свою велику радість з того, же і їх краяне ся зъєднотили, і проявили охоту помочі тому ділу. Сучасно членам Руського клубу в Пряшові ознамили тыж свої условія, подля котрых грекокатолицький характер[1] інштитуції має быти забезпечений так, же рядныма членами Руського клубу в Пряшові можут быти лем грекокатолици руськой народности (розумій русиньской), котры жыли на теріторії тогдышнёй Пряшівської єпархії. председа выбору Руського клубу в Пряшові Др. Іван Кізак тоты условія прияв і потвердив їх устно, кідь був на навщіві в Пряшові грекокатолицький єпіскоп Василь Такач з Америки. За великий дар подяковав і приобіцяв, же грекокатолицький характер Руського клубу в Пряшові буде дотриманий. І так за короткий час Руський клуб на заплачїня Дому на Главній ул. 62 дістав од грекокатолицьких сполків з Америки значну суму, а к ній приложыв і сам єпіскоп Павел Петро Гойдіч, ЧСВВ, суму 70 000 Кчс. І так купна ціна в переважній мірі была заплачена. Зостаток, як і іншы выдавки Руський клуб в Пряшові виплатив з далшых дарів своїх членів і грекокатолицьких віруючіх. Як доказ о тім служыть і теперь ПАМ'ЯТНА ТАБЛА в інтер'єрі Руського Дому, де під назвов „РУССКИЙ ДОМ от 17.06.1925“ суть выгравірованы вышыткы мена тых основателїв, котры ся заслужыли о купліня святыні културы і освіти Русинів на Словеньску.

То были зачаткы Руського Дому, то была кампань за ёго купліня міджі Русинами на Пряшівщині, але ай за граніцями. Вызвы были нашыма людми выслуханы і дім зачав служыти своїм цілям, котрым служыв і в міджівойновім часі. Руський дім був центром вышыткой організачной і культурно-освітнёй работы так Руського клубу як і Культурно-освітнёго общества Александра Духновича в Пряшові (заснованого в році 1924), котре было спочатку філіалков ужгородьского общества. В Руськім Домі робіло веджіня обидвох організацій. Главныма активітами была культурно-освітня работа подля властного Штатуту, а то посередництвом секцій, чіталень і клубів. На челі веджіня так

Руського клубу в Пряшові як і Общества А. Духновіча стояли тоты істы особы – як председа Др. І. Кізак, так так і секретарь Др. Осиф Кізак. По смерти Др. І. Кізака в році 1929 за председу обидвох культурно-освітніх організацій був зволений Др. Сімеон Смандрай. В тій функції як председа стояв аж до своєї смерти в році 1947.

Подля жыючих членів так Руського клубу, як і Общества А. Духновіча в Пряшові по році 1989 сьме ся дізнали, же тоты культурны організації были поважованы за „двікрылаты птиці, з єднов головов“ – а тов „головов“ было Общество А. Духновіча, котре мало свою заставу, котру в Міджілабірцях в р. 1936 посвячовав грекокатолицькый єпископ Павел Гойдіч. Руськый клуб свою заставу не мав. Руськый клуб забезпечовав, подля уж нежыючих старых членів, лем матеріалну часть і технічну старостливість о ход будовы на Главній улїці ч. 62. В Руськім Домі ся активізовав і Союз руськых учітелїв, Союз руськых жен як і секції: організачна, літературно-научна, музично-співацька, театрална, здравотно-гігієнічна, шпортова, народных домів. Такой в році 1926 ся зачала будувати бібліотека, до котрой ся дістали книжки по небогих культурных діятелях, главно духовного характеру. Довгорічнов бібліотекарьков была Марія Дуфанцева. Взякнув цілый ряд філіалок общества і сіть читалень. В рамках діятельства Руського Дому зачали ся організовати Дні руськой культури в Пряшові. Першы такы дні были в році 1933 (10. – 11. юна), почас котрых був одгалений памятник А. Духновічови на тогдышнім Намістю легіонарів (так ся тото намістя зве і днесь – позн. ред.). О тых подїях было подробно написане і в першых пореволючных періодіках про Русинів – *Народных новинках* і часописі *Русин*. Дні руськой культури ся організовали і в далшых етапах (в міджівойновім часі) в Бардеєві, Свіднику, Міджілабірцях, Тополі, Орлику, Юрковій Волі, Комлоші, Ладомировій. В рамках культурно-освітньої роботи был тыж одкрытый памятник Адолфови Івановичови Добрянському в Михалівцях в році 1928. Были організованы і іншы культурны акції в Руськім Домі, а то в році 1927 была там успішна выставка вышивок і попок в народных кроях Пряшівщини і выставки, котры організовав Союз руськых жен. В просторах Руського Дому ся організовали новорічны балы, бісіды, чаєвы вечоры, стужковы славности про абсолвентів так Грекокатолицькой руськой учітельской академії як і Грекокатолицькой руськой (пізніше штатной) гімназії аж до 50-тых років 20. стороча. Великы і заслужны активіты реалізовал і Союз руськых учітелїв, котрый ведно з Обществом А. Духновіча ся заслухыв в бою за нашы школы в материньскім языку в 30-тых роках 20. стороча. Руськый дім почас своєї екзістенції был к діспозіції і про русиньскы середні школы, і про адептів теологічної академії, де могли найти своє культурне выжытя. Окрем друкарні і готела (респ. можности уквартерлєваня про гостів) ся подарило забезпечіти ведхіню Руського Дому скоро вшытко. Теодор Дуфанець як послідній председа Руського клубу в історічно-літературнім зборнику *Пряшевщина*, выданім в Празі в році 1948, на сторінках 263 – 297 пише приближно тото: Руське культурно-освітнє общество А. Духновіча в р. 1923 было заложене в Ужгороді, а в році 1924 філіалка того общества розвінула свої активіты в Пряшові. Ёго задачов было помагати в ділах освіти найшыршых народных мас *руськых*, то є Русинів під Карпатами. Організовало народны читалні, закладало при них співацькы, театралны і музичны кружки, бібліотеки, выдавало книжки і часопис, помагало при збераню літературно-історічных памятників і шырило ідеюзєдночованя народных мас, як і народной культуры. Уж в році 1929 (уж в просторах купленого Руського Дому в Пряшові) было чути розділ в адміністративнім ряджіню на Пряшівщині. Тото нутило роботу общества на Пряшівщині приспособити адміністративным і народным условіям на Словеньску. В роках 1933 – 1934 в Пряшові Народна читалня А. Духновіча (при Руськім Домі) діспоновала уж значныма кадрами патріотічно настроєной інтелігенції. Общество А. Духновіча од року 1930 ся стало самостатным обществом про Пряшівщину, причім

утримувало тісну сполупрацу з вишемпомянутым обществом в Ужгороді. В днях 10. – 11. юна 1933 ся в Пряшові одбыла велика русиньска культурна демонстрація – День Руськой культуры, котру сьме уж выше спомянули, в ході котрой був в Пряшові одгалений памятник А. Духновічови. На свято пришло до 10 000 особ. Тота масова акція дала фундамент, зачаток інтензивного діятельства Общества А. Духновіча в Пряшові (при Руськім Домі). З великыма тяжостями заінтересованы доказали реґістровати ШТАТУТ общества, но по реґистрації ся пряшівськы патріоты – стары і молоды, так зо сел, як і з міст хопили роботы на організацім поліу. Было заложенох много десятков читалень. Так священник, як учітель, урядник, штудент, будь автобусом а даґде і пішо, ся пробивали до русиньских сел – читати лекцію, помагати театралному кружку, зацвічовати хор. Такой сорты „ходжіня за народом“ мало велике значіня: наш селян націонално зміцнів, підкріпів ся, культурно виріс, інтеліґенція здобыла почас той роботы великы скушености із забезпечованя культурных жадостей Русинів.

Подля Федора Дуфанця до року 1935 на Пряшівщині не было ани єдної руськой штатной школы, навчаня ся реалізовало лем в церьковных грекокатолицьких школах, за то треба подяковати старшым активістам у сфері освітнёй роботы – Др. Іванови Кізакови, Др. Николаєви Бескидови, Др. Сімеонові Смандраєви, Федорови Ройковічови і молодому в тім часі єпіскопови Павлови Ґойдічови, котры все і зо вшыткых сил ішли по руській пути, визначеній предками, но главно А. Духновічом. В рамках той культурной роботы, котра вела к народному самоусвідомлїню народных мас, нашли ся силы, котры принутили тогдышні політичны партії раховати з „руськыма“ (розумій Русинами), а тото повело к отворіню в році 1935 школ з руськым навчалным языком а в школьскім році 1936/1937 і к отворіню Грекокатолицькой руськой гімназії в Пряшові. Успішна робота Общества А. Духновіча при Руськім Домі в Пряшові почас тогдышнёго політичного режіму была перервана подіями років 1938 – 1939. Но треба конштатовати, же тогдышньому режіму не были по дяці ідеї А. Духновіча і єго Общества ... По ослободжіню в році 1945 ся поступно зачали обновлєвати читалні А. Духновіча, а в році 1947 знову зачали процвітати на наших селах і містах, вытваряли ся і обновлєвали містны і окресны Дні руськой культуры: в Тополі – роднім селі А. Духновіча, в Стропкові де ся зышло понад десять тисяч людей. Грекокатолицьку єпархію з повірїня єпіскопа Павла Ґойдіча на святі репрезентовав помічний єпіскоп Василь Гопко. В тім часі „соколята“ А. Духновіча, ся учілі і виховлєвали в трёх руських гімназіях, а то в Пряшові, Гуменнім і Празі ...

21.юна 1968 року ся в америцьких новинках *Карпатска Русь* обявила стаття посліднёго председа Руського клубу і Культурно-освітнёго общества А. Духновіча при Руськім Домі в Пряшові Теодора Дуфанця, котрый пише тото: *„Посылам вам єдну статью о конфішкації Руського Дому в Пряшові. Прошу єй опубліковати у ваших новинках, бо ту, в ЧССР, нїт таких новинок, де бы єм ю міг опубліковати. Няй добродителі з Америки, якы пожертвовали на наш РУССКИЙ ДОМ у Пряшові знають, што ся стало з тым Домом, котрый був куплений в 1925 року і за грошы з Америки, з ініціативы апостольского адміністратора, священника Гавриїла Мартяка і інших, а в році 1965 ся став жертвов конфішкації штату. Проти конфішкації протестовав ведучій Руського Дому – Осиф Збіґлей, але єго протест не був выслуханий. У Руськім Домі діяли вшыткы общества, враховано Общества А. Духновіча, была ту цінна бібліотека, галерія образів русиньских малярів ...“* Тільки з опублікованого письма посліднёго председа Общества А. Духновіча при Руськім Домі в Пряшові.

По році 1965 настали тяжкы часы як про Общество А. Духновіча, так і про Руський клуб. На жадость тогдышнёго ЦК КСУТ, під ч. 882/64 із 7.12.1964 ся жадало перевести маєток Руського Дому на Містський народный выбор в Пряшові. Окресный народный выбор, фінанчне одділіня в Пряшові. Під ч. Р-15/1965 Кр. Позітівно одповів на жадость

ЦК КСУТ і в тім істім році Руський дім ся став маєтком Містського народного вибору в Пряшові. За наведення Руського Дому і далшого маєтку, котрый був сконфішкований ай мімо будовы Руського Дому, а то на Словенській ул. в Пряшові, на кінцю 20. стороча ся вів судный процес, выслідком якого было вернутя в юнію 2002 року лем єдної третини маєтку Руського клубу, купленого в р. 1925, первістному властникови будовы – Руському клубу-1923. Акт вернутя на основі рішїня Окресного суду в Пряшові, на Містськїм урядї в Пряшові ствердили своїма підписами за місто Пряшів тогдышній пріматор Інж. Юрай Копчак, а за веджіня Руського клубу-1923 довгорічний председа РК-1923, уж небіжчик, Мгр. Іван Бобак. Свідкове того акту можуть досвідчіти, же к підпісу ся рихтовав за дверями і пан Штефан Секерак, сучасный „справця“ Руського Дому, але небіжчик, Мгр. Іван Бобак го не допустив к підпісу і повів перед свідками, же не узнавать Штефана Секерака за председу РК-1923, бо за такого го на ниякім ряднім засіданю Руського клубу за шырокой участи членства нихто до юна 2002 не зволив. О тім є і доказовый матеріал зо септембра 2002, де найстаршы членове РК-1923 ся домагали скликати рядной членської громады РК-1923 з цілём зволити законны органы РК-1923, бо до того часу нияка така членська громада – з цілём зволити законны органы РК-1923 – не была.

Треба повісти, же по вернутю Руського Дому Руському клубу-1923 і запису до катастра міста Пряшова на РК-1923, ся зачало розвивати і культурне діятельство як РК-1923, так і Культурно-освітнєго общества А. Духновича. В році 2003 ся організовав научный семінар у звязи з юбілєєм 120 років од народження Др. Николая Бескида і была одгалена памятна табла в селі Легнава, окр. Стара Любовня. В році 2004 за участи таких визначных діятелів міжнародного русиньского руху, як Василь Сочка-Боржавин з Ужгороду, Петро Трохановскій з Криниці, Др. Тібор Міклош Поповіч з Будапешту і інших ся зреалізовав ряд далшых научных семінарів на тему історії і культуры Русинів. Але членове РК-1923, а то главно тогдышне іщі жыюче найстарше членство РК-1923 збачіло (но аж по довгім часі, од 15.12.1999 – скоро по пятёх роках), же веджіня РК-1923 не має мандат заступовати членську базу і зачало ся дожадовати скликаня членської громады – Конференції (подля тогды платного Штатуту РК-1923). В р. 2004 дошло ай к зловжытю Штатуту РК-1923, який в змінєній подобі Штефан Секерак послав на регістрацію на Міністерство внутра СР. З підпоров найстаршых членів РК-1923 ініціативна група скликала на 9. апріля 2005 міморядну членську громаду РК-1923, на котрій были вирішены проблемы, котры тяжыли членів РК-1923 за веце як пять років. Але тоты, котры выступали як квазі легітимны представітелі РК-1923, ай кідь не мали мандат з рядной членської громады, не хотіли одступити зо своїх позіцій, зачали велику кампань споєну зо жалобами на суд, на МВ СР і інші органы. Засылали підлы і неправдивы писма, неуставны „предбежны опатрїня“ не лем на Окресный, але і на Крайский суд в Пряшові.

Членська база РК-1923, сімпатізанти і шырока громада Русинів з великым скламанєм прияла справу о тім, же в януарі 2006 ся узкій групі РК-1923 подарило заложыти Надацію Руського клубу-1923 без того, же бы членська база того схвалила, і цілый маєток Руського клубу ведно з будовов дали записати ай до катастра міста Пряшова, а докінця зарегістровати документи на Міністерстві внутра СР.

О лживым актї у звязи з переводом будовы Руського Дому на надацію і подїях навколо того, а то не лем в році 2006, але і в януарі 2007, досвідчує 12 честных членів РК-1923 з членської базы Штефана Секерака. А в сучасности ся ведут знову судны їднання, як і вышетрованя на Окресній прокуратуры в Пряшові. Од року 2006 было написаных много статей так в русиньских, як і словеньских медіях, были організованы підпорны акції за вернутя Руського Дому в Пряшові перед Руськым Домом в роках 2009 і 2010, была наштудована і сценка „Блудиско“ в Театрі А. Духновича в Пряшові в році 2009 і інші

акції. О сучаснім ставі коло Руського Дому в Пряшові написав і малу баладу визначный русиньскый културный діятель Штефан Ладіжінський з Братіславы. Пише так:

Чвірікають пташкы

(Мала балада о велькім Руськім Домі)

*Чвірікають пташкы уж на кождім стромі,
што нове в Пряшові, в сиарім Руськім Домі.
Чвірікають пташкы зо стріхы на стріху,
же там мало хосна, але велё гріху.*

*Чвірікають пташкы на пряшівскім стромі,
хе ся роблять пехтле-мехтле в нашім Руськім Домі.
Нач нашы отцёве нам тот дім купили?
Же бы ся їх потомкы днесь на нїм вадили?
Чвірікають пташкы і зозуля кукать:
Русини не знають пруты Святоплука.*

ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНОСТЬ

Сітуація про Русинів ся приязно змінила аж по цілосполоченських змінах в новембрі 1989 року. Русини знову здобили можливість отворено декларовати свою народность. Но за минулы штири десятироча ся много змынило: твердша русиньска патріотічна інтелігенція была зліквідована, виросло нове покоління, котре є наслідком українізаторьской політики національно дезорьєнтоване. Мала група з того покоління ся голосит к „Русинам-Українцям“, а много русиньского жытельства ся уж поважує за Словаків.

В таких нелегких условіях было треба зачинати свою роботу русиньскым активістам, котры ся зачали зьєднчовати до окремых народных оргранізацій і сполків. Як перша vznikать Русиньска оброда на Словеньску, Здружіня інтелігенції Русинів Словеньска (ЗИРС), обновує своє діятельство Руський клуб у Пряшові, як і ряд далшых сполків і оргранізацій. Заложыли ся і першы пореволучны новинкы про Русинів Словеньска – *Народны новинкы*, часопис *Русин*, надвязуют ся живы контакты з оргранізаціями Русинів на Україні – в Закарпатській области, з Лемками в Польску, Русинами в Сербії, але і краями – Русинами в Америці і Канаді. Визнають Світовий конгрес Русинів, котрый уж споює вшыткых Русинів, котры суть в сучасности розметаны в розлічных країнах. Русини ся домогли і заложіня Інштитуту русиньского языка і културы, котрый взяла під свою стріху Пряшівська універзіта, і так му дала пунц академічної інштитуції, быв заложений Музей русиньской културы в Пряшові. Зачатки того нового возроджіня Русинів были тяжкы і компликованы: школы як і будовы, в котрых в минулости русиньска молодеж мала можливість набывати повноцінну освіту, были зліквідованы. Ани єден з інтернатів, котры в минулости служыли про нашу штудуючу молодеж, уж не був к діспозиції по році 1989. А не є ани в сучасности.

Але вшыткы русиньскы оргранізації мали иожность отворено декларовати, же надвизують на богаты традиції своїх предків, на вшытко цінне, што ту было у сфері културы і освіти вытворене в минулости. Так істо сі могли выбоєвати і розвой активіт, котры ведуть к захованю културной дідовизны наших предків.

Задачов вшыткых наших русиньскых оргранізацій по році 1989 было захранити то, што ся до тых часів заховало, заставити далшу денаціоналізацію, навестити то, што было од 50-х років минулого стороча страчене, не забываючи на одказ наших будителів:

пробуджати зо сна вшыткых тых, котры внаслідку многостранного натиску ся одчуждили і стали з народностного боку індеферентныма. А тото была нелегка робота, котра в навязности на традиції і Руського Дому в Пряшові выжадовала сполупрацу вшыткых живых сил. Много енергії было выналоженой вшыткыма споминаныма організаціями, як і далшыма, котры сьме ту не спомянули. Тоты активіты ся ставали інтензівнішыма главно при цілоштатнім списованю жытельства – в р. 1991, в маю 2001, як і в сучасности, бо знову ся ближить списованя жытельства – в маю року 2011.

Мож сконштатовати, же найпрестижнішов інштитуцій про Русинів на Словакії є в сучасности Інститут русиньского языка і культуры на Пряшівській універзиті, де під веджінем директоркы інштитуту доц. ПгДр. Анны Плїшковой, ПгД., проходить нелем процес едукації штудентів-русиністів, але розвивать ся і богата видавательська робота на научній уровни. В непослїднім ряді, подля традиції наших предків, Русины жертвують много сил на закладаня русиньских школ з цілём захранити свою властну екзістенцію. Много буде треба в найближшій часі зробити: навернути Русинам бывший центр народной культуры – Руський дім в Пряшові, жебы служыв про вшыткых Русинів на їх благо і розвіток. Попри Інституті русиньского языка і культуры ПУ успішно розвивать своє діятельство і Музей русиньской культуры в Пряшові під веджінем директоркы ПгДр. Ольгы Глосіковой, докторкы наук, де почас цілого року ся організують культурны акції заміряны на розвой русиньской культуры і освіти. В прострах музея розвивать свої активіты і Культурно-освітній сполок А. Духновіча в Пряшові, котрый од року 2007 в новых історічних умовах надвизує на богату традицію бывшего Руського культурно-освітнього общества А. Духновіча, як і Сполок русиньских писателїв Словеньска.

В заключіню треба повісти, же не позераючі на тяжкості, Русины на Словеньску, але главні ту, на бывший Пряшівській Руси, ся возроджують, надвизуючі на одказ наших русиньских будителїв, котры в рамках сполків розвивали свої активіты якраз в Руськім Домі.

Позначкы:

[1] Під жадостью о сохраніня «грекокатолицького характера» ся в тім часі розуміло сохраніня *руського* (русиньского) характера інштитуції.

Посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14-вышмарена!>

ЛІТЕРАТУРА

РОЙКОВИЧ, Теодор: О нашім Грекокатолицькім Народнім Домі. In *Русское слово*, 8.8.1925.

РОЙКОВИЧ, Теодор: Засидание комитета Грекокатолического Русского Народного Дома в Пряшове. (Информация о. Т. Ройковича, декана, члена жупного заступительства о зачатках в агитации за приобрития Грекокатолического Русского Народного Дома в Пряшеви). In *Русское слово*, ч. 27, 1929.

ЖИДОВСКИЙ, Иван: *Пряшевская Русь в борьбе за свои права за годы 1919 – 1936*. Ужгород, 1936.

ШЛЕПЕЦКИЙ, Иван (ред.): *Пряшевица. Историко-литературный сборник*. Прага, 1948.

Пряшевская Русь (Орган свободной русской общественной мысли), 1939.

СТАНОВЫ Сполку „РУССКИЙ КЛУБ“ в Пряшові, культурный сполок руських обывателїв пряшовской дієцезії. Рег. Мин. Внутра Братіслава 13.2.1928 під ч. 15188 – 1928/5.

ЗОЗУЛЯК, Александер (зост.): *Визнамны про Русинів* (Зборник рефератів із міджінародного научного семінара к 110. роковинам од зачатя навчання в

Грекокатолицькій руській учительській семінарії і 80 років од купліня Руського Дому в Пряшові). Пряшів: Світовий конгрес Русинів, 2005.

ŠVORC, Peter i kol.: *Sprievodca po historickom jadre mesta Prešova*. Prešov: Universum, 1996.

ЛАДІЖІНСЬКИЙ, Штефан: Чвірікають пташки (Мала балада о велькім Руськім Домі). In *InfoРусин*, VI, 1-2, 2009, с. 11.

Mgr. Gabriel Beskyd

Rusínsky kultúrno-osvetový spolok. A. Duchnoviča

Duchnovičovo nám. č. 1

081 48 Prešov

Фотографії:

1. Сучасний погляд на будову Руського Дому на ул. Главній, ч. 62 в Пряшові (фото Мілана Семанчіка 15.02.2014);
2. Історичний погляд на будову Руського Дому на ул. Главній, ч. 62 в Пряшові (фото архів пана Мгр. Гавриіла Бескида);
3. Памятна табла в будові Руського Дому на ул. Главній, ч. 62 в Пряшові (фото архів пана Мгр. Гавриіла Бескида);
4. Тітулна сторінка зборника *Штудії з карпаторусиністікы 2010* (фото архів пана Мгр. Гавриіла Бескида).

(Опубліковане дня 16.02.2014: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14> a <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14>) - вышмарене!

На жадость пана Инж. Івана Фріцького публикую ёго спомины на Русский Дом котры написал в Кошіцѣх в децембрі 2008.

Мілан Семанчік

Спомины на Русский Дом

Инж. Иван Фріцький

Люблю читати статі, в котрых ся мож дізнати о животі і новинках з міста Пряшова, у котрім я по войні в 1945 році пережив мої студентьскы роки.

Недавно „Prešovský večerník“ од 16. октобра 2008 опубліковав статью під назвов: „Zajtra zvolia Babku 2008 a Dedka 2008“. Тота статья была барз интересна. Автор в статі пише о стрічі жителів здравотні постигнутых в просторах Руського Дому. Были то люде із Пряшова і ёго околиці. Они на вернісажі выставлѣвали свої умелецькы роботы з области різьбарьства (Фратішек Гегер і Владімір Шофронко), аранжування букетів квіток і сушених яворовых листів (Маргіта Шебестова і Франтішка Стракова), výrobu стромиків щастя указала Крістіна Махалова, котра із Малого Шаріша пришла і зо своёв мамков, знамов співачков народных співанок. На выставці было што позерати і із інших організацій здравотні постигнутых людей. Притомным заграли і молоды музыканты – гуслісты.

При одкрыттю выставки притомных привітав председа Надації Руського клубу в Пряшові Штефан Секерак. Председкыня Окресной рады здравотні постигнутых высоко оцініла прекрасны виробкы, котры дыхають людскостѣв, шыковностѣв, терпезлівостѣв і выровналостѣв людей, котры їх зготовили. Председкыня тыж інформовала, же 17.

октобра 2008 ту в Руськім Домі зачне ґалавечір з культурным програмом і вольбов Бабкы і Дідка 2008.

Тішыть ня, же на такы культурно-сполоченьскы акції ся выужывають і просторы Руського Дому, лем мі жаль, же нове веджіня Надації Руського клубу тоты просторы выужывать векшынов на акції комерчного заміряня і не про каждого, а не на таке діятельство, з яким раховали нашы основателі того культурного центра, кідь у 1925 році тот Дом про наш русиньскый народ закупили.

Кідь бы сьте ся, Важены читателі, хотіли дізнати дашто веце о інтересній і тернистій дорогі і о посланю Русского Дому, продовжуйе читати тоту статю. При навщіві того культурного центра на мраморовій табліці можете прочітати, же Русский Дом був закуплений з дарів наших русиньскых меценашів, амеріцкых Русинов і зо збірок нашого народу русиньскых сел і містечок на выходній Словакії в 1925 році за 280000 Кчс.

Главным посланєм Русского Дому было стати ся культурным центром нашої русиньской інтелігенції як церьковной, так і світской, наших учітелів, жен, штудентів і вшыткого русиньского народу. На тото посланя были приспособлены просторы Дому, ёго заряджіня і продуманый програм діяльности.

Я сі барз добрі памятам на роботу в Руськім Домі, бо як штудент на Руській учітельській академії в повойнових роках 1945 – 49, єм був і організатором наших штуденських акцій у тім, нам облюбленім, культурнім центрі. Мы штуденты – будучі учітелі і шырїтелі културы і освіти міджі нашим русиньским народом сьме ся снажылі приобрісти што найвекшы знаня про свою будучу професію. Бывали сьме на інтернаті при нашій школі на Кметевім стромораді. Інтернат втоді справовали і о нас ся старали отці васіліане. На інтернаті велё културы ся робити не дало, тадь радіо втоді на інтернаті іщі не было, о телевізії по войні - ани хыру. „ПІДДУКЛЯНЦІВ“ в Пряшові тыж небыло а до нашого національного театру сьме худобны штуденты коруны не мали. Але предці, ту у Пряшові было штось таке, котре ся нам барз любило і на што сьме ся тішыли – був то наш Русский Дом. Як штуденты мы ту ходили главні в суботу пообіді і в неділю по штудентській святій літургії, на котрій мы – будучі учітелі і канторы, тоту літургію на хорущі співали. По скінчіню в церькви наша дорога вела все до нашої культурной святыні – Руського Дому, бо про нас там были двері все отворены. Ту про штудентів были організованы розлічны пестры культурны акції. Споминам собі уж на зачатку новембра сьме приправлєвали стушковы ославы перед матуров. Не малы старости нам робили славностны стрічі і витаня Нового року подля юліаньского календаря. Тото сьме ославлєвали ведно з нашыма професорами. Интересны были громады новой повойновой молодежной організації „Союзу молоді Карпат“ де мы любили слухати Др. Андрія Сушка, председу СМК, котрый говорив о задачах в повойновім народнім возроджіню. Не мож забути на стрічу штудентів з нашим, тогды молодым, русиньским поетом Іваном Мациньским. Мы любили слухати ёго стишкы, бо він їх декламовав з великим ентузіазмом і силно переживав вшытко того, што читал а мы переживали ведно з ним. Мы го слухали з отвореныма устами і нагороджовали го великыма аплавами. Мы в нїм тогды хотіли видіти і виділи другого Маяковского. Хто бы міг на таке дашто забути.

Нам ся любило в Руськом Домі, бо сьме ся ту чули як дома на своїй теріторії. Ту было все на што позерати, чути і што почітати. В реґалох сьме находили часописы і новинкы писаны азбуков. Найінтересніша в тім часі была наша „Пряшівщина“, бо в ній сьме находили і нашы статі о животі штудентів, писаны по руськы. У великій салі было старше радіо з грамофоном і пластинками векшынов руськых співанок, мелодії котрых ся несли по вшыткых просторах Дому. Мы дакотры штуденты із худобнішых русиньскых сел віділи радіо з грамофоном першыраз і позерали на нёго як на чудо. Містности были

выздoblены образами наших русиньских будітелїв: А. Духновіча, Ю. Ставровского-Попрадова, А. Павловіча, А. Добрянского і інших. У другій містности были образы наших епіскопів: Й. Гаганьця, Я. Валія, П. Гойдіча і інших. На шувні управлєных стїнах сьте сі могли пречітати історію Руського Дому і відіти образы ёго закладателїв: Т. Ройковіча і І. Кізака. Мы добрі знали історію той „святыні русиньской культуры“ і были за ню вдячны нашим добродітелям і закладателям. Мы втоді были горды і на того, же праві в тых просторах была у 1945 році выголошена наша перша „Українська народна рада Пряшівщини“.

Велику пасію сьме мали вечур позерати з окон Руского Дому на „корзо“, де ся проходжовали наши дівчара, котрым сьме зошмарєвали долов папірики з одказами. З погляду дорослых, тото было дакус дітиньске, нерозважне, но мы свій чїн поважовали за штось нормалне, бо сьме то робили з наших окон і з нашого Дому. Барз нам Руський Дом приріс ку сердцю.

Недавно єм був в Пряшові і хотїв єм походити по мі добрі знамых містах зо штуденьских років. Зачав єм на Кметєвім стромораді де стоїть будинок нашої „уж бывалой, Руськой учітельской академії. Я тоту школу майже неспознав. Ціла є выновлена, змодернізована і выучовацій процес приспособлєный пожадавамк днешнєй doby. На Ваяньского уліці ч. 31 я навщівив монастырь отцїв васіліанїв, у котрім вшыткы церьковны обряды ся служать по церьковнословянськы а апостол, євангелія і проповідь – по русиньскы. Жаль, од істого часу є монастырь перед вірниками замкнутый, на брані вісіть желізний ланцок з колотков а отці васіліанє мусіли з могастыря недоброволні одыйти. І таке дашто ся в днешніх неспокойных, але „модерных“ часох ставать. ...

Найвеце єм ся тішыв на Руський Дом. Уж при вході з ходника у вітринах колись было видно вшєліякы наши часописы і новинкы писаны азбуков, были ту выставлєваны вышивкы наших жен, великодны писанкы, на дакотрых было азбуков написано „ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ“. Видно было і іншы предмети характерны про Русинів. Теперь там увидите малы електронічны виробкы, водоводны похромованы когутыкы і друы дрібны предмети як рекламу чужіх podnikatelїв. Ніч таке, абы характерізовало колоріт русиньского народу і же вітрины патрять Руському Дому. Стїны коло гарадічів на першый шток все были выздoblены образами наших поетів і умелцїв і образами наших деревяных церьквей, котры были записаны як культурна світова дідовізна до зознаму UNESCO. Теперь суть там лем голы стїны. Покрутив єм головов і ішов на першый шток. Ту в просторных ходбах - пусто. Гев-там по кутах поукладаны стары буторы ці розбиты скріні. На стїнах ани єдного образціка. Глядав єм даякый плаґат, бо праві проходили культурны фестівалы у Свіднику і в Міджілабірцях. Нікде ніч. По войні, мы штуденты, помагали при выздоби нашого Дому. На стїнах были образы зо жывота наших людей. На образах было видно русиньску свадьбу, свячіня Пасхы на Воскресєніє, косіня жыта при жнива, грабаня сіна на Майданох, колыску на полю о штирєх ножках і жену ак плекать свою дітины і іншы образы, на котрых было видно тяжкый живот наших Русинів. На стїны сьме давали і фотографії Днів Руськой культуры 30-тых і 40.тых років мінулоґо ст. в Тополї, Орлику, Комлоші, Ладоміровій, Стропкові і інде. На великих фотографіях были і славы одкрытия памятника А. Духновічові в Пряшові у 1933 р. На далшых стїнах выставлєны крої наших русиньских жен і хлопів з ублянской долины, од Свідника і інших сєл. Прекрасный погляд був на народны крої орябиньских дівчат, котры ся облікали до вышиваных блузок, лайбликів, фарєбных кабатиків, фартушків, обутих до керпців, на голові мали квіткованы шаткы і через плєчі прєгоджены близкачі ранцлівкы. Тота выздоба на стїнах подавала правдивый образ того, як і чім жыє наш русиньский народ. Днесь суть стїны породні. При слабім світлі на ходбі єм з бідов перечітав бронзову таблицю о історії Руського Дому. Хотїв єм посмотріти велику салу,

де саме організували наші акції, но двері були заперты. За єдныма дверями было чути голос. Отворил єм їх, поздравив: „Добрый день“. Одповідь была: „Dobry den“ На мої вопросы мї притомна жена все одповідала по словеньскы. Ку ній ся придав і за столом сідящій мыж – тыж по словеньскы. Втоді єм сі гнедь усвідомив, же я в Руськім Домі вже не єм міджі своїма, але чуждіма людьми. Поздравив єм і одышов до Кошыць.

По пути на штаціон мї в голові перескаковали думкы, яка велика трагедія настала, же бывша слава Руського Дому так зникла. Сам собі кладу вопрос, ці іщі даколи воскресне забыта традиція русиньского Руського Дому і ці він ся назад стане центром культуры і стріч нашої інтелігенції – світской і духовной, штудентів і нашого русиньского народу. Тадь ту в Руськім Домі колись было Общество А. Духновича, ту засідав Руський клуб 1923, ту був центр Союзу руських учітелей, Союзу руських жен, ту ся стрічала наша русиньска молодеж, ту був і Культурный союз українских трудящих і много інших організацій. Тото вшытко ту было аж до року 1965, кідь нам Руський Дом конфішквали. По „ніжній революції“ у 1989 році ся явило, же Руський Дом ся верне назад нам і єго буде справлєвати зась Руський клуб 1923, но не была то правда. Зачав ся бой о єго властництво. Невызнам ся в законах і параграфах о переході властницьких прав на другы особы, но тото што ся стало з Руським Домом, тому не розумлю. Як є можливе, же група трьох людей: Штефан Секерак, Конштантін Барна і Павол Бірчак вытворят „Надацію“, тоту зареєструють на Міністерстві ввнтра СР, преведуть на ню маєток Руського Дому і запишуть до катастра міста. Тото є штось підле і ганьблыве про наш русиньский народ, бо про нєго був тот Дом закуплений з єго властных збірок і дарів наших меценашів. Днесь тот маєток мать ціну 9.5 міліона корун. Закладателі того нашого русиньского культурного центра ся днесь мусять в гробі обертати, кідь видять як ся зневажує і знегодночує їх трапеза.

Зоставать нам лем вірити, же на судній поєднаваню выйде правда наверх і дочекаме ся справедливости а до Руського Дому ся зась верне нормальный культурно-сполоченьский живот на хосен цілого нашого русиньского народу і вшыткых пряшівчанів.

Было бы добрі, кібы ся просторы Руського Дому выужывали не лем на комерчны акції з цілєм найвекшого зіску, але абы ся ту могли стрічати люде із розлічных організацій на своїх акціях. Ту бы ся могли робити громады МО РОС, Руського клубу 1923 і інших опганізацій, абы ся немусіли по пряшівських рештаураціях глядати містности, кідь напр. ся хочеме стрітнути і припомянути сі недожыты роковины русиньского патріота Алексея Фарініча, або на міджінароднім семінарі поговорити о визначном русиньском історікові, культурном діятелєві і священникові Николаєві Бескидові.

Буде треба зась выздобити просоры Руського Дому так, жебы дыхав животом нашого русиньского народу а потім ся ту можуть робити і стрічі напр. загородкарів, podnikatelів, рыбарів і громады інших народностных меншін. Няй ся в Руськім Домі обновиць витаня Нового ролу подля юліаньского календаря або і, уж спомянута, вольба бабкы і дідка рока. При тых акціях бы могла напр. грати наша знама русиньска капела ROLLAND з Чірча або сниньскы ПАЙТАШЕ а на обвеселїня заспівати звїзда русиньских співанок Марія Мачошкова. Наша русиньска молодеж най собі ту організує, про ню днесь, модерни дискотеки

Вы, Важены чітателі русиньской пресы, кідь підете даколи по корзі коло Дому на Главній улїці ч. 62 увідите на нїм написане „РУССКИЙ ДОМ-1925-RUSKÝ DOM“ Тота культурна святиня нам Руси́нам буде все припоминати нашу історію.

Кошіці, децембер 2008. *Інж. Іван Фріцький*

Історичний погляд на будову Руського дому на ул. Главній, ч. 62
у Пряшові.

Памятна табла в будові Руського дому.

Кветослава КОПОРОВА (Ед.)

*Studium
Carpato-Ruthenorum
2010*

Штудії з карпаторусиністики

Пряшівська універзіта в Пряшові
Інштітут русиньского языка і културы

Пряшів 2010

III. Русиньський рух і політика

Без русофільства русиньський рух загине !

За автором статті паном Валерієм Падяком і реакцією пана Василя Камінського єдине, що в минулому Русинам грозило (і автор публікованею статті напевно, же грозить і в сучасності) – є русофільство !? Грозить нам русофільство ? Оба панове або не знають русинську ситуацію на Словаччині, або у них переважає політичний інтерес над інтересом народним.

І а) в статті ся критикує русофільство. Хто є русофіль ? « Камарат, обдивователь Русов і вшиткого руского »[1]. Што є на том плані, кідь є дахто камарат, обдивователь Русов? Думаю собі же ніч. Друге діло є, кідь є некрітичним – необ'єктивним любителем вшиткого руского. Критикує ся намага перевзяти руску культуру. Я собі думаю, же про кождий народ є добре, кідь возьме то найліпше од вшитких народів. Посмотріть примір Жиде, но і знаомий млин народів – США ...

б) у авторів, котры в своїх статтях страшає русофільством, українофільством, русифікацією ..., і котры ся кекають чистим покровом автономного, європейського розвою Русинів, бракують мені статті выводжуючи поучіння з минулої латинізації, мадяризації, германізації, духовної геноциди Русинів, статті остерігаючи перед їх сучасною досправдовою небезпечкою т. є. англосаксонською глобалізацією і словакізацією. А нейдє ту лем о поучіння про Русинів, но і про западну християнську Цивілізацію. Думаю, же є на місці припомнянути, же знищення духовного і культурного центра Великоморавської ріді і погром на учеників св. Кірила і Мефодія в септембрі 885 было покарано впадом старомадярського кочового племенного звязу в роках 892 – 898 і 29. аугуста 1526 - турецького впаду до Угорьска. Добытя і спустошення Константинополя братогубительной рукой IV. хрестоносцького походу 13. апріля 1204 было покарано 29. мая 1453 падом Константинополя і вєкшыны теріторії Візантії до рук османських Турков (стра́та християнської землі !). Поучіння шак неприйшло. Надале продовжовала латинізація, германізація, мадяризація. Пізніше і словакізація дискримінованею народностно змішаною теріторією восточної Словаччині (заселеною передовшитком Русинами) посередництвом нерозв'язання інфраструктури. Русины так довгодобо были і суть змушені к переселенію за роботою. Русиньскы села на восточній Словаччині ся вылюднують і тоту споконвіків русиньську землю заселяють Циганы. Стрітнул єм ся вже з вєще припадами русиньських фами́лій, котры были змушені продати свої доми на восточній Словаччині і купити собі дім в околиці Тренчина (выразно то припоминає сербську страту Косова).

в) є інтересне, же тоты русофобны аутора мають на другій стороні необґрунтовано, проти здоровому розуму неоправдано, на шкоду свого народа позитівне одношіння к нашим непридособливим сполубывателям. Платит, все треба мерковати, кідь мене хвалит конкурент, (а конкурентами сьме собі были все взаємно вшиткы як в минулому, так окремо в сучасності) треба ся задумати над тым, што єм зробил на властну шкоду. г) бочат од одкрытої діскузії о заповіту св. Кірила і Мефодія. Боят ся одкрыто одшмарити заповіт св. Кірила і Мефодія. Были бы змушені признати, же сут наслідователя латиньского біскупа Віхінґа і запродавця великоморавського князя Святополка І [2].

г) як правило в той самій статті, де на єдному боці заставають чистий **самобытный русинський напрям розвитку (сепаратизм), на другому боці ся просять: на кого ся обернути за допомогою крізь кривди учинені на Русинах?! (посмотрі: Русинські інтереси сі мусиме вибоєвати ми самі Новинки 7/2013 <http://www.rusynacademy.sk/>)**

д) з цілою статтю пана Валерія Падяка і реакції пана Василя Камінського виходить же добрі ся стало, же в ХІХ столітті перемогла промадарська русинська орієнтація. Скади бере пан В. Падяк пересвідчення, же в ХІХ столітті звитяжила правильна орієнтація русинського руху? Шак неуваджат ніякі аргументи на благо правильності той орієнтації? Кідь ся попозераме на дії коло 16 (28) септембра 1871 року, кідь был одкликнут ідеовий лідер русофільєв Адольф І. Добрянський з функції председателя визначної сполоченськоосвітної організації на Підкарпатській Русі – Общества св. Василя Великого в Ужгороді = Русинської Матіці = аналогії Словенської Матіці [3]. Можеме з одступом часу оцінити правильність того кроку з погляду його приносу русинському руху. При порівнянні того, што ся в тім часі рішало і што ся рішає днеська, будеме видіти, ці русинському руху был на хосен напрям на перебування в рамках угорської державності ...

Тогда:

1/ «Русофілы»

Ту належали наприклад: священник, писатель Михайло Андерлла Оросвиговський (1637 – 1710), єпископ мукачевської єпархії Андрій Федорович Бачинський (14.01.1732 – 1809), єпископ прашівський єпархії Григорій Таркович (20.11.1754 – 16.1.1841); енциклопедист (медицина, історія, педагогіка) академік Іван Семенович Орлай (1771 – 1829), енциклопедист (експериментальна фізика, математика) професор, декан, ректор Іван Осифович Семанчин (1752 – 1822), енциклопедист (логіка, метафізика, етика, общее право) професор Петро Дмитрович Лодій (15.04.(04.05).1764 - 10.06.(22.06.).1829), священник, будитель, просвітител, історик, языкознавец Михайло Михайлович Лучкай (19. 11.1789 – 03.12.1843), священник, поет, писатель, публіцист, видаватель Александер Васильєвич Духнович 24.04.1803 – 29.03.1865, політик - посланец угорського сейму, правник – член Імператорської дворней ради = Гофрат = Hofrat, писатель, шляхтич із старого русинського шляхтичського роду [4] - армігер єрба «Сас» Адольф Іванович Добрянський (19.12.1817 – 18.03.1901), священник, будитель, поет, публіцист Александер Іванович Павлович (19.09.1819 – 25.12.1900), священник, публіцист, культурний діятель Іоанн Іванович Раковський (05.03.1815 – 03.12.1885); педагог, публіцист, видаватель Кірілл Сабов (28.08.1838 – 10.02.1914), педагог, журналіст, історик Віктор Кимак (1840 – 1900), священник, поет, публіцист, етнограф, фолклорист, лінгвіст Александер Андреєвич Митрак (16.10.1837 – 17.03.1913), священник, писатель, етнограф, фолклорист, громадський діятель Іван Антонович Сильвай - Сливка (15.03.1838 – 13.02.1904), поет, педагог, етнограф, філолог, публіцист Юлій Іванович Ставровський-Попрадов (18.01.1850 – 17.03.1899), священник, писатель, журналіст, публіцист Євгеній Андреєвич Фенцик (05.10.1844 – 05.12.1903), вчений – слависта, педагог, історик, етнограф Яков Федорович Головацький (17.10.1814 – 13.05.1888), публіцист, громадсько – культурний діятель, писатель, видаватель Богдан Андреєвич Дідицький (01.02.1825 - 19.01.1909) ...

- орієнтовали ся на Москву, як на важніший духовний, культурний і політичний центр славянства;

- ратовали руський народ в Угорську од латинізації і мадарізації [5]

- тримали ся 1) Русинами (локально, для себе), 2) Рускими (про широкий славянський світ);

- хотіли за писемний штандарт кодифікувати руський язык.

При оцінюванню русинського руху, його орієнтації ся забивать:

а) на мніня русинського народа:

Українчина - український язык в тому часу небыл добрі знакомый, был новым, далшым проблемом коло щіро думаных зъєдинаючих намаг. Векшость наших і закарпатських Українцѣв хотіла удомашнити списовный язык великого русского народа, того народа, ку которому ся голосили, за частину котрого ся тримали. За удомашнина гевсѣго языка вдячно бы жертвовали народну говоруву бісїду, котру мали за „неморалну, просту слугиню, нешколовану, утримуючу ся в корчмах і в куплераѣх“. Так писал А. В. Духновіч, котрый прочувствовал вшытку біду свого народа і учїнил вшытку, што было в ёго можливостях про ёго піднесеня. ... Правда, інакше то было о дашто пізніше у Николая Гомічковѣ. Ёму неішло о то, як Духновічу, же бы народ принял рускій язык свой і так ся піднял на высшый културный ровень. В згодї з Николаєм Гомічковым знаня списовного русского языка мала быти лем якымось крітерієм на выдрізнїня інтелігента од простого чоловіка. Мала ся стати привілеєм інтелігенції. Ёго вирок, же „Михайло Петрович Драгоманов хотїт, же бы сьме вживали бісїду наймитов, але література ся всягды пише про панов“ – выкликал общу неволю. Прото кідь ся Николай Гомічковъ висловлює проти народной говоровой бісїди, дїє то цілком інакше як у А. В. Духновіча [6].

б) на вплив тогдышной австрійской славістики – і ей найважнішого: П. Й. Шафарика (1795 – 1861), котрый в тїй добї языковый вопрос (ці український, малоруський, русинський, рутенський або рускій язык) вирішыл з наукового погляду дефінітивні. В Історії славянської бісїди і літературы на вшытких нарічах (1820) пише же: «русскі наріча на восточной Галичини і северовосточном Угорьску суть звычайным варіантом малоруського языка». В Славянської етнографії (1842) Павол Ёзеф Шафарик ішѣл далє: уваджат 19 фонетичных особливостей українського языка як самобытного і рівноцінного з восточнославянськыма языками (руським і білоруським). Сучасні шак сперат українському языку права на окремый і незалежный книжковий (літературный) розвиток. ... значіть славянська філологія Австрії, науково признаюча незалежність і окремый характер українського языка Галичини, Буковины і Закарпаття, сучасні нежычливо смотріла на ей далшый літературный розвиток. Гевся протиходность небыла на хосен розвитку українського національного жытя на Галичині, Буковині і на Закарпаттю. Непідпорѣвала народне обродження тотых земель ... Овелє важнішой причіной была економічна запущеность тотых земель [7].

2/ «Латинізаторы - мадяризаторы» [8] [9] [10]

Ту належали наприклад: першый Римом досаженный уніятський біскуп мукачевской єпархії Ёсіф Рогу де Камеліс (януар 1690 – 22.08.1706), біскуп мукачевской єпархії Стефанъ Панковичъ, (29.10.1820 – 29.08.1874), священник В. Гебей, журналіст Николай Гомічковъ (24.09.1833 – 28.04.1886), священник, церьковный функціонарь, молодшый брат рівноменного мукачевского єпіскопа Михаил Мануил Ольшавский (1700 – 1767), біскуп пряшівской єпархії Миколай Товт (1833 – 1882), біскуп пряшівской єпархії Йоан Валій (в годах 1882 – 1911), біскуп пряшівской єпархії Стефан Новак (в год. 1913 – 1918),

...

- орьєнтовали ся на Рим;

- мали інтерес зістати в рамках угорьской державности;

- частина із них одкрыто голосила гасло: „Кідь нынї жыєме під панованєм Мадяров, так ся мусиме стати Мадярами“ [11]

- частина з них ся намагала сотворити про карпатських Русинов свій писемный стандарт на базе народной бісїди – языка зрозумілого не лем про інтелігенцію, но і про каждого простого чоловіка, і на закладї гевсѣго языка розвинути літературу.

Автор статті своє позитивне одношіня к перемогі „нерусофільской некіріломефодской“ орьєнтації неопірат, недокументує даякыма позитивныма результатами в народном руху Русинів, наприклад:

- сотворил і кодифіковал тот напрям писемный стандарт на базе народной бісїди?
- розвинула ся на основі того русиньскоязычна література ?
- тлумачіли ся твори російской, або іншой світової літературы до бісїди – русиньского языка;
- зміцніло народовство, народна свідомість?
- звышыло ся чїсло русиньских шкіл ?
- звышыло ся чїсло Русинів ?

Што по них творчого зістало ? Богужаль небыли здобыты ниякы позитивны результаты (окрем індивідуальной намаги дакотрых особностей). Єдиный їх результат дештрукція: – розвалиня Общества св. Василия Великого с центером в Ужгороде = Русиньской Матіці = аналогії Матіці Словеньской. Їй 300 аж 500 членів – в величезной векшости священників, репрезентовало вшыткы области громадського жытя Русинів ...; – забороненя черпаню із восточной жрїдлової културы; – спертя наповнєваню заповіта св. братів Кіріла і Мефодія ...; – глибоке впаджіня русиньско руху. Зістала по них лем дештрукція, аж до часу коло р. 1921, кідь была основана Карпаторуська Автономна Православна Церква Сербьского Патріархату. [12]

Інакше то немогло ани пройти, шак:

- 1) грекокатолицьке віросповіданя – духовна орьєнтація на Рим;
- 2) державный тиск западной цивілізацной зони;
- 3) орьєнтація русиньско руху на латиньске – мадярське жрїдло, припадно на автономну столїтями убиту русиньску културу.

Так то было, так то є, так то і буде – на латиньских корнях, восточна - візантїйська култура непоквітне. Пан Валерій Падыак в саоей статї ся выгнул представе – сімулованому розвитку, кідь бы гіпотетічно припустил вітязство „русофільской“ орьєнтації і наслідный vznik Карпаторуськой Автономной Православной Церкви Сербьского Патріархату вже в XIX. столїтю.

Якы суть реалны результаты вітязства латинізацно - мадяризачного пруду - напрямую в XIX. столїтю ?:

- мінімалізованя черпаня кіріломефодской духовности і восточной русской културы із нашого восточного русского жрїдла;
- духовне і культурне впаджіня.

Кому то принесло хосен ? Вера Мадярам, Нїмцям, а тым, котры вже давно запродали заповіт св. братів Кіріла і Мефодія т.є. Словакам. Принесло то ужыток вшыткым, котры суть орьєнтованы на Рим. Прото неможу быти згоден з паном Валерієм Падыаком, же ся їднало о бой двояких тіпів патріотізма.

Днесь:

1/ «Кіріломефодский напрям русиньско руху» [13]

Вшыткы, котры ся орьєнтуют на захованя і розвинутя кіріломефодского заповіта св. братів Кіріла і Мефодія.

2/ «автономный (т. є. самособов европейский) напрям русиньско руху».

То сьме ся значіть допрацовали до штадія, кідь вже яничаре выгодовали далшы генерації, котры собі ани неусвідомуют, свою латинізацію. Віхінгську латиньску духовність і културу – нам насилу: огнєм, мечєм і духовном ґеноцидом нащеплену берут як свою – европску. А духовність, културу своїх предків мають за ворожу. То є успіх Віхінговців то сі ёго наслідователе посмаковуют, кідь коло свят св. братів Кіріла і Мефодія схізифренічно славят перемогу латиньского біскупа і інтрїґана Віхінґа.

Оберните вниманя, же все то є орьєнтація поплатна пануючей міцноте (ці вже римской, франской, угорьской, австроугорьской, мадярьской і нині словацькой ці європейской – америцькой). На програме дня є словакізована русиньчина писана латинькою. Фактично так падає на рівень словацького наріча т. є. словацькой нарічової групи. То сьме поступили што ? Недумате собі, же бы был час дашто робити ? Же бы был час змінити напрям русиньско руху? Же бы был час признати заповіт св. братів Кіріла і Мефодія як основу нашого русиньского програму, як ёго алфу і омегу ? Самособов за автономный, європейский напрям русиньско руху неберут напрям кіріломефодський (і кідь св. братя Кіріл і Мефодій были Римом одобрены за патронов Европы [14], і кідь Словакія в своєї конштитуції посилається на заповіт св. братів Кіріла і Мефодія [15]. За автономный (т. є. самособов європейский) напрям русиньско руху ся бере лем заповіт інтригана - латиньского біскупа Віхінга. В своєї речи, статях, выступлїнях, замовчуют основу своїх замыслів. Снажат ся нас окламати. Боят ся, же одкрыте выражїня того оч намагаються, бы Русины неприяли. Їх досправдовый замір є, абы сьме зрадили заповіт св. братів Кіріла і Мефодія так, як ю зрадили Словаки. – Їх мета: русиньчина = словацьке наріча = русиньскы „тотове“. Для Словаков, ... бы ся так вирішыло вецей проблем, кром іншого, вже бы їм ніхто неміх припоминати, же зрадили. Шак зрадили і Русины ... і были бы сьме годны стати ся єдиним народом з вецей нарічами включно русиньчини потім вже як словацького наріча, ... Наш русиньський рух шёл западным напрямом. Здобыти резултаты нас неоправдають, абы сьме йшли в тому напрямі далє. Попали сьме вже на грань загубелі. Кідь зостанеме в тому напрямі заборонит то наповнєваню і розвиваню заповіта св. братів Кіріла і Мефодія, заборонит то черпаню із восточного духовного і культурного жрідла. Сумарно – на латиньскых корнях, восточна - візантійска русиньска духовність і культура непоквітне.

3/ український напрям:

«...Конче потрібно і в нашому українському житті Східної Словаччини розв'язати цю проблему. Шлях до її сучасного розв'язання веде тільки через засвоєння культурного надбання всього українського народу. ...» [16]

II: небезпека, котра виплыває з реалізації чисто самобитного русиньско напрямі розвитку (русиньско сепаратізма), або з продовжїня западного („європейского“ напрямі розвитку Русинів.

- на Словенську:

В аргументації русофобов хоснують ся неясны - неєднозначны, припадно сомнівательны аргументы. Із тых конкретніших - страшыт ся азїятськым способом жытя ... низкой ціной жытя на руському боку, высокої ціной жытя на європейскому боку ... І кідь русофобамі уводжены аргументы неналежат до категорії аргументов вирішалных про народну ці народностну приналежность, хоснують ся нима з цілю ізолювати нас од духовного кіріломефодского заповіта і восточного руського культурного жрідла. І як фурт в таких припадах хоснує ся двоякий метер. На єднім боку нам Русином ма руський способ жытя і можливо нижша ціна жытя в Руську сперати в духовной орьєнтації на кіріломефодську заповіт а в культурной орьєнтації на черпаня із восточного руського культурного жрідла, на другим боку ся тот метер нехоснує про америцький способ жытя і можливо нижшу ціну жытя в США. Несперат то Словакії, Европе і можливо цілому світу в приїманю америцькой культури = англосаской глобалізації. Несперат то Словакії і далшым штатом Европы і Турції в тім, же собі выбрали за свого лідра – покровителя США, несперало їм то піти до воєньскополітичного блоку НАТО.

Здасть ся, же сьме непоучительны. По 1128 роках латинізації, попали сьме мы Русины ку канту загубелі. Вже немає із чого черпати. Сьме на грані а лем тота граня нас ділит од зміны на словацьке наріча. Котрый народ бы заплатил за неєднозначны, припадно

сомнівательны „европскы“ цїности, за „европскый“ напрям розвитку сам собов – своїв загыбелью ? [17] Шак така орьєнтація для нас значіт, вздати ся кіріломефодьского заповіта - вздати ся того што нас чїнит Русинов т. є. вздати ся:

- візантійської руської віри;
- візантійської руської культури;
- кіріліці.

вздати ся вшиткого што з тым є звязане. Недумате собі, же бы был час дашто робити ? Недумате собі, же бы был час перестати быти непоучительны ? Же бы был час змінити напрям орьєнтації русинства на восточный напрям ? Недумате собі, же є на сміх, кідь жадаме од Рима, котрый нас 1128 роков латинізовал, русиньского єпископа ?! Недумате собі, же є на сміх, кідь собі думае, же выратовати Русинов нам поможе Запад ? Велє єм о тотых вопросах бісїдовав з римокатолицькыма священиками. Незабуду на бісїду з єдним з них, котрый ся одбыл лем перед пару роками. По як звичайно острой нашої діскузії коло погарика омшового вина ся мене важні спросил: а якого віросповіданя єсь ты ? Одповіл єм грекокатолицького. На то єм збачіл на єго лицю высмішний усмів – котрый мі очівісно повіл далшый Русначок – бортачок, котрый то нема в голові упорядковане. Є трагікомічне, мати на очах того вже знакове розвитку, кідь мы з коріннями славяно – візантійскыма ся фурт тискаме до приязні Запада, хотїм одты черпати міцноту про жытя і розвитку нашої русиньской культури. Запад нам неможе дати то, што нема. А кідь бы і мал, так чом бы мал помагати розвитку конкурентной духовности і культури? Запад фунгує на базе Divide et impera! = Розділюй і пануй ! І на тяганю медового мотуза попід ніс: Вы вже не сьте варвары, вы вже сьте на высшому культурному ровню ! Што в перекладі значіт: Добрї ! Добрї ! З вас ся вже можуть стати Англосасы.

Напиште пан Валерій Падяк, што пропонуєте замість мной нуканой кіріломефодской орьєнтації ? Основа той орьєнтації была опублікована в моєй статї: „Ad.: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku“ Новинкы 6/2013 на <http://www.rusynacademy.sk/>. і „K: Ідеї на рішїня сітуації в русиньском руху на Словакїї 1“ на <http://www.holosy.sk/> – вышмарена! Напиште свою візію, свой програм.

Дакотры мої опоненты аргументуют тым, же векшына Русинїв суть грекокатолики. То є правда. Є шак правда і то, же грекокатолицькы Русинов ся быстро асімілюют на Словаків. Значіть в значной частинї суть то вже лем наклейковы Русинов = на ровні словацькой нарічовой групи. Покля з нима в короткым часу - непопрацюєме і неналїєме до них кіріломефодску духовність і культуру, наклейку русиньства зашмарят. Вывстават зато вопрос ? Маєме право будовати свій Програм Русинїв – свою орьєнтацію на той неїстой і кідь чісеной частині грекокатолицькых Русинов і орьєнтовати ся на западний напрям розвитку русиньской культури т. є. розвитку Русинов як словацькой нарічовой групи ? Або ся орьєнтовати на і кідь меншу, но стабільну частину православных Русинїв ? Тым, котрым невадит, же на їх предках была учінена ґеноцида, ... же суть словакізованы, най ся голосят ку Словакам. І най нам Русином, в нашом русиньском оброджователськом руху незаваджают - нешкодят.

- на Україні:

значна частина вірників, на самый перед западної (правобережної) України (а то як Русинов, так і Українців суть під духовным латиньскым впливом Рима т. є. суть вірници грекокатолицькой, або навіть римокатолицькой церькві. Просадинєм автономного наряду русиньско руху (русиньско сепаратізма), або ж просадинєм українського (бандеровского) націоналізма, продовжованєм западного („европского“) наряду розвитку Русинов (но і Українців) ся Україна припоїт к западному цивілізацїонному пространству, вступит до ЕУ, НАТО І так Україна буде скоріше або пізніше в єднім міху з нами, з Ляхами но і з Турками ... Буде вольный рух особ в рамках Шенґену. І

скоріше або пізніше буде Україна протистояти інакшым грозьбам, як „грозьбе“ русофілства, конкретно:

* всягды там, де духовный латинізацыйный вплив Рима ся очує в западном цивілізацыйном пространстве повторит ся латинізація і духовна геноціда, котра ся одбыла на нас Русинах в рамках Великої Моравії і Угорська, в дослідку котрой возникнули Словаки ...

* в сучасности покля Україна рішит припоїти ся к западному цивілізацыйному пространству – подобно, на самый перед з жытельства Галичїни і Волині (западної України) vznikне новий народ одповідно образу їй матери - властні мачехи Польщи;

* на югу vznikне вольне поле для кримських Татар і Турков ... Котры, (як то вже чинят од добі бывшего президента Ющенка В.А.) выженут з южной України своїма знаныма веще як триметровыма дубінками вшитых Славян ...

* і так вшитко на Україні ся верне і кідь на высшом ступні, (но своєї основой до єднакого стану, який был перед Переяславської радой 8. януара 1654 року), котра під веджіньом гетьмана Богдана (Зиновія) Михайловича Хмельницького приняла рішїня припоїти ся к Русску в форме конфедерації.

Мій нянє ня учіл: кідь будеш даколи рішати даяку проблему, поспробуй на ню поспотрити не лем своїма очіма но і очіма Німця, Француза, Англічанїна, Руса ... Представ собі як бы може они тоту проблему рішали. І потім прими своє рішїня. Ну вера мій погляд на то як бы на таку фіктивну ситуацію смотріли Англосасы, як бы ю рішали:

- передовшыткым бы до такой ситуації як мы Русины, нїгда не попали;

- бізовні бы скоріше зрозуміли што є латинізація в русском проведенїю (форме) а не як мы то незнаме ани по 1128 роках;

- бізовні бы не жадали (як мы по 1128 роках латинізації) єпіскопа од Московского патріархата, але обернули бы ся на Рим;

- нїгда бы ся потім, кідь бы на них была учинена русска латинізація не пхали до русского воєньскополітичного блоку, не жадали бы Руско за своєго лідра.

III. Закінчїня:

Чом кіріломефодський напрям?:

крім вже наведеного:

* значіт продовжованя во веще як тісячрочної традиції наших предків – в намаганю на захованя і розвинутя кіріломефодского заповіта св. братів Кіріла і Мефодія.;

* бо честь, гордость на веще як тісячрочну традицію Русинів незаплатят юдашськи стріберники;

Чом нї латинський віхінговський „європський“ напрям:

* значіл бы запроданя традицій наших предків їх намаги, страждань, понижень ...;

* значіл бы ганьбити ся перед naszyma предками, котры на нас смотрят з того світу ...;

* значіл бы зохабити нас дужовно вести Церьквой, котра учинила на нас духовну геноциду русиньского народа, реалізовала одкрыту латинізацію і надале продовжує в скрытой латинізації;

* значіл бы пасти на ровень словацького наріча т. є. словацької нарічової групи;

* значіло бы то потвердити Словакам, же „Русин ма розум лем пообіді“. Іначе повіджено: Словаки мали розум дообіду кідь запродали заповіт св. братів Кіріла і Мефодія, а Русины на то прийшли аж пообіді, же треба запродаати заповіт св. братів Кіріла і Мефодія;

* скоріше або пізніше веде к воєньскополітичному зачленїю до западного цивілізацыйного пространства. В наслідку того духовный і културный тиск операющий ся о силову структуру западного цивілізацыйного пространства мінит споконвіку славянський народ на англосакський.

Мій результат: не єм згоден з твердженієм автора статті уведженого в назве (Конець русофілства!) а А тверджу, же: Без русофілства русинський рух загине !

Одказы - позначкы:

[1] Slovník cudzích slov, Samo Šaling ..., SPN Bratislava 1965 s. 951.

[2] Латинський біскуп Віхінг і великоморавський князь Святополк І. суть реєстровані в приналежній книжці монастиря на Reichenau як особи, котрі в році (874) заключили братство vid': <http://sk.wikipedia.org/wiki/Wiching> .

[3] Представитель мадяризачного напряму уніятський біскуп мукачевської єпархії Ш.

Панкевич в роках 1870, 1871 (обвинює редакцію Свѣт із „небезпечных тенденцій“, „русофільського націоналізма“, посилає доноси (на И. Раковский), рыхтує внутрішній переворот в Обществі св. Василя Великого в Ужгороді = Русинської Матиці = аналогії Словенської Матиці. Добувать ся того, же із неї були вигнаны Адольф І. Добрянський, Іоанн Іванович Раковський ... Замінили їх уніятські душпастире промадярської орієнтації на чолі з жупаном Ш. Негребецьким і Г. Маркошом, котрі не знали і не розуміли ні слово по русинськи. Ведно з Пастеллім, Товтом ся намагають зліквідувати здобуті успіхи в русинському руху. „ ... Ш. Панкевич в році 1872 ліквідує !? фонд Общество (сотворен з метою Постройки «Руського Народного Дома». К році 1871 зозбірало 5500 гулденів)“ посмотріть: Энциклопедия Подкарпатской Руси. Иван Поп. Ужгород, Издательство В. Падыка 2001, с. 282, і Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 22, 23.

[4] Посмотріть: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Добрянский-Сачуров, Адольф Иванович>

[5] Український письменник Іван Франко в своїй сатіричній повідці «Чиста раса» публікованої в році 1894 зображає страшне поставіння українського народу в Угорську по австро-угорському вирівнюванню в році 1867. В рот репрезентанта мадярської пануючої класи – аристократа кладе слова, котрі добрі виражають план того класу, односно Українців. Українці суть же: „ ... дикарі, неспособні на цивілізацію, вымерают як америцькі Індіане при контакті з європанми. К тотым Русаком не дойде жаден покров, розвитку ся їх недитхне, вшитка культурна робота є між ними даремна. Дістали сьме їх на етапу вимірання. Наша цивілізація їх втиснула до пространства, котре ся звужує, покы ся їх існування нестане історичною минулостю. Руснацькі комітаты – то є наша Indian Rezervation, котрі ся каждым роком зменшують так, як є то і в Америці.“ посмотріть: Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 22.

[6] Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 20, 21.

[7] Розмова сторіч, Іван Мацинський ..., СПВ Братіслава відділ української літератури в Пряшеві 1965, стор. 87 - 89, 126.

[8] Абсурдність і зрадність той орієнтації виплыває із історично зазнаваючого і погордливого одношіння Мадярів к старим Русом і вшиткому руському як то плыве із їх словної засоби і хосновання слова «ros - rus» „кідь собі Угрі підробили Словян, почали гевсе слово хосновати в погордливом значіню – почало про них значіти болото, бруд (порівняй мадяр. „sáros“ болотный, заболоченный) а слово „рус“ ся їм стало синонімом злого (мад. „rossz“ – злий) посмотріть: <https://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vseruska> .

[9]« ... Я от 1813 года даже до 1822-го учился на училиште ужгородском. »[9] Господь обдарил меня талантами, и всему веровал, что мне проповедалось, также веровал и тому,

что кроме мрдыря нет на свете человека; - как сойка научился говорить пр мадьярски, а думать также в том духе, насильно набили в мои чувства мадьярские учителя, проповедавая мне непрестанно: «EXTRA HUNGARIAM NON EST VITA», - а я веровал сему, и чувствовал по этому, писал стихи мадьярские, и сам (стыжусь) хулил против славянов, ибо должно знать, что нам преподавали пословицы: Tót nem ember, szudar ogosz. Одним словом, русский и словак были и от самой черни гонимы и высмеянные». посмочь: Краткая биография Александра Духновича, каноника пряшевского им самым написанная, Дукля – 1963, № 3, с. 84.

[10] Натуру гевсёго напряду „русиньского“ руху мож видіти на фоне условій, котры пановали в Угорьску по австро угорьском выривнаню в року 1867. Иван Франко в своёй сатірічній повідке «Чіста раса» публікованой в року 1894 зображає страшне поставія українського народа в Угорьсу по австро угорьском выривнаню в року 1867. В рот репрезентанта мадьярской пануючої класы – арістократа кладе слова, котры добрі виражают план того класу, односно Українців. Українці суть же: „ ... дикарі, неспособны на цивілізацію, вымерають як америцькы Індіане при контакті з европанми. К тотым Русаком недойде жаден покров, розвитку ся їх недитхне, вшытка културна робота є міджі нима даремна. Дістали сьме їх на етапу выміраня. Наша цивілізація їх втиснула до пространства, котре ся звужує, покы ся їх існованя нестане історічної минолостью. Руснацькы комітаты – то є наша Indian Rezervation, котры ся каждым роком зменшуют так, як є то і в Америці.“ посмочь: Veda ľudu, ročník V. č. 18, Z dejín Ukrajincov na východnom Slovensku, PhDr. Ľudovít Haraksim, OSVETA, n.p. Martin 1957, s. 22.

[11] Энциклопедия Подкарпатской Руси. Иван Поп. Ужгород, Издательство В. Падяка 2001, с. 290.

[12] Русини (як Terra incognita) в III. тисячолітті, Протоієрей Димитрій Сидор.

http://pravoslavje.org.ua/2004/06/rusini_yak_terra_incognita_v_iii_tisya...

[13] vid' Ad.: Námetry na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku 6/2013

<http://www.rusynacademy.sk/> .

[14] sv. Konštantín - Cyril a sv. Metod, slovanskí vierožvestovia vyhlásení roku 1980 Jánom Pavlom II. za patrónov Európy, vid':

http://sk.wikipedia.org/wiki/Patr%C3%B3n_Eur%C3%B3py .

[15] « Мы, народ словацький, памятен на політичну і культурну дідовизню[15] [своїх предків і на століття скушеностей з битв о народне бытя і властну державність, в смысле кіріломефодской духовной дідовизні і історічного заповіта Великої Моравії, ...» посмочь: <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/ustava-slovenskej-republiky/> .

[16] Розмова сторіч, Иван Мацинський ..., СПВ Братіслава відділ української літератури в Пряшеві 1965, стор. 230.

[17] Посмочь часовый вывой вирішалных дій, котры запричинили латинізацію аж духовну геноциды Русинів: Ad: námetry na riešenie rusínskej situácie na Slovensku; vid': Новинки 6/2013 <http://www.rusynacademy.sk>, alebo: Exkurz do histórie:

<https://sites.google.com/site/newsbookinfo/exkurz-do-historie> .

Русиньска верзія і актуалізація: 15. 04. 2013. Оправа скобок: 27.06.2013.

Посмочь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – вышмарена!

Мілан Семанчик, Тренчін

(Опубліковане дня 14. 03.2013)

Реакції на сучасний рух Русинів

На моє реагування на статтю: „Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí na Slovensku“ в інтернетових новинках Академія русинської культури в СР (www.rusynacademy.sk) ч. 52/2012, а дискусію в чіслах: 1/2013, 2/2013, 4/2013, 6/2013, а тиж на Голосы (<http://www.holosy.sk/okruhly-stol-rusinov-slovenska-poveril-vedenim-platformy-alexandra-dulebu>) єм дістав на мою мейлову адресу дакілько реакцій, з котрых выберам:

– Было бы добрі, кібы демокрація была гаранцієв успіху, просперіты штату, народа, людей. Но не є тому так. Історічны факты гварят штось друге (Кралівство Юдеа, Іспанія, Чіле, Чіна ...). Чом мы Славяне все оплюваме вшыткых наших воджатаїв? На другій стороні англосаськы народы своїх воджатаїв неоплювають а і нас пересвідчать, же суть вынятковы герої. Наприклад, римскы царі, франський цісарь Карол Великий, імператор Франції Наполеон І. Бонапарт... Я єм собі незнав представіти, як буду жыти в капіталізмі, а жыю. Дашто є ліпше, но є і велё того, што є гірше. Може за дакілько років ту буде диктатура, а нам буде треба жыти в ей подмінках. А каждый, хто буде жыти, буде „співати інакшу співанку“. Про народ в народных вопросах не суть вирішальны вопросы режіму.

– Кідь єм ся дізнав, же Александер Дулеба претендує на воджатая Русинів, так єм собі поглядав інформації о нїм на інтернеті. Панови Дулебови не вадить, же од 12. 09. 2011 вісить о нїм на інтернеті така інформація? До своєї статі єм ю дав, бо єм собі думав і думам, же кідь пан Александер Дулеба претендує на воджатая Русинів, каждый Русин бы то о нїм мав знати. Неповажую за нормалне, кідь Русин, наведе такый, што претендує на воджатая Русинів, страшыт русифікаціов. Русины суть выходославянський народ, дало бы ся чекати, же про Росію будуть подавати ходем выважены інформації. В якім смері може вести русинський рух пан Дулеба, кедь видить сітуацію так, же грозить русифікація? При тім цілий світ видить сітуацію так, же мусить протистояти все веце латинізації у формі англосаской глобалізації, а мы Русины і у формі словакізації. Тоту інформацію на інтернет єм не дав я. Хто ю там дав, істо знать, што го може чекать, кідь то не є правда. Пан Александер Дулеба істо знав, что ёго, ёго фамілію, приятелів чекать, кідь претендує на таку функцію а іде до політики.

– Матір собі ніхто не выберать, є яка є. Наша матір є Русь – іщі передкиєвска. Нашым нянем є св. княз Ростіслав. Нонашками суть св. братя Кіріл і Мефодій. То ніхто не змінить. Дакотры воджатаї Русинів пишуть так, як гварят мої діти – іщі ніч або малошто доказали, а уж суть мудрішы, як я, (воджатаї, як мать Русь). Наша мати Русь дашто доказала, пережила і жыє. Я своїм дітєм гварю: тромфните мене, посуньте нашу родину выше... А што собі може думати матір Русь, няне св. княз Ростіслав, наши хрестны св. братя Кіріл і Мефодій о нас дітях?: «Нашы діти: років то мають много, но розума дакоди ани за нихоть. Радости з них мало. Поміч нияка, іщі пропадають до біды. А про запродавців, радше не говорити ...;» (Православна церьков на Словеньску канонізовала великоморавского князя Ростіслава на святого 29.10.1994).

– Найвекшу кривду на русинськым народі зробила римокатолицька церьков (руками Франків (Німціїв), Мадяр, Австріяків. Бо так, як єм написав ку статі «Námety ... = Ідеї ... = Exkurz ...» „... Вшытко, што наслідовало: латинізація, падія духовности, приход протестантизму, напад османських Турків, vznik Словаків, здобытя маєріты Словаків над Русинами, мінімалізованя наших духовных і культурных контактів з нашыма братами на Выході ... (т. є. і то же не маме свій штат, же сьме го доднесь не были способны сотворити) є наслідком тотых дій ...“. Без духовной геноциды бы сьме мали свій штат а ніхто бы не міх ніч рішати «о нас без нас», не было бы одступління Підкарпатської Руси СССР, акції Вісла, акції 51, Талергоф ...;

– мы найперше потребуємо вирішити, як пережити. Маме іще велё часу на то, абы сьме роздумовали над тым, на кого ся треба обернути, жебы римокатолицька церьков, Поляци, але і Росіяне ся оправдали Лемкам, Бойкам і нам Русинам за геноциду, котру на нас напахали. Кідь бы був тот час і тота сітуація, жебы то мало смысл, пропоную обернути ся на православну церьков. А то зато, бо были пошкоджені ей віруючі і мать силу, інструменти на вирішіня;

– з історії знаме, же Росія все была лідром вшытких выходных Славянів. На тым ніч не мінило то, хто був воджатаєм Росії. Забывать ся на то, же без Росії бы од Атлантичного по Тихий океан было Німецько, а остатны народы бы были асімілованы, або бы вылетіли горі комином.

Покля ся їднать о лідра в смыслі покровителя, є наша сітуація комплікована. Жыєме в Словацькій республіці, Словацька республіка нас хранить:

а) проти вонкашнё нападжіня (в рамках воєньскополітичного блоку НАТО);
б) проти атак на особу і маєток .., давать нам охрану поліцайну і правну;
с) давать нам фінанчну поміч на забезпечіня наших шпеціфічных културных потреб.

Накілько Словаци одмітли заповіт св. братів Кіріла і Мефодія і стали наслідниками латиньского а ці франьского (німецького) біскупа Віхінга і великоморавского князя Святополка, в дослідку чого черпають зо западного духовного і културного жрідла – не можуть нам быти в тій лінії лідром.

Хто бы міх быти нашим лідром у сфері духовній, културнім і народній ?

1. Росія

– є найміцнішым выходославянським штатом – є лідром выходославянських штатів без огляду на то, ці ся то дакому любить, або нії. Росія є жрідлом выходної духовности і култури. Російска православна Церьков є найміцніша з православных Церьквей, котра в припадї, жебы была протектором Русинів, могла бы успішно жадати од Ватікану ... Поляків ... російской влады ... оправдана ... ;

– в наслідку міцнішой протирусской пропаганды про часть у Русинів може быти Росія як лідер неприятельна;

2. Україна

– є другим найміцнішым выходославянським штатом. Є нашим сусідом, часть історічного Підкарпатя з нашима Русинами є ей частёв;

– Україна переходить великов крізісов, котрай не є закінчена. Руси́ны переходять возродным процесом, котрый так само не є закінчений = одношіня міджі Русинами і Україною не є добре. Накілько русиньскы воджатаї, но і всі Руси́ны не мають на своїх „дресах“ ясно написано, за яке “фотбалове дружство (команду)“, копають, Україна може не без причіны ся боїть, же русиньскы народны чутя можуть быти знеужыты на розбитя теріторіальной цілісности України.

3. Сербія

– помогла нам духовні ся ідентіфіковати. Помогла нам збудовати нашу Карпаторуську Автономну Православну Церьков Сербского Патріархату в році 1921. Внаслідку той історічної події всягды было чути рост русиньского руху – народовства;

– Сербія переходить крізіов, котра не є закінчена.

4. США

– є правдоподобно найміцнішым штатом світа. Америцькы Руси́ны нам визначніше помогли і помагають в напрямі економічнім і културнім;

– суть духовным і културным наслідником западной – римской духовности і култури. То ставлять граніці америцькой помочі. Доказ того є факт, же америцькы Руси́ны сами себе незнали сохрани́ти духовно і културно. Западный напрям народного оброджіня, як указують выслідкы остатнёно засіданя Світового конгресу Русинів, суть вычерпаны.

Результат:

Пропоную орьєнтацію не на єден штат єдного лідра – протектора, але на захованя і розвинутя кіріломефодьской традиції під заставов св. братів Кіріла і Мефодія ! То бы нам уможнило:

- з'єдиніння Русинів Словеньска;

- з'єдиніння вшыткых народностных меншын на Словеньску, котры дотримують непорушену заповіть св. братів Кіріла і Мефодія в рамках Російского дому – Всеросійского центра.

Все, кідь ся гварить, пише о з'єдинінню, стоїть за тым вопрос: під якої заставов ? Пропоную: під заставов св. братів Кіріла і Мефодія ! Не є така? Не вадить, ушыєме і высвятиме! Бо нам вшыткым выходославянськым народам ю треба. Треба ся нам вернути к нашому жрідлу ! Чом ? К нашому пережитю нам треба:

- захаранити і розвинути заповіт св. братів Кіріла і Мефодія,
- обновити наше споїня на выходну жрідлову духовность і культуру,
- з'єдинити вшыткых, котры зо щірого сердця ся голосять к заповіді св. братів Кіріла і Мефодія, і мають дяку дашто про ёго захованя і розвинутя зроби.

Зато в сучасности, кідь нам треба быти одолны англосаскій глобалізації, є найактуальніший третій пункт з'єдиніння. З'єдиніння вшыткых, котры дотримують непорушену заповіть св. братів Кіріла і Мефодія. Мы, Русины Словеньска, бы сьме могли з'єдинити вшыткы народностны меншыны на Словеньску, котры дотримують непорушену заповіть св. братів Кіріла і Мефодія в рамках Російского дому – Всеросійского центра. Не были бы сьме в рамках Словеньска такы роздроблены. Мали бы сьме веце культурных акцій, знижыли бы сьме фінанції і організачне затыжіння на їх забезпечіння. Звышыла бы ся кількость выступаючих, навцівників і позерателїв. Звышыла бы ся атрактивность, пестрость програмів. Німці, Французы, Американе, Англічане суть векшы народы. Наперек тому посилюються, зміцнюють себе міліонами Росіян , ... Курдіви ... Турками ... Понукать ся нам можность у - формі емігрантів зо штатів кіріломефодьской традиції, а мы спиме. Што є ліпше: жебы ся о них старали Словаки, римокатолицька церьков,.. абы ся вінчали зо Словаками,.. а так ведно з дітьми ся трансформовали на Словаків і римокатоликів, або жебы сьме ся о них старали мы в інтересах захованя і розвинутя кіріломефодьской традиції ?

Така конкетна робота, таке конкретне розуміння з'єдиніння з цілём захованя і розвинутя кіріломефодьской традиції бы нам уможнило орьєнтацію не на єден штат єдного протектора. Уможнило бы нам орьєнтацію на взаємно выгодну сполупрацу зо вшыткыма штатами кіріломефодьской традиції а, може, і зо штатами, котры бы акцептовали нашу орьєнтацію на дотримованя кіріломефодьской традиції. – Нашым прикладом на ідентіфікацію не може быти ніхто інший, як наша матір Русь, наш няне великоморавський князь св. Ростіслав і наші хрестны-нанашкове св. братя Кіріл і Мефодій. То є супер приклад на ідентіфікацію, ку котрому ся не тягаме, кідь собі усвідомиме, же бы сьме мали быти тыж такыма великанами в сучасній добі. Тоты „налепковы“ Русины, котрым то непасує або не пахте, ний ся міджі нас немішають. Ний ідуть по тій дразі, котров пішов великоморавський князь Святополк, кідь ёго прикладом на ідентіфікацію ся став латинський а ці франьський (німецькый) біскуп Віхінг, внаслідку чого запродав св. братів Кіріла і Мефодія і дозволив погром і ліквідацію кіріломефодьского центра Великої Моравії ... Князь Святополк ся так став прикладом на ідентіфікацію Словаків. Не надармо мать поставлену скульптуру на братіславські замку.

Мілан Семанчік, Тренчін

(Опубліковано: 11. 02. 2013 в інтернетовых новинках Академія русиньской культуры в СР посмотри: <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111;-1085;-1072;-1089;-1091;-1095;-1072;-1089;-1085;-1099;-1081;-1088;-1091;-1093;-1056;-1091;-1089;-1080;-1085;-1110;-1074;.1312.html>)

Реакції на сучасний рух Русинів 1

В інтернетовых новинках Академія русиньской культуры в СР R Новинки 7/2013 (www.rusynacademy.sk) єм 11. 02. 2013 перший раз опубліковал дакотры реакції на мої статьи, котры мені были дошыковани на мою мейлову адресу під назвой «Реакції на сучасний рух Русинів» посмотри: <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1056;-1077;-1072;-1082;-1094;-1110;-1111...> Од того часу єм опубліковал далшы статьи а дістал єм на мою мейлову адресу далшы реакції на котры єм одповіл особным мейлом. Накілько ся односят к острым проблемам русиньского руху, хочу ся з Вамі поділити з їх раціональным ядром і моїма одповідями.

Пану „А“ ся на моїх статьях непачит, же:

«... каждый мусит овладати кодифікований (русиньский) язык, - каждый мусит овладати цирілику, - каждый мусит овладати церьковно – русский язык, ... а то зато бо то є заповіт св. братів Кіріла і Мефодія ...»

Моя одповідь:

а) Зазначена цитата, то не суть мої слова. Так я не бісідую, ани непишу. Слово «мусит» хосную лем вынятково там де належыт. Думам собі, так і бісідую, пишу, же кідь дахто є (хоче) быти Русином: «... бы мал, ... є потрібне..., основна потреба, ... нашої метой... ».

б) Кідь пишу о кіріліце, старославянчынні ... є то як правило в історічных – шыршых звязаностях. Конкретно поєм кіріліця хосную як шырший поєм як правило там, де пишу про заповіт св. братьев Кіріла і Мефодія, бо їх заповіт не є звязана лем з Русинами. Частью, або варіантом кіріліці є Русиньский алфавіт (азбука). Подобно як є латиніка шырший поєм а словацький алфавіт є узшым поймом, наскільки означує лем єй словацьку часть (словацький варіант латиніки);

в) Знання русиньского языка враховано алфавіту (азбуки) є една з фундаментальных частин „молекулы“ Русин посмотри в моєй статье «Наше походжіня (общоруське)» <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – вышмарена! Зато єм того погляду, же каждый Русин бы мал овладати кодифікований русиньский язык. Покля хтось зна будышто наведе, є то все лем ёго плус;

г) Думам же холем школованы Русины бы могли знати, же вдяка місії св. братьев Кіріла і Мефодія сьме ся стали конкуренціиспособны Германом, пізніше Мадяром, што нас Русинів і остатніх Славян сохранило перед їх культурным поглотанєм і повнов асімілацією. Є смутне, кідь хтось той місії св. братьев Кіріла і Мефодія нерозуміт;

г) Незнання, нерозуміння місії св. братів Кіріла і Мефодія веде к недоцінню їх дарів враховано писма, котре нам принесли. І так в остатних двух десятиріччях vznikла у нашої русиньской молодежи алфавітова (азбукова) аналфabetичность в наслідку чого стала наша молодеж безборонна. Над то каждый день безобернутно одходят до вічности скоріше народжены Русины наполнены кіріломефодьской духовністю і культурой, знаючі і сохранияючі дарі св. братів Кіріла і Мефодія. То нас вернуло до гіршой ситуації як

был період IX. століття (перед приходом св. братів Кіріла і Мефодія). Грекокатолицька Церков на Словакії є латинізована і словакізована. Православна Церков на Словакії є значно словакізована. Культурно сьме скоро цілком поглотены словакізаціов і англосаской глобалізаціов. Зістало мало тых, котры іщі знають, і сохранияют дарі св. братів Кіріла і Мефодія. І так суть способны дати одпор словакізації і англосаской глобалізації. На їх міста нема хто прийти. Наша молодеж знать англійський, німецький, шпанельський, французький Є шак, як ем вже згадав, векшынов алфавітово (азбуково) аналфabetна.

Зато:

- ма одкрытый латинський світ англосаской духовности і культури;

- ма закрытый світ кіріломефодьской духовности і культури;

д) Незнання кіріліці, запричинена нашыма ворогами, нашої слабостью, хыбами, ці нешыковністю, сперать алфавітово (азбуково) аналфabetічным Русином черьпати зо жрідла выходной культури. (посмотрь <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – вышмарена!

е) Сьме в сітуації, кідь ся фактічно неспераме. Про свою оборону нехоснуєме ани тоты дарі, котры нам дали св. братя Кіріл і Мефодій. Покля дашто чініме, што бы мож было личіти як оборону, так є то натілько хаотічне, же ся то рівнят евтаназії. А мы бы сьме ся проти словакізації і англосаской глобалізації мали обороняти не кіріломефодьской духовностью і культурой IX. століття, але конкуренціїспособной світової кіріломефодьской духовностью і культурой XXI. Століття посмотрь статью: «Кіріломефодска духовність і култура»: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – вышмарена!

То шак жадат активне прикапчання на цілосвітову кіріломефодску духовність і культуру, што не є можливе без знання русиньского алфавіту (азбуки);

є) Каждый з нас Русинів, за той сітуації бы мал в першой черьге почати у себе.

Передовшыткым зато, же в наслідку высше наведеного ся в наших душах зменшыл поділ восточной духовности і культури. Єдночасно чим є Русин школованіший тым як правило поділ нам чуждой западной духовности і культури в ёго душі є высший. Про наши діти є выхід – русиньскы школы, ... Про нас далшых то є самоучіня, самоштудіум, себеосвіта с помощью книг, інтернета, сателіта, курзів русиньского языка ... Основна потреба є овладати русинський алфавіт (азбуку) і знати бісідовати - гварити по русиньскы. Є смутне, кідь на офіціальных русиньских їднаннях ся говорит по словацькы. Є потрібне снажыти ся бісідовати в русиньской громаді по русиньскы. А лем в припадї, кідь мені словна засоба (русиньскых, руськых і українських) слов нестарчіт, доповнєвати ю словенчіной. То доповнєваня русиньской засобы словеньскыма словами є праві тот дефіцит споїня на восточну жрідлову культуру. Нашой метой бы мало быти: овладати на своєї ровні (закладной, ці середной або высокої) дві культури:

1. западну (англосаску) - ту достанеме з околїци накілько жыєме в западном цивілізацном просторе;

2. восточну (русску) - в тім шыршым слова розумію кіріломефодской традиції). Ту бы мала при ей здобыттю зограти свою роль родина, школа (можливість навчіти ся ходем азбуку ...), Церков в напями фундаментов віроучіня, но і в напями комунікації в русиньском языке, ці в церковно русском ... Припадні кідь не суть можливости в школі, заміненя закладного навчання языка Церквой то є священником посмотрь:

<http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...> – вышмарена!

Пану „Б“ ся в моїх статях непачит бівше річей а так мі поступні написав веце мейлов, з котрых выберам:

- оскаржує мене з „ідеовой саботажі“ в русиньских рядах, на невыгоду русиньского руху

...;

- оскаржує мене з українізації, же моє думання є українізацне, же ся стал з мене ворог русиньства, же спомагам узурповати народне богатство Русинов ...;
- догварят мені, же ся беру до позиції того што зна, але же в припаді Русинов неznam, непознам правилный напрям, так го мам глядати ...;
- вызыват мене, же кідь беру на зуби школство, жебы єм в нїм дашто зробил;
- в послїднїм мейли ся выразил, же вже зо мной nebude вести діалог

Моя одповідь:

а) Факт є же пан „Б“ нигда невул і неведе діялог. В своїх мейлох выступал з позиції сили, директївно, ухылял ся к особным атакам. Неодповідає на вопросы. Неакцептовал аргументы. Вел собі свій монолог. Тот приступ не дозволял конкуренцію ідей на кілька:

- непередложыл в своїх мейлох сформуловану ідею;
- просаджовал свої судження і погляди выводжены не з раціональных роздумовань, а з своєю волі;
- втікал од раціональных понятій;
- до того часу непояснил своє розуміння змісту ним вживаних понятій;
- нерешпектує кодифікований русинський язык;

→ Як бач не хоче вести діалог. Шак мені написал, же: «... незнає де є правилный напрям, так го гледайте. Думате собі же знає, але в припаді Русинів, незнає. Може го найдете, але лем втоды, кідь мате вроджене почуття про справедливость. Мы го маме даный од пана Бога а зато непотребуєме велє речі о тїм, чом хочеме остати надале Русиными. ...» Не єм згоден. Намагать ся обґрунтовати свої судження і погляди - свой волунтаризм чувствами. Загмливат. Єм того погляду же треба вести діалог, треба діла выяснєвати. Животный досвід, поучіння з історії нам потверджають, же Русини не суть бортачкове, ані вівці. Тверде жытя їх змушат быти практичныма. Прото рішїня котрым нерозуміють, ці вже прото же суть непродуманы, неконцепчны, або прото же їх мета є замолжена, або прото же видять ефективнійший способ рішїня, або прото же їм нукане рішїня неносит бонус – просто неприймають. Проявлює ся то головно в ситуаціях, кідь іде о будучность їх дітей – приголошованю до русинських школ, при передплате русинської преси...;

→ на єдным боку ся здасть, же єго назоровому напрямку хыбіть раціонална основа, же діє непродумано. На другим боку знам, же є високошкольскы школована особа, і як свідчат єго мейли інтересує ся о русинський рух. Прото собі думам, же зна, чом приймає такы судження і ма такы погляди. Зна чом просаджує хоснованя латиніки, зна чом неодповідає на

вопросы, ...;

→ Велєраз хосновал в тексті мейлу слово «МЫ». Радый бы єм знал, хто є то «мы», котры то мають дане од Бога ... ? Просил єм ся, неодповів ...

б) В звязку з Церквями - неінтересує мене бой Церквей. Інтересовал єм ся і інтересую о то чом сьме ся мы Русины дістали на кант своєї загибелі, што є того причіна і што бы сьме мали робити, же бы сьме ся выратовали. З результатами свого штудія єм ся ділил і буду ділити так, як то буду тримати за потрібне.

в) О тїм, же розуміє значимости ідеї свідчат єго слова, котрыма мене оскаржує з „ідеовой саботажі“;

→ пан „Б“ і кідь пише, же мі „пояснює нашу русинську позицію“ мі затля нич непояснил. Директївно виражає свої судження, погляди як абсолютну правду. Непише як ся до той „правди“ допрацювал, хто, або што му даєть право гварити, писати, же котрый постой (позиція), або напрям русинського руху є русинський а котрый є саботаж ?

→ я выступаю за реалізацію ідеї русинської маси: вірность заповіту св. братьєв Кіріла і Мефодія. Кідь тото бере пан „Б“ як ідеову саботаж, так розумію, чом вывергає вогень і сіру на вшитко што включає в собі заповіт св. братьєв Кіріла і Мефодія. Так розумію, чом

мовчит і невідповідат на вопросы, котры бы пояснили ёго „русиньску позицію“. Так розумію, чом на другу страну загмливат причини, доводи своєю позиції;

→ в нашым русиньскым припадї вше была народной ідеой ідея пануючого класу. Нигда в нашой історії небыла народной ідеой ідея русиньского народа (маси). Пануючий русиньський клас мал вше дві ідеї. Офіціалну (ку котрой ся голосили народны русиньскы маси прокламуючу вірність заповіту св. братьєв Кіріла і Мефодія. І неофіціалну о котрой ся незнало, но тоту пануючий клас реалізувал. Як правило тримала ся - была поплатна пануючому класу нам пануючого народа. Мали сьме барз мало таких русиньскых членів пануючого класу, котры брали за свою і реалізували ідеу русиньского народа (маси). За веце як 1000 років історії русиньского народа ся Русины на своїй скуре поступні пересвідчували, же нема смысл русинство голосяще ся к вірности заповіту св. братьєв Кіріла і Мефодія реалізующе заповіт франского (латиньского) біскупа Віхінга. Прото сьме допали так, як сьме допали. Прото з нашого народа возникли други народы ...

г) Спор в вопросе матеріального богатства русиньской культуры, покрова збірок нашого культурного богатства од „українізації“ ... є формальный. Фактично ту іде о напрям русиньско руху. Іде ту о то ці будеме продовжати в нашой евтаназії = поступной латинізації, або по 1150 роках приступиме к реалізації народної ідеї русиньского народа (маси) і почнеме реалізувати заповіт св. братьєв Кіріла і Мефодія і так сохраним себе, свою духовність і культуру;

→ покля серьёзно невырішыме вопрос народної ідеї, каждый вопрос, каждая проблема нас буде к ній вертати наприклад:

* Матеріальне богатство русиньской культуры

- як пояснити, же нашым богатством не суть сканзены, музеї і експонаты в них, але Русины наповнены кіріломефодьской духовністю і культурой ... Насамоконець вшытко русиньске матеріальне богатство належит Словацькому народному музею. Першорядны суть люде. Не маєткы, музеї, сканзены, експонаты ... Мама достаток опущеных хыж, церквей, сел. Мама достаток порожніх школ. Немає людей, віруючих, дітей, школярів і студентів.

* Духовне і культурне богатство українського періода

- незнам ці, хтось з Русинов, собі крім мене дашто з нёго освоїл. Перечітал собі хтось хоть лем єдно діло з того періоду ? Мож нашым Українцям тото богатство взяти ? Буде тоты діла хтось з Русинов читати ? А мали бы сьме ! ...
- свою позицію ку культурной дідовизны єм пояснил в реакції на статью: К: „Діяльність членів в ОСРП“ посмотр: Новинки 22/2013 <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1050:-%E2%80%9Edijate%C4%BEstvo-%C4%8Dle...>

* Розуміння змісту понять- мейли пана „Б“ суть на перший погляд открыты аж просторечны. Шак в основных річах загмливат, невжыват транспарентны понятя. Кідь бы вжывал, або кідь бы одповідав на вопросы, дефіновал своє розуміння ним вжываных понять: «українізація», «русиньске чутя», «почутя русиньства», «русиньска позиція», «русиньський дух» вшытко бы ся дістало на свої місця і было бы вшытко ясне. То шак пану „Б“ нетреба а прото мені до того часу невідповіл. Ну што, поможу собі декламачным вопросам:

- правильно вас розумію, кідь под понятієм «українізація» одсуджате напрям русиньско руху на кіріломефодьску духовність і культуру ?

- правильно вас розумію, кідь под понятієм «русиньске чутя», змістово просяджуєте выходнярський напрям русиньско руху на зачлєнення к словацькым нарічковым комунітам т.є. на словацьку (латиньску) духовність і культуру, но під русиньскым названєм ?

- так як ся вытрачат з нашого краю кіріломефодьска духовність і культура, так поступні нашы люде собі гварят – нашто ся голосити к Русинам. Шак мы сьме «выходняре» =

Словаки. В контактi з нами шак тот роздiл дуже добрі собі усвідомують обывателе України. Тоты чувствуют як з нас віє латинізація ... - моє розуміння понятія Русин і свою позицію к русиньству єм подробно пояснил в ціклу статей почінаючи статью «Наше походжіня (общоруське)» посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – *вышмарена!*

* Добро

- пан „Б“ пише, же хоче добре, но то гварит і пише каждый. Я му невірю, же хоче добро, накілько:

. до того часу несформуловал што є то ёго „добро“ о котре ся намагат, і так ся ани неможе спросити народа ці то „добро“ хоче;

. зо заглєных мейлив пана „Б“ єм зрозумiл, же „добро“ о котре ся намагат є формалне ся голошіня к вірности заповіту св. братьєв Кіріла і Мефодія. Фактично шак реалізація заповіта інтрігана франского (латиньского) біскупа Віхінга. Є то намагання продовжати во веце як 1000 річному колоточу інтріг, брєхні і предательства. То вже нехотят ани найтвердшы Русины. Суть вже з того змучены. Радше одкрыто і усвідомлено приймают зло і голосят ся к римокатолицькой віре і Словакам;

. такому „добру“ русиньский народ невірит, шак нехоче давати діти до русиньских школ ...;

* Школа (привабливість русиньства)

- наше русиньске школство є зеркалом інтересу о русиньство в ёго сучасном жалостном стане. Де єдним з напрямов є наклейкове русиньство = змістово рівнаюче ся выходнярству. Выходняр = восточный Словак, за походжінем Русин, котрый вже ма душу словацьку (латиньску) голосящий ся к Словаком, котрому є близка „восточнословацька культура“ = пословєнчена русиньска культура;

- нашому русиньству треба вернути привабливість і перспективу кіріломефодьской doby. То му може дати лем кіріломефодьска духовність і культура; - аналізовал хтось чом наши русиньскы родічі нехотят давати діти до русиньских школ? На тот вопрос русиньскы родічі, котры вже сами овладають русиньский язык лем як другый язык векшынов одповідають вопросом: «Де піде з русиньськими (українськими) школами?» Тот вопрос є результатом роздумованя родічів, же є нелогічне і непрактичне, же бы ся діти і кідь Русины вчили западну – латиньску духовність і культуру посередництвом русиньского языка. Нынi шак є можливість схосновати русиньский язык в комбінації з іншим предметом при ёго штудію на Пряшівской універзіте. Тота можливість але неуспокоює каждого;

- русиньскы активісти небудут успішны у родічів і дітей, кідь їм будут нукати в русиньском языке латиньску духовність і культуру, латиньску орьєнтацію. Простіше є ю штудувати в словєнчині. Успіх є можливо здобути запропонованєм того што найдут лем в русиньских школах. А то є можливість здобути доступ к цілосвітовому богатству кіріломефодьской, духовности, культуры і науки. Посередництвом нашого русиньского алфавіту, нашого русиньского інтернету, нашого русиньского школства напоєного на ту частину цілосвітового кіріломефодьского школства, котра нукат штудію кіріломефодьской, духовности, культуры і науки. Наши русиньскы школы бы прото мали мати характер білінгвалных школ. Же бы мали одкрытый не лем латиньский світ, но і світ кіріломефодьской духовности і культуры. Шак затля од можливости такого запропонованя маме далеко. До того часу сьме ся програмово неприголосили ани к наслідованю заповіта св. братьєв Кіріла і Мефодія посмотрь пропозиції: «Програмовы тезы розвитку русиньского народа» на: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5> – *вышмарена!*

- Русины суть іщі все же частью кіріломефодьской духовности і культуры, і кідь суть вже

веце як 1000 років одорваны од ей жрідла. Незнам, як долго іщі будеме мати можливість выратованя русиньства (і в рамках нёго школства ...) Но знам, же тоту проблему можеме вирішити лем діяльным напоїнем на цілосвітову кіріломефодьську духовність і культуру.

г) З тверджінєм, же: «... Славяне суть міцны...» не єм згоден. Славяне не суть міцны, бо суть розваджены, нетримут ведно. Мейли пана „Б“ повны українофобії суть того приміром;

д) Пан „Б“ ся просит: «... Было в інтереси добрых одношін меджі Русинамы, Українцями і Словаками выховати з Русинів Українців і Словаків ? ... Чом оправдуєте українізацію, як добрый і гуманый чін, кідь то была ліквідація русиньского роду і узурпованя народного богатства Русинів ? ...»

→ на самый перед нигда нич такого єм неповіл, ани ненаписал;

→ чом забывает на кривды з боку Словак, котрых єм во вашым тексті про обективність дополнил ? Чом забывает на словакізацію ?

→ я нич неоправдываю. Не єм шак засліпений українофобією і словакофілією. Усвідомую собі, же на даной етапе і в той сітуації далший розвиток русиньского народа был можливим перевзятєм української або словацкой культуры. На розділ од вас виджу і словакізацію Русинів, котру мам за далеко небеспечнішу як українізацію. Виджу, же так як з Русинів vznikнули в дослідку перевзятя української культуры Українці, так в дослідку перевзятя словацкой культуры vznikнули з Русинів Словаки. Подробніше посмотрь статью «Без русофільства русиньский рух загыне!» На: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – вышмарена!

Виджу, як ся забывает на вирішальну участь партійных і державных органів Чеськословеньска кідь ся рішало ці ся проведе і кідь ся реалізовала тота акція. Все мене здивує, же є тота акція ганчована Українцям в смысле, же ю чінили Українці і была на благо України. Загадно ся мовчит о тім, же сучасні ся реалізовала словакізація Русинів (тых, котры ся одмитли голосити к Українцям і одмитли перевзяти українську культуру), і же ся тым здобыла не українізація восточней Словакії, але ей СЛОВАКІЗАЦІЯ;

→ на конто інвектів пана „Б“ против мене:

може собі мене оцінил як свого особного ворога. Най бы был кым бы то небыло, нема право ся выражати за русиньский народ а тым менше судити. Слова Біблії Матфей 7, 1 варуют «Не судите, да не судимы будете» То, ці єм ворогом русиньства рішит русиньский народ і історія.

е) Різне

→ Незнам о тым, же бы єм хвалил пана Протівняка, але знам, же єм го ани неганил.

→ Думам, же тому што пишу розумію. Най посудят іншы люде. Намагам ся то што пишу в своїх статях пояснити. Покля хтось тому што пишу нерозуміт, або з тым не є согласен, і свой погляд опублікує, або мі напише особні, так му одповім;

→ пан „Б“ мені догварят, же ся беру до позиції того што зна, але же в припаді Русинов неznam, неpoznам правилный напрям, так го мам глядати ...; Велё аналогічної дештруктивной критіки мож найти в нашой русиньской преси, або на русиньских порталах. На дакотры єм реаговал:

- Ад: „О округлім столі Русинів Словеньска“ vid': <http://www.rusynacademy.sk/> – internetové noviny AKADÉMIA RUSÍNSKEJ KULTÚRY V SR – archív – Новинки 2/2013;

- К: „Dijateľstvo členiv OSRS“ internetové novinky 20/2013

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1050;-%E2%80%99Edijate%C4%BEstvo-%C4%8Dle...>

- Без русофільства русиньский рух загыне !

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – вышмарена!

Згорнуто, мож повісти, кідь дахто зна што треба рішати, чом треба рішати і як треба рішати. Може написати свою пропозицію Програму Русинів. Та най ю напише. Най не забуде написати што бере як основны цінности, котры він як Русин не може втратити, котры він про нас Русинов сохрanyaє і надале буде про нас сохрanyти. Іначе тот „Програм Русинів“ не буде мати душу. Буде то лем далшый програм евтаназії Русинів.

Пан „В“ мі як реакцію на мої статії написал:

«... покля не сьте пересвідчени о ідентіті свого народа, можете переступити до СРУСР..., ... можу вам дати контакти на представителів хорватської і сербської меншости на Словакії, і звідайте ся їх чом собі они незроблят сполочну серьбохорватську ідентіту і сполочны інституції... »

Моя відповідь:

- не є коректне свого опонента заганяти за поглядом до третей особи;
- в моєм припаді то не є на хосен і зато, же я єм вже свій погляд на причину планой ситуації Русинів і цілком Славян написал в циклу статей опублікованых в русиньскых порталах. Я єм все писал о духовный і культурный інтеграції народів, котры собі сохранили кіріломефодьску духовність і культуру. К тотым народом неналежат Хорваты ... посмотри статью: «Кіріломефодска духовність і культура на: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – *вышмарена!* Што шак невылучує інтеграцію интересующихся з рядів Хорват, Словак ...
- во вопросе ідентіти свого народа мам ясно. Неналежу до тых „выходняр“, котры „мают розум пообіді“ = ідут по вже Словаками пройденей дороге зради – предательства заповіта св. братьєв Кіріла і Мефодія. Ясно єм свой погляд писомні сформуловал і публіковал.

Закінчіня:

- не я єм ворог русиньства але тоты, котры або з незнання або на роком гварят і пишут о русиньскым руху, но змістово го латинізуют – наповняють «выходнярскым» змістом. Метою того намагання є асімілювати Русинів так, же бы ся інтегровали до словацького народа під назвой Русин. І з русиньской бісиди зробити єдно зо словенських наріч. „Русином“ у котрых є протів «выходняром» розділ лем в назве нетреба русиньску організацію. «Выходняре» мают свою організацію, интересующимся можу дати контакт;
- скушеность веце як 1000 років нам документує же Русиньскый народ є пупочном шнуром споєный з ідеой вірности заповіту св. братьєв Кіріла і Мефодія. Русиньскый народ натиск заповіту біскупа Віхінґа неприймає. Тоты Русинов котры прийняли заповіт біскупа Віхінґа стали членами другого народа. Прото животні нам треба, же бы за єднотну народну ідеу была принята ідея русиньского народа (маси) котров є ідея вірности заповіту св. братьєв Кіріла і Мефодія. Не лем же бы была принята як даяка наклейка. Але же бы тота ідея русиньского народа (маси) ся промітла цілым Програмом Русинів. В інакшым припаді то буде лем програм евтаназії Русинів = програм асіміляції Русинов. Зато знову пропоную, же бы русиньскы функціонаре, організації, каждый Русин взял за свої Програмовы тези розвитку русиньского народа посмотри: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5> – *вышмарена!* Резултатом того стотожнення бы мала быти аплікація Програмовых тез розвитку русиньского народа функціонерами до їх організацій і їх реалізація каждым Русином в жытію.

Звязаны статії:

- К: Прислаба ідентичность

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7> – *вышмарена!*

- Русинов бы хотіли за уповномоченого чоловіка з підпорів влады ?

<http://www.holosy.sk/rusini-chceli-za-splnomocnenca-cloveka-s-podporou-v...> –

вышмарена!

- Послідній хрест славянської церкви

<http://www.holosy.sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> – *вышмарена!*

- Вїнчання Венчание

<http://www.holosy.sk/vencanije> – *вышмарена!*

- Св. Літургія

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> – *вышмарена!*

- Приватне білінгвалне словацько - російське гімназіюм в Снині

<http://www.holosy.sk/sukromne-bilingvalne-slovensko-%E2%80%93-ruske-gymn...> – *вышмарена!*

Мілан Семанчик, Тренчін

(Опубліковане дня 14. януара 2014 року посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12> – *вышмарена!*)

Мій погляд на сучасний русинський рух

21.02.2014 som do InfoРУСИИ poslal na zverejnenie článok, obsahujúci môj pohľad na súčasné rusínske hnutie. Nakoľko bol zverejnený v podstatne skrátenej podobe, poskytujem Vám ho v plnom znení.

Rusínske hnutie naďalej zápasí so zjednotením. Napriek vynaloženému úsiliu proces zjednotenia nebol dokončený. Tak vznikla situácia:

- že žiadna rusínska organizácia nemá legitímny mandát reprezentovať (zastupovať) rusínske hnutie ako celok;

- že je nutné nakopené problémy v RH, ale i nové, každým novým dňom prinášané, riešiť.

Tak vzniká situácia že tu máme:

a) organizácie, ktoré si riešia otázky rusínskeho hnutia v rámci svojej pôsobnosti. Z hľadiska celorusínskeho (celorusínskych problémov) sú však pasívne;

b) organizácie, ktoré sa snažia riešiť celorusínske problémy, na čo však nemajú legitímny mandát;

Ako prvé rozhodnutie - riešiť otázky len v oblasti svojej pôsobnosti, tak druhé rozhodnutie - rozhodovať za celý rusínsky národ i keď na to nemám mandát, sa negatívne odráža na situácii v rusínskom hnutí, negatívne sa dotýka celého rusínskeho národa;

- vedúci funkcionári našich organizácií, ale i ich radoví členovia by si mali uvedomovať že i keď faktická zodpovednosť za nimi prijaté rozhodnutia okrem morálnej, a historickej (t.j. za prístup k ich riešeniu, spôsob riešenia, spôsob a úroveň komunikácie s inštitúciami, orgánmi štátnej správy - zákonodarnou a výkonnou mocou, spôsob a úroveň komunikácie s predstaviteľmi a inštitúciami iných národov) nepadne na nich, v konečnom dôsledku však padne na rusínsky národ a ponesie túto zodpovednosť celý rusínsky národ ako celok a každý jeho člen osobitne. A to i príslušníci rusínskeho národa v zahraničí;

- predovšetkým vedúci funkcionári našich organizácií, ktorí sa stavajú do úlohy reprezentantov celého rusínskeho národa, ale i ostatní rusínsky funkcionári by si mali uvedomiť že svojimi

rozhodnutiami svojim konaním reprezentujú rusínsky národ, že na základe nášho konania si okolie (iné národy ...) vytvárajú mienku o rusínskom národe;

- preto neúčast' predstaviteľov slovenského múzejníctva ... na otvorení Rusínskeho múzea v Prešove nemožno chápať ako neúctu k osobe kolegyne Oľgy Glosíkovej. Ale ako celkovú reakciu na deštruktívne konanie predstaviteľov rusínskeho národa. Konkurenta si každý uctí podľa jeho kvalít. Nemôžu si vážiť predstaviteľov takého národa, ktorý namiesto toho, aby sa zaujímal o fungovanie rusínskych škôl, ktorému nefunguje jeho národná svätyňa Ruský dom ... (pričom fungovanie tejto inštitúcie nie je podmienené budovou Ruského domu), sa neustále zaoberá deštrukciou – hádkami, ukrajínofóbiou, naháňaním majetkov, funkcií.

Rusínske hnutie ovláda negatívna, nie tvorivá energia. Na jednej strane je to pasivita. Na druhej strane sú to v našich radoch aktívne deštruktívne sily, ktoré už viac ako 25 rokov vyvolávajú zvažu, nenávisť. Odvádzajú našu pozornosť a energiu na riešenie vedľajších, nepodstatných problémov. Takto rukami zradných alebo zblúdilých „Rusínov“ naplňajú heslo latinizátorov: „Divide et impera = Rozdeľuj a panuj“ a vedú rusínsky národ k sebazničeniu. Keď som sa po 25 rokoch zapojil do rusínskeho hnutia, myslel som si, že sa už program sebazničovania Rusínov vyčerpal, a že tvoriví, vlasteneckí Rusíni konečne zavrhnú tento sebazničujúci proces a budú mať záujem na tvorivej činnosti smerujúcej k povzneseniu rusínskeho národa. Bohužiaľ prijímané dokumenty v rusínskom hnutí, zverejňované články (až na výnimky) svedčia o tom, že rusínske hnutie pokračuje v sebazničujúcom procese pre Rusínov. Míňajú sa peniaze, energia a čas na akcie, ktoré sa

- * hrabú v minulosti;
- * sú naplnené ukrajínofóbiou (ukrajínofóbiou možno získame majetky, funkcie, ale nie ľudí - národ. Zoberme si príklad z našich predkov, ktorí nemali nič a čo všetko od roku 1918 do roku 1936 vytvorili. Pokiaľ sa pustíme do tvorivej práce ľudia pôjdu za nami);
- * ničia i to čo už bolo vytvorené;
- * akcie „na povrchný efekt“ z ktorých je málo úžitku v smere povznesenia rusínskeho národa, zosilnenia národnostného uvedomenia;
- * akcie typu Múzeum ukrajinskej kultúry, ktoré napovedajú, že pri nich nejde o záujem národa, ale o osobný záujem. Pripomína mi to situáciu v niektorých orgánoch po roku 1989: „Reorganizácia reorganizácie, reorganizovaná reorganizácia ... vedúca k sebazničeniu“.

Myslím si, že sme v základných rysoch podobní minimálne obyvateľstvu Západnej Ukrajiny, ktorá stále čosi chce (to chcenie však nie je tvorivé, ale je deštruktívne).

Ako ďalej ?

Mali by sme pracovať metódou hlavného článku. T.j. mali by sme sa zaoberať tým, čo je najefektívnejšie. Čoho vyriešením sa najviac priblížime k dosiahnutiu vytýčených cieľov v rusínskom hnutí. Teda mali by sme sa venovať:

A) národnostnému zosilneniu, upevneniu, kultúrnemu rastu, celkovému upevneniu národnej identity Rusínov t.j. predovšetkým prvoradými neodkladnými činnosťami aktuálneho národného života Rusínov, kde zanedbaním dennej aktuálnej národnej výchovy strácame naše deti – budúcnosť nášho národa:

- * tým je predovšetkým vytvorenie rusínskeho školstva. (Zvlášť preto, že nám náš ľud dal dôveru pri sčítaní v roku 2011 keď sa prihlásil k rusínskej národnosti. A my sme mu nedali ani rusínske školy pre jeho deti. Pokiaľ sa nespamätáme a nezefektívime svoje úsilie v rusínskom hnutí, môžeme byť nemilo prekvapení pri budúcom sčítaní);

→ rusínsky aktivisti nebudú úspešní u rodičov a detí, ak im budú ponúkať v rusínčine latinskú duchovnosť a kultúru, latinskú orientáciu. Jednoduchšie je študovať ju v slovenčine. Úspech je možné dosiahnuť ponukou toho čo nájdú len v rusínskych školách. A to je možnosť získať prístup k celosvetovému bohatstvu cyrilometodskej duchovnosti, kultúry a vedy.

Prostredníctvom nášho rusínskeho alfavitu, nášho rusínskeho internetu, nášho rusínskeho

školsťva napojeného na tú časť celosvetového školsťva, ktoré ponúka štúdium cyrilometodskej duchovnosti, kultúry a vedy. Naše rusínske školy by preto mali mať charakter bilingválnych škôl. Aby mali otvorený nie len latinský svet, ale i svet cyrilometodskej duchovnosti a kultúry. Avšak zatiaľ od možnosti takejto ponuky máme ďaleko. Do súčasnosti sme sa programovo neprihlásili ani k nasledovaniu odkazu sv. bratov Cyrila a Metoda pozri propozície: «Programové tézy rozvoja rusínskeho národa» viď:

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5>

→ niektorí rusínsky funkcionári hovoria, že výsledky ich úsilia prinesú plody tak o 20 rokov.

Súčasní rodičia - Rusíni, ale i rodičia ďalších východoslovanských národov na Slovensku musia riešiť výchovu svojich detí dnes. Sú pred nimi len tieto možnosti:

- nerobiť nič a nechať svoje dieťa latinizovať školou a Cirkvou;
- spojiť sa s rodičmi obdobného osudu, vyznávajúcich rovnaké kultúrne cennosti, ktorý majú spoločný záujem na tom, aby ich deti vedeli odkaz Cyrila a Metoda, aby ich deti vedeli to, čo majú východoslovanské národy spoločné (alfavit, vieru byzantského rítu, byzantskú (ruskú) kultúru, dejiny a pod.);

- využiť možnosť platnú od septembra 2014 a zvoliť si ako prvý „cudzí“ jazyk - rusínsky jazyk. Tam kde táto možnosť nie je, tak zvoliť z našej rodiny východoslovanských jazykov najbližší jazyk - možno ruský. Prinajhoršom využiť aspoň možnosť voľby duhého „cudzieho“ jazyka viď:

<http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/283561-z-volitelych-predmetov-bud...>

* reálne fungovanie Ruského domu. To jest reálny výkon všetkých (kultúrne osvetových) funkcií Ruského domu, čo nie je viazané na fyzickú budovu Ruského domu. V tomto smere nám opäť pekný príklad dal Mgr. Gabriel Beskyd, keď v spolupráci s riaditeľkou nášho Rusínskeho múzea v Prešove paňou PhDr. Oľgou Glosíkovou, DrSc založil v týchto priestoroch čitateľský krúžok viď podrobnejšie článok: „RUSKÝ DOM" V PREŠOVE: 85-ROČNÁ TRADÍCIA A SÚČASNOSŤ na: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14>

B) touto osvetovou prácou naplňovať naše strategické ciele:

1. zachrániť odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda.

Musíme zachrániť a rozvinúť to čo tvorí Rusínov a rusínsky národ, t.j. to, čo si pamätáme z našich dedín, to je to, čo robí naše dedinky rusínskymi, to je to, čo z našich dedín očividne odchádza s našimi predkami (dedkami, babkami, otcami, mamami ...) do večnosti, to je odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda. Keď tento odkaz zachrátime, zachrátime sa ako Rusíni. Tí Rusíni, ktorí si neuchránili odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda, sú len nálepkoví Rusíni. Keď im nepomôžeme, len ťažko si samy pomôžu., a tak skôr, alebo neskôr nálepku zahodia a stanú sa Slovákmí. K záchrane odkazu potrebujeme:

2. obnoviť naše napojenie na východnú zdrojovú kultúru,

a postupne doplniť deficit čerpania z východnej zdrojovej kultúry. Náš deficit v tomto smere je obrovský. Odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda v nás žije z podstaty, a toho mála čo sa k nám dostalo spoza Karpát. Napriek tomu tento odkaz prežil a nestratil svoju konkurencieschopnosť voči výdatne podporovanej latinskej duchovnosti a kultúre. V tomto globalizovanom svete sami nedosiahneme nič. Uspieť môžeme len spoluprácou na báze cyrilometodského odkazu s národmi, ktoré si tento odkaz uhájili.

3. zjednotenie:

a) zjednotenie našich rusínskych organizácií predovšetkým tu na Slovensku;

b) zjednotenie tých slovanských národov, ktoré si uchránili odkaz sv. bratov Cyrila a Metoda.

Separatizmus nás obmedzuje na autonómnu rusínsku kultúru minulých storočí, alebo na čerpanie zo zdrojov obmedzenej latinizovanej slovenskej kultúry. Bráni nám čerpať a rozvíjať sa na báze svetového bohatstva cyrilometodskej duchovnosti a kultúry. Separatizmus nám nedovoľuje spoločne postupovať v úsilí za dosiahnutie spoločných cieľov pri rozvíjaní cyrilometodskej duchovnosti a kultúry, viď Ad: Námety na riešenie situácie v rusínskom hnutí

na Slovensku 2 na: <http://www.holosy.sk/sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti...>

Pokiaľ nemáme vyriešený denný aktuálny život, nemali by sme sa zaoberať dokumentovaním, reorganizáciou toho, čo už bolo zaradené do archívnych fondov, celkove nemali by sme sa zaoberať výstavbou hrobky pre náš národ ... O to sa už voľajako postarajú tie národy, ktoré budú šikovnejšie a prežijú.

Мілан Семанчик, Тренчін

(Опубліковане дня 04. марца 2014 року посмотри: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-15> – вышмарена!)

Програмовы тезы розвитку русиньского народа

(Пропозиції)

Накілько на сторінках наших средств масовых інформвцій (СМІ) ся вела о розвитку русиньского народа діскусія рішіл єм свою другу (комплексну) припомінку к тотым тезам про ОСРС опубліковати.

Преамбула:

Выходячі із вкладу св. братів Кіріла і Мефодія к формованю духовной і культурной дідовизни Европы, преамбулы Конштитуції Словацькой републіки і традиційной неустанной орьєнтації Русинів на сохраниня і розвитку заповіта св. братів Кіріла і Мефодія, котрый є основой ідентіты Русинів, выголосуєме, же будеме вшыткой своєю діяльністю підпорювати обродый рух русиньского народа ставлений на духовности і культуре кіріломефодьской традиції.

Стратегічны задачи:

1. Сохранити заповіт св. братів Кіріла і Мефодія т.є.:

- а) візантійську руську віру;
- б) візантійську руську культуру;
- в) кіріліцю ...

2. Оновити наше споїня на восточну жрідлову культуру, т.є.:

- а) доповнити дефіцит черпаня із восточной жрідлової культури;
- б) оновити і дале укріпляти і пошырєвати нашы духовны і культурны контакты з восточнославянськыма народами дотримуючіми чісту непорушену кіріломефодьску заповіт.

3. Зъєдининя:

- а) зъєдининя Русинів Словеньска;
- б) зъєдининя восточных Славян жыючих на Словеньску
- вытворїня політичной партії;
- вытворїня общоруського центера;

4. Наш лідер:

небудеме ся орьєнтовати на лідра в смыслі (єдного) штату.

Ad 1.

а) історія нас вчить, же грекокатолицькы Русины ся легко латинізують на Словаков. Зато православны Русины суть нашым золотым фондом. Наше одношіня к православної, грекокатолицькой Церкві, різным інституціям ся буде одвивати од того, як нам спомянуты інституції будут напамічны при наповнєваню мет русиньского руху;

б) будеме многосторонно напамічны тому, же бы фамилія, школа, Церков, могла наповнити свою задачу при навчанні:

- родного русиньского языка, комунікації в русиньской бісїде, церковно – русском языку;

- заповіта св. братів Кіріла і Мефодія (фундаментов візантійської руської віри, кіріломефодьської історії, культури ...). Кідь бы то было треба будеме тому напамічны і посередництвом активістів (можливість навчити наші діти ходем азбуку ...);

в) Там де бы ся то вказовало як ефектівне – сотвориме на базі договору родичів «кіріломефодьскы класы» для дітей восточных Славян, так і дітей родичів інших народів, проявляючих інтерес о навчання своїх дітей заповіту св. братів Кіріла і Мефодія (кіріліцю, візантійську руську духовність, культуру, історію і под.);

г) як публічно выголосил председа влади СР пан Роберт Фіцо - Словенську республіку собі сотворили Словаки про себе. Потім мы Русины закла жыєме в тотым штаті, і хочеме зістати Русинами, мали бы сьме ся снажыти быти максимально незалежны од штату. Таку релатівну незалежність од штату можемо здобыти лем приватным подниканєм. Зато будеме усиловати сотворили за помочі успішных русиньскых бізнесменів Русинську школу подникання.

Ad 2.

а) накілька довгодобо жыєме одорваны од выходной – візантійської християнської жрїдлової культури, в околиці непідпоруючей духовність і культуру кіріломефодьської традиції є про нас животно важне оновити того напоєня, доповнити дефіцит черпаня із восточної жрїдлової культури і многосторонно розвивати наші котакты з восточнославянськыма народами. К тому будеме:

- укріпляти наші котакты з Православної Церквою на Закарпатю, Сербії ...;
- укріпляти наші котакты з працівниками в сфері школства і культури на Закарпатю, Сербії ...;

- укріпляти і розвивати наші бізнес котакты;

Ad 3.

а) ушыєме і высвятиме кіріломефодьску заставу – тот сімбол заповіта св. братів Кіріла і Мефодія, же бы сьме ся під ним были годны зєдинити;

б) в політичній сфері ново сформуєме вже існуючу партію Наш край як кіріломефодьску партію, або сотвориме нову кіріломефодьску партію;

в) Всерусскій центр затля немає, но історія нас учить, же бы сьме го мали мати. Зробиме выштык про то, абы ся так стало. Резіденцією того центра буде Русский дом в Пряшеві.

Ad 4.

Будеме ся орьєнтовати на захованя і розвитку кіріломефодьської традиції, то є:

- будеме розвивати і укріпляти взаємно выгодну сполупрацю предностно з державами кіріломефодьської традиції;

- розвивати і укріпляти взаємно выгодну сполупрацю будеме і зо выштыкыма державами, інституціями котры акцептують нашу орьєнтацію, припадно ю і підпорюють.

Позначкы:

1/ к розвинутою і наповниню высше зазначеных стратегічных задач наших програмовых тез можно доповнити таке множество конкретных задач, котре буде выходжати:

А/ з наших можливостей і сил:

а) доданих штатом (дотачна політика штату, чінна легіслатіва штату включно самосправи ...);

б) властных можливостей (русиньскы спонзори, русиньскы активісты, сполупраца в рамках народностных меншостей вірных заповіту св. братів Кіріла і Мефодія...);

Б/ із наших пріоріт становлених:

а) значінём єднотливых областей (акцій) про выратованя і розвиток русиньского народа;

б/ потребою становлїня высоты інвестицій до єднотливых областей (акцій) про выратованя і розвиток русиньского народа.

2/ маркантна частина Русинів інклінує к віхінговской – латиньской – западной орьєнтації. Тота орьєнтація ту є вже од зрады князя Святополка І. року (874). Тота дорога є вже пройдена і знаме де веде. В наслідок зради і пройденого путі vznikли і дале ся з радов Русинів доповнюють Словаки. Прото мій погляд є такий, же надале:

«перед русиньскым рухом суть дві дороги:

1) або ся єднозначно приголосит а буде поступати по путі розвою непорушеного заповіта св. братів Кирила і Мефодія і так ся захраниме як русиньскый народ;

2) в другому припадї ся з нас стане єдно з словацькых наріч.» посмотрь мою припомінку:

<http://www.holosy.sk/sk/okruhly-stol-rusinov-slovenska-poveril-vedenim-p...>

3/ дакотры Русини с котрыма єм бісїдовав суть того погляду, же є барз важне, абы ся за помочі масово комунікачных средств (СМІ) публіка дізнала ся хто є досправдовым наслідователем кіріломефодьского заповіта. Бізовні є то барз важне, но думам собі, же іщі важніше є, досправжне наповнованя кіріломефодьского заповіта в жыті Русинів. Прото нам треба мати закотвену заповіт св. братів Кіріла і Мефодія в нашом програме.

Звязаны статїї:

- Без русофільства русиньскый рух загыне !

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o>

- К: Ідеї на рішїня сітуації в русиньскім русї на Словакїї 2 <http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...>

- Реакції на сучасный рух Русинів, посмотрь: <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1053;-1086;-1074;-1080;-1085;-1082;-1099...>

Мілан СЕМАНЧИК, Тренчін

(Опубліковано: 15. юна 2013 року посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5>) - вышмарена!

Пріватне білінгвалне словацько - російске гімназіум в Снині

Сітуація коло пріватного білінгвального словацько - російского гімназія в Снині доказує, же на Словакїї є інтерес о восточну кіріломефодьску культуру. Чом собі ту неполнят свою задачу нашы русиньскы школы ... ? Так зістає простор про може несерїєзну понуку. За

ситуацію певно ненесут відповідність штуденты. Атаки на тоты діти, же на приватных школах штудуют глупы діти богатых „маґоров“ ... посмось діскузія на: <http://www.cas.sk/clanok/259627/majitel-skoly-zmizol-gymnazisti-su-sokov...> або же школу треба збуряти посмось на: <http://www.aktuality.sk/diskusie/235654/brany-bilingvalneho-gymnazia-v-s...> беру як несерієзну. В Снині суть нашы русиньскы діти, певно не богатых родічів. Нашы діти - штуденты той школы не суть глупы. Навыше суть смілы. Вырїшыли ся про дашто друге як векшость. Окрем такыхто вынятків як суть они, остатні волят штудіум на лукратівных білінгвалных гімназіях в комбінації почінаючи анґліцькым языком через німецькый, шпанельскый, французькый ... Тоты штуденты ся вирішыли про штудіум російского языка, про спознания у нас мож повісти вже нетрадічної восточної культури. За моїма інформаціями векшость з тых што штудуют на білінгвалных гімназіях по їх завершеню продовжує штудії на ВУЗ (высшом учебном заряджіню) в державе де навчальным языком є язык, котрый штудуют як другый (по словацькым). Значіть мох предпокладати, же ходем частина з предметных 17 штудентов замышляла штудувати по зложыню атестата зрілости на дакотрой російской універзіте:

- * Санкт-Петербургский государственный университет Saint Petersburg State University (28.01.1724) <http://spbu.ru/>
- * МГУ Московский государственный университет имени М.В.Ломоносова Moscow State University (23.01.1755) <http://www.msu.ru/>
- * Дальневосточный федеральный университет Far Eastern Federal University (21.10.1899) <http://www.dvfu.ru/>

Припадно штудувати тлумочіня на пряшівской універзіте. Держу пальці ! «Пусть вам везёт !» Но неможу недати вопрос: Як їм помочі ?

Мілан Семанчік, Тренчін

(Опубліковане дня 13. септембра 2013 року Посмось: <http://www.holosy.sk/sukromne-bilingvalne-slovensko-%E2%80%93-ruske-gymnazium-v-snine>) - вышмарена!

К: Прислаба ідентичность

Пан Петер Медвідь правильно назвал наш (руси́нский) проблем:

- прислаба ідентичность (богужаль своє розуміня суті русиньской ідентіти ненаписал !).
 - правильно пише, же: «Жаль, лем скаржыти ся на українізаторів, нам у тім припаді не поможе. Дзеркало мусиме наставити і собі.»
- Но богужаль, дале ся недістал. Обмеджіл ся на дештрукцію – ганіня: «українізації, сполупраці з організаціями проукраїнського напрям, паразітованя на Русинах ...» Тоту дештруктивну співанку слухам од русиньських функціонерів вже веце як 20 років. А все нич конштруктивне. Наприклад што нукают місто словеньской, української ідентичности (зміст) ? Што бы было по розбитю штруктур проукраїнського напрям ? Окремо кідь про дакотрых русиньських функціонерів є тема словакізації табу.
- при статях того тіпа мене все здивовує неучтивость к тотым Русинам котры собі выбрали український напрям.Чом (кідь такой неучтивостью автора терпятъ) непрявляють ю так само і к Русинам котры собі выбрали словеньський напрям ?

Цілково автор не был годеи посмотрити на русиньско – український вопрос з высшей перспективы і на самый перед конштруктивно. Про обективізацію нукам короткий погляд до історії:

А) В року 1820 Павол Йозеф Шафарік в Історії славянської бісіді і літературы на выштых нарічах написал же: « русскі наріча на восточной Галичини [1] і северовосточном Угорьску [2] суть звычайным варіантом малоруського языка» (Не лем з ёго погляду сьме были еден а тот самый народ!).

Б) Словаки по роспаді Австро-Угорьска (по р. 1918) же бы ся дістали зо своєю закапаности – відсталости і добігли світ - перевзяли культуру чеську;

В) Наше карпатськорусске = русиньске розвита (Земли Подкарпатурской і Пряшевской Руси) было по роспаді Австро-Угорьска в рамках ново возникнувшего Чеськословеньска односно автономне. Даякий розділ в розвитку мож видіти при порівнянню розвитку на Земли Подкарпатурской с розвитям на Пряшевской Руси. На Пряшевской Руси поступні міцніло словакізачне діаня, котре досягло верьх за Словацького штату [3]. Цілково на наше розвита в даному періоді впливали тоты вирішальны фактора: наша кіріломефодьска традиція, Грекокатолицка Церьков, Карпатурська Автономна Православна Церьков Сербского Патріархату і чеська культура.

По року 1945 был наш основный карпатурський напрям розвитку діректівно змінен на український і православный. І так по зазначеному року перед Карпатороссами і Русинами Чеськословеньска были лем тоты офіціальны можливости:

а) прияти український напрям розвитку, українську культуру і православну віру і стати ся Українцями. (Мала частина Карпатороссов - Русинів ся приголосила к русской народности ...) [4];

б) прияти словенський напрям розвитку, словенську культуру і римокатолицьку віру і стати ся Словаками;

в) як вказує сучасна доба, існовала і значна частина Русинів, котра і кідь собі писала словенську національність, в сердці зістала Русинами – зістали вірны кіріломефодьському заповіту. Треба собі шак усвідомити, же тота частина Русинів была школована на словенських школах і покля были вірници, здобыли латиньську духовність. Прото значна частина Русинів є на тот час культурно і духовні бліже к западным Славянам.

Ці ся нам то любит, або нї, ці собі то усвідомлюємо, або нї, на тот час є то на Словенську так, же:

- **Русины:** собі сохранили свою автентічну руську назву, но суть веце латинізовани в порівнянню з:

- **Українцями:** котры хоць стратили свою автентічну руську назву, но сохранили собі (вдяка своїм структурам - українським організаціям, православної віре, школству) веце з кіріломефодьской дідовизни. Треба то знати, і треба то акцептовати, інакше собі неусвідомлєуємо, же фактично боюємо проти ядру Русинів – днесь Українців, котрых перетягованєм на свой русиньський бок фактично латинізуємо. Мінімально то так буде до того часу покля, ся ясно неприголосимо к нашей кіріломефодьской дідовизне як к основе нашей ідентічности, покля возродный рух Русиньского народа nebude свідомо будувати на духовности і культурі кіріломефодьской традиції. Богу жаль вже довгодобо дакотры русиньскы функціонаре нехотят видіти і припустити, же можут быти люде про котрых є русиньска орьєнтація за той ситуації барз словенська.

При статії того тіпа бы ем чекал обгаєбу – пропагацію русиньского напрямку на высоте часу - то є порівняннє русиньской орьєнтації з українськов орьєнтаціов і словенськов орьєнтаціов з погляду традиційных высших общелюдських вартостей уможнюющих - уділюющих высшу просперіту і якість жытя.

Одклики, позначкы:

[1] Галичина а) восточна = приближно область сучасной Львівской, Ровенской області ... України; б) западна = Лемківщина посмотри: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Галичина>

[2] Северовосточне Угорьско = Подкарпатска Русь і Буковина вид: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Буковина>

[3] Вопрос словенско– русиньских одношін на восточном Словенську, З повірня Головной справи Словенской ліґи написал Ян Руман, областный таємник Словенской ліґи в Кошіцах, Kníhtlačiareň Andreja úč. spol., Bratislava 1935, s. 1 až 47.

[4] Погляд Сполоченськонаучного інштитуту САН (Словенской академії наук) к автохтонности русской народностной меншости на теріторії словенской републики Посмотри:

<http://www.google.sk/url?sa=t&source=web&cd=1&ved=0CBcQFjAA&url=http%3A%2F%2Ffromovia.vlada.gov.sk%2Fdata%2Ffiles%2F214.rtf&rct=j&q=autocht%C3%B3nna%20cirkev&ei=-68uTruNHsvIsgaVrIUT&usg=AFQjCNHCiSKMFNILG433N57ca T-nG7Ohw&cad=rja>

Мілан Семанчік, Тренчін

(Опубліковане дня 26.06.2013 посмотри <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7> - вышмарена!)

Русины бы хотіли за уповномоченого чоловіка з підпоров влады ?

На <http://www.sme.sk/> была опублікована стаття «Rusíni by chceli za splnomocnenca človeka s podporou vlády», котра пак была опублікована і на <http://www.rusyn.sk/> . Хто і які каларабы нам хочет натиснути до головы ?

Шак лем недавно 05.03.2013 преднюс в Мартіне предсідатель влады пан Роберт Фіцо свій знакомый прояв в котрым кром іншого ясно повіл: «... Наш независлый штат сьме предностно неосновали про меншости, як лем собі їх бечелюєме, але про словацький штатотворный народ,» Также о яку підпору влады про уповномоченого влады СР про русиньску меншость ту може быти бісїда?

В жытїю не є нич безкоштовно. За вшытко треба заплатити. Прото кідь мы Русини ся незнаме зьєдинити, кідь не сьме способны собі зорганізовати цілорусиньскы вольбы. І є єдно, ці прото, же їх незнаме зорганізовати, або на їх зорганізования немаме грошы, або прото же немаме вгодного (вшыткыма акцептовательного кандідата), то є наш проблем. Но кідь хочеме тот проблем обыйти (є єдно з кого помічу) треба знати, же тым признаваме нашу несвойправність. Стаєме вазалами того опікуна на котрого ся обертаме о поміч. Покля знам, так немож бісїдовати о тым, же «Русини» бы хотіли уповномоченого. Однозначно суть то лем активіти дакотрых русиньских особностей. Про русиньский народ – з вже наведжених прічін то неможе принести вирішалный покров. Покля влада СР нам буде платити „нашого воджатая“, так тот „воджатай“ буде мусити слухати того, хто го платит. Значіть іначе повіджено уповномоченый влады СР про русиньску меншость з підпорою влады СР буде мати підпору влады СР лем на крокы, котры будут на хосен словацькому штатотворному народу.

Маме істо вещей, но я знам про три русиньскы особности, котры суть досправдовой політичної силой. Суть то:

- **ПгДр. Мілан СІДОР, к. н.** (во вольбах президента 21. марца 2009 здобыв 20862 голосів т. є. 0,48%);

http://sk.wikipedia.org/wiki/Vo%C4%BEba_prezidenta_Slovenskej_republiky...

- **Інж. Мілан МНЯГОНЧАК**, председа партії (во вольбах до Народной ради СР 10. марца 2012 партія Наш край здобыла 10604 голосів т. є. 0,41%);

http://nr2012.statistics.sk/sr/tab3_sk.html

- **Вододимір ПРОТІВНЯК**, председа обчаньского здружіння (Русиньска оброда на Словеньску - РОС)

http://www.rusinskaobroda.sk/?page_id=69

Прото нерозумію, чом єдностайно глядаме лідра (?), чом нерешпектуєме голос народа, во владі СР нас репрезентуют а Округлый стіл Русинів Словеньска рядят люде котры ся там дістали в дослідок кабінетной політики ... З высше уведженого є зрозуміла позиція председу РОС, же на роботі в ОСРС небере участь. Чом бы ся мал підрядити дакому хто непройшов волебным ситом ? Но наприклад панове ПгДр. Мілан СІДОР к. н. і Інж. Мілан МНЯГОНЧАК на роботі в ОСРС берут участь. Треба найти спосіб – форму як запоїти до роботи в ОСРС і РОС. Думам же форма членства ся даст доїднати. Може на правах позорователя або навспак, на правах вета. І так го РОС мать. Не є добре, же на роботі ОСРС небере участь наша молода генерація т.є. Molody Rusyny . Думам, же неодобрительне рішіння к приятю Молодых Русинів во ОСРС є хыба а тото рішіння є потрібно в што найкуртшом часе змінити на - позітивне = на приятя.

Звязаны статї::

<http://www.sme.sk/c/6834161/rusini-by-chceli-za-splnomocnenca-cloveka-s...>

<http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...> - вышмарена!

Мілан Семанчік

(Опубліковано: 17. юн 2013 посмотри: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-6>) - вышмарена!

Сьме єднозначно Русины

(Походжіння назвы «Русин»)

21. мая 2011 на цілім Словеньску буде списованя жытєльства, кварталів і домів. А у связи з тым не зашкодить поучіти ся нам, Русинам. В Народных новинках, річник XX, ч. 15 – 16, с. 4; ч. 17 – 18, с. 4; ч. 19, с. 4; ч. 20, с. 4; була надрукована моя статя Наше походжіння (общоруське). На інтернеті мож і прочітати по русиньскы на адресі: www.rusynacademy.sk, по словеньскы на: <http://sites.google.com/site/newsbookinfo/nasa-historia-vseruska>

Там єм в історії Русинів написав: „Традує ся, а є то і факт, же Русин – первістно Руссин є сыном Руса. Назва Русин (Ruten, Ruthen) ся зачала хосновати і была знама уж в давнішій минулости. Михайл Лучкай у своїй публікації Historia Carpatho-Ruthenorum уводить, же назву Рутен – Русин хосновали в своїх творах уж давны історіци, якими были Гельмонд,

Бонфіній

...“

Дакотры людзе ся ня просять: А хто сьме мы, кідь мы ся называе Руснаци, Русняци, Rusnáci? Такой ем міг одповісти лем то, што ем собі памятав од свого няня: „Мы самы ся называе Русины. А назвы: Руснаци, Русняци, Rusnáci нам дали другы – Словацц, Мадяре ... лем як прозывку, надавку.“ Посмотрив ем ся і до старшых книг, яку назву самы про себе сьме хосновали, што самы нашы предкы о тім писали.

«КНИЖИЦЯ ЧИТАЛЬНАЯ ДЛЯ НАЧИНАЮЩИХ», написана Александром Духновичом в Будині 1847 року, на сторінці 98 уводить: „ 9. Жизнь Русина“. Тоту саму назву, а лем тоту, хоснує во выштыках своїх книжках, писмових роботах.

А што о тім пише Михайл Лучкай у своїй роботі ? В «Historia Carpato-Ruthenorum Sacra et Civilis», Michaele Lutskey, В. М. V., Cassoviae 1843, Tom I., Caput 2. DE CARPATHO, pag. 55, по латиньскы, а в перекладі на український язык: «Історія Карпатських Русинів церковна і світська» (Науковий збірник Музею української культури у Свиднику, СПВ Братислава – Відділ української літератури в Пряшеві 1985 – 1990); або в перекладі «Історія Карпатських Русинів» у шести томах (Ужгород, Закарпаття 1999 – 2005). Їго позначка звучить так:

► **оригінал латинь+мадяр:**

Caput 2

DE CARPATHO.

(4) а)

Nonnulli Hungari admonendum monstificam, suaeque linguae Euphoniae trant suam ignorantiam Ethnographon student, Ruthenos Rusznyákok compellando, ridiculo esset suis popularibus, qui scriberet: Bétsben, Drezdaban, és Hamburgban a lakosok Deutsch nyelven beszélnek, Árva Megyében a nép mind Szlovják, quia Germani se nominant Deutsch, Slavi Szlovják, sic ridiculum est dum Hungarus Ruthenos Rusznyák compellat ideo, quia Rutheni se Ruszin nominant. Nomen Germanorum civitate donatum est Németh. Slavorum Tóth, Ruthenorum Orosz, usuent has nomenclationes, tunc nec ignorantiae, nec studii traductionis arguentur.

► **по русиньски:**

Глава 2.,

часть О КАРПАТАХ.

під ліній (4) а)

Окремы Мадяре проявляють повне незнання етнографії і не старають ся о милозвучность, называючи Рутенів Русняками; смішно бы то вызерав про їх родаків тот, хто бы писав так: у Відню, Дрездені і Гамбурзі жытельство говорить дойч языком, в области Арва вшытко жытельство – Словакы, зато мерькуйте, бо Німці называють себе Дойч, а Славяне – Словак. Таксамо смішно выходить, коли Мадяр называють Рутенів Русняками лем зато, же самы Рутены называють себе Русинами. Штатом прията назва про Германів – Німці, про Словаків – Товт, про Рутенів – Орос. Ний вжывають тоты назвы, тогды їх не будуть винити ани з нестранности перекладу.

► **по українськи**

Глава 2

Про КАРПАТИ

примітка під лінійкою:

(4) а)

Окремі угорці проявляють повне незнання етнографії та безтурботність про милозвучність називаючи рутенів русняками; смішним виявився б для їх земляків той, хто писав би так: у Відні, Дрездені та Гамбурзі населення розмовляє дойч мовою, в області Арва все

населення – слов'яки, тому, бачте, бо німці називають себе дойч, а слов'яни - слов'як. Так само смішно виходить, коли угорець називає рутенів русняками лише тому, що самі рутени називають себе русинами. Державою прийнята назва для германців – німці, для словаків – товт, для рутенів – орос. Хай користуються цими назвами, тоді їх не будуть звинуватити ні в упередженості перекладу.

► po slovensky:

Hlava 2

O KARPATOCH

poznámka pod čiarou

(4) a)

Niektorí Maďari prejavujú plnú neznalosť etnografie a nestarajú sa o milé znenie nazývajúc Ruthénov Rusňákmi; smiešnym by bol pre ich rodákov ten, kto písal by tak: vo Viedni, Drážďanoch a v Hamburgu obyvateľstvo hovorí dojč jazykom, v oblasti Arva všetko obyvateľstvo – Slovjaky, tak, pozorne, lebo Nemci nazývajú seba Dojč, a Slovania - Slovjak. Obdobne je smiešne, keď Maďar nazýva Ruthénov Rusňákmi len preto, že sami Ruthéni nazývajú seba Rusínmi. Štátom prijatý názov pre Germánov – Nemci, pre Slovákov – Tóth, pre Ruthénov – Orosz. Nech používajú tieto názvy, potom ich nikto nebude viniť ani z nestrannosti prekladu.

З уведженого виходить, же нїт похыбностей, же найпізніше до половини XIX. стороча вшыткы Русины самы себе звали Русинами. Но а там, де теперь самы себе звуть Руснаци, Русняци, Rusnáci, прияли чужді прозывкы за свою назву. Также при списованю жытельства 21. мая 2011 вшыткы Русины, Руснаци, Русняци, Rusnáci знайме, же офіціално ся зведе Русинами і так сьме узнаны Словеньсков републіков, і так ся при списованю треба записати.

Мілан СЕМАНЧИК, Тренчін

(Опубліковане: 10. 12. 2010, посмотрь лінк:

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1057;-1100;-1084;-1077;-1108;-1076;-1085;-1086;-1079;-1085;-1072;-1095;-1085;-1086;-1056;-1091;-1089;-1080;-1085;-1099;864.html>)

Сітуація на Україні - класіки

<http://www.rifinfo.ru/news/36189>

<http://antiok.ru/engine/print.php?newsid=36789>

Прошу перебачіти, же непередклалам тот матеріал в русиньскым языку, але лем в автентічній російській верзії і в перекладі до словацького языка. Думаю же тоты што овладають русиньскый алфавіт порозуміють російському тексту а про решту нукам словацькый переклад. Дякую.

Ситуация, сложившаяся в Украине, не оставляет равнодушными никого. Ответы на многие вопросы современности можно и нужно искать в прошлом, в истории, в тех событиях, которые происходили десятки-сотни лет назад, в оценках этих событий авторитетными и уважаемыми людьми, писателями, философами, политиками тех лет. Ситуация, которая складывается в Украине сегодня - не исключение. Многие деятели 19 и 20 века предвидели и предостерегали своих современников и будущие поколения от

тех трагических событий, которые, к сожалению, становятся реальностью в наши дни... В своей программе «Бесогон ТВ» режиссер Никита Сергеевич Михалков 09.03.2013 г. собрал и озвучил некоторые тексты философа и публициста Ивана А. Ильина, государственного деятеля Союзной Республики Югославия и Республики Сербия Слободана Милошевича и русского писателя 19 века Фёдора М. Достоевского.

Фёдор Михайлович Достоевский (*30 октября [11 ноября] 1821, Москва † 28 января [9 февраля] 1881, Санкт Петербург)

«Не будет у России, и никогда еще не было, таких ненавистников, завистников, клеветников и даже явных врагов, как все эти славянские племена, чуть только их Россия освободит, а Европа согласится признать их освобожденными! И пусть не возражают мне, не оспаривают, не кричат на меня, что я преувеличиваю и что я ненавистник славян! Я, напротив, очень люблю славян, но я и защищаться не буду, потому что знаю, что всё точно так именно сбудется, как я говорю, и не по низкому, неблагодарному, будто бы, характеру славян, совсем нет, - у них характер в этом смысле как у всех, - а именно потому, что такие вещи на свете иначе и происходить не могут. Распространяться не буду, но знаю, что нам отнюдь не надо требовать с славян благодарности, к этому нам надо приготовиться вперед <...> что все эти освобожденные славяне с упоением ринутся в Европу, до потери личности своей заразятся европейскими формами, политическими и социальными, и таким образом должны будут пережить целый и длинный период европеизма прежде, чем постигнуть хоть что-нибудь в своем славянском значении и в своем особом славянском призвании в среде человечества. Между собой эти земли будут вечно ссориться, вечно друг другу завидовать и друг против друга интриговать. Разумеется, в минуту какой-нибудь серьезной беды они все непременно обратятся к России за помощью». (Ф.М.Достоевский, "Дневник писателя", сентябрь - декабрь 1877 год.)

Иван Александрович Ильин (*28 марта (9 апреля) 1883, Москва † 21 декабря 1954, Цолликон)

«И вот когда после падения большевиков мировая пропаганда бросит во всероссийский хаос лозунг «Народы бывшей России, расчленийтесь!», то откроются две возможности: или внутри России встанет русская национальная диктатура, которая возьмет в свои руки крепкие «бразды правления», погасит этот гибельный лозунг и поведет Россию к единству, пресекая все и всякие сепаратистские движения в стране; или же такая диктатура не сложится, и в стране начнется непредставимый хаос передвижений, возвращений, отмищений, погромов, развала транспорта, безработицы, голода, холода и безвластия. Тогда Россия будет охвачена анархией и выдаст себя с головой своим национальным, военным, политическим и вероисповедным врагам. В ней сложится тот водоворот погромов и смуты, тот «Мальстрем нечисти» (=водоворот в Норвежском море). когда отдельные части ее начнут искать спасения в «бытии о себе», то есть в расчленении. Само собой разумеется, что этим состоянием анархии захотят воспользоваться все наши «добрые соседи»; начнутся всевозможные военные вмешательства под предлогом «самоограждения», «замирения», «водворения порядка» и так далее. Вспомним 1917–1919 гг., когда только ленивый не брал плохо лежащее русское добро; когда Англия топила союзно-русские корабли под предлогом, что они стали «революционно опасными», а Германия захватила Украину и докатилась до Дона и Волги. И вот «добрые соседи» снова пустят в ход все виды интервенции: дипломатическую угрозу, военную оккупацию, захват сырья, присвоение «концессий», расхищение военных запасов, одиночный партийный и массовый подкуп, организацию наемных сепаратистских банд (под названием «национально-федеративных армий»), создание марионеточных

правительств, разжигание и углубление гражданских войн по китайскому образцу. А новая Лига Наций попытается установить «новый порядок» посредством заочных (Парижских, Берлинских или Женевских) резолюций, направленных на подавление и расчленение Национальной России. Допустим на момент, что все эти «свободолюбивые и демократические» усилия временно увенчаются успехом, и Россия будет расчленена. Что же даст этот опыт российским народам и соседним державам? При самом скромном подсчете — до двадцати отдельных «государств», не имеющих ни бесспорной территории, ни авторитетных правительств, ни законов, ни суда, ни армий, ни бесспорно национального населения. До двадцати пустых названий. Но природа не терпит пустоты. И в эти образовавшиеся политические ямы, в эти водовороты сепаратистской анархии хлынет человеческая порочность: во-первых, вышколенные революцией авантюристы под новыми фамилиями; во-вторых, наймиты соседних держав; в-третьих, иностранные искатели приключений, кондотьеры, спекулянты и «миссионеры». Все это будет заинтересовано в затягивании хаоса, в противорусской агитации и пропаганде, в политической и религиозной коррупции. Медленно, десятилетиями будут слагаться новые, отпавшие или отчлененные государства. Каждое поведет с каждым соседним длительную борьбу за территорию и за население, что будет равносильно бесконечным гражданским войнам в пределах России. Будут появляться все новые жадные, жестокие и бессовестные «псевдогенералы», добывать себе «субсидии» за границей и начинать новую резню. Двадцать государств будут содержать 20 министерств (20х10, по меньшей мере 200 министров), двадцать парламентов (20х200, минимум 4000 парламентариев), двадцать армий, двадцать штабов, двадцать военных промышленности, двадцать разведок и контрразведок, двадцать полиций, двадцать таможенных и запретительных систем и двадцать всемирно разбросанных дипломатических и консульских представительств. Двадцать расстроенных бюджетов и монетных единиц потребуют бесчисленных валютных займов; займы будут даваться «державами» под гарантии — «демократического», «концессионного», «торгово-промышленного» и «военного» рода. Новые государства окажутся через несколько лет сателлитами соседних держав, иностранными колониями или «протекторатами». Известная нам из истории федеративная неспособность славян и столь же исторически доказанная тяга его к «самостоятельному фигурированию» — довершат дело: о федерации никто и не вспомнит, а взаимное ожесточение российских соседей заставит их предпочитать иноземное рабство всерусскому единению. Чтобы наглядно вообразить Россию в состоянии этого длительного безумия, достаточно представить себе судьбу «Самостийной Украины». Этому «государству» придется прежде всего создать новую оборонительную линию от Овруча до Курска и далее через Харьков на Бахмут и Мариуполь. Соответственно должны будут «ощетиниться» фронтом против Украины и Великороссия, и Донское Войско. Оба соседних государства будут знать, что Украина опирается на Германию и является ее сателлитом; и что в случае новой войны между Германией и Россией немецкое наступление пойдет с самого начала от Курска на Москву, от Харькова на Волгу и от Бахмута и Мариуполя на Кавказ. Это будет новая стратегическая ситуация, в которой пункты максимального доньше продвижения германцев окажутся их исходными пунктами. Нетрудно представить себе и то, как к этой новой стратегической ситуации отнесутся Польша, Франция, Англия и Соединенные Штаты, они быстро сообразят, что признать «Самостийную Украину» — значит отдать ее германцам (то есть, признать первую и вторую мировые войны проигранными!) и снабдить их не только южнорусским хлебом, углем и железом, но и уступить им Кавказ, Волгу и Урал. На этом может начаться отрезвление Западной Европы от «федеративного» угара и общерусского расчленения. Но Россия как добыча, брошенная

на расхищение, есть величина, которую никто не осилит, на которой все перессорятся, которая вызовет к жизни невероятные и неприемлемые опасности для всего человечества. Мировое хозяйство, и без того выведенное из равновесия утратой здорового производства России, увидит себя перед закреплением этого бесплодия на десятки лет. Мировое равновесие, и без того ставшее шатким, как никогда, окажется обреченным на новые невиданные испытания. Расчленение России не даст ничего далеким державам и невероятно укрепит ближайших соседей — империалистов. Именно самостоятельная Украина только и может быть «трамплином», ведущим немцев к мировому водительству.» (И. А. Ильин. „О России. Три речи"1948 г. <http://iknigi.net/avtor-ivan-ilin/35602-o-rossii-tri-rechi-ivan-ilin/rea...>)

Слободан Милошевич (*20 августа, (29 августа) 1941 года, Пожаревац † 11 марта 2006 года, тюрьма Схевенинген, Гаага)

«Русские! Я сейчас обращаюсь ко всем русским, жителей Украины и Беларуси на Балканах тоже считают русскими. Посмотрите на нас и запомните – с вами сделают тоже самое, когда вы разобьетесь и дадите слабинку. Запад, эта бешеная собака, вцепится вам в горло. Братья, помните о судьбе Югославии! Не дайте поступить с вами так же!» (Из последнего интервью С. Милошевич Источник: nikitabesogon.livejournal.com)

Посмотри ещё линк: Израильский разведчик Яков Кедми: «Путин возьмет всю Украину ...» <http://www.youtube.com/watch?v=lShxKVxSSOc>

The bombing of YU 1/3

<http://www.youtube.com/watch?v=YqSQduWLft4&list=PLBF4FEB8DEE9A967E>

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-17> – вышмарена!

Фотографии:

1. Фёдор Миха́йлович Достоёвский

2. Иван Александрович Ильин

3. Слободан Милошевич

Мілан Семанчік, Тренчін
(Опубліковане дня 26. 03.2014)

К: Підпорне письмо Світової ради Русинів Владі України перед вступом країни за члена Европской унії

Не єм згоден з наведженим письмом опублікованим в: info РУСИН №.: 13/20, котрый підписал пан Дюра Папуга, председа Світової ради Русинів (Руснаків/Лемків). І то з тотых причін:

1) зменшит ся простор слободного розвитку кіріломефодской духовности і культури. Духовный і культурный простор України ся дістане під англосаську юрисдикцію Европской унії. В дослідку того:

а) латинізує ся територія України посмочь статью: « Без русофільства русинський рух загине!» на: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – вышмарена!

б) і наслідно ся ісламізує територія України;

2) од року 1989 значна частина русинських / лемковських функціонарів неможе прийти на мєно Українцям. Мають в жолудку і на языку українізацію ... В наслідку вступу України ся шак повышит „українізаčný“ тиск. Зато в пояснїю їх підпори вступу України до ЕУ невижу транспарентность;

3) заниження чїсла робочїх міст на території держав - членів ЕУ з причіны:

- одходу компаній з території ЕУ на Україну;
- приходу туншой робочой силы з України до ЕУ;

4) выштыкы добрі діла реалізованы, або лем прокламованы ЕУ ся дають реалізувати і без – переходу України под юрисдикцію Европской унії. Сверх то, за тоту найвышшу ціну, страту сувереніти України собі і так непоможе:

* нормы ЕУ непустят продукцію України на європський, цілково на западный торг;

* на продукцію товарів за нормами ЕУ потрібно Україні велики інвестиції на поукпу сверх технологій;

* продукція України буде по підписаню асоціячных договорів вытискована з території Україниу продукцією держав ЕУ;

* выштык продукція України як промислова, так земледільська ся буде старати реалізувати на торгу держав СНІШ (Сполочєнства незалежных штатів – Росії, Білорусії, Казахстану ...);

* державы СНІШ в згоді з статей 6 своєго таможного союзу приймут обмєджуючі кроки на довоз товарів з України;

* державный долг України є на той час вже так высок, же Україні грозит банкрот. Покля ся к сєму припоят можливы выше спомнянуты економічны удары є правдоподобно, же українська економіка їх невытримє і впаде. Україна ся так на долгій час стане сировиновым, культурным привіском ЕУ і єй тунім додавателєм робочой силы.

Мілан Семанчик, Тренчін

(Опублікованє дня 17. новембра 2013 року посмочь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11>) – вышмарена!

К: Писмо о ситуації на Україні ...

Новинки 9/2014 на <http://www.rusynacademy.sk/cms/>

А)

Ситуація на Україні є продовженням реалізації все як 1219 років старий політико-теологічної концепції франкського короля Карола Великого, котру проявил в своєм письме папе римському Леву III. в року 795 н.е., з нагоди його звоління за папу римського поспом: К: Ідеї на рішення ситуації в русиньском руху на Словакії 2 <http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...> – вышмарена! З того часу словянський світ горіт в пламіню. І не лем словянський, но і вышиток світ неакцептуючий латинське універсум. Так горіла Лужица, Чехія, Великомолавська ріша. Горіла і потім, што зникнула. Тадь было треба знищити вышитко кіріломефодьське – руське. Так горіла і Пряшівська Русь і Підкарпатська Русь. Так горіт простор кіріломефодьської духовности і култути і в сучасности. Так буде горіти до того часу покля дочіста незгоріт, або докля народ той духовности і култути собі неусвідомит же треба проти той агресії боєвати.

Б)

Бандеровська фашистична, прозападна орьєнтація западной України была все знакома. Є выслідком мінімально 700 років тырваючої окупації Літвой, Польском і Австро-Угорьском. То што ся діє на тот час на Україні є передовшыткым выслідком і вітриной тотых трёх штатов. Советський звязь (Росія) брала участь на выхове западной України 52 роками, што чинит 07,4%; Русиньська, проросійська, але і просоветська выходна орьєнтація сучасной Закарпатської України была вше знакома; Все была знакома і проруска, но і просоветська выходна орьєнтація юговосточной України т. є. передовшыткым Крыма і Донецка; Наперек тому бандеровська фашистична орьєнтація западной України неборонила европской унії, Америке, но і Світової раде Русинів (посмотр К: Підпорне письмо Світової рады Русинів Владі України перед вступом країны за члена Европской унії на <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11> – вышмарена!) долгый час, многосторонно, посередництвом особной партіципації на Европейском намістю в Києве, даванём ауденцій воджатаям майдану а в непослідній міре фінанчно, підпорёвати тоты силы в бою проти законной владі аж до ей здобытия силой. Чом ? Пише ся, і бісідуює, і я єм был того погляду же Запад при оцінёваню вывою, руху во світі хоснує двоякий метер. Не є то правда. Все хоснує лем єден а тот самый метер, котрым мірять: накілько є вывой, рух силы котры го становлєвуют, політики, котры го ведуть, орьєнтований прозападно. Покля є в припаді прозападной орьєнтації позволено і оправдано вышитко, в припаді будьякой іншой орьєнтації – передовшыткым восточной не є толеровано нич.

В)

Все ся Русини во світі, світовы русиньскы організації інтересовали о діяння дома - в „краю“ і народный рух підпорёвали. Прияты алібістичкы позиції: Світової рады Русинів і п. А. Дулебу ясно свідчат про то, же і при приятю рішення (підпорити, або непідпорити намагу Русинів о зміну статусу до того часу іщі Закарпатської України (Підкарпатської Руси), вышитко рішал метер міряючи прозападність орьєнтації. Нове про мене є то, же, набыла верх політична мотивація над мотивацією народной (національной). Спомнянута теза про міряня прозападности также пояснює, чом в припаді Косова ... Америка і Европська унія толеровали vznik Косова за визначнішой підпоры мафії, і акцептуют мафіянське Косово і в сучасности. Высвітлює і чом їм вадит мафія в Калінінграді. Хто зна, котру мафію

мають на мысли Коса Ностра ? Або Ескандер ?

Г)
Видно, же на Україні, передовшыткым западной, суть сили, котры рішительно і програмно ідуть в напрямі здобуття западної орьєнтації цілої України. Не єм згоден з поглядом Славку Загорьского, же «Векшой нагоды од часів першої світової війны не мали сьме і довго мати не будеме.» Неїднат ся о нагоду про зміну статусу. Іднат ся о пережытя народа. Іднат ся о то, же або собі люде будут сохранять своє і пережыють (як народ), і може здобудуть зміну статусу, або ні і так стратят час, можливости, а іншы рішат за них выштыко. Потім буде горіти Підкарпатська Русь так як горіла Лужица, Великомолавська ріша, Пряшівська Русь. Стануть ся бандеровцями, фашистами, западнярами. Ситуація в котрій ся находить Підкарпатська Русь потверджує правильность моєго роздумованя, (котре єм опубліковал в статті «К: Ідеї на рішєня ситуації в русиньском руху на Словакії 2 на <http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusynskom-hnuti-na...>, – вышмарена!) кідь єм на перше місце як лідра Русинів дал РОСИЮ.

Г)
На жаль восточны Славяне немають выробену і сформуловану єдину ідею посмуть «Реакції на сучасный рух Русинів 1» <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12>. – вышмарена! Ани ніхто ся продумано незанимал тым, же бы тоту зброю дал народу. Шак восточны Славяне собі все усвідомлєвали свої доведна исповеданы цінности:

- руську віру візантійської, константинопольской традиції;
- руську культуру словановізантійської традиції;
- руське писмо кірілицю.

То шак нестарчіт на то же бы простор кіріломефодьской духовности і культури (посмуть пробу о дефініцію на: <http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10>) был ідеово зьєдинений. Ма важны проблемы непіддатити ся зосередженої, софістикованой, шырокоспектальной атакє. Прото на закінчєня своєї реакції нукам серію моїх статей, в котрых є в концентрованой подобі сформулована ідея кіріломефодьской духовности і культури, котру мож модіфікувати як ідею наприклад апостола Андрея ... Тлумочте, управуйте, тискните, шырьте, розмножуйте, колпортуйте, організуйте бісїди ... Просто заповнюйте свій простор кіріломефодьской духовностью і культурой. В іншому припадї тот простор обсади́т ідеологія бандеровска фашистична, ултранаціоналістична ...

Звязаны статї:

„РУССКИЙ ДОМ" В ПРЯШОВІ:

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14> – вышмарена!

Реакції на сучасный рух Русинів 1

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12> – вышмарена!

К: Підпорне письмо Світової ради Русинів Владі України перед вступом країны за члена Европской унії

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11> – вышмарена!

Кіріломефодска духовність і культура

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – вышмарена!

Св. Літургія

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-9> – вышмарена!

Пріватне білінгвалне словацько - російське гімназіум в Снині

<http://www.holosy.sk/sukromne-bilingvalne-slovensko-%E2%80%93-ruske-gymn...> –

вышмарена!

К: Прислаба ідентичность

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-7> – вышмарена!

Русини бы хотіли за уповномоченого чоловіка з підпороз влады ?

<http://www.holosy.sk/rusini-chceli-za-splnomocnenca-cloveka-s-podporou-v...> – вышмарена!

Програмовы тезы розвитку русиньского народа

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-5> – вышмарена!

Наше походжіня (общоруське)

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – вышмарена!

Послідній хрест славянської церкви

<http://www.holosy.sk/posledny-kriz-slovanskej-cirkvi> – вышмарена!

К: Ідеї на рішення ситуації в русиньском руху на Словакії 2

<http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...>

Вінчання Венчание – вышмарена!

<http://www.holosy.sk/vencanije>

Без русофільства русинський рух загине !

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-o> – вышмарена!

Мілан Семанчик, Тренчін

(Опубліковане дня 27. фебруара 2014 року посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-13>) – вышмарена!

К: Друге письмо Славку Загорьского

Пане Славко Загорський,

єм згоден з вами, лем на жаль ситуація є така, же:

- выголошовати будь што в Пряшові нема смысла:

* є то територія, де платит юрисдикція ЕУ а НАТО;

* Русини, котры жыют в западному цивілізацному пространстві суть здецімованы натілько, же не суть акціїспособны;

* Руській Дім в Пряшові мох бы быти, надіюсь і буде, но на тот час не є головне місце сполоченьского, культурного і наукового жывота Русинів. Был приватізован з (трёма) особами, котры сотворили надацію. Зато Русини Словеньска ся до Руського Дому не достанут. То документує жалостный стан русиньского руху на Словеньску.

- позицію Світової Ради Русинів (СРР) опубліковал п. Мілан Піліп: „ ... Підпора з боку Світової рады Русинів є нереална, бо ей членом за Україну є організація пана Миколи Бобинця, котрый є споєный з Партіов регіонів Віктора Януковіча ...“ посмотрь:

<http://www.rusynacademy.sk/cms/-1055;-1088;-1080;-1087;-1086;-1084;-1110...>

* потім была опублікована декларація Світової Ради Русинів, Руснаків, Лемків:

«... Мирні перемовини, діалог - є самий кращий спосіб вирішувати всіх проблеми на благо українського народу і всіх національних меншин країни та Русинів, Руснаків, Лемків в тому числі, як це є в Європейській моделі політики щодо національних меншин.

Ми сподіваємося, що в Україні переможе демократія. Ми впевнені, що Україна скоро стане членом Європейської Унії, як і Русини, Руснаки, Лемки України.» Посмотрь на:

<http://www.rusyn.sk/index.php?ID=9054&l=sk>

- Позиція Русинів на Закарпаттю:

* Обращение Народной рады Русинов Закарпатья

Сполігають ся на правний поступ і на поміч СРР. Недоцінює небезпеку фашизму і ултранаціоналізму. Думам же правильніше бы було припоїти ся к активітам Крима і Севастополя, покля не є нескоро. На Криму то вже зрозуміли і кримские Татари.

<http://www.holosy.sk/obrashchenie-narodnoi-rady-rusinov-zakarpatty>

* вызерать то так, же досправдовым представителём Русинов на Закарпатья є член Світової Ради Русинів Микола Бобинець. Ведно з цілково п'ятьо русиньскыма організаціями підписав писмо адресоване народному депутатови України Іванови Бушкови, в котрому выразил неспокойность зо зрушіньом Закона о основах державной языковой політики, котрый дотулять ся і Русинів. Надія є велика сила, без надії неможе жыти ани чоловік ани народ. Але силою є лем надія основана на реалном оціню сїтуації, і на активній намаге напяменой за єй наповнення. На жаль в тому припадї мі того вшытко бракує. Выразати надію, віру, кідь вшыткы реалії свідчат про то, же ся неможе наповнити є засліпеність або зрада. Што, забыли сїгнатаре декларації, же в побалтїцкых державах Америка і ЕУ підпорovala фашистов і ултранаціоналістов на путї за міцью ? Невидят же тоты фашисты і ултранаціоналісты гнеська сїдят в парламентах і во владпх тотых держав ? Невидят же до того часу ся європейскый модел політики народностных меншостей наповнює так, же жытели російской народности маюť в побалтїцкых державах статус „необывателя“ ? І так то буде і на Україні ! Думам, же свобода нигда нехпаде з неба. Як правило треба за ню дорого платити. Особні на дарунки невірю. Жывотны скусености мене пересвідчили, же за вшытко треба платити. Кідь дашто хочу, так собі то куплю. Може ся видїти же туншым путём суть дарунки, но у мене то все был путь найдорогшый. Дарунок все зістал дарунком, наперек тому, же на жадость дарцю єм на ёго благо вчинил протислужби дакілько раз перевышаючи ціну дарунку.

Мілан Семанчік, Тренчін

(Опубліковане дня 7. марца 2014 року посмотрь: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-16>) – вышмарена! <http://www.rusynacademy.sk/cms/-1044;-1088;-1091;-1075;-1077;-1087;-1080...>

Выголошене суверенне Закарпаття – Русиния!

В споїню з діями, котры ся валят, котры одштартовали фашистичны і ултранаціоналістичны екстремісты на майдане в Київе. І котры дале проглубила нелегітимна влада в Київе реалізованём саоёй фашистичной і ултранаціоналістичной політики, веджіньом войны проти власного народа (народом і народносьтям) ся нам на очах роспадать Україна. Лем Русиньску національність Київ нигда непризн авал. Прото витаю выголошіня суверенного Закарпаття – Русиніє посмось: <http://novorus.info/news/policy/15489-zakarpatskaya-oblast-byvshey-ukrai...>

Вірю, же вшыткы русиньскы організації повно підпорят vznik суверенного Закарпаття – Русиніє!

Думам собі, же ціла тота сітуація буде лакмусовым папірїком про вшыткых функціонерів русиньскых організацій. В смыслі накілько боронят інтереси русиньского народа!

В звязаности з діскутованой темой выголошіня суверенной Карпатської Русі – Русиніє неможу нереаговати на слова єдного русиньского воджата, котрый мені написал:

«А што тым хочете пане Семанчіку повісти?! Же є добрі, кідь, країна, де люде жыють бідно, де неіснуює слобода слова, де ся заперают іншїтуції Російской академії наук... Намісто того, же бы пінязї были інвестованы до розвитку культуры і школованости, так ся інвестуют до зброї? Чей тото Вы підпорюєте? Кому служыт тото некінчівшіє ся зброїня? Напевно лем воєньскым картелом на обидвоїх боках. Кого жотят Росіяне страшыти? Може нас на Словеньску, або ші Абхазців, Чеченців, Українців, но бізовні не НАТО. Іде о збыточне зброїня, повторюю ся, з обидвоїх боків, ...»

Одповідь:

- од силы Росії (воєньской, політичної, економічної ...) прямо пропорціонально залежала і залежыт судьба Славян, враховано нашої русиньской судьбы;
- на тот час є сила Росії велика – може як нигда передтым. І так думам собі мож нам разом схосновати тоту нагоду так, же бы ся наша русиньска судьба зліпшыла;
- неходьте на мене з паціфізмом. Тота ідеологія є застарїла. В сучасной добе є смішна. Неналапате на ню ни сельску бабку. За паціфістичніма приповідками ся вше скривать вопрос: „Сьте зноден заплатити за мір ярмом (проданём сувереніты ...)?”
- незабывайме на агресію англосаського Западу проти Славян: Лужиця, Судеты, Поморе (Руяна, Штетін, Гданьск, Слупск, Кошалін, Колобжег), Восточне Прусько посмось: http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDchodn%C3%AD_Prusko

Глубже посмось в статї: К: Ідеї на рішіня сітуації в русиньском руху на Словакії 2 <http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...> - вышмарена!

Посмось на інтернеті час од часу на карту воєньскых баз США і НАТО. Карту росшырїня ЕУ. З тотых карт є ясно же Росія вже нема де выцофовати ся. І наперек тому

К остатнім подіям на юговостоке України

Ситуація на Україні дійшла до такого стану, кідь нелегітимна влада – хунта репрезентуюча фашистичных бандерівців і ултранаціоналістов ся намагать силою змусити остатню частину жытельства прийати язык, культуру світогляд хунты.

Тоту ситуацію немож назвати ани обчаньской войнов, шак в обчаньской войне проти собі стоят армії. За той ситуації проти озброєным силам України стоїт ей властне жытельство – може партізаньскы одділы посмуть: <http://www.1tv.ru/news/world/257679> <http://rkm.kiev.ua/kalejdoskop-sobytij/141515/> <http://www.vesti.ru/doc.html?id=1538988>

Думам, же воджатаї русиньскых організацій бы мали з найвысшой рішительностью одсуджити хоснованя озброєных сил (армії, шпеціалных протитерористичных одділів, нелегалных націоналістичных напіввоєньскых організацій ...) владой України проти свого жытельства. Русиньскы воджатаї бы мали жадати:

- світову публіку же бы выужыла выштыкы средства на спертя кровопролятя!
- покарати выштыкых, котры знеужыли своє поставіня на геноциду свого народа!
- світову публіку, же бы змусила нелегітимну владу – хунту вирішувати проблемы своєї країны веджінём говору!

Запераня оч пепред тым што ся діє на Україні ся помстит не лем Русином (напримір тым, же послідня неперервана стала теріторія буде українізована фашистичныма бандерівцями і ултранаціоналістами) но і Европе. Конкретно можливим нарушінём енергетичных трас і дестабілізаціов політичної ситуації в Европе перенесенём фашистично – нацистичных ідеологій ...Вже в сучасности є треба собі дати вопрос: хто буде денацифікувати і дефашизувати веце як 23 міліонов жытелєй України?

Пан «Ян Семанішін»

3. мая 2014

Карпатска Русь нигда небыла частью Словакії. Была частью Чехословакії. Недумам собі же бы ся припоїла к Словакії або к другим державам ЕУ. Чом бы тіск український вымінили за англосаський і стали ся в англосаський ЕУ другорядной културой, дістали ся до другорядной позиції як мы з словацькы Русины посмуть:

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11> – *вышмарена!*

Пан «Томаш Калиних»

3. мая 2014

Бісідуете же пишу брехню? То може повісти каждый. Наведьте аргументы на благо своїх тверджень, же сёму так не є. На благо моїх тверджень свідчат далшы новы факты, чінены звірства проукраїнських активістов в Одессе посмуть:

<http://www.unian.net/politics/914050-v-odessa-vo-vremya-pojara-v-dome-pr...>

<http://www.unian.net/politics/914049-v-odessa-proukrainskie-aktivisty-l...> Незабывайте на стары добры пословицы. Э в них народна мудрость. една з говорит: «Хто сіє вітер, жне бурю».

4. мая 2014

На карк собі стала Україна сама кідь дозволила нелегітимной владі – хунте репрезентуючой фашистичных бандерівців і ултранаціоналістов ухватити міць. Розумію кідь фашисты, нацисты і націоналісты борють ся за свої ідеалы. Розумію кідь решта нехоче стати фашистами, нацистами і українськыма націоналістами -бандерівцями. Розумію чом всягды во світі фашизм, нацизм і ултранаціоналізм был скоріше або позніше побеждён і ёго носители покараны. То єсть тоты, што приймут таку ідеологію я думам вже не суть

люде. Посмотрьте на відео з останніх подій в Одесі: на "Россия 24, архив" 04.05.2014 08:34 http://www.ontvtime.ru/index.php?option=com_content&task=view_record&id=... і зробіть собі своє мніня. Розумію чом політики того невідят. Но нерозумію чом то невідят звичайны люде.

Мілан Семанчик, Тренчін

(Опубліковано: 2. мая 2014 року на <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-21>) – вышмарена!

Сонце, вода і воздух

Здало бы ся же тота тема не э народностной темой. Донедавна ем собі то думал і я. Дістал ем шак мейл од організаторів петиції посмотрь: <HTTP://SKUTCNYSNEM.SK/LIST/ZASTAVME-SCHVALENIE-ZAKONA-O-VYVOZE-VODY-DO-ZAHRANICIA>, котрый мене набунтовал задумати ся над той темой з погляду обывателя – Русина. Знаме же, сонце, вода і воздух суть основны жрідла - условия жытя на той нашой Землі. А протэ належат вшыткым.

Св. Кіріл в Венеції в 867 (?) году перед представителями церковной культуры повіл: «... за волею Господа сонце світїт і дїждь падат на вшыткых людей без вынятку» (порівняй: Мт 5,45.) і добавіл: « Ці недыхаме на воздуху єднако вшыткы? ...» [1]

О 988 років - в 1855 року на другому кінцю світа в своїй одповіді на вызов президента Сполєных штатів америцьких (Франкліна Пірса) продати свою землю білым осадникам, індіанський начальник племені Дуваміш (Сієтл) крім іншого повіл:

«... Як мож облогу, або тепло землі купити, ці продати? Тото понятя є нам чуже. Кідь невластниме свіжысть воздуха і блищаня воды, як то од нас можете купити? ... Знаме же, білый муж нашой натуре нерозумїт. ... Заобходит зо своїй матірью землєю і своїм братом небом, як з річами ку куплі і дранцованю, продават ся як вівця, ці блищачі перлы. Ёго голод полыгнє землю і незыхабїт нич лем пустыню. ... Воздух є дорогоценный для червоноскурого бо вшытко дыше тым самым дохом. Звіря, дерево, чоловік – тоты вшыткы дышут тым самым дохом. ...» [2]

О 74 (сімдесят штири) роки написал советський писатель Александр Беляев науковофантастичный роман «Продавач воздуха». Змістом того діла є скапливаня атмосферного воздуха podnikателєм Бейлі в тайно збудованой товарні, што вело к зміні кліматa, дефіциту воздуха на Землі, взнику масовой паніки. Воздух ся стават товаром на продажу ... [3]

Памятам собі, же в 70 (сімдесятих) роках задумал ся мій нянє над тым як то є з плачїнем за воду, кідь тота належыт к основным условиям жытя і приналежыт вшыткым. За моей притомности дагде зателефоновал, де ёму правда незнали дати одповідь, но дали ёму раду де ма написати. Нянє нелїнил і гнедь на тоту інштїтуцію написал. За даякый час сьме дістали одповідь. Із того што з нєй мій нянє прочїтал, собі памятам слїдуюче:

«1/ Неплатите за воду – як таку. Тота є досправди бесплатно;

2/ Платите за кошты споены:

2а) з выгляданєм і збудованєм жрідла;

2б) з ей перероблинём, же бы одповідала штатной норме (ČSN, STN);

2в) з ей транспортом к вам в квартиру.

Прото тоты, котры собі выглядали і збудовали своє властне жрідло воды до питя на властному ґрунту і черпают воду сами, „за воду“ неплатят.»

Як забезпечіти, же бы вода належала вшыткым?

А/ треба выдрізнити:

A1/ міджі конзумом воды про властну (особну) потребу;

A2/ і конзумом про подникання (про вытворіня профіта);

За документом: Тренд розвитку конзума воды в домашностях, Катаріна Іжова, ТУ Кошіце, Катедра подникання і манажмента 28.06.2006. В року 1988 был конзум воды на особу і день **240** літра. О 16 років пізніше є то вже лем **110** літра на особу і день причім комплетный конзум чинит **118** літра з того:

* душ і купання – 40 літра

* прання – 40 літра

* ВЦ (тоалета) – 40 літра

* особна гігієна – 15 літра

* порайня – 10 літра

* мытя ґрат – 7 літра

* питя і варіня – 6 літра;

За ВУВГ в остатных роках належит Словацька републіка міджі державы з найнизшым конзумом воды до питя на єдного жытеля за день.[4]

В року 2014 ся конзум триме в ЧР і СР коло **120** літра воды до питя на єдного жытеля за день.[5] Оптімум конзума є даґде в напряду к высшій середині. Просто, ці вже машина, або чоловік є програмован на даякыйу ходовый конзум. Кідь тота кваліта і множество конзума не є додане, проявит ся то на опотребованю чоловіка ці машины – в надзвычайных коштах на здоровля а ці ремонт машин.

З наведженого мож зробити результат:

К A1/ конзум воды про властну (особну) потребу ся з малом резервом може крутити коло сса **160** літра воды до питя на єдного жытеля за день;

К A2/ конзум воды до питя над спомнянуту ровень з наміром на бізніс (про вытворіня профіта);) є треба строго контролєвати і адекватно зданити.

Далшым округом вопросов є:

а) створєваня новых жрідел воды до питя;

б) одшкоднёваня регіона, містного жытельства за шкоды запрічінены створєванём жрідел воды і добыванём воды до питя (єдноразове одшкодніня, плачіня містной дані - порції ...);

Мам ту на думке припады, як наприклад збудованя Старины – водарьского водоему под Кременцём. Кідь крізь ей збудованя было насильно переселеных веце як 3500 жытелів 7 (семерых) русиньских сел Старина, Велика Поляна, Зваля, Смолник, Дара, Остружниця і Руське. В такому припадї бы было годно містны дані - порції платити «здружіню переселенців із области»:[6]

в) вытворіня – приятя правных норем, котры бы дозволили містной самосправе мати справедливу адекватну позицію при рішїню можливого вивоза избытковей воды до питя.

Позначкы:

[1] Slavorum apostoli, Encyklika pápeže Jána Pavla II., SÚSCM, Rím, 1988

http://www.moraviamagna.cz/dokumenty/d_slavor.htm»

[2] Реч начальника Сієтла, посмотрь:<http://www.stromyazivot.cz/texty/rec-nacelnika-seattlea.html>

- [3] Науковофантастичний роман: Продавач воздуха, Александр Беляев, 1929, посмотри: https://ru.wikipedia.org/wiki/Продавец_воздуха
https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%86_%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%83%D1%85%D0%B0
 [4] посмотри: <http://actamont.tuke.sk/pdf/2006/n2/11izova.pdf>
 [5] посмотри: <http://www.tvs.sk/kolko-vody-spotrebujeme>
 [6] посмотри: <http://holosy.sk/starina> <http://www.finstat.sk/36157953>

Зв'язані статті:

1. [HTTP://SKUTOCNYSNEM.SK/LIST/ZASTAVME-SCHVALENIE-ZAKONA-O-VYVOZE-VODY-DO-ZAHRANICIA](http://SKUTOCNYSNEM.SK/LIST/ZASTAVME-SCHVALENIE-ZAKONA-O-VYVOZE-VODY-DO-ZAHRANICIA)
2. <http://jurinova.blog.sme.sk/c/360342/po-teplom-vzduchu-nam-chce-smer-ukradnut-aj-vodu.html>

Посмотри: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-23>- вышмарена!

Мілан СЕМАНЧІК, Тренчін

(Опубліковано в суботу 10. септембра 2014 року)

Одкрыте письмо

Як член ОСРС можу небыти згоден, но сучасно можу акцептовати напрям котрый ОСРС просаджує в русиньскому руху. Неможу шак акцептовати такый ёго напрям, котрый ёму недозволяє підняти свій голос проти значімого порушования людських прав і гуманіты на Україні. Конкретно проти:

- чинию войновых преступлений;
- несотвориню безлітвой зоны над місцами боїв, жебы нестрадало цивільне жытельство од ударов авіації;
- несотвориню гуманітарных корідорів, жебы цивільне жытельство смогло одыйти з міст боїв напр. до біженецьких лагерів ...;
- абсентації праці гуманітарных організацій як напр. Червений хрест

Зато завершаю своє членство в ОСРС.

Зв'язані статті:

К остатнім подіям на юговостоке України

<http://www.holosy.sk/k-ostatn%D1%97m-pod%D1%97yam-na-yugovostoke-ukra%D1...> – вышмарена!

К: Підпорне письмо Світової ради Русинів Владі України перед вступом країны за члена Европской унії

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11> – вышмарена!

Мілан Семанчик, Тренчін

(Опубліковано: 6. юна 2014 року на <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-22>) – вышмарена!

К: Малоросія, або Україна: евразійський Виход, або європейський Запад?

Высоко собі важу пана проф. Др. г. к. Павла Роберта Магочія, ФРСЦ за вшытко, што на благо Русинів зробіл. Прочітал єм собі ёго статью: «Малоросія, або Україна: евразійський Виход, або європейський Запад? [1]». Вопрос є звязаний з важнішою проблематикою пережытя Русинів і Карпатської Русі. Моїм критичным одзывом хочу допомогти к добыттю об'єктивного погляду. Думам собі, же рішення того округу вопросов собі жадат інакший кутник погляду.

Погляд русинського патріотизма

Дає на перше місце дотримованя - сохраниня ідеї русинських мас – вірність заповіту св. братьєв Кіріла і Мефодія – сокотиню дарів св. братьєв[2]:

- а) візантську – руську віру;
- б) славяновізантську – руську культуру;
- ц) кіріліцію – перший списовный русинський язык.

Кідь бы автора к написаню той статї мотивовал русинський патріотизм, немог бы собі дати такий вопрос. Недозволила бы то ёму пріоріта русинського патріотизма. Формулював бы назву надпису може так: „Кіріломефодська духовність і культура, або віхінгівська (англосаська) духовність і культура“. Піля той мотивації ся вшыткы наслідуючі цінности і діаня підряджуют русинському патріотизму котрого основой є вірність заповіту св. братьєв Кіріла і Мефодія.

2. Погляд геополітичного інтересу

Дає на перше місце геополітичний інтерес – приналежність к евразійському Выходу, або європейському Западу. Вшытко остатне («ідея русинських мас», «заповіт св. братьєв Кіріла і Мефодія», «людьскы права» ...) ся підряджуют геополітичным інтересом. Так мотивоване діаня і творчость є з погляду русинського патріотизму «немасна, неслана». Невине ся ним ідея русинських мас, котра давала жытя і міц русинському народу, котра го мотивовала к діям, з котрых ся складат історія русинського народу. Хыбить ей тота правилна патріотічна іскра – досправдова гордость на то што конкретно Русины в так тяжких условиях были годны сотворити.

Прото такий русинський рух хотячий зъєдинити Русинів на базе вымішкованої історії і віхінгівської (англосаської) духовности і культури беру:

- в ліпшым припадї за евтаназію;
- в гіршым припадї за путь, котрый нас може по цца. 20 роках привести на русинський Майдан.

Характерно про вытискованя кіріломефодьської духовности і культури, зо славянських земель віхінгівської (англосаської) культурой і духовностью є, же ся то діяло, як в минолости, так в сучасности фашістичныма методами [3] [4].

Росія:

Автор критікує Росію за ідеологічны цілі президента Владіміра Путіна, заложены на догдодобых культурных традиціях здіджених од Київської Руси. Неможу ся неспросити: «Якы были (суть) ідеологічны цілі на котрых была заложена анексія Тексасу

(1845) [5] Споеныма штатами і вшыткы слідуючы інтервенції США почінаючи першой америцської інтервенцією [6] до Мексики (1846) аж по інтервенцію до Афганістана, Ірака, ... „гуманітарного“ бомбардування Югославії, Лівії ... [7] ». Як ся до тых ідеологічных цілей США пряче велике воєнське цвiчiня НАТО на Україні «Rapid Trident - Быстрый тризубець» 15.09.2014 – 26.09.2014 <http://www.aktuality.sk/clanok/261678/na-ukrajine-sa-zacalo-velke-vojens...> Може бы аналогічне ідеологічне здоводніня послужыло Русским на реалізацію воєнського цвiчiня в Мексику, або в Канаді за полной спокійности світової публіки. На геополітичну мотивацію автора наводит читателя факт, же неспомянул існування Новоросійської губернії. Ходем з погляду покрова людських прав жытельства той частини юговыходной України (Донецка, Луганска ...). Небыла спомянута проблематика жытельства Закарпатської України, далшых народох, націоналностей, также і проблематика інакодумаючих жытелів України).

Новоросійска губернія: (1764 – 1873) [8]

Передтым то было Дикое поле;

* в року 1776 ку губернії припоєне Запороже;

Порівняй: 04.07.1776 основана США (День незалежности - Independence Day)

* в року 1783 ку губернії припоєный Крим[9];

Порівняй: 03.09.1783 закінчилась война за незалежность США. Брітанія признала нову державу;

* в року 1822 vznik Новоросійско Бессарабского генерал губернаторства з резиденцією в Одесе[10].

Крим:

Розумію, же навороту Криму Росії небыло в згоді з америцськыма геополітичнымы інтересамы, при просаджованю котрых Европа лем сліпо секундує Споеным штатом.

Европа до того часу небыла способна оцінити реаліту, же:

- ей Росія все «тримала хырбет» од тиску нестабільного ісламского світа;

- вдяка навороту Криму Росії є основно ефектвініше хранена од того тиску [11].

Автор пише, же: «...найвгоднішов бы была звучна фраза: „Крим: - історічна земля крымских Татарів“». Я собі лем дозволю з огляду на высше зазначене парафразовати: „Америка – історічна земля Індіан“ [12].

Україна:

Несучой думкой є ту: „незалежность“. Не є ясно яку незалежность ма автор на думці.

Односно незалежны державы суть за моім поглядом лем три державы на світі: США, Росія і Китай. О якій незалежности України ту може быти реч, кідь є фактічно банкрут? Може бы было честніше бісидовати о незалежности України од Росії но нї од США. Або о черянке завислости України од Росії і держав СНШ, БРІКІЙ, за завислость України од США і держав ЕУ і НАТО.

Покля автор любить Україну включно Карпатської Руси так бы:

- написал, же ся возьме за то, жебы (за взором президента Владіміра Путіна в одношіню к жытелям Крима) ся жытева ровень жытелів України підняла на ровень США, або ходем на ровень западной Европы;

- спомнянул, же Майдан, зміна ладу на фашістичный, зміна геополітичної орьєнтації України, обчанська война, вергнули банкрутуючу Україну до чорной діри;

- поступал за моралнымы правилами западного світа в напряду покрова людських прав жытельства юговыходной України ...;

- твердо бы апеловал на Україну за дослідне дослідження вшыткых войновых злочінів враховано трагедій в Одесе, Славянску ... [13].

- закликивал бы Україну до глядана діпломатічного рішшыня конфлікта.

Наперек різним намагам ся міджі Русинами і цілково міджі жытелями Словакїї невдало выкликати українофобію а невдаст ся выкликати ани русофобію[14]. Автор статї своїм декламачным вопросом зазначеным в надписе статї підсунує геополітичне рішїня проблем. Таке рішїня може успокоїт дакого геополітичний інтерес, але нич доброго не принесє людєм – посмуть приклад України Успіх русиньскому руху може принести лем розвїтя русиньского патріотізму на базе ідеї русиньских мас – вірности заповіту св. братьєв Кіріла і Мефодія. То хоче менше фестивалів, менше кабінетной політики, менше суплованя діяльности політичных партій (страшїня русофобієв, ваблїня на медовы мотузы „высокой якости жытя на Западї в Еуропе, США ...).“ То хоче веце дрібної роботи в терені - міджі народом, то хоче веце школства.

Позначкы:

[1] «Русин» културно-хрістіанський часопис р. XXIV, ч. 3/2014, www.rusynacademy.sk;

[2] Наше походжіня (общоруське), Мілан Семанчік посмуть:

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-4> – *вышмарена!*

[3] Ліквідація кіріломефодьского центра на Великой Моравїї – початок ґеноциды Русиньского народа: «Котре слово може выразити, што потім начінила злоба, кідь ся взяла за міць? Досправды [то был] огонь в лісу роздутый вітром. Поедны были змушєны, жебы ся припоїли к неправдивому учїню, другы ся одкликали на віру [святых] Отцєй. Поедны ся готовили вчінити вшытко, другы вшытко терпіти. Поедных нелюдьскы мучили і другым выкрадали бываня, споюючи праґнення до добычи з безбожностью. Іншых наволочували голых в тернинах, а то людей старых і таких котры, вже перекрочили Давїдовы граніци віку [100]. І котры з священників і діаконів были молодшы, тых продавали Жыдам, [сами] годны долї і петлі Юдаша. ... Котры мали шаржу учітелів, як был онєн Горазд, котрого сьме велє раз загадали, котрого як родака з Моравы і цілком збіглого в обидвох бісїдах, як в славяньском, так і в грецьком, піднесла доброчєсность на Мефодієв престол, лємже злоба еретіків одстранїєм того хлопа збавила онєн престол оздобы, і так само священник [учітель] Климент, хлоп найзнаменитыйшій, і Лаврентій, Наум і Ангеларій, тоты значыть і іщі бівше другых визначных хлопів заперли до желїз до арешта, де ся їм одоперла вшытка утіха, кідь ани родина [їх] несміла ниякым способом навщівлєвти ...» Жытя Климента єпіскопа Булґар, Теофілакт – архієпіскоп охридський (1094 – 1107), посмуть: http://www.moraviamagna.cz/legendy/1_klim.htm <http://macedonia.kroraina.com/bugarash/ko/index.html>

[4] « Нич єм собі так не жадал, як жебы дії Нїтри в напряду тім дослїджити был годен. І ту але завїсла над нами доля... Літописы, як бы ся были поворожыли, мовчат о головных подїях. І смоле! Сєсє їх мовчаня доводом нам є того же ся ту дашто чїнило... Вірьте мені, же там, де кронікы о нашій минолости мовчат: стало ся то зо зависти проти, в ничім незавинившому ся мену і народу... І так то маш... – як бы ся пропали їй дії од року 885 аж 1135. Всягды тихо, всягды глухо. Облїдла слава Нїтри, як слава Єрусалима під навалой Сарацинів» Trudoviny k dejopisu slovensko-obradnej cirkve v Uhrách, František Vítázoslav Sasínek, Slovesnost, Skalica, II/16 (1864) s. 249-250;

[5] Анексія Тексасу Споєными штатами в року 1845 посмуть:

https://ru.wikipedia.org/wiki/Присоединение_Техаса_к_США

<https://history.state.gov/milestones/1830-1860/texas-annexation>

[6] Мексіко америцська война (анексія Тексасу 23.04.1846-02.1848. Інтервенція США до Нового Мексіка, Каліфорньской републіки і северного Мексіка). Выслїдком были великы теріторіалны уступїня Мексіка. США здобыли Вышню Каліфорнію і Нове Мексіко – землі сучасных держав: Калифорния, Нью-Мексико, Аризона, Невада и Юта.

http://sk.wikipedia.org/wiki/Mexicko-americk%C3%A1_vojna

[7]Посмотреть: https://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_United_States_military_operations

[8]Посмотреть: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Новороссия>

[9] Посмотреть: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Крым>

[10]Посмотреть: https://ru.wikipedia.org/wiki/Новороссийско-Бессарабское_генерал-губернаторство

[11] Без русофільства русинський рух загине ! <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-0> – *вышмарена!*

[12] Посмотреть: <http://julianbosak.blog.sme.sk/c/134440/Lakotski-Indiani-v-USA-vyhlasili...>

[13] «Россия 24, архив Вести в субботу 27.09.2014 от 23,00» посмотреть:

http://www.ontvtime.ru/index.php?option=com_content&task=view_record&id=...

[14] Выступлїня посланця Народной рады Словацькой републіки за партію SMER-SD: ПгДр. Любоша Благуга, ПгД в парламенте Словацькой републіки посмотреть:

https://www.youtube.com/watch?v=q4lv_5zsKZQ#t=1671

Звязаны статьи:

- К остатнім подїям на юговостоке України, Мілан Семанчік,

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-21> – *вышмарена!*

- Выголошене суверенне Закарпаття – Русиния!, Мілан Семанчік,

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-20> – *вышмарена!*

- Достоевский Ф. М. - пророческие слова о славянах, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-18> – *вышмарена!*

- Ситуація на Україні – класики, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-17> – *вышмарена!*

- К: Друге письмо Славку Загорьского, Мілан Семанчік,

<http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-16> – *вышмарена!*

- Môj pohľad na súčasné rusínske hnutie, Мілан Семанчік,

<http://www.holosy.sk/sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-15> – *вышмарена!*

- „РУССКИЙ ДОМ" В ПРЯШОВІ, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-14> – *вышмарена!*

- К: Письмо о ситуації на Україні ..., Мілан Семанчік, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-13> – *вышмарена!*

- Реакції на сучасний рух Русинів 1, Мілан Семанчік, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12> – *вышмарена!*

- К: Підпорне письмо Світової рады Русинів Владі України перед вступом країни за члена Европской унії, Мілан Семанчік, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-11> – *вышмарена!*

- Кіріломефодска духовність і культура (Проба о дефініцію), Мілан Семанчік, <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-10> – *вышмарена!*

- К: Ідеї на рішїня ситуації в русиньском руху на Словакїї 2 (Екскурз до історії Русинів), Мілан Семанчік, <http://www.holosy.sk/ad-namety-na-riesenie-situacie-v-rusinskom-hnuti-na...> – *вышмарена!*

Мілан Семанчік, Тренчін

(Опубліковане дня 7. октобра 2014 року посмотреть: <http://www.holosy.sk/m%D1%96lan-semanch%D1%96k-12> – *вышмарена!*)

О авторе:

автор работы п. Мілан Семанчік ся народил в русиньскым селі Гайтівка, окресу Стара Любовня, Словакия. Середню школу закінчил і здав атестат зрілости на СЗШ – Середней загальноосвітней школі (з українською навчальною бісідю) на Револучной 13 в Пряшіві. Высокошкольскы штудії закінчил на Воєньскій політичній академії Клімента Готтвальда в Братіславі. Успішно склав державны экзамены з: теорії културы, уміня і културно-выховной діяльности; тактики і операчного уміня; і маркс – ленінської філософії. У армії служыл на різних функціях 26 років. Напоследок як начальник Центра дистрибуції фільмів Армії Словацької республіки. Того часу є на пензії.

Активно діял як член Округлого Стіла Русинів Словеньска. Є членом Руського културно-освітнього общества А. Духновіча Пряшіві.

Їго походжіня, школованя, ціложывотный інтерес о історію, пройдена жывотна дорога сформовали в ним інтересный алтернатівный погляд на дакотры вирішалны проділи історії. У своїй колекції статей дає нетрадічний погляд на здивоваючо часово довгий період. Загорнуючий період Великой Морави, бой за сохраниня кіріломефодского заповіта, формованя не лем русиньского народа.
